

PRZEPISY Z ZAKRESU PRAWA ADMINISTRACYJNEGO

WYDAWNICTWO MINISTERSTWA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

Zeszyt 14 b

Warszawa 1948 r.

PRAWO KARNO-ADMINISTRACYJNE -- CZĘŚĆ III

Treść zeszytu:

str.

PRAWO KARNO-ADMINISTRACYJNE Z ZAKRESU ADMINISTRACJI GOSPODARCZEJ W DZIEDZINIE:

A. APROWIZACJI:

1. Dekret z dnia 27 czerwca 1946 r. o reglamentowanym zaopatrywaniu ludności w przedmioty powszedniego użytku 5
2. Rozporządzenie Ministra Apropowizacji i Handlu z dnia 4 listopada 1946 r. w sprawie zakazu używania tłuszczów jadalnych na cele techniczne 6
3. Rozporządzenie Ministra Apropowizacji i Handlu z dnia 5 marca 1947 r. w sprawie ograniczenia spożycia pieczywa i tłuszczów zwierzęcych 6
4. Rozporządzenie Ministrów Apropowizacji oraz Przemysłu i Handlu z dnia 30 lipca 1947 r. w sprawie ograniczenia obrotu wyrobami cukierniczymi 6
5. Rozporządzenie Ministrów Apropowizacji oraz Przemysłu i Handlu z dnia 30 lipca 1947 r. w sprawie ograniczenia obrotu mięsem, jego przetworami oraz tłuszczami zwierzęcymi 7
6. Rozporządzenie Ministrów Apropowizacji oraz Przemysłu i Handlu z dnia 14 listopada 1947 r. w sprawie unormowania obrotu mięsem, wędlinami i innymi wyrobami wędliniarskimi 7
7. Rozporządzenie Ministrów Apropowizacji oraz Przemysłu i Handlu z dnia 28 sierpnia 1947 r. w sprawie unormowania obrotu zbożem i głównymi produktami przemiatu 9
8. Rozporządzenie Ministrów Apropowizacji oraz Przemysłu i Handlu z dnia 22 grudnia 1947 r. o przemiale zbóż 10
9. Rozporządzenie Ministrów Apropowizacji oraz Przemysłu i Handlu z dnia 22 grudnia 1947 r. o opłatach przemiatowych w naturze 11
10. Rozporządzenie Ministrów Apropowizacji oraz Przemysłu i Handlu z dnia 22 grudnia 1947 r. w sprawie normalizacji wypieku pieczywa w obrocie reglamentowanym i wolnorynkowym 12
11. Rozporządzenie Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Apropowizacji z dnia 10 lipca 1948 r. w sprawie zwalczania szkodników ziarna i przetworów zbożowych w zakładach przetworu i miejscach gromadzenia zboża i jego przetworów 12
12. Rozporządzenie Ministra Apropowizacji z dnia 25 marca 1948 r. w sprawie postawienia do dyspozycji na rzecz akcji zaopatrywania ludności magazynów i składów oraz urządzeń technicznych 13

B. BADANIA ZWIERZĄT RZEŹNYCH I MIĘSA ORAZ UBOJU ZWIERZĄT:

13. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa 14
14. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 7 czerwca 1947 r. w sprawie urzędowego badania co do włośni dzików i świń 17

	str.
15. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa z dnia 31 grudnia 1928 r. o obwodach urzędowego badania i postępowaniu w związku z badaniem zwierząt rzeźnych i mięsa	17
16. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa z dnia 29 stycznia 1929 r. o urzędowym badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa w kraju	17
17. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa z dnia 5 lutego 1931 r. w sprawie badania mięsa wprowadzanego (przywożonego) z zagranicy	21
18. Ustawa z dnia 29 marca 1933 r. o rzeźniach z prawem wyłączności	24

C. OBROTU ZWIERZĘTAMI I DROBIEM.

19. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. w sprawie uregulowania obrotu zwierzętami gospodarskimi i drobiem oraz obrotu hurtowego mięsem	24
20. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 26 sierpnia 1936 r. o ważeniu bydła rogatego, trzody chlewnej i owiec sprzedawanych na targowiskach	27
21. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 13 kwietnia 1939 r. o sposobie powoływania komisantów koncesjonowanych, warunkach jakim powinni odpowiadać oraz ich prawach i obowiązkach	27
22. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 4 sierpnia 1936 r. w sprawie targowisk	29
23. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 26 lutego 1936 r. o notowaniach cen i rejestracji umów sprzedaży zwierząt gospodarskich	31

D. PROWADZENIA PRZEMYSŁU:

24. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym	32
25. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 7 grudnia 1927 r. zawierające przepisy wykonawcze do rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie przemysłowym	46
26. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 27 listopada 1937 r. w sprawie określenia istotnych cech przemysłu ludowego, domowego i pracy chałupniczej jako zatrudnień zarobkowych, wyłączonych spod przepisów prawa przemysłowego	46
27. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 20 października 1938 r. wskazujące osoby prawne zobowiązane do przedstawiania danych określonych w art. 7 ust. 3 oraz władze powołane do żądania danych określonych w art. 44 prawa przemysłowego	47
28. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 lipca 1935 r. w sprawie koncesjonowania przemysłu wyrobu samochodów oraz podwozi samochodowych	48
29. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 1937 r. w sprawie koncesjonowania przemysłów wyrobu i sprzedaży czteroetylku ołowiu oraz środków napędowych zawierających czteroetylek ołowiu	48
30. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 1938 r. o koncesjonowaniu przemysłu wyrobu gum jezdnych	48
31. Rozporządzenie Ministrów: Przemysłu i Handlu, Pracy i Opieki Społecznej oraz Spraw Wewnętrznych z dnia 13 kwietnia 1928 r. o przechowywaniu i magazynowaniu olejów mineralnych przez zakłady przemysłowe	48
32. Rozporządzenie Ministrów: Przemysłu i Handlu, Opieki Społecznej oraz Spraw Wewnętrznych z dnia 15 lipca 1935 r. o przechowywaniu karbidu przez zakłady przemysłowe	49
33. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 28 listopada 1927 r. w sprawie wykonywania czynności komiwojażerów i samodzielnych agentów handlowych	49
34. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 4 czerwca 1930 r. w sprawie prowadzenia przemysłu kominiarskiego	49
35. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 15 września 1938 r. w sprawie prowadzenia przemysłu gospodniego	50
36. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 28 czerwca 1939 r. o prowadzeniu przemysłu rakarskiego	51
37. Rozporządzenie Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Opieki Społecznej z dnia 9 czerwca 1938 r. o określeniu rodzajów rzemiosła, w których dopuszczony jest wyjątek od zakazu pobierania opłat za naukę rzemiosła	52
38. Ustawa z dnia 3 stycznia 1946 r. o przejęciu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej	52

str

39.	Ustawa z dnia 3 stycznia 1946 r. o zakładaniu nowych przedsiębiorstw i popieraniu prywatnej inicjatywy w przemyśle i handlu	53
40.	Dekret z dnia 11 kwietnia 1947 r. o uporządkowaniu rejestrów uprawnień przemysłowych	53
41.	Ustawa z dnia 2 czerwca 1947 r. o zezwoleniach na prowadzenie przedsiębiorstw handlowych i zawodowe wykonywanie czynności handlowych	53
42.	Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 11 marca 1948 r. w sprawie obowiązku uzyskania zezwolenia na zawodowe wykonywanie czynności handlowych	54
43.	Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 22 sierpnia 1947 r. o właściwości władz przemysłowych oraz o trybie i warunkach udzielania zezwoleń na prowadzenie przedsiębiorstw handlowych i zawodowe wykonywanie czynności handlowych	55
44.	Dekret z dnia 28 października 1947 r. w sprawie obowiązku zawiadamiania o prowadzeniu przemysłu i wykonywaniu niektórych zajęć zarobkowych	56
45.	Ustawa elektryczna z dnia 21 marca 1922 r.	57
46.	Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 28 kwietnia 1923 r. w przedmiocie koncesjonowania przemysłu zbierania i łapania kału ropnego i ropy naftowej	57
47.	Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 stycznia 1936 r. o przedsiębiorstwach zbierania i udzielania informacji o stosunkach gospodarczych	57
48.	Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 25 lipca 1936 r. w sprawie przedsiębiorstw zbierania i udzielania informacji o stosunkach gospodarczych	58
49.	Dekret z dnia 30 listopada 1945 o koncesjonowaniu przedsiębiorstw przemysłu gastronomicznego.	58
50.	Rozporządzenie Ministra Apropozycji i Handlu z dnia 23 lutego 1946 r. w sprawie wykonania dekretu z dnia 30 listopada 1945 r. o koncesjonowaniu przedsiębiorstw przemysłu gastronomicznego	59
51.	Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych osób trudniących się samodzielnie kuciem koni.	61
52.	Rozporządzenie Ministra Rolnictwa z dnia 1 października 1928 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych osób trudniących się samodzielnie kuciem koni.	61
53.	Ustawa z dnia 12 marca 1932 r. o sprzedaży nawozów sztucznych.	62
54.	Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 5 września 1932 r. o sprzedaży nawozów sztucznych.	64
E. WYSTAW I TARGÓW GOSPODARCZYCH ORAZ AUKCJI:		
55.	Ustawa z dnia 28 czerwca 1939 r. o wystawach i targach gospodarczych oraz aukcjach.	68
F. OBROTU ODPADKAMI UŻYTKOWYMI ORAZ MATERIAŁAMI Z ROZBIÓRKI BUDYNKÓW:		
56.	Dekret z dnia 23 stycznia 1947 r. o obrocie i gospodarowaniu odpadkami użytkowymi.	70
57.	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 lipca 1948 r. w sprawie obrotu i gospodarowania odpadkami użytkowymi.	70
58.	Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 sierpnia 1948 r. w sprawie obrotu i gospodarowania odpadkami użytkowymi.	71
59.	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 stycznia 1947 r. w sprawie obrotu i gospodarowania ubocznymi produktami poubojowymi.	72
60.	Rozporządzenie Ministra Apropozycji i Handlu z dnia 5 lutego 1947 r. w sprawie gospodarowania i organizacji skupu ubocznych produktów poubojowych.	72
61.	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 marca 1948 r. w sprawie obrotu i gospodarowania żelastwem, druzgiem żeliwnym, żelastwem użytkowym oraz złotem metali i stopów nieżelaznych.	73
62.	Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 14 kwietnia 1948 r. o obrocie i gospodarowaniu żelastwem, druzgiem żeliwnym oraz złotem metali i stopów nieżelaznych.	73
63.	Rozporządzenie Ministrów Odbudowy oraz Przemysłu i Handlu z dnia 3 maja 1948 r. o obrocie i gospodarowaniu żelastwem użytkowym, pochodzącym z rozbiórki budynków zniszczonych wskutek wojny.	74
64.	Dekret z dnia 28 lipca 1948 r. o obrocie i gospodarowaniu materiałami pochodzącymi z rozbiórki budynków.	74

G. GOSPODARKI PAPIEREM:

65. Dekret z dnia 26 kwietnia 1948 r. o gospodarce papierem do druku. 75

H. MLECZARSTWA:

66. Dekret z dnia 28 października 1947 r. o mleczarstwie. 75

I. WYWOZU KURZYCH JAJ ZAGRANICĘ:

67. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o uregulowaniu wywozu kurzych jaj za granicę. 77
68. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 16 czerwca 1931 r. w sprawie uregulowania wywozu kurzych jaj za granicę. 79

J. PRAWA PROBIERCZEGO:

69. Dekret z dnia 11 kwietnia 1947 r. o prawie probierczym. 81

K. PUBLICZNEJ GOSPODARKI LOKALAMI:

70. Dekret z dnia 21 grudnia 1945 r. o publicznej gospodarce lokalami i kontroli najmu. 83

L. REJESTRACJI I UMARZANIA DOKUMENTÓW NA OKAZICIELA:

71. Dekret z dnia 3 lutego 1947 r. o rejestracji i umarzaniu niektórych dokumentów na okaziciela emitowanych przed dniem 1 września 1939 r. 85

M. UZUPEŁNIENIA I ZMIANY DOTYCZĄCE PRZEPISÓW KARNO - ADMINISTRACYJNYCH ZAMIESZCZONYCH:

I. w zeszycie 14:

72. Dekret z dnia 26 kwietnia 1948 r. o podwyższeniu grzywien, kar pieniężnych, kar porządkowych i nawiązek. 85
73. Dekret z dnia 3 kwietnia 1948 r. o przeznaczeniu grzywien orzekanych przez organa związków samorządu terytorialnego. 86
74. Okólnik Nr 38 Ministra Administracji Publicznej z dnia 14 maja 1948 r. L. IV. AP. 4224/48 o częściowej zmianie instrukcji w sprawie orzecznictwa karno - administracyjnego władz administracji ogólnej i samorządu terytorialnego. 86
75. Okólnik Nr 34 Ministrów Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych z dnia 28 kwietnia 1948 r., I.OB. 4946/48 w sprawie przeznaczenia grzywien, orzekanych przez organa związków samorządu terytorialnego. 88

II. W ZESZYCIE 14-a:

76. Rozporządzenie Ministra Leśnictwa z dnia 12 maja 1948 r. o ochronie niektórych zwierząt łownych. 88
77. Dekret z dnia 26 kwietnia 1948 r. o ochronie lasów nie stanowiących własności Państwa. 89

OBJAŚNIENIA:

Zeszyt niniejszy stanowi trzecią część zbioru przepisów karno - administracyjnych, dotyczącą administracji gospodarczej.

Normy nieaktualne, a nie uchylone ani też zmienione wyraźnym przepisem prawa podano dla odróżnienia od obowiązującego tekstu rozstrzelonym garmondem, w przypadkach zaś gdy tekst obowiązujący wydrukowano tłustym drukiem — jasnym garmondem nierozstrzelonym.

W związku z dekretem z dnia 26 kwietnia 1948 roku o podwyższeniu grzywien, kar pieniężnych, kar porządkowych i nawiązek (Dz. U. R. P. Nr

24, poz. 161) po treści poszczególnych przepisów, zawierających nieaktualne obecnie wysokości grzywien, wydrukowane jasnym garmondem, podano w nawiasie wysokość grzywny (górną granicę), ustaloną zgodnie z przepisami tego dekretu.

Przepisy, zamieszczone w zeszycie, podano z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych do dnia 25 września 1948 r.

Skrót Z. O. I. K. S. N. oznacza — Zbiór Orzeczeń Sądu Najwyższego, Orzeczenia Izby II (Karnej), skrót Z. W. — Zbiór Wyroków Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

1.

DEKRET

z dnia 27 czerwca 1946 r.

o reglamentowanym zaopatrywaniu ludności w przedmioty powszedniego użytku.

(Dz. U. R. P. z dnia 14 sierpnia 1946 r. Nr. 35, poz. 217).

Zmiany: dekret z dnia 26 kwietnia 1948 r. — Dz. U. R. P. Nr. 24, poz. 161.

Art. 1. 1. Reglamentowane zaopatrywanie ludności w przedmioty powszedniego użytku odbywa się z zasobów, znajdujących się w dyspozycji Państwa.

2. Ustalanie przedmiotów objętych reglamentowanym zaopatrzeniem należy do właściwości Ministra Aprowizacji i Handlu w porozumieniu z właściwymi ministrami.

P. art. 1, art. 2 pkt. 1, art. 3 i 4 dekretu z dnia 27 marca 1947 r. o zmianach organizacji i zakresie działania naczelnich władz administracyjnych. (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 130).

Art. 2. Celem zapewnienia zaopatrywania ludności w podstawowe przedmioty powszedniego użytku Minister Aprowizacji i Handlu w drodze rozporządzeń wydawanych w porozumieniu z właściwymi ministrami może normować obrót, przerób, gromadzenie i spożycie tych przedmiotów.

P. rozp. Ministra Aprowizacji i Handlu z dnia 4 listopada 1946 r. w sprawie zakazu używania tłuszczów jadalnych na cele techniczne (poz. 2 niniejszego zeszytu), z dnia 5 marca 1947 r. w sprawie ograniczenia spożycia pieczywa i tłuszczów zwierzęcych (poz. 3 niniejszego zeszytu), rozp. Ministrów: Aprowizacji oraz Przemysłu i Handlu: z dnia 30 lipca 1947 r. w sprawie ograniczenia obrotu wyrobami cukierniczymi (poz. 4 niniejszego zeszytu), z dnia 30 lipca 1947 r. w sprawie ograniczenia obrotu mięsem, jego przetworami oraz tłuszczami zwierzęcymi (poz. 5 niniejszego zeszytu), z dnia 14 listopada 1947 r. w sprawie unormowania obrotu mięsem, wędlinami i innymi wyrobami wędliniarskimi (poz. 6 niniejszego zeszytu), z dnia 28 sierpnia 1947 r. w sprawie unormowania obrotu zbożem i głównymi produktami przemiatu (poz. 7 niniejszego zeszytu), z dnia 22 grudnia 1947 r. o przemiale zbóż (poz. 8 niniejszego zeszytu), z dnia 22 grudnia 1947 r. o opłatach przemiatowych w naturze (poz. 9 niniejszego zeszytu), z dnia 22 grudnia 1947 r. w sprawie normalizacji wypieku pieczywa w obrocie reglamentowanym i wolnorynkowym (poz. 10 niniejszego zeszytu) i z dnia 19 lipca 1948 r. w sprawie zwalczania szkodników ziarna i przetworów zbożowych w zakładach przerobu i miejscach gromadzenia zboża i jego przetworów (poz. 11 niniejszego zeszytu).

Art. 3. 1. Minister Aprowizacji i Handlu ustala:

- 1) grupy ludności uprawnione do korzystania z zaopatrzenia reglamentowanego,
- 2) normy przydziałowe, zróżniczkowane ze względu na wiek, wymagania wykonywa-

nego zawodu i stan zdrowia uprawnionych,

- 3) ceny za przedmioty przydzielane ludności,
- 4) rodzaje dokumentów zaopatrzenia oraz sposób ich rozprowadzenia,
- 5) sposób realizowania dokumentów zaopatrzenia,
- 6) sprawozdawczość i kontrolę rozdziału przedmiotów objętych reglamentowanym zaopatrzeniem i zasady ustalenia remanentów.

2. Zarządzenia w sprawach wymienionych w ust. 1 pkt 1—3 wydawane będą w porozumieniu z Prezesem Centralnego Urzędu Planowania.

Art. 4. Dokumenty zaopatrzenia są imienne i nie mogą być odstępowane pod tytułem darmym lub odpłatnym.

Art. 5. 1. Do wykonania zadań przewidzianych w art. 1 Minister Aprowizacji i Handlu może w porozumieniu z właściwymi ministrami powoływać do współpracy za wynagrodzeniem organizacje spółdzielcze, przedsiębiorstwa państwowe i prywatne oraz nakazać stawianie do dyspozycji na rzecz akcji zaopatrywania ludności magazynów, składów, środków przewozowych oraz urządzeń technicznych, a także ustalać kwalifikacje, którym winny odpowiadać osoby, zatrudnione na kierowniczych stanowiskach przedsiębiorstw, przetwarzających podstawowe przedmioty powszedniego użytku do celów reglamentowanego zaopatrywania ludności.

2. Do współpracy w zakresie rozdziału dokumentów zaopatrzenia mogą być powołane osoby, którym w myśl art. 4 i 9 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o ewidencji i kontroli ruchu ludności (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 309) poruczono prowadzenie ksiąg, rejestrów lub list meldunkowych.

P. rozp. Min. Aprowizacji z dnia 25 marca 1948 r. w sprawie postawienia do dyspozycji na rzecz akcji zaopatrywania ludności magazynów i składów oraz urządzeń technicznych (poz. 12 niniejszego zeszytu).

Art. 6. 1. Organizacje, przedsiębiorstwa i osoby, o których mowa w art. 5, podlegają nadzorowi i kontroli Ministra Aprowizacji i Handlu w zakresie, w jakim do współpracy zostały powołane.

2. Zakres i tryb powoływania do współpracy w akcji reglamentowanego zaopatrywania ludności oraz zasady wynagrodzenia organizacji i przedsiębiorstw, które w myśl art. 5 powołano do współpracy, ustali rozporządzenie Ministra Aprowizacji i Handlu, wydane w porozumieniu z właściwymi ministrami po wysłuchaniu opinii Związku Gospodarczego Spółdzielni R. P. „Społem“, Izby Przemysłowo-Handlowych oraz zrzeszeń gospodarczych.

Związek Gospodarczy Spółdzielni R. P. „Społem” został rozwiązany na podstawie art. 36 ustawy z dnia 21 maja 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr. 30, poz. 199) uchwałą Naczelnej Rady Spółdzielczej z dniem 30 czerwca 1948 r. (Monitor Spółdzielczy Nr. 2/1948).

Art. 8. 1. Kto narusza przepisy niniejszego dekretu oraz rozporządzeń i zarządzeń wydawanych na jego podstawie, podlega karze aresztu do trzech miesięcy i grzywny do 150.000 zł., albo jednej z tych kar, jeżeli czyny te nie ulegają surowszemu ukaraniu na podstawie innych przepisów prawnych.

2. Ponadto można orzec przepadek przedmiotów, znajdujących się w obrocie z naruszeniem przepisów niniejszego dekretu albo rozporządzeń i zarządzeń wydanych na jego podstawie.

3. Do orzekania o wykroczeniach przewidzianych w niniejszym artykule właściwe są władze administracji ogólnej I instancji.

Art. 9. Przedmioty ulegające przypadkowi przekazuje się na cele reglamentowanego zaopatrzenia ludności, a w szczególności dla szpitali, sierocińców i innych instytucji dobroczynnych.

2

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA APROWIZACJI I HANDLU

z dnia 4 listopada 1946 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu w sprawie zakazu używania tłuszczów jadalnych na cele techniczne.

(Dz. U.R.P. z dnia 20 grudnia 1946 r. Nr. 70, poz. 386).

Na podstawie art. 2 dekretu z dnia 27 czerwca 1946 r. o reglamentowanym zaopatrywaniu ludności w przedmioty powszedniego użytku (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 217) zarządza się co następuje:

§ 1. Zakazuje się na terenie całego Państwa używania tłuszczów jadalnych do celów technicznych.

§ 2. Za tłuszcz jadalny w rozumieniu niniejszego rozporządzenia uważa się następujące tłuszcze: masło, słoninę, sadło świńskie, smalec, margarynę oraz wszelkie oleje roślinne z wyjątkiem oleju lnianego.

§ 3. Tłuszcze jadalne, uznane orzeczeniem Państwowego Zakładu Higieny za zepsute i nie nadające się do spożycia w jakiegokolwiek formie, mogą być używane do celów technicznych.

3

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA APROWIZACJI I HANDLU

z dnia 5 marca 1947 r.

w sprawie ograniczenia spożycia pieczywa i tłuszczów zwierzęcych.

(Dz. U. R. P. z dnia 27 marca 1947 r. Nr. 29, poz. 125).

Na podstawie art. 2 dekretu z dnia 27 czerwca 1946 r. o reglamentowanym zaopatrywaniu

ludności w przedmioty powszedniego użytku (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 217) zarządza się, co następuje:

§ 1. W przedsiębiorstwach przemysłu gastronomicznego i gospodniego wolno podawać do jednego posiłku na jedną osobę nie więcej niż:

50 gramów pieczywa (1 kawałek chleba lub bułkę)

i 10 gramów tłuszczów zwierzęcych, prócz tłuszczu zawartego w posiłku.

§ 2. Do śniadań i kolacji, jeżeli nie zawierają one innych dań poza napojami (kawa, herbata, mleko, kakao itp.) wolno podawać jednej osobie nie więcej, niż 100 gramów pieczywa (2 kawałki chleba bądź 2 bułki) oraz 20 gramów tłuszczu zwierzęcego.

§ 3. Przedsiębiorstwami przemysłu gastronomicznego w rozumieniu niniejszego rozporządzenia są przedsiębiorstwa, wymienione w art. 2 dekretu z dnia 30 listopada 1945 r. o koncesjonowaniu przedsiębiorstw przemysłu gastronomicznego (Dz. U. R. P. Nr. 57, poz. 322). Przedsiębiorstwami przemysłu gospodniego w rozumieniu niniejszego rozporządzenia są przedsiębiorstwa wymienione w § 1 rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 15 września 1938 r. w sprawie prowadzenia przemysłu gospodniego (Dz. U. R. P. Nr. 80, poz. 540).

§ 4. Winni naruszenia przepisów niniejszego rozporządzenia (sprzedawca, nabywca, konsument) podlegają karze z art. 8 dekretu z dnia 27 czerwca 1946 r. o reglamentowanym zaopatrywaniu ludności w przedmioty powszedniego użytku (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 217).

4.

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRÓW: APROWIZACJI ORAZ PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 30 lipca 1947 r.

w sprawie ograniczenia obrotu wyrobami cukierniczymi.

(Dz. U.R.P. z dnia 28 sierpnia 1947 r. Nr. 56, poz. 305)

Na podstawie art. 2 dekretu z dnia 27 czerwca 1946 r. o reglamentowanym zaopatrywaniu ludności w przedmioty powszedniego użytku (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 217) zarządza się co następuje:

§ 1. We wtorki, środy, czwartki i piątki każdego tygodnia wzbronione jest dokonywanie wszelkich obrotów wyrobami cukierniczymi (ciastami, tortami, ciastkami, pączkami i faworkami) w przedsiębiorstwach przemysłowych gastronomicznego i gospodniego, stołówkach

sklepach żywnościowych, straganach oraz wszelkich przedsiębiorstwach handlowych.

§ 2. Zakaz powyższy nie dotyczy obrotu piernikami oraz ciastami (bułkami) wypieczonymi z mąki pszennej nie niżej 80% bez domieszki tłuszczów, cukru i mleka.

§ 3. Przedsiębiorstwami przemysłu gastronomicznego w rozumieniu niniejszego rozporządzenia są przedsiębiorstwa, wymienione w art. 2 dekretu z dnia 30 listopada 1945 r. o koncesjonowaniu przedsiębiorstw przemysłu gastronomicznego (Dz. U. R. P. Nr. 57, poz. 322).

Przedsiębiorstwami przemysłu gospodniego w rozumieniu niniejszego rozporządzenia są przedsiębiorstwa wymienione w § 1 rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 15 września 1938 r. w sprawie prowadzenia przemysłu gospodniego (Dz. U. R. P. Nr. 80, poz. 540).

§ 4. Wojewódzkie władze administracji ogólnej mogą wyznaczyć inne dni tygodnia zamiast wskazanych w § 1 niniejszego rozporządzenia, jeżeli szczególne względy gospodarcze będą za tym przemawiać.

5.

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRÓW APROWIZACJI ORAZ PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 30 lipca 1947 r.

w sprawie ograniczenia obrotu mięsem, jego przetworami oraz tłuszczami zwierzęcymi.

(Dz. U.R.P. z dnia 28 sierpnia 1947 r. Nr. 56, poz. 306).

Na podstawie art. 2 dekretu z dnia 27 czerwca 1946 r. o reglamentowanym zaopatrywaniu ludności w przedmioty powszedniego użytku (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 217) zarządza się co następuje:

§ 1. W środy, czwartki i piątki każdego tygodnia (dni bezmięsne) wzbronione jest dokonywanie wszelkich obrotów mięsem i jego przetworami (potrawami, wędlinami i konserwami mięsnymi) oraz tłuszczami zwierzęcymi, otrzymywanymi z uboju zwierząt rzeźnych (słonina, łojem, sadłem, boczkiem i smalcem) w przedsiębiorstwach przemysłów: gastronomicznego i gospodniego, stołówkach, sklepach żywnościowych i rzeźniczych, straganach oraz wszelkich przedsiębiorstwach handlowych.

§ 2. Zakaz powyższy nie dotyczy obrotu podrobami, kaszanką, i kośćmi oraz mięsem, tłuszczami i potrawami z drobiu, królików i dziczyzny.

§ 3. W dniach nie objętych zakazem wolno sprzedawać w celach konsumpcyjnych potra-

wy z mięsa i jego przetworów (§ 1) o wadze maksymalnej 100 gr, przy czym jednej osobie można podawać tylko jedno danie z mięsa lub z jego przetworów.

§ 4. Wszystkie potrawy z mięsa lub jego przetworów, sprzedawane w przedsiębiorstwach przemysłów: gastronomicznego lub gospodniego powinny być uwidocznione w jadłospisie.

Jadłospis należy umieścić w widocznym miejscu.

Jadłospis nie może obejmować więcej niż 4 dania z mięsa lub jego przetworów.

§ 5. Zakaz obrotu, przewidziany w § 1, nie dotyczy uboju zwierząt rzeźnych, a także przewozu mięsa i jego przetworów, jeżeli inne przepisy prawne nie zawierają ograniczeń w tym względzie.

Przechowywanie mięsa i jego przetworów w dni bezmięsne odbywać się może jedynie w pomieszczeniach niedostępnych dla odbiorców.

§ 6. Przetwórnice i warsztaty przerobu mięsa mogą być czynne w dni bezmięsne, jeżeli w tych dniach nie są dostępne dla odbiorców.

§ 7. Wojewódzkie władze administracji ogólnej mogą wyznaczyć inne dni tygodnia, jako bezmięsne zamiast wymienionych w § 1 niniejszego rozporządzenia, jeżeli szczególne względy gospodarcze będą za tym przemawiać.

§ 8. Minister Apropowizacji może w okresie letnim zezwolić na dokonywanie obrotów mięsem wieprzowym i jego przetworami w dni bezmięsne wymienione w § 1 niniejszego rozporządzenia.

6.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW:

APROWIZACJI ORAZ PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 14 listopada 1947 r.

w sprawie unormowania obrotu mięsem, wędlinami i innymi wyrobami wędliniarskimi.

(Dz. U.R.P. z dnia 3 grudnia 1947 r. Nr. 72, poz. 455).

Na podstawie art. 2 dekretu z dnia 27 czerwca 1946 r. o reglamentowanym zaopatrywaniu ludności w przedmioty powszedniego użytku (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 217) zarządza się, co następuje:

§ 1. Zezwala się na wytwarzanie oraz dopuszcza się do obrotu następujące rodzaje wędlin i wyrobów wędliniarskich o oznaczonej zawartości składników odżywczych:

			wieprzowiny chudej	tluszczu	wołowiny
kiełbasę popularną	o zawartości		70%	5%	25%
„ zwyczajną	„		65%	25%	10%
„ krakowską	„		90%	5%	5%
„ cytrynową	„		90%	5%	5%
„ białą surową	„		90%	10%	—
„ serdelową	„		55%	30%	15%
„ serdelki	„		70%	25%	5%
„ metka	„		90%	5%	5%
„ mortadela	„				
„ i parówki	„		90%	5%	5%
„ krakowską suchą	„		90%	5%	5%
kiszkę pasztetową	„	wątroba	40%	30%	—
pasztet	„		40%	25%	15%
kiszkę podgardlaną	„		wołowe kolduny, wątroba, główizna, nogi, kasza		
kiszkę wątrobianą	„		kasza, 20% tłuszczu twardego z karków nie- topionych, wątroba		
kiszkę kaszaną	„		kasza, krew, podroby		
salceson włoski	„		krew, główizna, skórki, nóżki, ozorki,		
salceson krwisty	„		„ „ „ serce		
boczek wędzony	wygląd i jakość		zwyczajna — handlowa bez domieszek		
śloninę wędzoną	„		„	„	„
szynki	„		„	„	„
połędwicę	„		„	„	„
baleron	„		„	„	„

§ 2. Wzbronione jest wytwarzanie i dokonywanie obrotu:

kiełbasą serbską	roladą ozorową
„ moskiewską	„ z prosięcia
„ tyrolską	„ francuską
„ litewską	„ ryjkową
„ królewską	„ figową
„ węgierską	salami włoskim
„ jałowcową	„ węgierskim
„ krajaną suchą	„ niemieckim
„ krajaną surową	połędwicą łososiową
„ wiejską suchą	śloniną węgierską
kiełbaskami dwudziestki	boczekiem faszerowanym
„ dziesiątki	schabem pieczonym
„ piątki	

oraz innymi wędlinami i wyrobami wędliniarskimi, niewymienionymi w § 1 niniejszego rozporządzenia.

§ 3. Wyrób wędlin oraz innych wyrobów wędliniarskich, przeznaczonych do obrotu, może odbywać się wyłącznie w wytwórniach wędliniarskich lub wytwórniach przetworów mięsnych.

§ 4. Wyrób wędlin oraz obrót wędlinami i wyrobami wędliniarskimi odpowiadać powinny warunkom, określonym w rozporządzeniu Ministra Opieki Społecznej z dnia 10 grudnia 1936 r., wydanym w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych i Ministrem Przemysłu i Handlu o dozorze nad mięsem i przetworami mięsnymi (Dz. U. R. P. Nr 92, poz. 643), jeżeli przepisy niniejszego rozporządzenia nie stanowią inaczej.

§ 5. Mięso, pochodzące z uboju zwierząt rzeźnych, przeznaczone do obrotu, dziczyzna

w kawałkach i bite ptactwo oskubane mogą być sprzedawane w następujących miejscach sprzedaży:

- 1) halach mięsnych (hurt),
- 2) sklepach rzeźniczych (jatkach),
- 3) „ (jatkach) z mięsem końskim,
- 4) tanich jatkach.

§ 6. Obrót wędlinami i wyrobami wędliniarskimi, przeznaczonymi do spożycia, mięsem zwierząt rzeźnych, dziczyzną w kawałkach oraz bitym ptactwem oskubanym — w handlu okrężnym, na targowiskach, rynkach, straganach i kioskach ulicznych jest wzbroniony, z wyjątkiem przypadków, przewidzianych w § 40 ust. 2 powołanego w § 4 rozporządzenia.

§ 7. Wędliny oraz inne wyroby wędliniarskie przeznaczone do obrotu muszą być za-

patrzone przez wytwórców we własne plomby firmowe.

§ 8. Przepis § 7 nie odnosi się do wędlin i innych wyrobów wędliniarskich sprzedawanych we własnych sklepach wytwórcy, znajdujących się w tej samej miejscowości, co wytwórnia. Sklepy własne wytwórcy sprzedające wyłącznie wytwory własnej produkcji winny zaopatrzyć się w wywieszkę umieszczoną w oknie wystawowym sklepu, stwierdzającą sprzedaż artykułów wytwarzanych we własnym przedsiębiorstwie. Wywieszka winna posiadać pieczęcie cechu rzeźniczo-wędliniarskiego i właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej.

§ 9. Na żądanie władz administracyjnych i właściwych organów kontrolnych dozoru nad artykułami żywnościowymi i przedmiotami użytku sprzedawcy winni wykazać się dowodami zakupu i pochodzenia mięsa, wędlin oraz innych wyrobów wędliniarskich.

7.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW APROWIZACJI ORAZ PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 28 sierpnia 1947 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Rolnictwa i Reform Rolnych, Administracji Publicznej, Ziem Odzyskanych i Skarbu w sprawie unormowania obrotu zbożem i głównymi produktami przemiału.

(Dz. U.R.P. z dnia 29 września 1947 r. Nr. 61, poz. 348).

Na podstawie art. 1, 2, 5 i 6 dekretu z dn. 27 czerwca 1946 r. o reglamentowanym zaopatrywaniu ludności w przedmioty powszedniego użytku (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 217) oraz na podstawie art. 2 pkt 1 dekretu z dnia 27 marca 1947 r. o zmianach organizacji i zakresie działania naczelných władz administracyjnych (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 130) zarządza się, co następuje:

§ 1. Prowadzenie hurtowego handlu zbożem i głównymi produktami przemiału zbóż wymaga zezwolenia właściwych władz, wydanego w trybie przewidzianym w niniejszym rozporządzeniu.

§ 2. 1. Ustala się 3 rodzaje zezwoleń na hurtowy handel zbożem i produktami przemiału: zezwolenia „A”, „B” i „C”.

2. Zezwolenie „A” uprawnia na obszarze całego Państwa do:

- 1) dokonywania czynności zakupów i zbywania na rachunek własny i komisowy zboża i produktów jego przemiału z przedsiębiorstwami posiadającymi zezwolenia „A”, „B” i „C” lub innymi uprawnionymi, wymienionymi w §§ 10 i 12;

2) oddawania zboża do przemiału.

3. Zezwolenie „B” uprawnia do dokonywania bezpośrednio lub za pośrednictwem oddziałów lub agentur o stałych siedzibach następujących czynności:

- 1) na terenie powiatu, w którym znajduje się siedziba przedsiębiorstwa lub oddziału — skupu zboża bezpośrednio od producentów rolnych i wymiany z nimi produktów przemiału na zboże;
- 2) na terenie oznaczonego w zezwoleniu województwa:
  - a) zakupu zboża i produktów przemiału od przedsiębiorstw posiadających zezwolenia „B”, „C” lub młynów nie posiadających zezwoleń „C” (ust. 7);
  - b) zbywania zboża i produktów przemiału przedsiębiorstwom posiadającym zezwolenie „B” oraz innym uprawnionym, wymienionym w §§ 10 i 12;
  - c) oddawania zboża do przemiału;
- 3) na terenie całego kraju zakupu i zbywania zboża i produktów przemiału przedsiębiorstwom posiadającym zezwolenia „A”.

4. Zezwolenie „C” uprawnia do:

- 1) skupu i zakupu zboża dla jego przemiału we własnym przedsiębiorstwie od producentów rolnych na terenie powiatu, na którym znajduje się siedziba przedsiębiorstwa, oraz od przedsiębiorstw, posiadających zezwolenie „A”;
- 2) zbywania produktów przemiału przedsiębiorstwom posiadającym zezwolenie „A” i „B” oraz innym uprawnionym do nabycia (§§ 10 i 12).

5. Minister Przemysłu i Handlu może zezwolić młynom handlowym na zbywanie zboża przedsiębiorstwom posiadającym zezwolenia „A” i „B” na zakup zboża od przedsiębiorstw posiadających zezwolenia „B”.

6. Minister Przemysłu i Handlu może zezwolić w przypadkach uzasadnionych położeniem przedsiębiorstwa i warunkami komunikacyjnymi przedsiębiorstwu posiadającemu zezwolenie „C” na skup zboża od producentów rolnych z powiatów sąsiadujących z powiatem, w którym znajduje się siedziba przedsiębiorstwa.

7. Młyny nie posiadające zezwoleń „C” (młyny gospodarcze) mają prawo zbywania zboża i produktów przemiału pochodzących z opłat przemiałowych przedsiębiorstwom posiadającym zezwolenia „B”.

8. Przez młyny handlowe rozumie się przedsiębiorstwa młynarskie posiadające zezwolenia „C”, zaś przez młyny gospodarcze rozumie się przedsiębiorstwa młynarskie nie posiadające tego zezwolenia.

§ 6. 1. Zezwoleń „A” i „C” udziela Minister Przemysłu i Handlu, zezwoleń „B” udziela właściwy wojewoda, a w miastach Warszawie i Łodzi prezydenci tych miast.

2. Zezwolenia wydawane są na czas określony co najmniej na okres lat 2, jeśli chodzi o zezwolenia „A” i „B”, a na okres 1 roku, jeżeli chodzi o zezwolenia „C”.

§ 7. 1. Przedsiębiorstwa posiadające zezwolenia „A” winny uzyskać zezwolenie właściwej władzy, w trybie przewidzianym w niniejszym rozporządzeniu, na otwarcie oddziału lub agentury.

2. O zamierzonym otwarciu oddziału lub agentury przedsiębiorstwa posiadające zezwolenia „B” winny donieść władzy określonej w § 6, właściwej do wydawania zezwoleń, i uzyskać potwierdzenie odbioru podania.

3. Brak odmowy lub zastrzeżeń ze strony władzy na otwarcie oddziału lub agentury przedsiębiorstwa posiadającego zezwolenie „B” w terminie 1 miesiąca jest równoznaczne z wyrażeniem zgody na otwarcie oddziału lub agentury przez przedsiębiorstwo.

§ 8. Przedsiębiorstwa posiadające zezwolenia „A”, „B” lub „C” mogą być zobowiązane zarządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu oraz Ministra Aprowizacji do:

- 1) dokonywania na zlecenie i rachunek Państwa skupu i zakupu zboża i produktów przemiału lub przemiału zboża;
- 2) utrzymywania na koszt Państwa rezerw zboża i produktów przemiału;
- 3) odstępowania na rzecz Państwa części lub całości posiadanych przez nich zapasów zboża i produktów przemiału po cenach rynkowych.

§ 9. 1. Minister Przemysłu i Handlu może zarządzeniem zobowiązać wszystkie przedsiębiorstwa posiadające zezwolenia „A”, „B” i „C” do:

- 1) oczyszczania zboża i wykonywania przemiału według ustalonych standardów;
- 2) znakowania opakowań zboża i produktów przemiału;
- 3) składania okresowych sprawozdań o wysokości obrotów i stanie zapasów;
- 4) ujawniania właściwej władzy warunków dokonywanych transakcji zakupu, przemiału i sprzedaży;
- 5) należenia do Giełd Zbożowo-Towarowych.
- 2) Stadarty zbóż i produktów przemiału ustali Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

§ 10. Nie wymaga zezwoleń przewidzianych w § 2:

- 1) zakup produktów przemiału od przedsiębiorstw posiadających zezwolenia „A”, „B” i „C” przez przedsiębiorstwa mające zezwolenia na prowadzenie handlu detalicznego artykułami spożywczymi;
- 2) zakup zboża lub produktów przemiału od przedsiębiorstw posiadających zezwolenia „A”, „B” lub „C” przez przedsiębiorstwa oraz instytucje, mające na celu zaopatrzenie pracowników lub podopiecznych.

§ 12. 1. Przedsiębiorstwa przetwarzające zboża (browary, palarnie kawy itp.) mają prawo nabywania zboża wyłącznie od przedsiębiorstw posiadających zezwolenia „A” i „B”, a od producentów rolnych tylko na podstawie umów plantacyjnych.

2. Przedsiębiorstwa przetwarzające produkty przemiału (piekarnie, cukiernie, makaroniarnie itp.) mają prawo nabywania produktów przemiału wyłącznie od przedsiębiorstw posiadających zezwolenia „A”, „B” lub „C”.

§ 13. Minister Rolnictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu ustali zarządzeniem szczególne przepisy, odnoszące się do hurtowego obrotu zbożem siewnym.

§ 16. Uzyskane zezwolenie na zasadzie niniejszego rozporządzenia nie uchyla obowiązku uzyskania zezwoleń przewidzianych w ustawie z dnia 2 czerwca 1947 r. o zezwoleniach na prowadzenie przedsiębiorstw handlowych i zawodowe wykonywanie czynności handlowych (Dz. U. R. P. Nr. 43, poz. 220) i w rozporządzeniach wydanych na podstawie tej ustawy.

8.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW APROWIZACJI ORAZ PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 22 grudnia 1947 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Administracji Publicznej, Ziem Odzyskanych, Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Skarbu o przemiale zbóż.

(Dz. U.R.P. z dnia 6 lutego 1948 r. Nr. 5, poz. 33).

Na podstawie art. 2 dekretu z dnia 27 czerwca 1946 r. o reglamentowanym zaopatrywaniu ludności w przedmioty powszedniego użytku (Dz. U. R. P. Nr. 35 poz. 217) zarządza się co następuje:

§ 1. Ustala się następującą najniższą dopuszczalną wysokość procentową przemiału:

- a) dla żyta 80 %
- b) dla pszenicy 70 %,
- c) dla jęczmienia na mąkę 70 %,
- d) dla jęczmienia na kaszę 65 %.

Obrót produktami przemiału procentowo niższego jest zakazany z wyjątkami przewidzianymi w § 2.

§ 2. Minister Aprowizacji może:

- a) zezwolić na przemiał procentowo niższy aniżeli wskazany w § 1 w określonych młynach i dla ściśle określonych celów (wyżywienie dzieci i chorych, potrzeby religijne itp.),
- b) zezwolić na przemiał procentowo niższy jęczmienia na mąkę przeznaczoną jako domieszka do mąk chlebowych,

c) określić uprawnionych do sprzedaży i przerobu mąki, pochodzącej z niższych procentowo przemiałów.

§ 3. Rozkurz wraz z ostatecznym doczyszczaniem zboża na maszynach czyszczących nie może być wyższy niż 3% przemielonego zboża.

§ 4. Odciąganie w trakcie procesu przemiałowego uzyskiwanych przetworów niższego wyemiału (mąki) jest zakazane. Całość mąki otrzymanej z przemiału winna być jednolicie przemieszana. Odciąganie kaszki mannej do 5% jest dozwolone. Produkcja w młynach kaszy mannej powinna być zgłaszana władzom przemysłowym I instancji.

§ 5. Na 100 kg. przemielonego zboża przy zanieczyszczeniu nie przekraczającym 3% wydajność przemiału ma wynosić:

- 80 kg. mąki (o zawartości popiołu w przeliczeniu na suchą substancję nie wyżej niż 1,4%) i 17 kg. otrąb — przy przemiale żyta na mąkę 80%;
- 70 kg. mąki (o zawartości popiołu w przeliczeniu na suchą substancję nie wyżej niż 0,85%) i 27 kg. otrąb — przy przemiale pszenicy na mąkę 70%;
- 70 kg. mąki (o zawartości popiołu w przeliczeniu na suchą substancję nie wyżej niż 1,5%) i 27 kg. otrąb — przy przemiale jęczmienia na mąkę 70% oraz przy przemiale jęczmienia na kaszę 65 kg. kaszy i 32 kg. otrąb i produktów ubocznych.

Przy przemiałach przewidzianych w § 2 niniejszego rozporządzenia następuje odpowiednie stosunkowo rozliczenie.

§ 6. Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Aprowizacji w drodze zarządzenia ustali sposób rozliczania się młynów z otrzymanych do przemiału zbóż i uzyskanych z przemiału głównych i ubocznych produktów przemiału pod względem ilościowym i jakościowym (standarty).

§ 7. Zabrania się w młynach handlowych, kaszarniach i innych zakładach przemysłowych przerobu zbóż chlebowych na paszę.

§ 8. Zabrania się bez zezwolenia Ministra Aprowizacji przy przemiale pszenicy dodawać żyto i jęczmień, jak również mieszać w młynach mąkę pszenną z mąką żytnią i jęczmienną.

§ 9. Zabrania się uzyskanie z doczyszczania zboża chwasty, poślad i inne odpadki przemieniać i włączać do głównych i ubocznych produktów przemiału. Wszystkie ziarna łamane i chude, które w trakcie wstępnego czyszczenia zostają przez maszyny czyszczące wydzielone, nie mogą być mieszane ze zbożem przeznaczonym do przemiału. Winny być one oddzielone w trakcie czyszczenia i zwrócone w stanie surowym zleciodawcy lub przemielone oddzielnie.

§ 10. Przemiał zboża na cele zaopatrzenia reglamentowanego w młynach i kaszarniach winien być wykonany w pierwszej kolejności.

§ 11. Opakowanie głównych produktów przemiału na cele handlowe winno być zaopatrzone w młynach i kaszarniach w etykiety z podaniem nazwy i adresu młyna, rodzaju produktu przemiału oraz procentu przemiału i daty jego wykonania.

§ 12. W młynach i kaszarniach winny być prowadzone specjalne księgi przemiału, w których powinny być wypisywane:

- nazwiska i adresy osób, przedsiębiorstw lub instytucyj, które oddały zboże do przemiału,
- ilości i rodzaje zbóż przyjmowanych do przemiału i procent ich zanieczyszczenia,
- wydajność procentowa przemiału,
- ilość i jakość wydanych produktów głównych, ubocznych oraz odpadków,
- opłaty przemiałowe w naturze lub w gotówce.

9

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRÓW APROWIZACJI ORAZ PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 22 grudnia 1947 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Rolnictwa i Reform Rolnych, Administracji Publicznej, Ziem Odzyskanych i Skarby o opłatach przemiałowych w naturze.

(Dz. U.R.P. z dnia 6 lutego 1948 r. Nr. 5, poz. 35).

Na podstawie art. 2 dekretu z dnia 27 czerwca 1946 r. o reglamentowanym zaopatrywaniu ludności w przedmioty powszedniego użytku (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 217) zarządza się, co następuje:

§ 1. Opłaty za przemiał zboża na zlecenie rolników winny być pobierane wyłącznie w naturze.

§ 2. Opłaty w naturze nie mogą przekraczać bez względu na wysokość procentową przemiału:

10% (dziesięć procent) przemielanego żyta i jęczmienia.

8% (osiem procent) przemielanej pszenicy.

§ 3. Pobrane z tytułu opłat przemiałowych zboże winno być odstąpione Funduszowi Aprowizacyjnemu po cenach wolnorynkowych z dnia odbioru. Za cenę wolnorynkową uważa się ceny notowane na giełdzie zbożowo-towarowej, właściwej ze względu na położenie młyna.

ludności w przedmioty powszedniego użytku (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 217) zarządza się co następuje:

§ 1. Młyny, kaszarnie i inne zakłady przerobu zboża oraz miejsca gromadzenia zboża i jego przetworów winny być zabezpieczone przed szkodnikami, a w szczególności przed:

- a) chrząszczami jak: wołek zbożowy (*Calandra granaria*), żywiak (*Sitotrupa panicea*), pustosż - kradnik (*Ptinus fur*), spichrzel (*Orizaephilus surinamensis*), mącznik - młynarek (*Tenebrio molitor*);
- b) roztocznymi jak: rozkruszek mączny (*Tyroglyphus farinae*);
- c) motylami jak: mklik mączny (*Ephestia kuehniella*), mól ziarniak (*Tinea granella*);
- d) gryzoniami jak: myszy, szczury.

§ 2. Celem zabezpieczenia przed szkodnikami zakładów i miejsc wymienionych w paragrafie 1 należy je zarówno wewnątrz jak i zewnątrz utrzymywać w czystości — w szczególności przez:

- a) codzienne dokładne zmiatanie podłóg i schodów, omywanie ścian i sufitów,
- b) trzepanie worków na zewnątrz pomieszczenia,
- c) czyszczenie maszyn i urządzeń oraz komór z pozostałego ziarna i pyłu,
- d) zalepianie szpar i dziur w podłogach, ścianach i sufitach oraz oczyszczanie przestrzeni podłogowej w razie gromadzenia się tam odpadków zbożowo-mącznych.

Odpadki ziarna, mąki i otrąb winny być składowane w oddzielnych pomieszczeniach.

§ 3. Kierownicy zakładów przerobu zboża i miejsc gromadzenia zboża i jego przetworów obowiązani są we własnym zakresie przeprowadzać generalną dezynsekcję wymienionych zakładów i miejsc przynajmniej raz w roku w okresie od dnia 1 maja do 30 września, a na żądanie właściwej władzy w każdym czasie w razie opanowania danego obiektu przez szkodniki.

§ 4. W razie stwierdzenia istnienia szkodników — kierownicy zakładów przerobu zboża i miejsc gromadzenia zboża i jego przetworów winni niezwłocznie przystąpić do ich wytopienia, zawiadamiając równocześnie o pojawieniu się szkodników właściwy miejscowo organ kontroli obrotu zbożem i wytworami młyńsko-piekarnianymi wojewódzkich władz przemysłowych oraz Stację Ochrony Roślin — z podaniem rozmiarów zakażenia.

§ 5. Zabrania się:

- a) wprowadzania do obrotu zboża i jego przetworów zakażonych szkodnikami ponad normę, którą określi zarządzenie Ministra Przemysłu i Handlu wydane w porozumieniu z Ministrami Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Zdrowia,

b) ładowania zboża i jego przetworów do wagonów, samochodów, barek i innych środków transportowych opanowanych przez szkodniki.

§ 7. Organy kontroli obrotu zbożem i wytworami młyńsko-piekarnianymi wojewódzkich władz przemysłowych mają prawo wstępu do młynów, kaszarni, magazynów oraz innych pomieszczeń i miejsc, w których znajduje się zboże i jego przetwory, badania zboża i jego przetworów oraz pobierania próbek w ilości niezbędnej do ustalenia stopnia zakażenia.

Wstęp na teren zakładów wojskowych wymaga każdorazowo zezwolenia właściwego dowódcy okręgu wojskowego.

12.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA APROWIZACJI

z dnia 25 marca 1948 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Przemysłu i Handlu, Ziemi Odzyskanych, Administracji Publicznej oraz Rolnictwa i Reform Rolnych w sprawie postawienia do dyspozycji na rzecz akcji zaopatrywania ludności magazynów i składów oraz urządzeń technicznych.

(Dz. U.R.P. z dnia 10 kwietnia 1948 r. Nr. 18, poz. 132).

Na podstawie art. 5 ust. 1 dekretu z dnia 27 czerwca 1946 r. o reglamentowanym zaopatrywaniu ludności w przedmioty powszedniego użytku (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 217) zarządza się, co następuje:

§ 1. Powiatowe spółdzielnie rolniczo-handlowe i inne wchodzące w skład Związku Gospodarczego Spółdzielni R. P. „Społem” oraz spółdzielnie Związku Samopomocy Chłopskiej, a także przedsiębiorstwa należące do związków samorządu terytorialnego obowiązane są na żądanie Pełnomocnika do spraw składowania zboża i przetworów zbożowych przy Biurze Funduszu Apropowizacyjnego stawiać do jego dyspozycji w posiadanych składach i magazynach określoną przez niego powierzchnię składowania (magazynowania) wraz z wszystkimi wskazanymi przez niego urządzeniami technicznymi.

§ 2. Wymienione w § 1 powierzchnie składowania (magazynowania) oraz urządzenia techniczne winny być postawione do dyspozycji Pełnomocnika do spraw składowania zboża i przetworów zbożowych przy Biurze Funduszu Apropowizacyjnego w stanie zdającym do użytku na okres i w terminach przez niego ustalonych.

13.

ROZPORZĄDZENIE

PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 22 marca 1928 r.

o badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa.

w brzmieniu ustalonym w obwieszczeniu Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 4 maja 1933 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu tego rozporządzenia (Dz. U. R. P. Nr. 60, poz. 454) oraz z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych ustawą z dnia 1 marca 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 18, poz. 132).

Rozciągnięto moc obowiązującą rozp. na obszar województwa śląskiego ustawą z dnia 23 stycznia 1929 r. (Dz. Ust. Śl. Nr 1, poz. 6).

Art. 1. Rozporządzenie niniejsze normuje sprawę:

- a) nadzoru nad ubojem zwierząt rzeźnych,
- b) badania mięsa dla celów wpuszczenia do obrotu,
- c) sprowadzania mięsa z zagranicy.

Mięso wpuszczone do obrotu podlega badaniom i nadzorowi normowanemu na podstawie innych przepisów ustawowych, a w szczególności, o ile chodzi o sprawy ochrony zdrowia ludzi, na podstawie przepisów o dozorze nad artykułami żywności i przedmiotami użytku.

Art. 2. W rozumieniu rozporządzenia niniejszego:

- a) wyrażenie „mięso” oznacza wszystkie części zwierząt ciepłokrwistych przeznaczone do spożycia;
- b) wyrażenie „ubój” oznacza zabicie w celu spożycia;
- c) wyrażenie „ubój z konieczności” oznacza ubój zwierzęcia, gdy zachodzi:

- 1) konieczność natychmiastowego zabicia wskutek nieszczęśliwego wypadku,
- 2) obawa, że zwierzę przed przybyciem lekarza weterynaryjnego lub oglądacza mogłoby paść, albo że mięso zwierzęcia wskutek pogorszenia się jego stanu zdrowia mogłoby znacznie stracić na wartości;

- d) wyrażenie „własne gospodarstwo domowe” nie oznacza gospodarstwa domowego go koszar, szpitali, schronisk i przytułków, zakładów wychowawczych, pensjonatów, więzień, jadłodajni, hoteli, domów zajezdnych i innych podobnych zakładów publicznych, jak również własnych gospodarstw domowych rzeźników, masarzy, osób handlujących mięsem, zarządzających jadłodajni, restauratorów i oberżyistów oraz tych gospodarstw domowych, które posiadają na wyżywieniu powyżej 20 pracowników najemnych lub osób, płacących za wyżywienie.

Art. 3. Bydło rogate, świnie, owce, kozy i zwierzęta jednokopytowe, których mięso ma być spożyte, podlegają urzędowemu badaniu przed ubojem i po uboju. Świnie należy poddać urzędowemu badaniu również co do włośni.

Art. 4. Urzędowemu badaniu przed ubojem nie podlegają zwierzęta zabijane z konieczności (art. 2 pkt. c).

Art. 5. (1) Zwierzęta rzeźne nie podlegają urzędowemu badaniu przed ubojem i po uboju, jeżeli:

- a) są przeznaczone do spożycia wyłącznie we własnym gospodarstwie domowym,
- b) ubój odbywa się w miejscowości, w której nie obowiązuje przymus uboju w rzeźniach publicznych,
- c) nie wykazują objawów chorób lub zmian, następczących wątpliwość co do zdolności mięsa do spożycia.

(2) Mięsa zwierząt, nie podlegających badaniu stosownie do przepisu ust. (1), nie wolno sprzedawać.

Art. 6. Wojewoda (Komisarz Rządu m. st. Warszawy) może dla całego podległego mu obszaru lub jego części zarządzić na czas trwania niebezpieczeństwa zaraźliwych chorób zwierzęcych urzędowe badanie zwierząt przeznaczonych do spożycia we własnym gospodarstwie domowym.

Kompetencje Komisarza Rządu na m. st. Warszawę przejął Prezydent m. st. Warszawy, odnośnie m. Łodzi kompetencje wojewody — Prezydent m. Łodzi.

Art. 7. Minister Rolnictwa i Reform Rolnych może dla obszaru całego Państwa lub jego części wprowadzić obowiązek urzędowego badania również innych rodzajów zwierząt niewymienionych w art. 3 oraz urzędowe badanie co do włośni — dzików, a także świń, poddawanych ubojowi w celu spożycia we własnym gospodarstwie domowym.

P. rozp. Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 7 czerwca 1947 r. w sprawie urzędowego badania co do włośni dzików i świń (poz. 14 niniejszego zeszytu).

Art. 10. Poza wypadkami przewidzianymi w art. 4 i art. 5 nie wolno dokonywać uboju zwierzęcia przed urzędowym jego zbadaniem i zezwoleniem na ubój.

Lekarz weterynaryjny winien zezwolić na ubój, jeżeli stan zdrowia zwierzęcia nie daje powodu do zakazania uboju z mocy przepisów obowiązujących o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych.

Oglądacz jest powołany do udzielania zezwoleń na ubój i do oceny mięsa w zakresie, ustalonym w rozporządzeniu, wydanym na podstawie art. 21 pkt. c).

Punktowi c) w art. 21 odpowiada pkt. 3) art. 21 w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 1 marca 1938 r.

Art. 12. Przed wykonaniem urzędowego badania po uboju nie wolno usuwać ze zwierzęcia żadnych jego części.

Art. 13. Zależnie od wyniku urzędowego badania rozróżnia się i osobno znakuje:

- a) „mięso zdatne“ do spożycia, które pochodzi ze zwierząt zdrowych lub wykazujących tylko nieznaczne zmiany, nie mające żadnego wpływu na obniżenie wartości mięsa pod względem zdrowotnym i odżywczym;
- b) „mięso mniej wartościowe“, które pod względem zdrowotnym jest zdatne do spożycia, lecz wskutek objawów lub zmian, ujawnionych przy badaniu, obniżone jest w swej wartości użytkowej lub odżywczej;
- c) „mięso warunkowe zdatne“, które wskutek ujawnionych chorób lub zmian ze względów zdrowotnych może być dopuszczone do spożycia dopiero po zastosowaniu odpowiednich zabiegów;
- d) „mięso niezdatne“, które wskutek ujawnionych zmian lub chorób, nie może być dopuszczone do spożycia.

Art. 15. (1) Minister Rolnictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych może w drodze rozporządzeń ustanawiać obowiązek poddawania sprawdzaniu przez lekarzy weterynaryjnych, wyznaczonych w sposób, przewidziany w art. 9, wszystkich mięs, sprowadzanych do miejscowości wymienionych w rozporządzeniach, lub też części tego mięsa, w celu stwierdzenia, czy było istotnie zbadane i oznakowane jako zdatne do spożycia, czy nie zachodzi rozkład gnilny oraz czy zostało przywiezione w warunkach zdrowotnych. W rozporządzeniach tych będą oznaczane miejsca sprawdzania.

(2) Mięso — po wprowadzeniu do miejscowości, posiadających rzeźnię publiczną, w których urzędowe badanie wykonywa wyłącznie lekarz weterynaryjny — winno być ponownie poddane urzędowemu badaniu, jeżeli w miejscu uboju mięso to zostało urzędowo zbadane i oznakowane tylko przez oglądacza.

(3) Jeżeli zachodzi wątpliwość, czy mięso jest zdatne do spożycia, należy je poddać badaniu laboratoryjnemu na zasadach, określonych przez Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych.

Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych, przewidziane w rozp., przejął Minister Administracji Publicznej, odnośnie zaś Ziem Odzyskanych — Minister Ziem Odzyskanych.

Art. 16. Posiadacz, niezadowolony z wyniku urzędowego badania przez oglądacza, uprawniony jest żądać sprawdzenia badania przez wyznaczonego dla obwodu (gminy) lekarza weterynaryjnego. Żądanie sprawdzenia badania winno być zgłoszone oglądczowi niezwłocznie po stwierdzeniu wyniku badania.

Posiadacz, niezadowolony z wyniku sprawdzenia badania lub z wyniku badania dokona-

nego przez wyznaczonego dla obwodu (gminy) lekarza weterynaryjnego, może żądać ponownego badania przez właściwego powiatowego lub innego państwowego lekarza weterynaryjnego wyznaczonego przez wojewodę. Żądanie ponownego badania posiadacz winien zgłosić lekarzowi weterynaryjnemu niezwłocznie po dokonaniu i wyrażeniu przez tegoż wyniku badania.

Wynik ponownego badania jest ostateczny i posiadacza obowiązuje bezwzględnie.

Art. 17. Władza nadzorcza może z urzędu zarządzić sprawdzanie przez państwowego lekarza weterynaryjnego badań, dokonanych przez organa urzędowego badania, i w związku z tym zmieniać ustalane przez te organa wyniki badań.

Art. 18. Poza przypadkami przewidzianymi w art. 15, 16 i 17 mięso urzędowo zbadane i oznakowane nie podlega ponownemu urzędowemu badaniu.

Art. 21. (1) Minister Rolnictwa i Reform Rolnych określi w drodze rozporządzeń:

- 1) sposób tworzenia obwodów urzędowego badania,
- 2) sposób zgłaszania zwierząt do urzędowego badania,
- 3) sposób uczenia i egzaminowania oglądczy oraz ich zakres działania,
- 4) sposób urzędowego badania, oceny, znakowania i dalszego postępowania z mięsem po urzędowym zbadaniu w celu wpuszczenia mięsa do obrotu oraz warunki wpuszczania do obrotu mięsa mniej wartościowego i warunkowo zdatnego,
- 5) postępowanie z miesem zwierząt jednokopytowych i innych zwierząt, poddanych obowiązkowi urzędowego badania na podstawie art. 7.

(2) Minister Rolnictwa i Reform Rolnych określa sposób rejestrowania i zestawiania wyników urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa.

(3) Rozporządzenia w sprawach, określonych w ust. (1) pkt. 1), będą wydawane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, rozporządzenia zaś w sprawach, określonych w ust. (1) pkt. 3) i 4), w porozumieniu z Ministrem Opieki Społecznej.

1. Kompetencje Ministra Opieki Społecznej, przewidziane w rozp., przejął — Minister Zdrowia.

2. P. rozp. Ministra Rolnictwa z dnia 31 grudnia 1928 r. o obwodach urzędowego badania i postępowaniu w związku z badaniem zwierząt rzeźnych i mięsa (poz. 15 niniejszego zeszytu) i z dnia 29 stycznia 1929 r. o urzędowym badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa w kraju (poz. 16 niniejszego zeszytu).

Art. 22. Mięso wprowadzane (przywożone) z zagranicy musi być zaopatrzone w świadectwo pochodzenia i zdrowotności, wystawione przez państwowego lub przez państwo upoważnione go lekarza weterynaryjnego, zawierające również stwierdzenie, że mięso to nie przedstawia

niebezpieczeństwa zaważenia zaraźliwej choroby zwierzęcej; mięso to podlega urzędowemu badaniu przez lekarzy weterynaryjnych.

Stacje wejściowe i stacje badania zostaną wyznaczone przez Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z właściwymi ministrami.

P. rozp. Ministra Rolnictwa z dnia 5 lutego 1931 r. w sprawie badania mięsa wprowadzanego (przywożonego) z zagranicy (poz. 17 niniejszego zeszytu).

Art. 23. Mięso świeże bydła rogatego nie może być wprowadzane (przywożone) z zagranicy w częściach mniejszych od ćwierci, mięso świń, cieląt, owiec i kóz — w częściach mniejszych od połów.

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych określi, które z narządów wewnętrznych mają być dostarczane do urzędowego badania w naturalnym połączeniu z innymi częściami mięsa.

Art. 25. Wprowadzenie z zagranicy mięsa bez urzędowego badania może być dozwolone, jeżeli mięso jest wprowadzane z zastosowaniem środków lub w warunkach, uniemożliwiających jego spożycie.

Art. 29. (1) Minister Rolnictwa i Reform Rolnych może w drodze rozporządzenia:

- 1) rozciągnąć przepisy art. 22 i 23 na zwierzyne i drób, wprowadzane z zagranicy,
- 2) zezwalać na wyjątki od przepisów art. 23 i 24 oraz stosować ulgi co do mięsa, wprowadzanego w małym ruchu granicznym lub przeznaczonego do spożycia w podróży,
- 3) ograniczyć lub zakazać przywozu mięsa z zagranicy w razie niebezpieczeństwa przyniesienia w ten sposób zaraźliwych chorób zwierzęcych.

(2) Minister Rolnictwa i Reform Rolnych może do czasu wydania rozporządzenia na podstawie ust. (1) pkt. 2) zezwalać w poszczególnych przypadkach na stosowanie wyjątków od przepisów art. 23 i 24, określając w zezwoleniu szczegółowe warunki jego zastosowania.

Art. 32. Karze aresztu do trzech miesięcy lub grzywny do trzech tysięcy złotych podlega w drodze administracyjnej (150.000 zł.):

- 1) kto dokonywa uboju zwierzęcia bez podania go urzędowemu badaniu przed ubojem i uzyskania zezwolenia na ubój, o ile takie badanie lub zezwolenie jest wymagane przez ustawę,
- 2) kto wbrew przepisowi art. 5 ust. (2) sprzedaje mięso zwierząt, nie podlegających badaniu,
- 3) kto wprowadza w obrót mięso bez uprzedniego urzędowego zbadania i oznakowania albo sprawdzenia badania (art. 15) lub mięso zwierząt, zabitych z konieczności bez uprzedniego urzędowego zbadania po

uboju i oznakowania, albo wprowadza w obrót mięso, którego przywóz z zagranicy został zakazany z powodu niebezpieczeństwa przyniesienia zaraźliwych chorób zwierzęcych,

4) kto usuwa części zwierzęcia przed wykonaniem urzędowego badania po uboju (art. 12),

5) kto wykacza przeciw przepisom rozporządzeń, wydanych na podstawie art. 21 ust. (1) pkt. 4) i 5), dotyczącym wpuszczania do obrotu mięsa mniej wartościowego i warunkowo zdatnego, jak również postępowania z mięsem zwierząt jednokopytowych i innych, poddanych obowiązkowi urzędowego badania na podstawie art. 7, albo wykacza przeciw przepisom art. 22 i 23, dotyczącym mięsa wprowadzanego z zagranicy.

Art. 32 rozp. Prez. Rzplitej z 22 marca 1928 r. (poz. 454/33 Dz. Ust. — przyp.), zagraża za sam fakt wprowadzania w obrót mięsa bez uprzedniego zbadania z wyeliminowaniem czynnika możliwej szkodliwości dla zdrowia, a po włączeniu tego czynnika w zastosowanie albo art. 31, albo art. 28 rozp. Prez. Rzplitej z 22 marca 1928 r. (Dz. U. poz. 343), zależnie od stwierdzenia winy nieumyślnej lub umyślnej (wyrok S. N. z dnia 12/XII 1935 r. 1 K. 967/35. Z. O. I. K. S. N. Nr. 247/1936).

Art. 33. (ust. 4). W wypadkach, przewidzianych w art. 31 punkty 1), 2) i 3) oraz w art. 32, władza orzekająca może obok kary orzec konfiskatę mięsa.

Art. 34. Mięso, podlegające konfiskacie, może władza administracyjna tymczasowo zająć i, o ile nie ma być w myśl obowiązujących przepisów zniszczone, może je z ważnych powodów sprzedać. Za ważne powody należy w szczególności uznać obawę zepsucia się mięsa.

Art. 35. Współwina (podżeganie i pomoc) w przestępstwach, określonych w rozporządzeniu niniejszym, tudzież usiłowanie jest karalne.

W myśl art. 5 pr. o wypr. i art. 12 przep. wpr. k.k. i pr. o wykr. za pomocnictwo za wykroczenie, przewidziane w rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej o badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa, nie ma odpowiedzialności, za podżeganie zaś — istnieje odpowiedzialność w ramach, określonych w art. 5 pr. o wykr., mimo, że zmian tych nie uwzględniono w jednolitym tekście rozp., wydanym już po wejściu w życie pr. o wykr.

Art. 36. Postanowienia karne rozporządzenia niniejszego nie wykluczają ukarania w myśl surowszych przepisów innych ustaw w razie naruszenia ich czynem w postanowieniach karnych rozporządzenia niniejszego przewidzianym.

Art. 38. (ust. 3). Żądanie przekazania sprawy sądowi nie wstrzymuje ściągnięcia grzywny.

14.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

z dnia 7 czerwca 1947 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych w sprawie urzędowego badania co do włośni dzików i świń.

(Dz. U.R.P. z dnia 8 sierpnia 1947 r. Nr 52, poz. 276).

Na podstawie art. 7 i 41 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa (Dz. U. R.P. z 1933 r. Nr 60, poz. 454 i z 1938 r. Nr 18, poz. 132) zarządza się, co następuje:

§ 1. Na obszarze województw: pomorskiego, poznańskiego, gdańskiego, olsztyńskiego, białostockiego, szczecińskiego, śląskiego i wrocławskiego wprowadza się urzędowe badanie co do włośni dzików, a także świń, poddawanych ubojowi w celu spożycia we własnym gospodarstwie domowym.

15.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA

z dnia 31 grudnia 1928 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o obwodach urzędowego badania i postępowaniu w związku z badaniem zwierząt rzeźnych i mięsa.

(Dz. U.R.P. z dnia 17 stycznia 1929 r. Nr 3, poz. 31).

Na podstawie art. 16 i 21 pkt. a) i b) oraz art. 41 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 361) zarządza się, co następuje:

Punktem a) i b) art. 21 rozp. w brzmieniu pierwotnym odwołują punkty 1) i 2) tego artykułu w brzmieniu ustalonym późniejszymi przepisami.

§ 8. Kto poddaje lub ma zamiar poddać ubojowi bydło rogace, świnię, owcę, kozę lub zwierzęta jednokopytowe, winien je zgłosić z podaniem czasu i miejsca zamierzonego uboju do urzędowego badania organowi urzędowego badania, wyznaczonemu dla obwodu, w którym ubój ma być dokonany.

Jeżeli ubój ma być dokonany w obwodzie, znajdującym się w osiedlu o liczbie ludności mniejszej niż dziesięć tysięcy i dla obwodu tego jako organ urzędowego badania wyznaczony został oglądacza, zgłaszanie zwierząt do urzędowego badania winno być skutecznie do oglądacza.

Zgłoszenie może być skutecznie ustnie, pisemnie, telegraficznie lub telefonicznie.

§ 9. Zgłoszenie do badania przed ubojem nie jest wymagane, gdy zachodzi:

- a) konieczność natychmiastowego zabicia zwierzęcia wskutek nieszczęśliwego wypadku,
- b) obawa, że zwierzę przed przybyciem lekarza weterynaryjnego lub oglądacza mogłoby paść albo że mięso zwierzęcia wskutek pogorszenia się jego stanu zdrowia mogłoby znacznie stracić na swej wartości.

Wypadki, wymienione w ustępie poprzednim, posiadacz winien, o ile mięso ma być spożyte, zgłosić w celu wykonania badania po uboju, nie do oglądacza, lecz do lekarza weterynaryjnego, wyznaczonego dla danego obwodu.

§ 10. Zgłoszeniu do urzędowego badania przed ubojem i po uboju nie podlegają zwierzęta rzeźne, jeżeli zachodzą równocześnie trzy następujące warunki:

- a) zwierzęta są przeznaczone do spożycia we własnym gospodarstwie domowym,
- b) ubój odbywa się w miejscowości, w której nie obowiązuje przymus uboju w rzeźniach publicznych,
- c) zwierzęta nie wykazują objawów chorobowych lub zmian następczących wątpliwości co do zdatności mięsa do spożycia.

Za własne gospodarstwo domowe nie należy uważać gospodarstwa domowego koszar, szpitali, schronisk i przytułków, zakładów wychowawczych, pensjonatów, więzień, jadłodajni, hoteli, domów zajezdnych (oberży) i t. p. zakładów publicznych, jak również własnych gospodarstw domowych rzeźników, masarzy, osób handlujących mięsem, zarządzających jadłodajniami, restauratorów, oberżystów (szynkarzy).

§ 11. Zezwolenie wydane na ubój zwierzęcia jest ważne w ciągu dwóch dni, licząc od dnia jego udzielenia; jeżeli zwierzę w ciągu tych dwóch dni nie zostanie poddane ubojowi, posiadacz winien ponownie je zgłosić do urzędowego badania przed ubojem.

16.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA

z dnia 29 stycznia 1929 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o urzędowym badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa w kraju.

(Dz. U.R.P. z dnia 17 maja 1929 r. Nr 32, poz. 305).

Na podstawie art. 21 pkt. d), e), f) i art. 41 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o badaniu zwierząt rzeź-

nych i mięsa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 361) zarządza się co następuje:

Punktom d) i e) i f) art. 21 rozp. w pierwotnym brzmieniu odpowiadają punkty 4) i 5) art. 21 ust. 1 oraz ustęp 2 rozp. w brzmieniu ustalonym późniejszymi przepisami.

§ 2. Badanie zwierząt należy wykonać możliwie bezpośrednio przed ubojem.

Jeżeli ubój nie zostanie skuteczniejszy w ciągu 2 dni od chwili dokonania urzędowego badania, posiadacz winien zwierzę zgłosić do ponownego badania przed ubojem.

§ 17. Przed zbadaniem mięsa można oprawić (oporzędzić) zwierzę w sposób, przyjęty w przemyśle rzeźnickim, jednakże:

- 1) skóra zwierzęcia winna pozostać przy karku w naturalnym połączeniu ze sztućką;
- 2) głowę i dolne części nóg u bydła rogatego i koni można oddzielić;
- 3) mogą być wyjęte ze zwierzęcia narządy jamy piersiowej, brzusznej i miednicowej, u świń zaś, owiec i kóz także język w naturalnym połączeniu z narządami szyi i jamy piersiowej;
- 4) sztuki zwierząt należy przed badaniem przeciąć na dwie podłużne połowy, z pozostawieniem naturalnego połączenia ich przy karku.

Przy opracowywaniu (oporzędzaniu) bydła rogatego w wieku poniżej 2 lat oraz cieląt, owiec, kóz i osesków — władza wyznaczająca organa urzędowego badania może zezwolić na wyjątki od przepisów, zawartych w pkt. 1—4 poprzedniego ustępu, pod warunkiem, że to nie będzie miało ujemnego wpływu na przeprowadzenie badania i ocenę mięsa.

Swinie mogą być przed badaniem opalone lub oparzone.

§ 18. Jeżeli odbywa się ubój kilku zwierząt tego samego gatunku w jednym pomieszczeniu, to należy każdą sztukę i jej części (narządy wewnętrzne, głowę i dolne części nóg) oznaczyć tym samym znakiem (numerem) lub rozwiesić na hakach, zaopatrzonych tymi samymi znakami (numerami).

§ 30. Lekarz weterynaryjny, jak również oglądacz winien mięso oznakować natychmiast po ustaleniu wyniku urzędowego badania.

§ 31. Lekarz weterynaryjny lub oglądacz winien dokonać oznakowania mięsa osobiście. W rzeźniach publicznych i wywozowych znakowanie może być wykonywane przez inną do tego upoważnioną osobę, jednakże pod dozorem i odpowiedzialnością lekarza weterynaryjnego.

W rzeźniach publicznych, w których badanie zwierząt rzeźnych i mięsa wykonywa kilku lekarzy weterynaryjnych, każdy lekarz weterynaryjny, oprócz oznakowania mięsa pieczęciami wymienionymi w § 33 i 34 rozporządzenia niniejszego, winien znakować mięso dodatkowo

swoją oddzielną pieczęcią, zawierającą numer, wyznaczony dla danego lekarza weterynaryjnego.

§ 32. Znakowanie wykonywa się za pomocą odciskania na mięsie pieczęci farbą niebieską nieszkodliwą i trwałą lub też za pomocą wypalania pieczęci. Brzegi i napisy pieczęci muszą być wyraźne i ostro wyciśnięte.

§ 33. Pieczęcie do znakowania mięsa winny zawierać nazwę obwodu urzędowego badania, jeżeli zaś w obwodzie urzędowe badanie wykonywa wyłącznie lekarz weterynaryjny, to pieczęć winna ponadto zawierać napis: „lek. wet.”

Pieczęcią, zawierającą nazwisko lekarza weterynaryjnego, miejsce jego zamieszkania i dodatek „lek. wet.”, winni znakować mięso lekarze weterynaryjni, wykonywujący:

- 1) badanie mięsa w wypadkach, nie należących do zakresu działania oglądacza,
- 2) sprawdzenie wyniku badania na żądanie posiadacza,
- 3) ponowne badanie mięsa na żądanie posiadacza,
- 4) sprawdzanie badania mięsa w drodze państwowego nadzoru.

Zaopatrzenie się w pieczęcie, wymienione w ustępie poprzednim, należy do lekarza weterynaryjnego.

§ 34. Kształt pieczęci do znakowania mięsa ustala się jak następuje:

a. do znakowania mięsa bydła rogatego, świń, owiec i kóz:

- 1) do znakowania mięsa zdatnego — koło o średnicy 4 cm (załącznik Nr 13 wzór Nr 1),
- 2) do znakowania mięsa mniej wartościowego — koło o średnicy 4 cm, umieszczone wewnątrz prostokątnego równobocznego czworoboku (załącznik Nr 13 wzór Nr 2),
- 3) do znakowania mięsa warunkowo zdatnego — równoboczny prostokątny czworobok o długości bocznic 4 cm (załącznik Nr 13 wzór Nr 3),
- 4) do znakowania mięsa niezdatnego — równoboczny trójkąt o długości bocznic 5 cm (załącznik Nr 13 wzór Nr 4).

b. do znakowania mięsa zwierząt jednokopytkowych:

- 1) do znakowania mięsa zdatnego — czworobok prostokątny o długości bocznic 2×5 cm z dodatkowym wyraźnym napisem wewnątrz czworoboku: „koń” lub „osioł” lub „muła” lub „osłomuł” (załącznik Nr 13 wzór Nr 5),
- 2) do znakowania mięsa niezdatnego — równoboczny trójkąt o długości bocznic 5 cm z dodatkowym wyraźnym napisem wewnątrz trójkąta: „koń” lub „osioł” lub „muła” lub „osłomuł” (załącznik Nr 13 wzór Nr 6)

- c. do znakowania mięsa wieprzowego, uznanego za wolne od włośni, — prostokątny czworobok o długości bocznej 1,5 cm $\times$ 6 cm (załącznik Nr 13 wzór Nr 7).

Wzory, podane w zał. 13, pominięto.

§ 35. W odbitki pieczęci należy zaopatrzyć każdą połowę sztuki zwierzęcia przynajmniej w następujących miejscach:

- a. u bydła rogatego i zwierząt jednokopytowych na:
  - 1) szyi,
  - 2) łopatce,
  - 3) przedramieniu,
  - 4) grzbiecie w okolicy nerek,
  - 5) wewnętrznej stronie uda,
  - 6) zewnętrznej stronie uda,
  - 7) głowie i na języku,
- b. u cieląt na:
  - 1) łopatce lub przedramieniu,
  - 2) torebce tłuszczowej nerek lub grzbiecie,
  - 3) mostku,
  - 4) wewnętrznej stronie uda,
  - 5) zewnętrznej stronie uda,
- c. u świń na:
  - 1) głowie,
  - 2) szyi,
  - 3) łopatce,
  - 4) grzbiecie,
  - 5) brzuchu,
  - 6) wewnętrznej stronie uda,
  - 7) zewnętrznej stronie uda,
- d. u owiec i kóz na:
  - 1) szyi,
  - 2) łopatce,
  - 3) grzbiecie,
  - 4) wewnętrznej stronie uda,
  - 5) zewnętrznej stronie uda.

§ 36. Obok pieczęci, przepisanych dla mięsa zdatnego, mniej wartościowego i warunkowo zdatnego, przy znakowaniu świń należy umieścić osobne pieczęcie w kształcie podłużnego prostokątnego czworoboku z napisem: „wolne od włośni (załącznik Nr 13 wzór Nr 7).

U cieląt, młodocianego bydła rogatego, owiec i kóz, z których — według miejscowych zwyczajów — nie zdejmuje się zaraz przy uboju skór, oznakowanie mięsa zdatnego do spożycia można ograniczyć do mostku, uda i jamy brzusznej obok torebki tłuszczowej nerek.

Na życzenie posiadacza organa urzędowego badania winny zaopatrzyć mięso w większą ilość pieczęci.

§ 37. Minister Rolnictwa może zezwolić:

- 1) na zmianę ilości pieczęci, nakładanych na każdą sztukę (§§ 35 i 36),
- 2) na znakowanie mięsa w inny sposób lub innymi pieczęciami niż przepisane w §§ 31 — 34 i 36 rozporządzenia niniejszego,

jak również na zaopatrywanie mięsa w świadectwa (§ 40) inne niż ustanowione w załączniku Nr 14 do rozporządzenia niniejszego.

Załącznik Nr 14 pominięto.

§ 38. Mięso, uznane za zdatne do spożycia i oznakowane jako takie, jest dopuszczane do obrotu.

§ 39. Jeżeli w miejscu uboju mięso zostało urzędowo zbadane i oznakowane tylko przez oglądacza, to po wprowadzeniu (wwiezieniu) go do miejscowości, posiadających rzeźnie publiczne, w których urzędowe badanie wykonywa wyłącznie lekarz weterynaryjny, może być na zarządzenie właściwej władzy państwowej lub samorządowej poddane ponownemu urzędowemu badaniu przez lekarza weterynaryjnego. Do wykonywania tego badania mogą być wyznaczone osobne miejsca.

§ 40. Mięso, wprowadzone (wwożone do innej miejscowości, musi być zaopatrzone w świadectwo stwierdzające, że uznane zostało za zdatne do spożycia, o ile zaś chodzi o mięso świń, że jest również wolne od włośni. Świadectwo winno być wystawione przez organ urzędowego badania według wzoru, zawartego w załączniku Nr 14 do rozporządzenia niniejszego.

§ 41. Władze, wymienione w § 39 ust. 1 rozporządzenia niniejszego, mogą zarządzić sprawdzanie świadectw, wymienionych w § 40 rozporządzenia niniejszego, jak również sprawdzanie oznakowania mięsa.

W miejscowościach, w których zaprowadzone zostało sprawdzanie stosownie do ustępu poprzedniego, obrót mięsem, nie zaopatrzonym znakami tego sprawdzania, jest zakazany.

§ 42. Mięso uznane i oznakowane jako mniej wartościowe winno być pozostawione aż do czasu sprzedaży pod nadzorem miejscowej władzy gminnej.

Mięsa, uznanego za mniej wartościowe, nie wolno oddawać rzeźnikom, masarzom lub osobom handlującym mięsem. Mięso takie może jednak być oddane posiadaczowi do spożycia we własnym gospodarstwie domowym, z wyjątkiem gospodarstw rzeźników, masarzy i osób handlujących mięsem.

Wieżeniom, schroniskom i przytułkom, zakładom wychowawczym i innym zakładom dobroczynności publicznej miejscowa władza gminna może za zgodą władzy nadzorczej zezwolić na nabywanie mięsa mniej wartościowego — pod warunkiem, że w zakładach tych będzie ściśle rejestrowana i kontrolowana ilość nabytego mięsa i sposób jego zużycia.

§ 43. Gminy miejskie z ludnością ponad dziesięć tysięcy oraz gminy utrzymujące własne rzeźnie obowiązane są posiadać urządzenia do sprzedaży mięsa mniej wartościowego (tanie jatk). Inne gminy mogą urządzać tanie jatk. Na zewnętrznej stronie takiej jatki musi

być umieszczona w widocznym miejscu tablica z napisem: „Tania jatką“.

Ust. 2 pominięto.

W gminach nie posiadających tanich jatek miejscowa władza gminna winna w każdym poszczególnym wypadku wyznaczać miejsce i czas do sprzedaży pod jej nadzorem mięsa, uznanego za mniej wartościowe.

§ 44. Gminy mniejsze mogą urządzać jedną wspólną tanią jatkę, winny jednak przeprowadzać ścisłą kontrolę, aby mięso mniej wartościowe przy przewożeniu (przenoszeniu) nie dostało się do obrotu.

§ 45. W gminach, które mają własną tanią jatkę (§ 43) lub jatkę wspólną z innymi gminami (§ 44), sprzedaż mięsa mniej wartościowego może odbywać się tylko w tych jatkach.

§ 46. Gminy, nie posiadające tanich jatek, mogą przekazywać mięso mniej wartościowe do sprzedaży w innej gminie, posiadającej tanią jatkę, za uprzednim zezwoleniem tej ostatniej gminy.

§ 47. W taniej jatce (§ 43 ust. 1 i §§ 44 i 46), jak również w innym miejscu sprzedaży mięsa mniej wartościowego (§ 43 ust. 3) należy umieścić tablicę z wyraźnym napisem, wskazującym powód uznania mięsa za mniej wartościowe, jak również cenę mięsa.

§ 49. Mięso uznane i oznakowane jako warunkowo zdatne winno być tymczasowo zajęte i do czasu przeprowadzenia zabiegów, mających na celu jego unieszkodliwianie, trzymane w zamknięciu. Unieszkodliwianie mięsa warunkowo zdatnego odbywać się winno pod ścisłym nadzorem organów urzędowego badania lub innych funkcjonariuszów gminy w sposób, określony w załączniku Nr. 16 do rozporządzenia niniejszego.

§ 50. Przy rzeźniach publicznych winny znajdować się urządzenia do unieszkodliwiania mięsa warunkowo zdatnego. Do czasu zaprowadzenia takich urządzeń oraz w miejscowościach, w których nie ma rzeźni publicznych, miejscowa władza gminna wyznaczy w każdym poszczególnym wypadku na ten cel miejsce i określi warunki, pod którymi unieszkodliwienie ma być pod nadzorem władzy przeprowadzone.

W razie niemożności wykonania przepisanych zabiegów mających na celu unieszkodliwienie, mięso należy uznać i oznakować jako niezdatne do spożycia i postępować z nim stosownie do przepisów, zawartych w §§ 52 — 54 rozporządzenia niniejszego.

§ 51. Mięso warunkowo zdatne po przeprowadzeniu zabiegów, wymienionych w § 49 rozporządzenia niniejszego, i po skontrolowaniu wyniku tych zabiegów należy uznać za mniej wartościowe i poddać ograniczeniom, przewidzianym w §§ 42 — 48 rozporządzenia niniejszego, z wyjątkiem wypadku, wymienionego w

pkt. 5 załącznika Nr. 16 rozporządzenia niniejszego, w którym mięso po zmianie oznakowania może być jako zdatne dopuszczone do obrotu.

Załącznik Nr 16 do r. M. Roln.
z 29.I. 1929 r. (poz. 305).

Unieszkodliwianie mięsa warunkowo zdatnego.

Mięso warunkowo zdatne w celu unieszkodliwienia poddaje się jednemu z następujących zabiegów:

- 1) Przetopieniu, które stosuje się tylko do tłuszczu.

Przetopienie należy tylko wtenczas uznać za wystarczające, jeżeli przy przetopieniu w otwartych kotłach tłuszcz zupełnie się rozplywa, przy przetopieniu zaś w aparatach parowych — osiągnął niewątpliwie ciepłotę co najmniej 100 stopni C.

- 2) Gotowaniu w wodzie, które stosuje się do mięsa tłuszczu i narządów wewnętrznych.

Gotowanie należy dopiero wówczas uznać za dostateczne, jeżeli mięso bydła rogatego, owiec i kóz w wewnętrznych warstwach jest zabarwione szaro, a mięso wieprzowe — szaro-biało, i ciecz spływająca ze świeżych nacięć nie posiada już czerwonej barwy. Mięso i tłuszcz należy przed tym pokrajać na kawałki nie grubsze niż 10 cm i pozostawić co najmniej 2½ godziny we wrzącej wodzie.

- 3) Przeparowaniu, które stosuje się do mięsa, tłuszczu i narządów wewnętrznych.

Przeparowanie mięsa można wykonać w osobnych aparatach, wykazujących automatycznie w wewnętrznych warstwach mięsa ciepłotę lub w zwyczajnych kotłach parowych. Mięso i tłuszcz należy przed tym pokrajać na kawałki nie grubsze niż 15 cm.

Przy parowaniu w wymienionych aparatach, po osiągnięciu ciepłoty w najgłębszych warstwach mięsa do 80 stopni C., należy mięso poddać działaniu pary w ciągu co najmniej 10 minut, a w zwyczajnych kotłach parowych — co najmniej w ciągu 2 godzin.

Mięso należy uznać za dostatecznie przeparowane, jeżeli po przeparowaniu odpowiada warunkom, wskazanym w pkt. 2.

- 4) Peklowaniu (soleniu), które nie ma zastosowania do mięsa, tłuszczu i narządów:
  - a) zawierających pasożyty szkodliwe dla zdrowia ludzkiego,

- b) w wypadkach gruźlicy,

- c) w razie stwierdzenia w mięsie przy badaniu bakteriologicznym drobnoustrojów rozkładu itp. (załącznik Nr. 5 § 7 pkt. 3).

Minister Rolnictwa może zezwolić na zastosowanie peklowania (solenia) do mięsa, tkanki tłuszczowej i narządów uznanych za warunkowo zdatne z powodu wągów (*cysticercus cellulosae*) w tych rzeźniach, które są zaopatrzone w urządzenia zabezpieczające należyte przeprowadzenie tego zabiegu.

W celu peklowania (solenia) należy pokrajać mięso na kawałki, o wadze nie niższej 2½ kg, i kawałki te włożyć w czystą sól kuchenną lub roztwór, składający się co najmniej z 20 części soli kuchennej na 100 części wody. Peklowanie (solenie) winno trwać co najmniej 3 tygodnie. Sól lub roztwór soli, po ukończeniu peklowania (solenia), należy w każdym wypadku nieszkodliwie usunąć.

Jeżeli wyżej podany roztwór soli kuchennej został wstrzyknięty do mięsa pod ciśnieniem lub za pomocą strzykawki, czas peklowania może być skrócony do 14 dni.

- 5) Przechłodzeniu lub zamrożeniu mięsa, które stosuje się wyłącznie do mięsa bydła rogatego, zawierającego tylko pojedyncze wągry (załącznik Nr. 12 dz. III pkt. 2) i może się odbywać tylko w chłodniach lub w zamrażalnicach, odpowiadających warunkom określonym w załączniku Nr. 12 dz. IV i V.

Załącznik Nr. 12 pominięto.

17

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA

z dnia 5 lutego 1931 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wewnętrznych, Skarbu, Komunikacji oraz Poczt i Telegrafów w sprawie badania mięsa wprowadzanego (przywożonego) z zagranicy.

(Dz. U. R. P. z dnia 17 czerwca 1931 r. Nr 54, poz. 443).

Zmiany: rozp. Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 17 grudnia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 989) i z dnia 17 maja 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 41, poz. 205).

Na podstawie art. 22, 27 — 29 i 41 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 361) zarządza się co następuje:

§ 1. Przepisom rozporządzenia niniejszego podlegają:

- 1) mięso, które nie zostało poddane zabiegom, mającym na celu niedopuszczenie do zepsucia,
- 2) mięso zamrożone lub wysuszone,
- 3) mięso, poddane tylko na powierzchni działaniu soli kuchennej, cukru lub innych podobnych środków konserwujących,

- 4) mięso poddane wędzeniu, lecz nie solone, nie peklowane, ani też nie poddane innym zabiegom konserwującym,
- 5) mięso moczone w occie (marynowane),
- 6) mięso, zabezpieczone od dostępu powietrza warstwą tłuszczu, żelatyny lub warstwą innych podobnych środków,
- 7) mięso solone, peklowane lub peklowane w połączeniu z wędzeniem, np. szynki, łopatki, polędwice, a także mięso zakonserwowane przez wstrzyknięcie pod ciśnieniem roztworu soli,
- 8) solona lub solona i wędzona warstwa tkanki tłuszczowej świń, znajdująca się między skórą i mięśniami na grzbiecie i po bokach ciała (słonina),
- 9) solone lub wysuszone jelita, pęcherze, żołądki i przelyki,
- 10) wyroby z mięsa siekanego i rozdrobnionego,
- 11) konserwy mięsne.

§ 2. Mięso wprowadzane z zagranicy musi być zaopatrzone w świadectwo miejsca pochodzenia stwierdzające:

- a) że mięso pochodzi ze zwierząt, poddanych ubojowi w rzeźniach, pozostających pod stałym nadzorem lekarza weterynaryjnego, i że zwierzęta, z których mięso pochodzi, zostały przed ubojem i po uboju urzędowo zbadane przez lekarza weterynaryjnego i uznane za zdatne do spożycia bez ograniczeń,
- b) że miejsce pochodzenia zwierząt jest wolne od zaraźliwych chorób zwierzęcych, przenoszących się na gatunek zwierząt, z których mięso pochodzi, i że choroby te nie panowały w okresie czasu i na obszarze, wskazanym w każdorazowym zezwoleniu na przywóz, wydawanym przez Ministra Rolnictwa.

Świadectwo miejsca pochodzenia powinno być wystawione przez państwowe lub przez Państwo upoważnionego lekarza weterynaryjnego kraju pochodzenia i zawizowane przez polskie placówki konsularne.

Świadectwo miejsca pochodzenia może być wystawiane w języku kraju pochodzenia mięsa; w tych przypadkach wymagane jest jednak dołączenie tłumaczenia na język polski.

Treść wizy konsularnej powinna być następująca:

„Stwierdzam, że wyżej podpisana instytucja (urząd) . . . . . upoważniona jest do wystawiania urzędowych świadectw miejsca pochodzenia zgodnie z obowiązującymi krajowymi przepisami oraz autentyczność podpisów i osób, upoważnionych do podpisywania powołanej instytucji: Wiza ważna do dnia . . . . .

Pobrano opłaty . . . . .

Miejscowość ..... Data .....

Podpis i okrągła pieczęć“.

§ 3. Mięso, wymienione w § 1 pkt. 1 — 6 pochodzące z bydła rogatego, nie może być wprowadzane z zagranicy w częściach mniejszych od ćwierci, mięso zaś pochodzące ze świń, cieląt, owiec i kóz — w częściach mniejszych od połów. Ćwierci lub połowy, pochodzące z tej samej sztuki, muszą być zaopatrzone w plomby lub znaki (numery), uwidoczniające niewątpliwie przynależność ich do tej samej sztuki.

W naturalnym połączeniu z innymi częściami mięsa winny być dostarczone do urzędowego badania niżej wymienione narządy i gruczoły chłonne:

- 1) z innymi częściami mięsa bydła rogatego — otrzewna, opłucna, płuca, serce, nerki i przynależne gruczoły chłonne,
- 2) z innymi częściami mięsa świń — język krtań, opłucna, serce i nerki,
- 3) z innymi częściami mięsa cieląt (wagi poniżej 50 kg), o także owiec i kóz, bez względu na wagę sztuki, — otrzewna, opłucna, płuca, serce i nerki.

Wymienione wyżej narządy i gruczoły chłonne nie mogą zawierać żadnych naciec, z wyjątkiem serca, które może być przecięte wzdłuż obu komór i przegrody, lecz tylko jednym cięciem, oraz z wyjątkiem gruczołów chłonnych śródpiersiowych, na których może być wykonane tylko jedno cięcie.

Głowa świń winna być dostarczona do urzędowego badania w naturalnym połączeniu z innymi częściami mięsa.

Głowa bydła rogatego z jezykiem może być dostarczona do badania oddzielnie; również zamiast całej głowy może być dostarczona dolna szczeka z żuchwą i językiem. W takich wypadkach głowa lub dolna szczeka z żuchwą i językiem winny być zaopatrzone w plomby lub znaki (numery), uwidoczniające niewątpliwie przynależność ich do odnośnej sztuki.

Minister Rolnictwa może w poszczególnych wypadkach zezwolić na wyjątki od przepisów, zawartych w paragrafie niniejszym.

§ 4. Zakazane jest wprowadzenie z zagranicy mięsa solonego, peklowanego, wędzonego w kawałkach o wadze poniżej 4 kg; nie dotyczy to jednak mięsa, dopuszczonego do obrotu w małym ruchu granicznym, lub mięsa, przeznaczonego do spożycia w podróży.

W razie zezwolenia na wprowadzenie z zagranicy wyrobów z mięsa siekane i rozdrobnionego oraz konserw mięsnych art. 29 pkt. b) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa, w paczkach pocztowych wolno sprowadzać jedynie salami i inne kielbasy wędzone oraz konserwy mięsne.

Punktowi b) art. 29 w pierwotnym brzmieniu odpowiada pkt. 1) art. 29 ust. 1 w brzmieniu, ustalonym późniejszymi przepisami.

§ 5. Do wprowadzenia mięsa z zagranicy wyznacza się następujące stacje wejściowe:

1. Gdańsk,
2. Gdynia,
3. Elbląg,
4. Szczecin Port,
5. Szczecin — Gumience,
6. Kołobrzeg,
7. Kostrzyń,
8. Rzepin,
9. Zgorzelec,
10. Zebrzydowice,
11. Cieszyń,
12. Przemyśl,
13. Chełm Lubelski,
14. Terespol,
15. Kuźnica Grodzieńska,
16. Korsze.

Minister Rolnictwa może w porozumieniu z Ministrem Skarbu w poszczególnych wypadkach zezwolić na wprowadzenie mięsa z zagranicy przez inną stację wejściową niż wymieniona w ustępie poprzednim.

Przesyłki pocztowe, zawierające mięso (§ 4 ust. 2), mogą być wprowadzane z zagranicy przez pocztowe urzędy wymiany, wyznaczone dla pocztowego obrotu paczkowego z zagranicą, w których siedzibie znajdują się urzędy pocztowo-celne.

§ 7. Urzędowe badanie mięsa wprowadzonego z zagranicy odbywać się będzie na stacjach wejściowych (§ 5) lub na stacjach badania (§ 10), a o ile chodzi o mięso zawarte w paczkach pocztowych — w urzędach pocztowo-celnych. Badanie na stacjach badania przeprowadzane będzie:

- 1) jeżeli zastrzeżone to zostanie w zezwoleniu Ministra Rolnictwa na wprowadzenie mięsa z zagranicy (§ 2 punkt b) lub
- 2) jeżeli lekarz weterynaryjny, ustanowiony na stacji wejściowej (§ 5), uzna to za potrzebne.

§ 8. W razie podejrzenia o zaraźliwe choroby zwierzęce, posocznice lub ropnice i zatrucia mięsa, jak również o pochodzenie mięsa ze zwierząt jednokopytowych, szczegółowe badanie, o ile nie będzie mogło być przeprowadzone na stacjach wejściowych (§ 5) lub na stacjach badania (§ 10), wykonane będzie w weterynaryjnych pracowniach rozpoznawczych. W tym celu organ urzędowego badania pobiera potrzebną liczbę prób mięsa.

§ 9. Każda przesyłka mięsa, wymienionego w § 1 pkt. 7, 8, 10 i 11, podlega chemicznemu badaniu w najbliższym terytorialnie państwowym zakładzie badania żywności i przedmiotów użytku; przesyłka zaś mięsa, wymienionego w § 1 pkt 1 — 6 i pkt 9, jedynie w razie podejrzenia o obecność w mięsie barwników lub niebezpieczalnych środków konserwujących.

W celu przeprowadzenia chemicznego badania organ urzędowego badania pobiera potrzebną liczbę prób mięsa i przesyła je do najbliższego terytorialnie państwowego zakładu badania żywności i przedmiotów użytku.

§ 10. Do przeprowadzenia badania mięsa wprowadzonego z zagranicy wyznacza się jako stacje badania następujące rzeźnie:

1. Rzeźnia Miejska w Katowicach,
2. " " " Bytomiu
3. " " " Wrocławiu,
4. " " " Krakowie,
5. " " " Szczecinie,
6. " " " Gdańsku,
7. " " " Gdyni,
8. " " " Poznaniu,
9. " " " Warszawie,
10. " " " Łodzi,
11. " " " Lublinie,
12. " " " Olsztynie.

§ 12. Mięso pochodzenia krajowego, zbadane urzędowo przed wywiezieniem za granicę i stamtąd cofnięte do kraju, podlega urzędowemu badaniu celem stwierdzenia, czy może być dopuszczone do obrotu.

III. Postępowanie z mięsem po badaniu.

A. Mięso wymienione w pkt. 1 — 6 § 1.

§ 15. Nie mogą być wpuszczone do obszaru Państwa:

- 1) cała przesyłka mięsna, jeżeli chociaż tylko jedna sztuka nie odpowiada warunkom, wymienionym w § 2 rozporządzenia niniejszego;
- 2) poszczególne sztuki przesyłki mięsa, które nie odpowiadają warunkom, określonym w § 3 rozporządzenia niniejszego.

B. Mięso wymienione w pkt. 7 — 11 § 1.

§ 17. Nie mogą być wpuszczone do obszaru Państwa:

- 1) cała przesyłka mięsa, jeżeli nie odpowiada warunkom wymienionym w § 2 rozporządzenia niniejszego;
- 2) tylko poszczególne pakunki, zawierające mięso, które nie odpowiadają warunkom wymienionym w § 4 rozporządzenia niniejszego.

C. Znakowanie mięsa.

§ 19. Organ urzędowego badania winien po ustaleniu wyniku badania mięso oznakować.

Od znakowania narządów wewnętrznych i części mięsa, uznanych za niezdatne, można odstąpić, jeżeli ich natychmiastowe nieszkodliwe usunięcie jest zapewnione.

§ 20. Znakowanie wykonuje się za pomocą wypalania lub odciskania pieczęci. Odciskanie pieczęci odbywa się nieszkodliwą farbą, mianowicie:

- 1) farbą czerwoną — dla mięsa uznanego za zdatne do spożycia;

- 2) farbą czarną — dla mięsa nie uznanego za zdatne do spożycia (przeznaczonego do zniszczenia lub do wycofania przez posiadacza za granicę) i dla mięsa, nie wpuszczonego do obszaru Państwa.

Co do używania farby do znakowania mięsa obowiązują przepisy o barwieniu artykułów żywności i przedmiotów użytku.

Minister Rolnictwa może wprowadzić obowiązek znakowania mięsa jedynie za pomocą wypalania pieczęci.

§ 21. Wszystkie pieczęcie do znakowania mięsa, pochodzącego z zagranicy, winny zawierać napis „zagraniczne“ i nazwę stacji badania, a jeżeli badanie odbywa się na granicznej stacji wejściowej — nazwę tej stacji.

Poza tym pieczęć winna zawierać:

- 1) dla mięsa nie wpuszczonego do obszaru Państwa — napis „nie wpuszczone“;
- 2) dla mięsa, przeznaczonego do zniszczenia — napis „zniszczyć“;
- 3) dla mięsa cofniętego przez posiadacza — napis „cofnięte“.

§ 22. Kształt pieczęci do znakowania mięsa, wprowadzonego z zagranicy, ustala się, jak następuje:

- 1) do znakowania mięsa uznanego za zdatne do spożycia — równoboczny sześciokąt o długości bocznic co najmniej 3 cm (zał. Nr 3, wzór Nr 1);
- 2) do znakowania mięsa nie wpuszczonego do obszaru Państwa, mięsa przeznaczonego do zniszczenia lub do wycofania za granicę przez posiadacza — równoboczny trójkąt o długości bocznic co najmniej 6 cm (zał. Nr 3, wzór Nr 2, 3 i 4).

Wzory pieczęci pominięto.

§ 23. Na mięso, wymienione w pkt 1 — 6 § 1, należy nakładać odbitki pieczęci w miejscach, przewidzianych w przepisach obowiązujących przy badaniu mięsa krajowego.

Poza tym należy obowiązkowo zaopatrzyć każdy z narządów wewnętrznych przynajmniej w jedną odbitkę pieczęci.

§ 24. Mięso wymienione w pkt. 7—11 § 1, należy znakować w sposób następujący:

- 1) poszczególne kawałki mięsa (szynki, łopatki, polędvice, słoninę itp.) należy zaopatrzyć co najmniej w 2 odbitki pieczęci, poza tym opakowanie (skrzynię, beczkę itp.) również co najmniej w 2 odbitki pieczęci;
- 2) wyroby z mięsa siekanego i rozdrobnionego i konserwy mięsne oraz jelita, pęcherze, żołądki i przelyki zaopatruje się w 2 odbitki pieczęci tylko na opakowaniu (skrzyni, beczce itp.).

§ 25. Minister Rolnictwa może zezwolić na znakowanie mięsa w inny sposób lub innymi pieczęciami niż przepisane w §§ 19—24 rozporządzenia niniejszego.

18.

USTAWA

z dnia 29 marca 1933 r.

o rzeźniach z prawem wyłączności.

(Dz. U.R.P. z dnia 6 maja 1933 r. Nr 32, poz. 280).

Art. 1. (1) Gmina miejska, posiadająca co najmniej 25.000 mieszkańców, może w drodze uchwały rady miejskiej dla całego obszaru gminy lub jego części postanowić:

- a) przymus uboju wyłącznie w rzeźni, utrzymywanej przez gminę, lub w rzeźni, istniejącej na podstawie upoważnienia gminy (art. 6), wszystkich lub niektórych gatunków zwierząt;
- b) przymus wykonywania wyłącznie w tej rzeźni ściśle określonych czynności, związanych z ubojem zwierząt, których zakres oznaczy rozporządzenie wykonawcze;
- c) przymus korzystania wyłącznie z istniejącej przy tej rzeźni chłodni lub lodowni.

(2) Uchwała ta wchodzi w życie z chwilą uruchomienia rzeźni z prawem wyłączności, powinna być jednak podana do wiadomości publicznej co najmniej na rok przed uruchomieniem tej rzeźni.

Ust. 3 pominięto.

(4) Postanowienia artykułu niniejszego nie dotyczą uboju, dokonywanego na potrzeby wojska w rzeźniach polowych, organizowanych również w czasie ćwiczeń wojskowych i manewrów.

(5) Skutki wprowadzenia wyłączności uboju na terenie gminy nie dotyczą rzeźni, pracujących przeważnie na potrzeby eksportu, oraz rzeźni, stanowiących własność spółdzielni rolniczo-handlowych.

(6) Postanowienia artykułu niniejszego mogą mieć zastosowanie również do tych gmin miejskich i wiejskich z ludnością mniejszą, niż wskazana w ustępie pierwszym, które uzyskają na to zezwolenie Ministra Spraw Wewnętrznych, udzielone w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych.

Kompetencje rad miejskich przejęły miejskie rady narodowe, kompetencje zaś Ministra Spraw Wewnętrznych, przewidziane w ustawie, przejął Minister Administracji Publicznej, (odnośnie terenów Ziemi Odzyskanych — Minister Ziemi Odzyskanych).

Art. 6. (1) Do założenia i prowadzenia rzeźni z prawem wyłączności gmina może w drodze uchwały rady gminnej upoważnić inną osobę, np. udzielić koncesji.

Art. 7. (1) Uchwały, wymienione w art. 1 i 6, oraz umowa, wymieniona w art. 6, wymagają do swej ważności zatwierdzenia przez wła-

ściwego wojewodę, z którym współdziała w tym zakresie wydział wojewódzki (izba wojewódzka) z głosem stanowczym, a w m. st. Warszawie — przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych.

Kompetencje wojewodów i wydziałów województwa przewidziane w art. 7, przejęły prezydium wojewódzkich rad narodowych, kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych oraz Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych, wynikające z tego artykułu — Rada Państwa.

Art. 8. Winny naruszenia obowiązku, ustanowionego na podstawie art. 1, ulegnie w trybie administracyjnym karze aresztu do trzech miesięcy oraz grzywny do 3.000 zł lub jednej z tych kar. (150.000 zł).

Art. 9. (1) W razie naruszenia obowiązku ustanowionego na podstawie art. 1 pkt. a), należy obok kary orzec przepadek mięsa na rzecz tej gminy, której prawo wyłączności zostało naruszone.

(2) Celem zabezpieczenia przepadku władza administracyjna może mięso tymczasowo zająć i, jeżeli nie powinno być w myśl obowiązujących przepisów zniszczone, może je sprzedać.

Art. 13. Ustawa niniejsza obowiązuje na całym obszarze Rzeczypospolitej, z wyjątkiem województwa śląskiego.

19.

ROZPORZĄDZENIE

PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 27 października 1933 r.

w sprawie uregulowania obrotu zwierzętami gospodarskimi i drobiem oraz obrotu hurtowego mięsem

w brzmieniu ustalonem obwieszczeniem Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 13 grudnia 1933 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu tego rozporządzenia (Dz. U. R. P. Nr 102, poz. 678).

Art. 1. (1) Postanowieniom rozporządzenia niniejszego podlega obrót handlowy:

- a) bydłem rogatym, trzodą chlewną, koźmi i owcami oraz obrót hurtowy mięsem z tych zwierząt;
- b) kurami, kaczkami, gęsiami, indykami i perliczkami w stanie żywym i bitym.

(2) Przepisom rozporządzenia niniejszego nie podlegają:

- a) transakcje sprzedaży zwierząt i drobiu (ust. (1) p. a) i b)), dokonywane poza targowiskiem bezpośrednio między producentami rolnymi i hodowcami dla celów hodowlanych i użytkowych;

- b) transakcje sprzedaży tychże zwierząt i drobiu dokonywane poza targowiskiem dla celów bezpośredniej konsumpcji;
  - c) przymusowe licytacje publiczne.
- Art. 2.** W rozumieniu niniejszego rozporządzenia:

- a) za producentów rolnych i hodowców nie uważa się osób, które zajmują się zawodowo skupem zwierząt i drobiu (art. 1 ust. (1) p. a) i b)), ich opasem (tuczeniem) oraz odprzedażą;
- b) przez „targowisko” rozumie się lokal lub miejsce, w których zgodnie z postanowieniami art. 60—68 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) mogą odbywać się targi;
- c) przez nazwę „mięso” rozumie się wszystkie, przeznaczone do spożycia przez ludzi, części zwierząt wymienionych w art. 1 ust. (1) p. a), nie poddane żadnym zabiegom z wyjątkiem chłodzenia.

Art. 3. (1) Minister Rolnictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu po zasięgnięciu opinii samorządów gospodarczych może w drodze rozporządzeń:

- a) zarządzić, że na obszarze poszczególnych województw lub powiatów bądź gmin wiejskich i miejskich dokonywanie transakcji sprzedaży wszystkich lub niektórych zwierząt, wymienionych w art. 1 ust. (1) lit. a), może odbywać się w zasadzie tylko na targowiskach lub spędach;
- b) ustalić rodzaje transakcji sprzedaży zwolnionych od ograniczeń, wymienionych w lit. a).

(2) W miejscowościach, w których odbywają się targi, dokonywanie transakcji sprzedaży zwierząt, wymienionych w art. 1 ust. (1) lit. a), poza targowiskiem jest zabronione w dniu targu oraz w dniu poprzednim i następnym.

(3) Minister Rolnictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu po wysłuchaniu opinii właściwych izb rolniczych ustali w drodze rozporządzenia warunki, jakim winny odpowiadać spędy.

Czynności izb rolniczych, przewidziane w rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r., przeszły na stowarzyszenie „Związek Samopomocy Chłopskiej”.

Art. 5. (1) Sprzedaż na targowiskach była rogatego trzody chlewnej i owiec, przeznaczonych do uboju, może być dokonywana jedynie na podstawie wagi żywej lub bitej, stwierdzonej w sposób określony w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych, wydanym w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu.

(2) Minister Rolnictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu

może w drodze rozporządzenia zezwolić na wyjątki od postanowień, przewidzianych w ust. (1).

(3) Minister Rolnictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu może wydawać zarządzenia, ograniczające odprzedaż w tym samym dniu i na tym samym targowisku artykułów wymienionych w art. 1 ust. (1) p. a) między osobami handlującymi zawodowo.

P. rozp. Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 26 sierpnia 1936 r. o wazeniu bydła rogatego, trzody chlewnej i owiec sprzedawanych na targowiskach (poz. 20 niniejszego zeszytu).

Art. 6. (1) Sprzedaż komisową zwierząt, wymienionych w art. 1 ust. (1), mogą dokonywać wyłącznie komisanci koncesjonowani oraz spółdzielnie i organizacje rolnicze, uprawnione w myśl ust. (3) niniejszego artykułu. Te tylko osoby i organizacje mogą oddawać zwierzęta do uboju w celu sprzedaży mięsa na rachunek zleceńodawcy. Komisantom koncesjonowanym nie wolno dokonywać transakcji na własny rachunek.

(2) Sposób powoływania komisantów, warunki, jakimi powinni odpowiadać, oraz ich prawa i obowiązki określi rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu, wydane w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych najpóźniej w ciągu sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy niniejszej.

(3) Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych, wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu, określi warunki, jakim powinny odpowiadać spółdzielnie i organizacje rolnicze, uprawnione do sprzedaży na rachunek własny i komisowy zwierząt, wymienionych w art. 1 ust. (1).

(4) Minister Rolnictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu po zasięgnięciu opinii samorządów gospodarczych może zarządzić w odniesieniu do poszczególnych targowisk, że sprzedaż na tych targowiskach wszystkich lub niektórych gatunków zwierząt rzeźnych może być dokonywana wyłącznie przez producentów rolników oraz przez osoby, posiadające uprawnienia do prowadzenia komisowej sprzedaży.

(5) Rozporządzenie to postanowi, iż oddawać do uboju wszystkie lub niektóre gatunki zwierząt w celu sprzedaży mięsa na rachunek zleceńodawcy mogą tylko osoby i organizacje, posiadające uprawnienia do prowadzenia komisowej sprzedaży.

P. rozp. Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 13 kwietnia 1939 r. o sposobie powoływania komisantów koncesjonowanych, warunkach jakim powinni odpowiadać oraz ich prawach i obowiązkach (poz. 21 niniejszego zeszytu).

Art. 7. Minister Rolnictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrami Przemysłu

i Handlu oraz Spraw Wewnętrznych, po zasięgnięciu opinii izb przemysłowo-handlowych i rolniczych, może wydawać przepisy regulaminowe, dotyczące opłat targowych i obrotu targowego artykułami objętymi rozporządzeniem niniejszym. Przepisy te będą stanowić składową część regulaminów targowych, przewidzianych w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym.

1. Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych, przewidziane w rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r., przejął Minister Administracji Publicznej, odnośnie terenów Ziemi Odzyskanych — Minister Ziemi Odzyskanych.

Czynności izb rolniczych, wynikające z art. 7, przejęło stowarzyszenie „Związek Samopomocy Chłopskiej”.

Art. 8. (1) Minister Rolnictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu, Spraw Wewnętrznych oraz Opieki Społecznej może w stosunku do gmin posiadających uprawnienia targowe ustalać w drodze rozporządzenia obowiązki, dotyczące utrzymania i administrowania targowisk oraz zakładania i utrzymania urzędów targowych, służących do usprawnienia obrotu artykułami wymienionymi w art. 1 oraz wydawać przepisy, jakim te urzędnicy winni odpowiadać.

(2) W przypadkach, w których gmina nie może zadość uczynić obowiązkowi i przepisom, wymienionym w ust. (1), zadania te może Minister Rolnictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu oraz Spraw Wewnętrznych czasowo przekazać instytucji społecznej lub prywatnej bądź też przedsiębiorstwu prywatnemu, na warunkach przez siebie ustalonych.

(3) Na targowiskach, które w ciągu dwóch lat od dnia wejścia w życie rozporządzeń przewidzianych w ust. (1) nie zostaną urządzone zgodnie z obowiązującymi przepisami, obrót artykułami objętymi rozporządzeniem niniejszym może być zabroniony na zasadzie zarządzenia właściwego wojewody.

P. rozp. Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 4 sierpnia 1936 r. w sprawie targowisk (poz. 22 niniejszego zeszytu)

Art. 10. (1) Minister Rolnictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu oraz Spraw Wewnętrznych, po zasięgnięciu opinii właściwej izby przemysłowo-handlowej, rolniczej tudzież rzemieślniczej, oraz właściwej władzy gminnej, może zarządzić rejestrowanie na poszczególnych targowiskach zawartych na nich umów sprzedaży w zakresie obrotu bydłem rogatym, trzodą chlewną, owcami i mięsem . . . . .

Ust. 2 — 7 pominięto.

(8) Minister Rolnictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu może w tych miejscowościach, w których w myśl ust. (1) została wprowadzona rejestracja umów sprzedaży, nałożyć na rzeźnie publiczne obowiązek przyjmowania do uboju wyłącznie zwierząt rzeźnych, które stanowią własność producentów rolników lub są doprowadzone do uboju przez osoby, posiadające uprawnienia do prowadzenia komisowej sprzedaży, albo zostały nabyte na targowiskach i zachowaniem przepisów o rejestracji umów sprzedaży.

1. P. rozp. Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 2 lutego 1936 r. o notowaniach cen i rejestracji umów sprzedaży zwierząt gospodarskich (poz. 23 niniejszego zeszytu).

2. Czynności izb rolniczych, wynikające z art. 1 rozp. przejęło stowarzyszenie „Związek Samopomocy Chłopskiej”.

Art. 11. (1) Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych może w drodze rozporządzeń wprowadzić na wszystkich lub niektórych targowiskach obowiązek rejestracji osób, handlujących zawodowo artykułami, wymienionymi w art. 1 ust. (1) oraz ustalić warunki, jakim powinny odpowiadać te osoby i tryb rejestrowania.

(2) Osoby niezarejestrowane nie mogą na wspomnianych targowiskach zajmować się zawodowo handlem artykułami, wymienionymi w art. 1 ust. (1).

Art. 12. Kto wykracza przeciwko postanowieniom rozporządzenia niniejszego oraz przepisom wydanym na jego podstawie, ulega w trybie administracyjnym karze aresztu do 3 miesięcy i grzywny do 3.000 zł oraz odebraniu uprawnień, przysługujących w myśl rozporządzenia niniejszego na stałe lub na czas ograniczony, bądź jednej z tych kar, o ile za czyn ten nie grozi kara surowsza w myśl innych przepisów prawnych. (150.000 zł)

(2) Za naruszenie przepisów art. 5 ust. (1) odpowiada zarówno sprzedawca, jak i nabywca.

Art. 14. (1) Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie na całym obszarze Państwa po upływie sześciu miesięcy od dnia ogłoszenia z wyjątkiem art. 5 ust. (1), którego termin wejścia w życie na poszczególnych obszarach Państwa ustalać będą rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych wydane w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu oraz Spraw Wewnętrznych.

P. rozp. Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 4 sierpnia 1936 r. o ważeniu bydła rogatego, trzody chlewnej i owiec sprzedawanych na targowiskach (poz. 20 niniejszego zeszytu).

20.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 26 sierpnia 1936 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych oraz z Ministrem Spraw Wewnętrznych o ważeniu bydła rogatego, trzody chlewnej i owiec sprzedawanych na targowiskach.

(Dz. U.R.P. z dnia 21 września 1936 r. Nr 71, poz. 513).

Na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 oraz art. 14 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. w sprawie uregulowania obrotu zwierzętami gospodarskimi i drobiem oraz obrotu hurtowego mięsem (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 639) zarządza się co następuje:

§ 1. Sprzedaż na targowiskach bydła rogatego, trzody chlewnej i owiec przeznaczonych do uboju może być dokonywana jedynie na podstawie wagi żywej lub bitej stwierdzonej w sposób określony w rozporządzeniu niniejszym.

§ 2. (1) Przepisy rozporządzenia niniejszego dotyczą jedynie targowisk posiadających urządzenia wagowe w rozmiarach odpowiadających potrzebom obrotu.

(2) Właściwa władza przemysłowa I instancji po wysłuchaniu opinii miejscowego urzędu miar ustala, czy targowisko posiada urządzenia wagowe w rozmiarach odpowiadających potrzebom obrotu.

(3) W przypadku zniszczenia lub trwałego uszkodzenia urządzeń wagowych władza wskazana w ust. 2 może zezwolić na dokonywanie transakcji sprzedaży bez obowiązku ważenia zwierząt, w okresie czasu ustalonym w zezwoleniu.

§ 3. Przepisów o obowiązku sprzedaży na podstawie wagi nie stosuje się przy transakcjach osekami, warchlakami, jagnietami oraz zwierzętami, które ze względu na uszkodzenia cielesne lub chorobę nie mogą być doprowadzone do wagi.

§ 4. (1) Ważenie zwierząt na targowisku może być uskuteczniane tylko przez zarząd (zarządcę) targowiska za pośrednictwem funkcjonariuszów (wagowców) zaprzysiężonych przez władzę przemysłową I instancji.

(2) Wyniki ważenia winny być stwierdzone na kwicie wagonowym wydawanym stronom za interesowanym.

§ 5. Doprowadzenie zwierząt do wagi jest obowiązkiem sprzedawcy.

§ 6. (1) Każdą sztukę zwierząt należy ważyć oddzielnie.

(2) Ważenie większej liczby zwierząt jednocześnie jest dozwolone, jeżeli wszystkie sztuki

są według obowiązującej nomenklatury jednokowej jakości i jeżeli sprzedawne są po jednokowej cenie i temu samemu nabywcy.

§ 7. (1) Przez pojęcie wagi bitej należy rozumieć wagę zwierzęcia zabitego, czyli tuszy i ostygniętego, czyli doprowadzonego do temperatury otoczenia (około + 15° C), przy czym ważeniu podlega:

a) u bydła rogatego i owiec — tusza bez krwi, skóry, głowy, wnętrzności (z wyjątkiem nerek i tłuszczu nerkowego), organów płciowych zewnętrznych i wewnętrznych, kończym przednich, obciętych w okolicy stawu napięstkowego; i kończyn tylnych, obciętych w okolicy stawu skókowego;

b) u trzody chlewnej — tusza bez krwi, szczeciny, języka, wnętrzności (z wyjątkiem nerek i sadła wewnętrznego), organów płciowych zewnętrznych i wewnętrznych.

(2) W przypadku ważenia tuszy w stanie ciepłym (bezpośrednio po uboju) lub w stanie sztucznie chłodzonym należy uczynić o tym odpowiednią adnotację na kwicie wagonowym.

§ 8. Zainteresowani mogą żądać sprawdzenia w ich obecności, czy waga jest wytarowana.

§ 9. Zażalenia z powodu niewłaściwego zważenia powinny być skierowane natychmiast po zważeniu do zarządu (zarządcy) targowiska. Zarząd (zarządcą) jest obowiązany przeprowadzić kontrolne ważenie w ciągu godziny od chwili zgłoszenia zażalenia, jednakże tylko wtedy, gdy żalący się doprowadzi zwierzęta do wagi w tym terminie.

§ 11. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w 3 miesiące po ogłoszeniu.

21.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 13 kwietnia 1939 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych o sposobie powoływania komisantów koncesjonowanych, warunkach jakim powinni odpowiadać oraz ich prawach i obowiązkach.

(Dz. U.R.P. z dnia 26 maja 1939 r. Nr 47, poz. 298).

Na podstawie art. 6 ust. (2) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. w sprawie uregulowania obrotu zwierzętami gospodarskimi i drobiem oraz obrotu hurtowego mięsem (Dz. U. R. P. z 1938 r. Nr. 102, poz. 678) oraz w związku z art. 4 ust. (2) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 lipca 1927 r. o izbach przemysłowo-handlowych (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr. 45, poz. 335) zarządzam co następuje:

§ 1. (1) Koncesja uprawniająca do zajmowania się sprzedażą komisową zwierząt wymienionych w art. 1 ust. (1) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. w sprawie uregulowania obrotu zwierzętami gospodarskimi i drobiem oraz obrotu hurtowego mięsem (Dz. U. R. P. z 1938 r. Nr 102, poz. 678) może być udzielona obywatelowi polskiemu, mającemu ukończonych 26 lat, posiadającemu znajomość języka polskiego w słowie i piśmie, 3-letnią praktykę handlową, umiejętność dokładnej klasyfikacji towaru oraz znajomość podstawowych przepisów w zakresie prawa handlowego i zwyczajów danej gałęzi handlu.

(2) Jeżeli o koncesję ubiega się kasa targowa lub spółka handlowa, nie będąca spółką jawną, warunki wymienione w ust. (1) dotyczą zarządców lub prokurentów odpowiedzialnych za dany dział komisowej sprzedaży; natomiast w spółkach jawnych warunkom tym powinni odpowiadać wszyscy spółnicy.

§ 3. (3) Koncesja może uprawniać do sprzedaży komisowej wszystkich zwierząt wymienionych w art. 1 ust. (1) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. (Dz. U. R. P. z 1938 r. Nr 102, poz. 678) lub niektórych z nich.

(4) Koncesja uprawnia do wykonywania odnośnych czynności tylko w miejscowościach w niej wymienionych.

§ 4. (1) Jeżeli komisant nie będzie sam wykonywał sprzedaży, lecz wyręczał się w tych czynnościach swymi pracownikami, powinien przed rozpoczęciem przez nich pracy podać do wiadomości izby przemysłowo-handlowej ich nazwiska celem uzyskania zgody izby na dokonywanie sprzedaży przez wymienionych pracowników. Izba może cofnąć swą zgodę za 3-miesięcznym wypowiedzeniem; komisantowi przysługuje prawo odwołania się do Ministra Przemysłu i Handlu w terminie 14 dni od daty doręczenia takiej decyzji izby.

(2) Przepisy ust. (1) nie mają zastosowania w przypadkach, gdy komisant w czynnościach sprzedaży wyręcza się innym komisantem lub maklerem przysięgłym giełdy mięsnej.

§ 8. Od dnia cofnięcia koncesji komisant nie może przyjmować żadnych zleceń. Izba przemysłowo-handlowa powinna jednak wyznaczyć mu odpowiedni termin, nie dłuższy niż 3 miesiące, do wykonania uprzednio otrzymanych zleceń, jeżeli nie zostały przez zleceniodawcę cofnięte.

§ 9. (1) Komisant ma prawo do prowizji od zleceniodawcy, jak również do omówionego ze zleceniodawcą wynagrodzenia za dodatkowe usługi, według stawek zatwierdzonych przez izbę przemysłowo-handlową w trybie przewidzianym w § 3 ust. (1) oraz do zwrotu kosztów poniesionych przy wykonywaniu zlecenia.

§ 10. (1) Komisant obowiązany jest do:

- wydawania stronom dowodów na zawarte przez niego umowy sprzedaży;
- wykonywania zleconych czynności pomocniczych, jak odbieranie towaru i opieka nad nim, uiszczanie wszelkich opłat, załatwianie formalności weterynaryjnych targowych itp.;
- informowania stron o znanych mu właściwościach towaru, w szczególności o jego wadach;
- prowadzenia dziennika transakcji;
- udzielania na żądanie właściwej izby przemysłowo-handlowej, okręgowej komisji nadzoru rynku mięsnego lub komisji notowań cen informacji co do cen oraz opinii przy kwalifikowaniu towaru według obowiązującej nomenklatury;
- dochowania dokonanych transakcji w tajemnicy, o ile rozporządzenie niniejsze nie stanowi inaczej.

(2) Dowody wydawane stronom powinny być podpisane przez komisanta i jego kontrahenta.

§ 11. (1) Komisantowi nie wolno:

- zawierać umów na własny rachunek zarówno na swoje, jak i na cudze nazwisko co do hurtowego i detalicznego obrotu zwierzętami wymienionymi w art. 1 ust. (1) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. (Dz. U. R. P. z 1938 r. Nr 102, poz. 678) ani też w jakikolwiek inny sposób uczestniczyć w tych transakcjach lub być udziałowcem firm, trudniących się handlem tymi artykułami;
- brać udziału w transakcjach, co do których istnieje uzasadnione podejrzenie, że są tylko pozorne lub zmierzają do obejścia obowiązujących przepisów.

(2) Kredytowanie obrotu komisowego nie stanowi naruszenia przepisów zawartych w ust. (1) lit. a).

§ 12. (1) Komisant powinien prowadzić w języku polskim, w porządku chronologicznym, parafowany przez właściwą okręgową komisję nadzoru rynku mięsnego dziennik wszystkich zawartych przez siebie transakcji lub odpowiednią, numerowaną księgę konsygnacyjną. Dzienniki i księgi konsygnacyjne powinny być prowadzone bez wycierań i zasadniczo bez poprawek; poprawki mogą być dokonywane w taki sposób, aby tekst pierwotny można było odczytać.

W dzienniku i księdze konsygnacyjnej wymienić należy w szczególności:

- liczbę porządkową transakcji,
- nazwisko i adres zleceniodawcy oraz datę zlecenia,
- datę sprzedaży,
- nazwisko, względnie firmę, drugiego kontrahenta,

- e) ilość, wagę, rodzaj i pochodzenie towaru,
- f) uzyskane ceny,
- g) pobraną prowizję,
- h) wszystkie opłaty i koszty obciążające towar,
- i) sumę netto do wypłaty.

(2) Transakcje powinny być wpisane do dziennika lub księgi konsygnacyjnej w czasie targowym lub bezpośrednio po zakończeniu targu.

(3) Zakończone dzienniki i księgi konsygnacyjne po dokonaniu przez władze skarbowe wymiaru podatkowego powinny być oddane do przechowania właściwej izbie przemysłowo-handlowej.

(4) Izba przemysłowo-handlowa w trybie przewidzianym w § 3 ust. (1) ustali obowiązujące komisantów wzory dowodów, wydawanych stronom (§ 10 ust. (1) lit. a)). W tej samej drodze izba może ustalić wzory innych dowodów, których sporządzanie uzna za konieczne.

(5) Właściwej izbie przemysłowo-handlowej, inspektorowi okręgowej komisji nadzoru rynku mięsnego oraz przewodniczącemu miejscowej komisji notowań cen przysługuje prawo przeglądania dziennika i innych dowodów.

§ 15. Czynności pośredniczenia maklerów przysięgłych na giełdach towarowych, wykonywane na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 grudnia 1924 r. o organizacji giełd (Dz. U. R. P. z 1930 r. Nr 23, poz. 209), w brzmieniu ustawy z dnia 18 marca 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr 24, poz. 163), nie są czynnościami komisowymi w rozumieniu rozporządzenia niniejszego.

22.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 4 sierpnia 1936 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Rolnictwa i Reform Rolnych, Spraw Wewnętrznych oraz Opieki Społecznej w sprawie targowisk.

(Dz. U. R. P. z dnia 24 sierpnia 1936 r. Nr 64, poz. 462).

Na podstawie art. 8 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. w sprawie uregulowania obrotu zwierzętami gospodarskimi i drobiem oraz obrotu hurtowego mięsem (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 639) zarządza się co następuje:

§ 1. Rozporządzenie niniejsze dotyczy — w stosunku do gmin posiadających uprawnienia targowe — obowiązków w sprawie utrzymania i administrowania targowisk, zakładania i utrzymania urządzeń targowych służących do usprawnienia obrotu handlowego bydłem rogacym, trzodą chlewną, końmi i owcami, obrotu

hurtowego mięsem z tych zwierząt, obrotu handlowego kurami, kaczkami, gęsiami, indykami i perliczkami w stanie żywym i bitym, oraz zawiera przepisy, jakim te urządzenia powinny odpowiadać.

§ 2. Targowiska przeznaczone do obrotu zwierzętami gospodarskimi i drobiem w stanie żywym będą nazywane w dalszych paragrafach „targowiskami“, targowiska zaś przeznaczone do obrotu mięsem — „halami mięsnymi“.

§ 3. (1) Gminy, które w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia posiadają uprawnienia targowe na podstawie art. 65 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468), w brzmieniu ustawy z dnia 10 marca 1934 r. o zmianie tego rozporządzenia (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350), powinny najpóźniej w ciągu 2-ch lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego dostosować się do jego przepisów.

(2) Na targowiskach lub w halach mięsnych, które po tym terminie nie będą urządzone, utrzymywane i administrowane zgodnie z przepisami rozporządzenia niniejszego, obrót zwierzętami i drobiem oraz hurtowy obrót mięsem może być zabroniony na zasadzie zarządzenia właściwego wojewody.

(3) Za urządzenia dostosowane do wymagań niniejszego rozporządzenia będą uważane urządzenia odpowiadające rozmiarom obrotu na targowisku lub w hali mięsnej.

§ 4. Jeżeli posiadacz uprawnienia targowego zaniedba utrzymania targowiska lub hali mięsnej w stanie odpowiadającym przepisom rozporządzenia niniejszego, władza przemysłowa może zażądać doprowadzenia urządzeń targowych do stanu zgodnego z tymi przepisami w określonym przez siebie terminie.

Po bezskutecznym upływie takiego terminu Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Ministrem Spraw Wewnętrznych może zadania dotyczące utrzymania danego targowiska lub hali mięsnej przekazać czasowo instytucji społecznej lub prywatnej, bądź też przedsiębiorstwu prywatnemu, na warunkach przez siebie ustalonych.

§ 5. Targowisko powinno być ogrodzone w ten sposób, ażeby niemożliwe było wprowadzanie i wyprowadzanie oraz wwożenie i wywożenie zwierząt z pominięciem bram spędowych. Rodzaj ogrodzenia i jego stan powinien być taki, ażeby nie narażał zwierząt na okaleczenia.

§ 6. (1) Targowisko powinno być zaopatrzone w automatyczne wagi pomostowe do ważenia zwierząt. Władza przemysłowa I instancji może jednak zezwolić na zaopatrzenie targowiska w wagi pomostowe zwykłe (nieautomatyczne).

(2) Osoba nie będąca posiadaczem uprawnienia targowego może zaopatrzyć targowisko w wagi określone w ust. 1 na podstawie upoważnienia i pod odpowiedzialnością posiadacza uprawnienia targowego.

§ 7. Targowisko, na którym obrót, przyjmowanie lub wydawanie towaru odbywa się w porze wieczorowej lub nocnej, powinno być zaopatrzone w wystarczające sztuczne oświetlenie.

§ 8. (1) Do wyładowywania zwierząt z pojazdów i załadowywania na nie powinny być urządzone stałe lub ruchome rampy.

2) Targowiska, które posiadają bocznice kolejową, powinny ponadto posiadać rampy do wyładowywania zwierząt z wagonów i załadowywania do nich.

§ 9. (1) Na targowisku powinny znajdować się urządzenia (studnia) instalacje wodociągowe), zapewniające dostateczną ilość wody do picia dla ludzi i zwierząt, znajdujących się na targowisku w dniu targowym; woda musi odpowiadać warunkom wyszczególnionym w rozporządzeniu Ministrów: Opieki Społecznej i Spraw Wewnętrznych z dnia 27 sierpnia 1933 r. o wodzie do picia i potrzeb gospodarczych (Dz. U. R. P. Nr. 79, poz. 562).

(2) Urządzanie na targowisku wspólnych koryt do pojenia zwierząt jest wzbronione.

§ 10. Cały obszar targowiska powinien być zaopatrzony w odpowiednie urządzenia ściekowe.

§ 11. Targowisko powinno być zaopatrzone w szczelne zbiorniki na nawóz.

W obrębie targowiska powinny być urządzone kryte ustępy do użytku publicznego, odpowiadające przepisom budowlanym i sanitarnym.

§ 12. W pobliżu głównej bramy wpędowej powinno znajdować się pomieszczenie, umożliwiające organom weterynaryjnym, sanitarnym, administracyjnym i nadzorczym wykonywanie ich czynności.

§ 13. W miejscu widocznym i dostępnym dla uczestników obrotu na targowisku powinny być umieszczone tablice, przeznaczone do ogłaszania zarządzeń administracji oraz władz nadzorczych, weterynaryjnych, sanitarnych itp., a także do publikowania ilości spędzonych zwierząt, cen itp.

§ 14. Jeżeli na podstawie zarządzenia władzy przemysłowej i instancji wjazd na targowisko pojazdów, którymi są dostarczane zwierzęta na targ, jest niedozwolony, to powinien być wyznaczony obok targowiska odpowiedni teren jako miejsce postoju.

§ 15. (1) Jeżeli targowisko nie posiada stajni izolacyjnej dla przetrzymywania zwierząt chorych i podejrzanych o chorobę, ma być wyznaczone na ten cel odosobnione, należycie odgrodzone miejsce obok targowiska.

(2) Na żądanie wojewódzkiej władzy przemysłowej i w terminie przez nią oznaczonym nie krótszym jednakże niż 1 rok lub w razie gdy roczny spęd zwierząt na danym targowisku przekracza 25.000 szt. zwierząt dorosłych (w szczególności bydła rogatego powyżej roku trzody chlewnej powyżej 6 miesięcy), posiadacz uprawnienia targowego powinien urządzić stajnię izolacyjną.

§ 16. 1. Targowisko, na którym zwierzęta drób są umieszczane i przetrzymywane w czasie pozatargowym, powinno oprócz urządzeń przewidzianych w §§ 5 do 14 posiadać:

- a) stajnie spędowo-targowe, służące do przetrzymywania zwierząt dla wypoczynku, karmienia, pojenia, oraz sprządaży;
- b) stajnie izolacyjne dla przetrzymywania zwierząt chorych i podejrzanych o chorobę;
- c) skład na paszę i ściółkę;
- d) nawierzchnię równą, twardą, nieprzepuszczalną, dającą się łatwo zmywać i dezynfekować w tych miejscach, gdzie odbywa się przepędzanie i przetrzymywanie zwierząt;
- e) urządzenie do sztucznego oświetlenia.

(2) Ponadto na żądanie władzy przemysłowej wojewódzkiej i w terminie przez nią oznaczonym, nie krótszym jednakże, niż 1 rok posiadacz uprawnienia targowego powinien urządzić na targowisku określonym w ust. (1) stajnie potargowe dla bydła rogatego (oprócz cieląt), pozostałego na targowisku po zakończeniu targu.

§ 17. Do urządzenia hal mięsnych stosuje się oprócz odpowiednich postanowień rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 30 czerwca 1932 r. o dozorze nad mięsem i przetworami mięsnymi (Dz. U. R. P. Nr. 64, poz. 60) przepisy następujące:

- a) hala mięsna powinna być zaopatrzona w wagi do ważenia mięsa, zainstalowaną przez posiadacza uprawnienia targowego oraz w urządzenia chłodnicze;
- b) jeżeli hala i chłodnia mieszczą się w różnych piętach, powinny mieć ze sobą połączenie za pomocą odpowiedniej ilości wind towarowych.

§ 18. Pomieszczenie hal powinno posiadać łatwy dostęp, a podjazd do budynku mieszczącego halę powinien być wybrukowany.

Rozp. z dnia 30 czerwca 1932 r. zostało zastąpione rozporządzeniem Ministra Opieki Społecznej z dnia 10 grudnia 1936 r. o dozorze nad mięsem i przetworami mięsnymi (Dz. U. R. P. Nr 92, poz. 643).

§ 19. Posiadacz uprawnienia targowego powinien:

1) podać do ogólnej wiadomości regulamin targowy odpowiadający przepisom oraz uwzględniający lokalne potrzeby obrotu targowego i ustanowić zarząd targowiska lub hali mięsnej, który będzie obowiązany:

- a) wydać odpowiednie zarządzenia dotyczące dezynfekcji targowiska lub hal, kontroli lekarsko - weterynaryjnej towaru, a w szczególności izolowania zwierząt podejrzanych o chorobę zakaźną, ochrony zwierząt, postępowania w przypadkach, gdy zwierzę padnie, lub gdy właściciel nie przedstawi przepisane go raportu i t. d. — o ile sprawy te nie są unormowane innymi obowiązującymi przepisami prawnymi,
- b) ogłaszać przed rozpoczęciem targu na specjalnej tablicy przewidzianej w § 13. ceny z ostatniego dnia targowego miejscowego targowiska, o ile były notowane, ostatnie notowanie ceny na targowiskach zamiejscowych mających gospodarcze znaczenie dla miejscowego obrotu, ilość poszczególnych rodzajów zwierząt spędzonych na targowisko i mięsa dostarczonego do hali, oraz taryfę opłat targowiskowych, a jeśli targowisko jest przy rzeźni — również opłat ubojowych oraz pobieranych za urzędowe badanie zwierząt rzeźnych i mięsa,
- c) prawidłowo pobierać opłaty targowe i je dokładnie rejestrować,
- d) przestrzegać oraz nadzorować przestrzeganie regulaminów targowych i porządku na targowisku i w hali mięsnej,
- 2) wykonywać wszelkie zarządzenia władz w zakresie potrzeb obrotu targowego zgodnie z obowiązującymi przepisami.

23.

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 26 lutego 1936 r.

w porozumieniu z Ministrami: Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Spraw Wewnętrznych o notowaniach cen i rejestracji umów sprzedaży zwierząt gospodarskich.

(Dz. U.R.P. z dnia 14 marca 1936 r. Nr 19, poz. 161).

Na podstawie art. 10 ust. (3) i (6) oraz art. 13 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. w sprawie uregulowania obrotu zwierzętami gospodarskimi i drobiem oraz obrotu hurtowego mięsem (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 639) zarządza się co następuje:

§ 9. 1. Rejestrowanie na poszczególnych targowiskach zawartych na nich umów sprzedaży bydła rogatego, trzody chlewnej, owiec oraz hurtowej sprzedaży mięsa zarządza Minister Przemysłu i Handlu.

2. Obowiązek rejestrowania może dotyczyć umów sprzedaży wszystkich wymienionych artykułów lub tylko niektórych z nich.

§ 10. 1. Rejestrowanie umów sprzedaży oraz wydawanie dowodów zarejestrowania uskutecznia zarząd targowiska przez zaprzysiężonych funkcjonariuszów.

2. Dowód zarejestrowania winien zawierać następujące dane:

- a) Nr. kolejny,
- b) datę zawarcia umowy,
- c) imię i nazwisko sprzedawcy,
- d) imię i nazwisko nabywcy,
- e) jakość i rodzaj, wagę i ilość oraz ewentualny znak towaru,
- f) cenę każdego rodzaju towaru,
- g) na specjalne żądanie władzy nadzorczej — adnotację co do przeznaczenia oraz pochodzenia towaru.

3. Cena zwierząt rzeźnych i mięsa powinna być podawana za 1 kg, a zwierząt hodowlanych lub użytkowych — za sztukę, w każdym przypadku według obowiązującej nomenklatury towaru.

4. Podawanie cen nieustalonych umową względnie cen wyrażonych w sposób opisowy, jak np.: „X zł. ponad notowanie“ jest wzbronione.

5. Postanowienia dotyczące obowiązku notowania wagi (ust. 2 lit. e) nie stosuje się w przypadkach transakcji zwierzętami, przeznaczonymi na cele hodowlane i użytkowe, o ile nabywcą jest producent rolny lub hodowca.

§ 11. Dowód zarejestrowania sporządza się w 3-ch egzemplarzach, po jednym otrzymuje sprzedawca i nabywca, trzeci zaś zostaje w aktach przynajmniej przez rok.

§ 12. Umowy zawarte poza targowiskiem lub w czasie nietargowym nie mogą być rejestrowane.

§ 13. Do rejestracji powinien zgłosić umowę sprzedawca lub osoba występująca w jego imieniu. Zgłoszenie winno nastąpić w dniu sprzedaży.

§ 14. O ile na targowisku została ustanowiona komisja notowań, zarząd targowiska jest obowiązany po skończonym targu przedstawić jej spis zarejestrowanych transakcyj wraz z dowodami zarejestrowania.

§ 15. Poza przypadkami przewidzianymi w rozporządzeniu niniejszym oraz w innych przepisach szczególnych treść dowodu zarejestrowania nie może być ujawniana.

§ 16. 1. Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrami: Rolnictwa i Reform

Rolnych oraz Spraw Wewnętrznych może powierzyć czynności określone . . . . . w § 9 w całości lub częściowo gieldom mięsnym lub kasom targowym.

2. W przypadku rejestrowania umów sprzedaży przez giełdę mięsną karta umowy, sporządzona przez maklera przysięgłego, zastępuje dowód zarejestrowania (§ 10 ust. 2).

§ 17. Kto wykracza przeciwko przepisom niniejszego rozporządzenia podlega karom przewidzianym w art. 12 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. w sprawie uregulowania obrotu zwierzętami gospodarskimi i drobiem oraz obrotu hurtowego mięsem.

24.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 7 czerwca 1947 r.

o prawie przemysłowym.

(Dz. U.R.P. z dnia 15 czerwca 1927 r. Nr 53, poz. 468).

Zmiany: ustawy: z dnia 17 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 29, poz. 293), z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U.R.P. Nr 40, poz. 350) i z dnia 8 sierpnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 463), rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 marca 1928 r. (Dz. U.R.P. Nr 34, poz. 321), z dnia 27 października 1933 r. (Dz. U.R.P. Nr 85, poz. 638), z dnia 28 grudnia 1934 r. (Dz. U.R.P. Nr 110, poz. 976) oraz dekrety z dnia 14 stycznia 1936 r. (Dz. U.R.P. Nr 3, poz. 16) i z dnia 3 kwietnia 1948 r. (Dz. U.R.P. Nr 18, poz. 130).

Art. 1. Za przemysł w rozumieniu niniejszego rozporządzenia uważa się wszelkie zatrudnienie zarobkowe lub przedsiębiorstwo, wykonywane samoistnie i zawodowo, bez względu na to, czy jest ono wytwarzające, przetwarzające, handlowe lub usługowe.

1. Wykonywanie przemysłu, zachodzi wówczas, gdy zatrudnienie obliczone jest na osiągnięcie zysku, chociażby zysku w rzeczywistości nie przynosiło.

Sprzedaż druków i książek za cenę, stanowiącą zwrot kosztów własnych, nie zawiera cech przemysłu (wyrok S. N. z dnia I.VII 1932 r. II 4K 464/32. Z. O. I. K. S. N. Nr 182/1932).

2. W myśl art. 1 rozp. Prez. Rzplitej z 7 czerwca 1927 r. (Dz. U. poz. 468) o pr. przemysł. przemysłem jest także zatrudnienie handlowe takie, jak handel końmi, o ile jest wykonywany samoistnie, zawodowo i ze stałą siedzibą (wyrok S. N. z dnia 12.IV.1938 r. 2 K 2245/37 Z. O. I. K. S. N. Nr 268/1938).

Art. 2. Nie są przemysłem w rozumieniu niniejszego rozporządzenia i przepisom jego nie podlegają:

1. Rolnictwo, ogrodnictwo i leśnictwo;
2. rybołówstwo i łowiectwo;
3. przedsiębiorstwa, regulowane przepisami ustaw górnich;
4. przedsiębiorstwa, zastrzeżone ustawowo wyłącznie Państwu;
5. przedsiębiorstwa kolejowe, żeglugowe i promowe, samolotowe (żeglugi powietrz-

nej) oraz podlegające na podstawie osobnych przepisów przymusowi koncesyjnemu przedsiębiorstwa przewozu osób towarów pojazdami mechanicznymi na drogach publicznych;

6. przedsiębiorstwa i agencje emigracyjne;
- 7) zakłady elektryczne, służące do wytwarzania, przetwarzania, przesyłania i rozdzielania energii elektrycznej;
8. zakłady naukowe i wychowawcze, praca zawodowa prywatnych nauczycieli i wychowawców młodzieży;
9. zakłady lecznicze, zdrojowiska i uzdrowiska, ambulatoria, lecznice zwierzęce;
10. przedsiębiorstwa bankowe, instytucje kredytowe i ubezpieczeniowe, domy społeczne publiczne;
11. praca zawodowa adwokatów, obrońców sądowych, notariuszów, inżynierów, architektów, budowniczych (techników budowlanych), geometrów, mierniczych, rzemieślników patentowych;
12. działalność literacka, twórczość artystyczna, wykonywanie nakładu własnych utworów, wydawnictwo i sprzedaż czasopism;
13. praca zawodowa lekarzy, lekarzy weterynaryjnych, farmaceutów, felczerów, dentystów, techników dentystycznych, położnych, pielęgniarzy, sanitariuszów, masażystów, kosmetyków;
14. apteki, laboratoria bakteriologiczne i celów diagnostyki lekarskiej, wyrób i sprzedaż surowic, szczepionek, preparatów organo-terapeutycznych oraz produktów bakteryjnych leczniczych i zapobiegających chorobom, wyrób i sprzedaż substancji i przetworów odurzających, detokyczna sprzedaż trucizn i środków leczniczych;
15. praca zawodowa zaprzysiężonych maklerów handlowych, giełdowych, wekslowych, towarowych i okrętowych;
16. przedsiębiorstwa zabaw, koncertów, przedstawień teatralnych, widowisk, gier i innych rozrywek publicznych wszelkiego rodzaju;
17. przemysł ludowy, przemysł domowy oraz praca chałupnicza;
18. pośrednictwo pracy;
19. przedsiębiorstwa detektywów prywatnych oraz przedsiębiorstwa ochrony mienia (stróżów nocnych);
20. biura pisania podań;
21. przedsiębiorstwa handlu przedmiotami służącymi wyłącznie do celów wojennych, oraz przedsiębiorstwa handlu bronią, amunicją i materiałami wybuchowymi;

22. przedsiębiorstwa, mające na celu pośrednictwo przy sprzedaży ziemi oraz prowadzenie parcelacji, osadnictwa i regulacji rolnych na terenach, położonych poza granicami miast;

23. przedsiębiorstwa (biura) pośrednictwa w zawieraniu małżeństw.

Rozporządzenie Rady Ministrów określi, w jakich granicach rozporządzenie niniejsze mieć będzie zastosowanie do przedsiębiorstw państwowych oraz przemysłowej pracy publicznych zakładów naukowych, zakładów karnych i poprawczych.

Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu wydane w porozumieniu z Ministrem Opieki Społecznej po wysłuchaniu opinii izb przemysłowo-handlowych i rzemieślniczych oraz rolniczych określi istotne cechy przemysłu ludowego i domowego oraz pracy chałupniczej, jako zatrudnień zarobkowych, wyłączonych spod przepisów niniejszego rozporządzenia.

1. Kompetencje Ministra Opieki Społecznej, przewidziane w art. 2 prawa przemysłowego, przejął Minister Pracy i Opieki Społecznej.

2. Zadania izb rolniczych, wynikające z art. 2 rozp. o prawie przemysłowym, przeszły na stowarzyszenie „Związek Samopomocy Chłopskiej” (dekret z dnia 26 sierpnia 1946 r. — Dz. U.R.P. Nr 47, poz. 265 i rozp. Rady Ministrów z dnia 17 października 1946 r. — Dz. U. R. P. Nr 64, poz. 357).

3. P. rozp. Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 27 listopada 1937 r. w sprawie określenia istotnych cech przemysłu ludowego, domowego i pracy chałupniczej, jako zatrudnień zarobkowych, wyłączonych spod przepisów prawa przemysłowego (poz. 26 niniejszego zeszytu).

Art. 3. Prowadzenie przemysłu jest wolne i dozwolone każdemu, o ile rozporządzenie niniejsze nie przewiduje w tym względzie wyjątków lub ograniczeń.

Prawa prowadzenia przemysłu, jak również prawa przyjmowania na naukę i kierowania praktycznym kształceniem terminatorów, nabyte na podstawie przepisów dotychczasowych, pozostają w mocy.

Rozporządzenie niniejsze nie narusza uprawnień przemysłowych z ustawy o ochronie wynalazków, wzorów i znaków towarowych.

1. Posiadanie zezwolenia na prowadzenie przemysłu, wydane przed wejściem w życie prawa przemysłowego z 7.VI. 1927 r., nie zwalnia zakładu przemysłowego, używającego specjalnego paleniska, od zatwierdzenia projektu urządzenia (wyrok S. N. z dnia 15.XII. 1930 r. II. 1 K 1059/30 Z. O. I. K. S. N. Nr 221/30).

2. Art. 3 rozp. o prawie przemysłowym nie osłania takich właścicieli zakładów przemysłowych, których prawa były kwestionowane przed wejściem w życie tegoż rozporządzenia.

Prawo nabyte do prowadzenia przemysłu na mocy art. 3 rozp. o prawie przemysłowym odnosi się również do urządzenia zakładów przemysłowych (art. 14 tegoż rozp.) (wyrok S. N. z dnia 7.V. 1931 r. II. 1 K 336/31. Z. O. I. K. S. N. Nr 315/31).

3. Ustęp 2 art. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie przemysłowym z 7 lipca 1927

r. poz. 468 Dz. Ust., traktujący o prawach nabytych, dotyczy tych przepisów tego rozporządzenia, które odnoszą się do kwalifikacji osób, wykonywających przemysł (wyrok N. T. A. z dnia 7.VI. 1932 r. I. rej. 3275/29 Z. W. Nr 555 A).

Art. 5. W przedsiębiorstwach przemysłowych, należących do osób niezdolnych do działań prawnych i do małoletnich, winni być ustanowieni zastępcy, posiadający ustawowe warunki samoistnego prowadzenia przemysłu. Przepis ten nie stosuje się do małoletnich, którzy na mocy szczególnych przepisów są zdolni do działań prawnych.

Przy nabywaniu uprawnienia i prowadzeniu przemysłu osoby prawne winny stosować się do przepisów niniejszego rozporządzenia; w szczególności winny ustanowić zastępcę, posiadającego ustawowe warunki prowadzenia przemysłu.

Prawo samoistnego wykonywania rzemiosła przysługuje osobom prawnym, w których skład zarządu wchodzi rzemieślnicy, posiadający uzdolnienie zawodowe do samoistnego prowadzenia rzemiosła.

Art. 7. Kto rozpoczyna prowadzenie przemysłu ze stałą siedzibą, nie należącemu do przemysłów koncesjonowanych (art. 8), powinien donieść o tym równocześnie władzy przemysłowej I instancji, która potwierdzi bez zwłoki odbiór zgłoszenia, jeżeli wydaniu tego potwierdzenia nie sprzeciwiają się przepisy rozporządzenia niniejszego co do ograniczeń rozpoczęcia prowadzenia przemysłu. Osoba, mająca zamiar prowadzić przemysł w zakładzie przemysłowym, którego urządzenie wymaga według art. 14 uprzedniego zatwierdzenia projektu, zgłasza i rozpoczyna prowadzenie przemysłu dopiero po otrzymaniu od właściwej władzy przemysłowej decyzji, zatwierdzającej projekt urządzenia danego zakładu przemysłowego.

W doniesieniu (zgłoszeniu) należy podać:

1. imię, nazwisko, wiek, przynależność państwową i miejsce zamieszkania rozpoczynającego przemysł;
2. rodzaj przemysłu z możliwie dokładnym określeniem przedmiotu przedsiębiorstwa;
3. miejsce prowadzenia przemysłu (siedzibę, lokal);
4. firmę przedsiębiorstwa.

Osoby prawne powinny podać dane, wskazane w ust. 2. pod liczbą 2 — 4, a w odniesieniu do przedsiębiorstwa, należącego do rodzajów określonych rozporządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu, powinny nadto podać dane co do: 1) kapitału zakładowego przedsiębiorstwa ze wskazaniem jego pochodzenia (krajowego czy zagranicznego), 2) zdolności produkcyjnej przedsiębiorstwa oraz 3) składu osobowego grona założycieli względnie pierwszego zarządu przedsiębiorstwa.

O ile przemysł ma być prowadzony przez zastępcę lub dzierżawcę, należy podać także dane dotyczące się jego osoby.

Przy zgłaszaniu rozpoczęcia prowadzenia rzemiosła mają nadto zastosowanie postanowienia art. 144 i 147.

P. rozp. Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 20 października 1938 r. wskazujące osoby prawne zobowiązane do przedstawienia danych określonych w art. 7 ust. 3 oraz władze powołane do żądania danych, określonych w art. 44 prawa przemysłowego (poz. 27 niniejszego zeszytu).

1. Zbieranie zamówień dla warsztatów krawieckich, wykonywane sporadycznie, choćby przynosiło korzyść materialną, nie stanowi prowadzenia przemysłu i nie obowiązuje do zgłoszenia władzy przemysłowej rozpoczęcia prowadzenia przemysłu (wyrok S. N. z dnia 13.XI. 1935 r. 3K. 1177/35 Z. O. I. K. S. N. Nr 199/1935).

2. Z przepisów art. 7 i 38 prawa przemysłowego z 7 czerwca 1927 r. (Dz. U. poz. 468) wynika, iż obowiązek zgłoszenia przedsiębiorstwa spoczywa na przemysłowcu, skoro w myśl ust. 2 L. 1 art. 7 cyt. prawa, przez osobę rozpoczynającą prowadzenie przemysłu rozumieć należy nie faktycznego kierownika lecz właściciela przedsiębiorstwa, od którego zgłoszenie pochodzi i który je podpisuje (wyrok S. N. z dnia 2.XI. 1936 r. 3 K 1577/36 Z. O. I. K. S. N. Nr 1/1938).

3. Rozpoczęciem prowadzenia przedsiębiorstwa jest moment jego uruchomienia, a zatem nie chwila przypadkowa zawarcia pierwszej efektywnej transakcji handlowej, lecz moment gotowości przedsiębiorstwa do ich zawierania, jako moment uruchomienia przedsiębiorstwa, jest uważany za chwilę jego otwarcia (wyrok N. T. A. z dnia 3.XII. 1937 r. L. rej. 3659/35).

4. Wniesienie do izby rzemieślniczej prośby o udzielenie dyspensy od wykazania się formalnymi warunkami uzdolnienia nie jest zgłoszeniem rzemiosła w znaczeniu art. 7 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym; skoro zgłoszenie to musi zawierać albo formalne dowody uzdolnienia, albo też zwolnienie, uzyskane od właściwego czynnika, od wykazania tych dowodów (wyrok S. N. z 15.III. 1938 r. 3K. 2032/37 Z. O. I. K. S. N. Nr 235/1938).

5. Przemysł o stałej siedzibie jest przeciwstawieniem przemysłu określonego bez stałej siedziby, winien on być wykonywany w określonej miejscowości i tylko takie znaczenie ma użyte w art. 7 określenie.

Istnienie zakładu przemysłowego nie jest niezbędnym warunkiem prowadzenia przemysłu i handel końmi podpadnie pod przepis art. 7 prawa przemysłowego także wtedy, gdy jest wykonywany bez utrzymania specjalnego zakładu, lokalu czy stajni (wyrok S. N. z dnia 12.IV. 1938 r. 2 K 2245/37 Z. O. I. K. S. N. Nr 268/1938).

Art. 8. Następujące rodzaje przemysłu wolno prowadzić dopiero po uzyskaniu koncesji:

1. przedsiębiorstwa instalacyj wodociagowych i kanalizacyjnych, gazowych, elektrycznych;
2. przemysł kominarski;
3. wyrób wszelkiego rodzaju materiałów i przedmiotów pyrotechnicznych i wybuchowych;
4. wyrób broni i amunicji;
5. wyrób i sprzedaż statków powietrznych;
6. przemysł gospodini (hotele, domy zajezdne, pensjonaty);
7. przedsiębiorstwa, pośredniczące w nabywaniu biletów podróży kolejami, okrętami

mi i tp. w ekspediowaniu bagażu podróży oraz w ułatwianiu wszelkiego rodzaju udogodnień w podróży;

8. przedsiębiorstwa trudniące się dochodzeniem roszczeń, powstających z umów o przewóz towarów, do zarządów kolejowych i innych zakładów przewozowych;
- 9.
10. handel starzyzną (handel używanymi jubilerkami, ubraniami, używanym obuwiem, używaną bielizną i pościelą i innymi używanymi przedmiotami z tkanin i metalu, o ile przedmioty te nie przedstawiają wartości artystycznej lub historycznej);
- 11.
12. przedsiębiorstwa sprzedaży ruchomości w drodze przetargu (sale licytacyjne);
13. przemysł oprawczy (rakarski);
14. przedsiębiorstwa wyrobu syntetycznych barwników organicznych oraz syntetycznych półproduktów organicznych, służących do wyrobu barwników i materiałów wybuchowych; postanowienie to stosuje się również w przypadku technicznej rozbudowy takich przedsiębiorstw;
15. wyrób kwasu azotowego;
16. przemysł tragarzy w miastach, które w drodze rozporządzenia, wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

1. Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych przewidziane w art. 8 rozp. o prawie przemysłowym przejął Minister Administracji Publicznej, odnośnie zaś terenu Ziem Odzyskanych — Minister Ziem Odzyskanych.

2. P. art. 142 ust. 3 rozp. o prawie przemysłowym oraz art. 122 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 14 marca 1928 r. o prawie bankowym (Dz. U.R.P. Nr 34 poz. 321).

3. P. uw. do art. 12.

4. P. art. 4 ustawy z dnia 3 stycznia 1946 r. o przejęciu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej (poz. 38 niniejszego zeszytu) art. 2 ust. 5 ustawy z dnia 3 stycznia 1946 r. o zakładaniu nowych przedsiębiorstw i popieraniu prywatnej inicjatywy w przemyśle i handlu (poz. 39 niniejszego zeszytu) oraz dekrety: z dnia 14 stycznia 1936 r. o przedsiębiorstwach zbierania i udzielania formacji o stosunkach gospodarczych (poz. 47 niniejszego zeszytu), z dnia 30 listopada 1945 r. o koncesjonowaniu przedsiębiorstw przemysłu gastronomicznego (poz. 49 niniejszego zeszytu), z dnia 19 sierpnia 1946 r. o koncesjonowaniu garbarń, zakładów do soleń i suszenia skór surowych oraz niektórych bryk obuwia i pasów transmisyjnych (Dz. U.R.P. Nr 43, poz. 250) i ustawę z dnia 2 czerwca 1947 r. o zwolnieniach na prowadzenie przedsiębiorstw handlowych i zawodowe wykonywanie czynności handlowych (poz. 41 niniejszego zeszytu).

Urządzenie (umeblowanie) kilku pokoi, przez właściciela nieużywanych, specjalnie w celu wynajmowania ich w czasie sezonu letnikom, wymaga w myśl art. 8 p. 6 rozp. Prez. Rzplitej z 7 czerwca 1938 r. (Dz. Ust. Nr 53, poz. 468) koncesji, jeżeli w grę nie wchodzi ekonomiczne wyzyskiwanie posiadanego mienia, lecz wprost — stworzenie sobie głównego czy też ubocznego źródła zarobkowania (wyrok S. N. z dnia 18.IV. 1932 r. II. 3 K 130/32 Z. O. I. K. S. N. Nr 141/32).

Art. 12. Z ważnych powodów natury gospodarczej może Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami wyłączyć w drodze rozporządzenia poszczególne rodzaje lub gałęzie przemysłów, wymienionych w art. 8, spod przymusu koncesyjnego.

Ze względu na interes publiczny Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia, na wniosek Ministra Przemysłu i Handlu rozciągnąć obowiązki uzyskiwania koncesji na rodzaje lub gałęzie przemysłu, nie wymienione w art. 8. Rozporządzenia takie mogą wskazywać władzę właściwą do udzielania tych koncesyj oraz nakładać na ubiegających się o te koncesje obowiązki wykazywania odpowiedniej umiejętności zawodowej (art. 9 ust. 2). Rozporządzenia Rady Ministrów nie mogą naruszać praw nabytych.

Przed wydaniem rozporządzeń wymienionych w artykule niniejszym należy zasięgnąć opinii izb przemysłowo-handlowych i rzemieślniczych

P. rozp. Rady Ministrów: z dnia 24 lipca 1935 r. w sprawie koncesjonowania przemysłu wyrobu samochodów oraz podwozi samochodowych (poz. 28 niniejszego zeszytu), z dnia 9 listopada 1937 r. w sprawie koncesjonowania przemysłów wyrobu i sprzedaży czterościanu oraz środków napędowych zawierających czterościan ołowiu (poz. 29 niniejszego zeszytu) i z dnia 6 kwietnia 1939 r. o udzielaniu koncesji na przemysł wyrobu gum jezdnych (poz. 30 niniejszego zeszytu).

Art. 13. Zakładami przemysłowymi w rozumieniu niniejszego rozporządzenia są zarówno budowle, lokale, jak wszelkie inne miejsca, służące stale do prowadzenia przemysłu, i to bez względu na to, czy są w tym celu zaopatrzone w maszyny albo specjalne urządzenia.

Art. 14. Dla urządzenia zakładu przemysłowego jest wymagane uprzednie zatwierdzenie przez władzę przemysłową projektu urządzenia, jeżeli zakład przemysłowy będzie używał napędu mechanicznego, albo też jeżeli zakład z powodu swego położenia lub wykonywanego w nim przemysłu może w znacznej mierze zagrażać bezpieczeństwu publicznemu, a przede wszystkim życiu i zdrowiu pracowników i sąsiadów, lub też może sąsiadów narażać na szkody i specjalne uciążliwości z powodu hałasu, wylęgów i t. p.

Projekt urządzenia zakładu zatwierdza władza przemysłowa I instancji, o ile nie chodzi o zakłady przemysłowe, co do których decyzja jest zastrzeżona kompetencji władz wyższych (art. 16 i 132).

Minister Przemysłu i Handlu może w drodze rozporządzenia zwolnić poszczególne kategorie zakładów przemysłowych od obowiązku składania projektów urządzenia do zatwierdzenia.

1. Gdy nie ustalono, ażeby w zakładzie fryzjerskim używano specjalnych palenisk lub napędu mechanicznego, jak również ażeby zakład taki zagrażał bezpieczeństwu publicznemu, życiu lub zdrowiu sąsiadów, lub był dla nich powodem specjalnej uciążliwości, to zatwierdzenie projektu urządzenia zakładu ze strony

władzy przemysłowej, w myśl art. 14 prawa przemysłowego, nie jest potrzebne (wyrok S. N. z dnia 15.VII. 1930 r. II. 1 K 463/30 Z. O. I. K. S. N. Nr 103/31).

2. Z art. 14 i 16 prawa przemysłowego (poz. 468/27 Dz. Ust.) wynika, że władzom przemysłowym służyło i służy prawo udzielania na urządzenie zakładów przemysłowych pozwoleń bezwarunkowych lub uwarunkowanych wykonaniem przez petentów ściśle określonych przez władze przemysłowe zarządzeń; nie przewidują natomiast powyższe przepisy udzielania pozwoleń terminowych (wyrok S. N. z 21.III. 1932 r. II. 1K 1375/31 Z. O. I. K. S. N. Nr 121/1932).

3. Przewidziane w art. 14 prawa przemysłowego (poz. 468/27 Dz. Ust.) zatwierdzenie projektu urządzenia zakładu przemysłowego, jeżeli dotyczy zakładu mającego istnieć czas nieoznaczony, nie może być z góry czasowo ograniczone (wyrok N. T. A. z 17.IV. 1936 r. L. rej. 414/33 Z. W. Nr 1182 A).

Art. 16. Zakłady przemysłowe, których projekty urządzenia zatwierdza władza przemysłowa wojewódzka przy przestrzeganiu postępowania określonego w artykułach 17 do 26 włącznie, są następujące:

- bielniki, wykańczalnie i drukarnie tkanin;
- farbiarnie przędzy i tkanin;
- sortownie galanów i starzyny;
- wapienniki, piece do wypalania gipsu, alabastru i błyszczów;
- hutyszkła, wytwórnie kryształów i zwierciadeł;
- wytwórnie wyrobów kauczukowych i gumowych;
- wytwórnie ceraty;
- warzelnie asfaltu;
- warzelnie smoły;
- wytwórnie papy smołowej;
- destylarnie węgla kamiennego i brunatnego, torfu i żywicy;
- gazownie;
- palarnie sadzy;
- wytwórnie kwasu solnego, azotowego i siarkowego;
- wytwórnie nawozów sztucznych;
- wytwórnie chemikaliów i laboratoria chemiczne;
- zakłady do przerabiania oleju, wytwarzania pokostów, lakierów i farb;
- zakłady na nasycania drzewa;
- wytwórnie celulozy;
- wytwórnie celulozoidu i fabryki wyrobów celulozoidowych;
- wytwórnie tapet;
- rzeźnie;
- zakłady do przeróbki włók zwierzęcych (oprawiska, rakarnie);
- zakłady od przeróbki kości i wszelkich odpadków zwierzęcych;
- garbarnie, zakłady do solenia i suszenia skór surowych, do wyprawy skór i futer, oraz farbowania tychże;
- topialnie łożu;
- wytwórnie prochu strzelniczego, ogni sztucznych i wszelkich środków i materiałów zapalających, wybuchowych i rozsadzających;

- wytwórnice krochmalu;
- wytwórnice syropu kartoflanego;
- huty, odlewnie żelaza i innych metali, kuźnie mechaniczne, stalownie i walcownie;
- kotłarnie, fabryki maszyn i żelaznych konstrukcyj budowlanych, łańcuchów, drutu i gwoździ;
- zakłady do ołowienia, cynkowania i cynowania;
- wszelkie zakłady przemysłowe, działające przy pomocy silników parowych, elektrycznych, spalinowych, o ile moc tych silników przekracza siłę 10 koni mechanicznych lub działające przy pomocy wodnej;

P. rozp. Ministrów Przemysłu i Handlu, Pracy i Opieki Społecznej oraz Spraw Wewnętrznych z dnia 13 kwietnia 1928 r. (Dz. U.R.P. Nr 53, poz. 508) oraz rozp. Ministra Przemysłu i Handlu: z dnia 14 listopada 1928 r. (Dz. U.R.P. Nr 7 poz. 61), i z dnia 9 lipca 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 52, poz. 282).

Na mocy rozporządzeń tych m. in. skreślono w wykazie, podanym w art. 16. po wyrazach „przekracza siłę 10 koni mechanicznych” wyrazy „lub działające przy pomocy siły wodnej” i uzupełniono wykaz przez dodatkowe wyliczenie, obejmujące:

- średnie i wielkie składy olejów mineralnych,
- wytwórnice mydła i środków do prania,
- zakłady działające przy pomocy siły wodnej ponad 50 koni mechanicznych oraz bez względu na ilość koni mechanicznych, jeżeli użytkują wody płynące, używane do żeglugi i spławu traw.

Ponadto na mocy cyt. rozp. z dnia 14 listopada 1928 r. przekazano zatwierdzanie projektów urządzeń zakładów przemysłowych, działających przy pomocy siły wodnej do 50 koni mechanicznych włącznie, z wyjątkiem zakładów o jakiegokolwiek sile użytkujących wody płynące używane do żeglugi i spławu traw, władzom przemysłowym I instancji z zastrzeżeniem przestrzegania postanowień art. 17 do 27 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym.

Art. 24. Uruchomienie zakładu przemysłowego może nastąpić dopiero po spełnieniu warunków, ustalonych prawomocną decyzją, którą zatwierdzony został projekt urządzenia zakładu. O uruchomieniu zakładu należy bez zwłoki powiadomić właściwą władzę przemysłową (art. 17).

Delegatowi władzy przemysłowej należy umożliwić stwierdzenie na miejscu, czy urządzenie zakładu przemysłowego odpowiada w zupełności warunkom ustalonym prawomocną decyzją.

Art. 25. W razie zamierzonej istotnej zmiany w urządzeniu zakładu przemysłowego należy powiadomić o tym właściwą władzę przemysłową wojewódzka.

Art. 26. Ważność zatwierdzonego projektu urządzenia zakładu przemysłowego wygasa, jeżeli w przeciągu pięciu lat od dnia zatwierdzenia nie uruchomiono zakładu lub jeżeli przerwa w jego ruchu trwała dłużej, niż 5 lat.

Władza przemysłowa, właściwa dla zatwierdzenia projektu urządzenia zakładu, może jed-

nak ze względu na szczególne okoliczności tejminy te przedłużyć.

W razie zupełnego zniszczenia zakładu przemysłowego ponowne urządzenie tego zakładu zależne jest od uprzedniego zatwierdzenia projektu urządzenia.

Art. 28. Postanowienia art. 17 do 26 włącznie nie będą odpowiednio stosowane także w wypadkach, w których zatwierdzenie projektów urządzeń zakładów przemysłowych należy według art. 14 ust. 2 do kompetencji władzy przemysłowej I instancji.

Art. 30. W miarę potrzeby Ministrowie Przemysłu i Handlu, Pracy i Opieki Społecznej oraz Spraw Wewnętrznych łącznie ustalają w porozumieniu z innymi zainteresowanymi ministrami drogą rozporządzeń warunki, którym odpowiadać winny zakłady przemysłowe (art. 14) poszczególnych kategorii.

1. Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych przewidziane w art. 30 prawa przemysłowego, przejęte Minister Administracji Publicznej, odnośnie zaś terenów Ziem Odzyskanych — Minister Ziem Odzyskanych.

2. P. rozp. Ministrów: Przemysłu i Handlu, Pracy i Opieki Społecznej oraz Spraw Wewnętrznych: z dnia 13 kwietnia 1928 r. o przechowywaniu i magazynowaniu olejów mineralnych przez zakłady przemysłowe (Dz. U.R.P. Nr 53, poz. 508) oraz z dnia 15 lipca 1938 r. o przechowywaniu karbidu przez zakłady przemysłowe (Dz. U.R.P. Nr 59, poz. 383).

Art. 30-a. Minister Przemysłu i Handlu może, po wysłuchaniu opinii izb przemysłowo-handlowych, określić w drodze rozporządzenia, jakie kwalifikacje mają posiadać osoby, sprawujące kierownictwo ruchu lub kierownictwo działów technicznych w zakładach fabrycznych wymienionych w art. 16.

Na wniosek przemysłowców poszczególnych rodzajów przemysłu i po wysłuchaniu opinii izb przemysłowo-handlowych Minister Przemysłu i Handlu może wprowadzić w drodze rozporządzenia obowiązki posiadania przez osoby, prowadzące samodzielnie przemysł odnośnych rodzajów — odpowiednich, określonych w rozporządzeniu kwalifikacji zawodowych. Rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu nie mogą naruszać praw nabytych.

Ust. 3 pominięto.

Art. 31. Uprawniony do prowadzenia przemysłu wytwórczego ma prawo bez specjalnego zgłoszenia: 1. wykonywać wszelkie prace, potrzebne do zupełnego wykończenia i sprzedaży własnych wyrobów, 2. sprzedawać wyroby danego rodzaju przemysłu także cudzej produkcji.

Art. 32. Wątpliwości przy stosowaniu art. 31 w poszczególnych wypadkach rozstrzyga właściwa przemysłowa wojewódzka po wysłuchaniu opinii izby przemysłowo-handlowej i izby rzemieślniczej.

Art. 33. Prowadzący przemysł winien oznaczyć na zewnątrz w odpowiedni sposób swoje przedsiębiorstwo przemysłowe.

W zewnętrznym oznaczeniu należy uwidocznąć dokładnie i czytelnie imię i nazwisko lub firmę przemysłowca oraz rodzaj prowadzonego przemysłu i to w sposób, wykluczający wszelką wątpliwość, czy chodzi o przemysł wytwórczy, handlowy lub usługowy.

Uwidocznione imiona i nazwisko oraz rodzaj prowadzonego przemysłu muszą się zgadzać z imionami i nazwiskiem oraz rodzajem przemysłu, podanymi w zgłoszeniu przemysłu (art. 7), w podaniu o udzieleniu koncesji (art. 9) lub też we wpisie firmy do rejestru handlowego.

Przedsiębiorstwa prowadzone przez osoby prawne, należy oznaczyć na zewnątrz przez uwidocznienie zarejestrowanej firmy.

Art. 34. Dopóki przemysł prowadzi się w myśl art. 40 na rachunek spadkobierców, albo na rachunek masy upadłości (konkursowej) lub spadkowej, należy go prowadzić pod nazwiskiem (firmą) ostatniego posiadacza z dodatkiem, wskazującym na ten stosunek.

Art. 35. Postanowienia art. 33 ust. 2 do 4 włącznie i art. 34 stosuje się odpowiednio do ogłoszeń, cenników i tym podobnych publikacji przemysłowca, tyjących się jego przedsiębiorstwa.

Art. 36. O zaniechaniu prowadzenia przemysłu i o każdej zmianie lokalu przemysłowego należy bezzwłocznie zawiadomić władzę przemysłową I instancji. O ile chodzi o zmianę lokalu przeznaczonego do prowadzenia przemysłu koncesjonowanego (art. 8) lub rzemiosła koncesjonowanego (art. 142 ust. 3), należy uprzednio uzyskać na to pozwolenie władzy przemysłowej.

Art. 37. O utworzeniu filii należy donieść tak władzy przemysłowej I instancji, właściwej dla głównej siedziby przemysłu, jako też władzy przemysłowej, właściwej dla miejsca siedziby filii.

Co do osoby kierownika filii, co do miejsca, urzędzenia i zewnętrznego oznaczenia filii stosuje się przepisy, tyjące się zakładu głównego.

1. Instytucja pomocnicza (sklep, magazyn itp.) jest oddziałem instytucji głównej w rozumieniu art. 37 prawa przemysłowego w wypadku tożsamości działań obydwu tych instytucji (wyrok S. N. z dnia 3.VI. 1932 r. II.2k. 493/32 Z.O.I.K.S.N. Nr 171/32).

2. Sprzedaży towarów domokrażca nie może wykonywać przez pomocnika (wyrok S. N. z dnia 19.X.1932 r. II. 1k. 1087/32 Z.O.I.K.S.N. Nr 229/32).

3. Otwarcie filii koncesjonowanego zakładu przemysłowego (art. 37 prawa przemysłowego) nie wymaga uzyskania odrębnej koncesji, wymaga jednak uprzedniego zezwolenia władzy przemysłowej (wyrok N.T.A. z 5.V. 1937 r. L. rej 721/35 Z. W. Nr 1352A).

Art. 38. Przemysł ze stałą siedzibą wolno prowadzić przez ustanowionego w tym celu zastępcę. O ustanowieniu zastępcy należy jednak donieść władzy przemysłowej, wykazując równocześnie, że zastępca posiada ustawowe warunki prowadzenia odnośnego przemysłu.

Zastępca, ustanowiony dla prowadzenia przemysłu koncesjonowanego lub rzemiosła konce-

sjonowanego, nie może równocześnie prowadzić przemysłu lub rzemiosła tego samego rodzaju we własnym imieniu i na własny rachunek, ani też być zastępcą przemysłowym w drugim przedsiębiorstwie tego samego rodzaju.

W razie wydzierżawienia przedsiębiorstwa przemysłowego należy donieść o tym władzy przemysłowej I instancji. Donieść winien o tym przemysłowiec wspólnie z dzierżawcą, który winien wykazać, że posiada ustawowe warunki prowadzenia odnośnego przemysłu.

Ust. 4 pominięto.

Dzierżawca przedsiębiorstwa przemysłowego jest co do praw i obowiązków, wypływających z niniejszego rozporządzenia, i co do prowadzenia przemysłu uważany za przemysłowca samodzielnego.

Art. 39. Przemysłowiec ma prawo nawet sposobem określonym osobiście lub przez swych pracowników (pełnomocników handlowych, komiwojażerów): 1. zbierać zamówienia na swe towary u kupców i wytwórców, w których przedsiębiorstwie towary odnośnego rodzaju mają zastosowanie, 2. skupywać dla potrzeb swego przemysłu towary u kupców, wytwórców lub w miejscach publicznej sprzedaży.

Minister Przemysłu i Handlu ustala drogą rozporządzenia po wysłuchaniu opinii izb przemysłowo-handlowych bliższe warunki wykonywania czynności, określonych w ustępie poprzedzającym, oraz ustala towary, na które można szukać zamówień także u innych osób, aniżeli wskazanych w ustępie poprzedzającym pod 1. 1. W taki sam sposób reguluje Minister Przemysłu i Handlu zbieranie zamówień na towary przez samodzielnych agentów handlowych.

P. rozp. Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 28 listopada 1927 r. w sprawie wykonywania czynności komiwojażerów i samodzielnych agentów handlowych (poz. 33 niniejszego zeszytu).

1. Komiwojażer, zbierający zamówienia na towary na zasadzie art. 39 prawa przemysłowego (Dz. U. poz. 468/27 i 350/34) za nieposiadanie legitymacji, przewidzianej w § 2 rozp. Min. Przemysłu i Handlu z 28 listopada 1927 r. (Dz. U. poz. 944), nie ulega odpowiedzialności karnej w myśl § 13 wspomnianego rozporządzenia z 28 listopada 1927 r. w związku z art. 126 prawa przemysłowego (postanowienie I.K.S.N. z dnia 12.XII 1936 r. K. 999/36 Z. O. I.K.S.N. Nr 31/1937).

2. P. pod poz. 33 wyrok S. N. z dnia 22.II 1937 r. 3 K. 2208/36.

Art. 40. Na podstawie uprawnienia, nabytego przez przemysłowca, może być po jego śmierci wykonywany dalej odnośny przemysł koncesjonowany lub rzemieślniczy na rachunek wdowy przez czas jej wdowieństwa, albo na rachunek małoletnich zstępnych przez czas ich małoletności. Przemysł nie może być wykonywany na rachunek wdowy, o ile była ona sądowo rozdzielona od stołu i łoża z własnej winy lub też została wykluczona od spadkobrania.

Władzy przemysłowej I instancji należy donieść bez zwłoki, na czyj rachunek będzie wy-

konywany przemysł, i równocześnie wymienić osobę, powołaną do dalszego prowadzenia przemysłu.

Jeżeli oprócz wdowy, która chce korzystać z prawa określonego w ust. 1, pozostali także małoletni zstępni do spadku uprawnieni, naten- czas prawo dalszego wykonywania przemysłu przysługuje wspólnie wdowie i tym zstępnym, o ile przemysłowiec nie poczynił w tej mierze innych zarządzeń.

Prowadzenie przemysłu na rachunek masy upadłości (konkursowej) lub spadkowej należy również zgłosić władzy przemysłowej.

Osoby, powołane do dalszego prowadzenia przemysłu w wypadkach w tym artykule przewidzianych, winny odpowiadać warunkom ustawowemu dla prowadzących przemysł.

Art. 41. Przepisy, regulujące prowadzenie przemysłów koncesjonowanych (art. 8) oraz rzemiosł koncesjonowanych (art. 142 ust. 3), wydaje Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami w drodze rozporządzeń po uprzednim wysłuchaniu opinii izb przemysłowo-handlowych, a w odniesieniu do rzemiosł koncesjonowanych — także izb rzemieślniczych. W szczególności Minister Przemysłu i Handlu może przepisać prowadzenie ksiąg, wykazów, a dla przedsiębiorstw wymienionych w art. 8. 1. 7 i 12, także składanie kaucji.

Przepisy o przemyśle gospodnim (hotele, domy zajezdne, pensjonaty) mogą zobowiązywać osoby, trudniące się tym przemysłem, do składania władzy przemysłowej I instancji cenników do zatwierdzenia. Zatwierdzenie cenników następuje po wysłuchaniu opinii rady gminnej (miejskiej) i izby przemysłowo-handlowej.

1. P. rozp. Ministra Przemysłu i Handlu: z dnia 4 czerwca 1930 r. w sprawie prowadzenia przemysłu kominiarskiego (poz. 34 niniejszego zeszytu), z dnia 15 września 1938 r. w sprawie prowadzenia przemysłu gospodniego (poz. 35 niniejszego zeszytu) i z dnia 28 czerwca 1939 r. o prowadzeniu przemysłu rakarskiego (poz. 36 niniejszego zeszytu).

2. Uprawnienia rad gminnych i miejskich przejęły odpowiednio gminne i miejskie rady narodowe.

Art. 43. Dla przedsiębiorstw, prowadzących przemysł przewozu osób i towarów, oraz dla publicznych pośłańców, tragarzy i przewodników może władza przemysłowa I instancji po wysłuchaniu opinii zarządu gminnego (miejskiego) wydawać miejscowe regulaminy porządkowe, a po wysłuchaniu opinii tegoż zarządu i izby przemysłowo-handlowej ustalać taryfy maksymalne. W miastach, wymienionych w art. 131 ust. 1, regulaminy porządkowe wydaje w trybie powyższym władza przemysłowa wojewódzka.

Władza przemysłowa I instancji może po wysłuchaniu opinii zarządu gminnego (miejskiego) i izby przemysłowej ustalać taryfę maksymalną dla kominiarzy; ustalenie takiej taryfy

powinno w każdym razie nastąpić w razie istnienia podziału na okręgi kominiarskie.

Art. 44. Zarządy zakładów przemysłowych są obowiązane przedstawić do urzędowego użytku władzy przemysłowej, wskazanej przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu w drodze rozporządzenia, na jej żądanie i w terminach przez nią wyznaczonych, ogólne dane o stanie gospodarczym przedsiębiorstwa, informacje o składzie osobowym pracowników, o urządzeniach technicznych zakładu oraz w przypadku nieruchomości zakładu bądź wznowienia ruchu o przyczynach, jakie wywołały unieruchomienie lub wznowienie pracy w zakładzie.

P. uw. do art. 7.

Art. 45. Za przemysł określony w rozumieniu niniejszego rozporządzenia uważa się następujące zatrudnienia zarobkowe, wykonywane sta- moistnie, zawodowo i osobiście bez stałej siedziby przemysłowej:

1. sprzedaż towarów;
2. skupywanie w celu odsprzedaży towarów u innych osób niż u kupców, albo w innych miejscach niż przeznaczonych do sprzedaży towarów;
3. proponowanie i wykonywanie drobnych świadczeń natury przemysłowej (jak drutowanie naczyń, naprawianie parasol, ostrzenie noży, wprawianie szyb itp.).

Sprzedaży towarów domokrażca nie może wykonywać przez pomocnika (wyrok S. N. z dnia 19.X 1932 r. II 1 k. 1087/32 Z.O.I.K.S.N. Nr 229/32).

Handel obnośny lub rozwojny, dokonywany z zakładu handlowego, nie może być uważany za handel wędlin, stanowiący szczególną postać przemysłu okrężnego w rozumieniu prawa przemysłowego, lecz jest rodzajem handlu towarowego, nie ulegającym reglamentacji przez prawo przemysłowe (wyrok S. N. z 12.XII.1935 r. II. 3 K. 1209/35 Z. O. I. K. S. N. 167/1936).

Art. 46. Kto zamierza prowadzić przemysł okrężny, winien uzyskać licencję (pozwolenie) władzy przemysłowej I instancji, właściwej dla miejsca jego zamieszkania.

Art. 47. Następujące towary nie mogą być sprzedawane i skupywane w wykonywaniu przemysłu okrężnego:

1. napoje alkoholowe;
2. drogie kamienie, platyna, złoto i srebro przedmioty sporządzone z tych kruszców, tudzież mające ozdoby lub oprawę z tych kruszców, monety wszelkiego rodzaju;
3. karty do gry;
4. papiery wartościowe, losy loteryjne, udziały na papiery wartościowe i losy;
5. materiały i przedmioty pyrotechniczne i wybuchowe wszelkiego rodzaju;
6. łatwo zapalne płyny;
7. wszelkiego rodzaju broń i amunicja oraz przedmioty ekwipunku wojskowego;
8. środki lecznicze i trucizny.

Nie mogą być sprzedawane w wykonywaniu przemysłu okrężnego używane: ubrania, obu-

wie, bielizna, pościel, w szczególności pierze z pościeli, ponadto włosy ludzkie.

Art. 48. Prowadzącemu handel okrężny nie wolno przy sprzedaży towaru na raty zastrzegać sobie lub osobie trzeciej prawa odstąpienia od umowy w razie niewykonania przez nabywcę towaru warunków umowy.

Prowadzącemu handel okrężny drukami, obrazami i rysunkami nie wolno ich sprzedawać, jeżeli kupującemu zapewnia się premię albo jeżeli na drukach, dostarczanych częściami, nie jest uwidoczniona cena całego wydania.

Art. 49. Prowadzącemu handel okrężny nie wolno sprzedawać towarów sposobem przetargu lub losowania.

Art. 50. Jeżeli prowadzący przemysł okrężny używa w tym celu wózka, kosza, straganu i t. p., winien je zaopatrzyć napisem, zawierającym jego nazwisko, imię i miejsce zamieszkania.

Art. 53. Nie wymaga się licencji na przemysł okrężny od tego:

1. kto osobiście lub przez domowników sprzedaje sposobem okrężnym surowe produkty swego gospodarstwa rolnego, leśnego, ogrodniczego, sadowniczego, swej hodowli drobiu, pasieki, albo zwierzyne i ryby, uzyskane z własnego polowania i połowu;
2. kto w promieniu 15 kilometrów od miejsca swego zamieszkania sprzedaje sposobem okrężnym wyroby własnej produkcji, należące do przedmiotów zwykłego obrotu targów małych (art. 61. ust. 1), albo spełnia drobne świadczenia natury przemysłowej, o ile to odpowiada zwyczajom miejscowym.

W uwzględnieniu miejscowych zwyczajów i stosunków targowych władza przemysłowa wojewódzka może ustalić, po wysłuchaniu opinii izby przemysłowo-handlowej i zrzeszeń zawodowych, jakie jeszcze inne przedmioty powszedniego użytku można sprzedawać sposobem okrężnym bez licencji.

Art. 55. Jeżeli stosunki miejscowe uzasadniają ograniczenie przemysłu okrężnego w danej gminie, władza przemysłowa wojewódzka może zarządzić na wniosek rady gminnej (miejskiej), że w gminie tej na prowadzenie przemysłu okrężnego, wymienionego w art. 45 l. 1 i 3, na podstawie licencji, wydanej przez inną władzę, będzie wymagane osobne zezwolenie (wiza) miejscowej władzy przemysłowej.

Zarządzenia takie należy ogłaszać w urzędowym czasopiśmie wojewódzkim i w Monitorze Polskim. Nadto zarządzenia te winny być uwidaczniane na tablicy, przeznaczonej na obwieszczenia urzędu gminnego.

Ust. 3 pominięto.

Po zasięgnięciu opinii zarządu gminnego (miejskiego) i izby przemysłowo-handlowej

władza przemysłowa wojewódzka może w drodze zarządzenia zakazać prowadzenia przemysłu okrężnego, określonego w art. 45 l. 1, w danej miejscowości na wymienionych w zarządzeniu placach i ulicach, posiadających budynki o charakterze reprezentacyjnym lub zabytkowym, a w mieście liczącym ponad 50.000 mieszkańców, również na ulicach o ruchu szczególnie intensywnym. Zarządzenie takie należy ogłosić w urzędowym czasopiśmie wojewódzkim oraz obwieścić w danym mieście.

Urzędy gminne otrzymały nazwę zarządów gminnych.

Przepis ostatniego zdania art. 55 ust. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie przemysłowym poz. 468/27 Dz. Ust. nie dotyczy osób, które w roku poprzednim posiadały licencję na jeden z przemysłów okrężnych, wymienionych w p. 2 art. 45 tego rozporządzenia (wyrok N.T.A. z dnia 8.III 1933 r. 1. rej. 6130/31).

Art. 57. Właściciel licencji winien mieć ją przy sobie w czasie prowadzenia przemysłu okrężnego i na żądanie władz właściwych i ich organów okazywać ją lub zaprzestać prowadzenia przemysłu, jeżeli nie ma licencji przy sobie.

Jest on również obowiązany okazać towary, które ma z sobą.

Art. 58. Prowadzący przemysł okrężny może mieć pomocnika, o ile uzyskał na to pozwolenie władzy przemysłowej, która wydała mu licencję. Pozwolenie takie uwidoczni władza przemysłowa w licencji z podaniem bliższych danych (art. 56), dotyczących się pomocnika.

Ust. 2 pominięto.

Art. 59. Nie wolno wchodzić bez pozwolenia celem prowadzenia przemysłu okrężnego tak do lokali publicznych, jak i do mieszkań prywatnych, a po zachodzie słońca do obcych domów i zagrod. Przepis ten stosuje się także do sprzedaży i prac przemysłowych, o których mowa w art. 53.

Art. 60. Targi gminne dzielą się na:

1. targi małe (zwykłe, tygodniowe);
2. targi wielkie (powiatowe, wojewódzkie, odpustowe, kiermasze, jarmarki).

Art. 61. Targi małe odbywają się stosownie do potrzeb miejscowych. Obrót targowy na nich ogranicza się do płodów surowych przyrody, zwierząt domowych z wyłączeniem większych zwierząt (jak koni, krów, wołów), do artykułów żywnościowych wszelkiego rodzaju, naczyń i narzędzi gospodarczych i rolniczych oraz do przedmiotów, których wytwarzaniem zajmuje się ubocznie okoliczna ludność.

Na wniosek rady gminnej (miejskiej) władza przemysłowa I instancji ustala, jakie jeszcze przedmioty oprócz wyżej określonych z uwagi na zwyczaje i potrzeby miejscowe uważać należy jako przedmioty obrotu targowego na danym targu małym.

Wątpliwości co do zakresu obrotu targowego na poszczególnych targach małych rozstrzyga władza przemysłowa wojewódzka po wysłuchaniu opinii izby przemysłowo-handlowej, izby rzemieślniczej oraz izby rolniczej.

Czynności izb rolniczych, wynikające z art. 61 rozp. o prawie przemysłowym, przeszły na stowarzyszenie „Związek Samopomocy Chłopskiej”.

Art. 62. Na targach wielkich obrót towarowy obejmuje wszystkie przedmioty wolnego obrotu towarowego, o ile poszczególne uprawnienia targowe nie ograniczają obrotu targowego wyraźnie do pewnych rodzajów towarów, jak np. do bydła, wełny, zboża. Obrót targowy obejmuje jednak, i w razie takiego ograniczenia uprawnienia targowego, także przedmioty, określone postanowieniami art. 61.

Art. 63. Targi odbywają się w tych lokalach i na tych miejscach, które gmina w tym celu dostarczy i urządzi jako targowisko, w dnie określone w uprawnieniu i w godzinach ustalonych w regulaminie.

Obrót towarowy, dokonywany poza targowiskami albo poza czasem targowym, nie jest obrotem targowym.

Z przepisów art. 60 — 68 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie przemysłowym z 7 czerwca 1927 r. poz. 468 Dz. Ust. nie wynika, ażeby gminom zostało przyznane wyłączne prawo urządzania targowisk. (wyrok N. T. A. z dnia 29.III 1935 r. I. rej. 1604/33 i 6694/33. Z. W. Nr 1023A).

Art. 64. Uprawnienia na targi (przywileje targowe), nabyte przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia, pozostają w mocy.

Art. 67. Każdy ma prawo uczęszczać na targi, tudzież sprzedawać i kupować na targach towary, należące do kategorii przedmiotów dozwolonego na nich obrotu towarowego.

Takie jednak towary, których sprzedaż trudnić się można jedynie na podstawie uzyskanej koncesji, wolno na targach sprzedawać tylko osobom, posiadającym koncesję.

O ile miejscowe zwyczaje i potrzeby za tym przemawiają, wolno zastrzec — regulaminem targu małego — konsumentom wyłączne prawo zakupu artykułów żywnościowych w pierwszych godzinach targowych.

Art. 68. Porządek targowy ustala się zgodnie z powyższymi przepisami regulaminem targowym, który uchwała rada gminna (miejjska), a zatwierdza właściwa (art. 65) władza przemysłowa po wysłuchaniu opinii izby przemysłowo-handlowej, izby rzemieślniczej oraz izby rolniczej.

Uwaga do art. 61 ma tu analogiczne zastosowanie.

Art. 111. Przemysłowcom, skazanym wyrokiem sądu za przestępstwa, popełnione z chęci zysku lub przeciw moralności publicznej, oraz przemysłowcom, którzy dopuścili się ciężkiego

uchybień obowiązkom względem swych uczniów, może władza przemysłowa zabronić trzymania uczniów przemysłowych.

Art. 112. Władza przemysłowa w przypadkach zasługujących na uwzględnienie, może przemysłowcowi, któremu na podstawie art. 111 odebrała prawo trzymania uczniów, przywrócić to prawo po upływie roku.

Art. 113. Przemysłowcom, którzy z powodu wad umysłowych lub fizycznych są niezdolni do odpowiedniego kształcenia uczniów przemysłowych w pracy zawodowej, władza przemysłowa może zabronić trzymania uczniów przemysłowych, dopóki te wady trwają.

Art. 116. Warunki, dotyczące się nauki, winny być w ciągu 4 tygodni po rozpoczęciu nauki ustalone umową pisemną.

W umowie należy:

1. określić przemysł, w którym uczeń ma być kształcony;
2. podać czas trwania nauki,
3. wyszczególnić wzajemne świadczenia;
4. przytoczyć warunki rozwiązania umowy.

Umowa winna być podpisana przez przemysłowca (pryncypała albo jego zastępcę) oraz przez ucznia i, jeżeli uczeń jest małoletni, przez jego ojca lub opiekuna.

Jeden egzemplarz umowy należy wręczyć uczniowi lub jego ojcu albo opiekunowi.

Na żądanie miejscowego urzędu gminnego i inspektora pracy należy przedstawić umowę do przejrzenia.

Jeżeli przemysłowiec jest członkiem zrzeszenia przemysłowego, winien odpis zawartej umowy przesłać zrzeszeniu przemysłowemu w ciągu dni 14.

Zrzeszenia przemysłowe oraz cechy mają prawo postanowić, że przed nimi należy zawierać umowę o naukę w przedsiębiorstwie członka zrzeszenia przemysłowego lub cechu. W takim razie obie strony otrzymują odpisy umowy.

Przemysłowcy, a w przypadkach określonych w poprzednim ustępie zrzeszenia przemysłowe oraz cechy, mają przysyłać w ciągu 14 dni odpisy umów o naukę przemysłu izbie przemysłowo-handlowej, a odpisy umów o naukę rzemiosła izbie rzemieślniczej.

Ust. 9 pominięto.

Minister Przemysłu i Handlu oraz Minister Opieki Społecznej mogą w miarę potrzeby — w drodze łącznie wydawanych rozporządzeń — ustalać w poszczególnych rodzajach przemysłu organizację nauki zawodu oraz zasadnicze postanowienia umów o naukę.

Bezpłatne zatrudnianie uczniów przemysłowych jest wzbronione. Wzbronione jest również przyjmowanie przez przemysłowca (pryncypała) wynagrodzenia za naukę uczniów.

Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu oraz Ministra Opieki Społecznej

określi rodzaje rzemiosła, w których dopuszczony będzie wyjątek od zakazu pobierania opłat za naukę.

1. Kompetencje Ministra Opieki Społecznej, przewidziane w art. 116 prawa przemysłowego, przejął Minister Pracy i Opieki Społecznej.

2. P. rozp. Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Opieki Społecznej z dnia 9 czerwca 1938 r. o określeniu rodzajów rzemiosła, w których dopuszczony jest wyjątek od zakazu pobierania opłat za naukę rzemiosła (poz. 37 niniejszego zeszytu).

Fakt sporządzenia z uczniami przemysłowymi dopiero po ustalonym w art. 116 prawa przemysłowego okresie pisemnej umowy, obejmującej również ich pracę poprzednią, nie pozbawia tej pracy cech charakteru naukowego lub przygotowawczego. Przekroczenie zatem terminu, w którym zgodnie z art. 116 prawa przemysłowego, należało ustalić po rozpoczęciu nauki przez uczniów przemysłowych jej warunki, może służyć jedynie za podstawę do odpowiedzialności karnej z art. 126 tegoż prawa, nie może jednak uzasadniać uznania uczniów za zwykłych robotników (wyrok S.N. z dnia 14.IV.1937 r. 3 K.75/37 Z.O.I.K.S.N. Nr 306/1937).

Art. 117. Pryncypał winien starać się, ażeby uczeń miał sposobność i możność praktycznego wykształcenia się w przemyśle, przestrzegać, ażeby uczeń zachowywał się przyzwoicie, ażeby uczęszczał regularnie na naukę do szkoły dokształcającej. Powinien ściśle przestrzegać, ażeby uczeń nie był obciążony pracą, nie mającą nic wspólnego z nauką w przemyśle, albo przechodzącą siły fizyczne ucznia, oraz ażeby uczeń nie był źle traktowany przez pracowników i domowników.

Obowiązki te ciążyą także na zastępcy pryncypała.

Art. 118. Uczeń winien być posłuszny pryncypałowi i tej osobie, która w miejsce pryncypała kieruje zawodowym wykształceniem ucznia, zachowywać się przyzwoicie, pracować pilnie oraz uczęszczać regularnie na naukę do szkoły dokształcającej — w myśl obowiązujących w tym względzie przepisów.

Art. 124. W razie rozwiązania umowy o naukę albo jej wygaśnięcia wskutek zwinienia przedsiębiorstwa przemysłowego pryncypał winien wydać uczniowi świadectwo, stwierdzające przebyty czas nauki.

W razie prawidłowego ukończenia nauki, pryncypał winien w ciągu 8 dni wydać świadectwo, stwierdzające przebyty czas nauki. Jeżeli pryncypał jest członkiem zrzeszenia przemysłowego, zarząd zrzeszenia przemysłowego winien wydać uczniowi na podstawie świadectwa nauki oraz szkolnych świadectw z nauki dokształcającej lub równorzędnej — świadectwo ukończenia nauki przemysłowej.

Ust. 3 pominięto.

Art. 125. Jeżeli przemysłowiec przyjmuje na naukę uczniów w liczbie większej, aniżeli odpowiada to wielkości lub sposobowi prowadzenia przedsiębiorstwa, władza przemysłowa I instancji po porozumieniu z obwodowym inspektorem pracy i po wysłuchaniu opinii izby

przemysłowo-handlowej może zobowiązać przemysłowca do zmniejszenia liczby uczniów przez rozwiązanie umowy o naukę oraz zabezpieczyć mu przyjmowania uczniów ponad oznaczoną liczbę.

Ust. 2 pominięto.

Statuty zrzeszeń przemysłowych mogą zawierać postanowienia, ustalające stosunek liczebny uczniów do zatrudnionych w tym samym przedsiębiorstwie pomocników.

Władza przemysłowa wojewódzka po porozumieniu z okręgowym inspektorem pracy i po wysłuchaniu opinii izby przemysłowo-handlowej może w drodze rozporządzenia ustalić stosunek liczebny uczniów do zatrudnionych pomocników.

Art. 126. Prowadzący przemysł z naruszeniem przepisów niniejszego rozporządzenia, tudzież przepisów, wydanych w wykonaniu tego rozporządzenia będą karani w drodze administracyjnej:

1. upomnieniem;
2. grzywną do 1000 zł; (50.000 zł)
3. aresztem do 14 dni;
4. odebraniem koncesji lub licencji na określony czas lub na zawsze.

Naruszenie przepisów regulaminu targowego (art. 68), jeżeli do niego nie ma zastosowania przepis ustępu pierwszego, będzie karane grzywną do 50 zł lub karą aresztu do dni 3. (2.500 zł).

P. art. 4 dekretu z dnia 13 czerwca 1946 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa (Dz. U.R.P. Nr 30, poz. 192).

Art. 127. Rzeczoznawcy, winni naruszenia odnoszących się do nich przepisów niniejszego rozporządzenia, będą karani:

1. grzywną do 1.000 zł. (50.000 zł).
2. aresztem do 14 dni.

Art. 128. Karę odebrania koncesji i licencji można orzec, jeżeli trzykrotne prawomocne ukaranie przemysłowca w ciągu trzech lat karą grzywny lub aresztu (art. 126 l. 2. i 3.) okazało się bezskuteczne i przemysłowiec ten nie stosuje się nadal do przepisów, dotyczących prowadzonego przez niego przemysłu koncesjonowanego, rzemiosła koncesjonowanego lub przemysłu okręznego.

Art. 129. Za wykroczenia, popełnione przez zastępcę, ulega karze także przemysłowiec, jeżeli nie przeszkodził popełnieniu wykroczenia, chociaż mógł to uczynić.

W myśl art. 129 prawa przemysłowego, za wykroczenia zastępcy odpowiada pod warunkami wskazanymi w przepisie tym przemysłowiec, zastępca zaś tylko za czynności dokonane w tym charakterze (wyrok S. N. z 2.XI 1936 r. II 3 K. 1577/36. Z.O.I.K.S.N. Nr 1/1938).

Art. 131. Starostowie, a w miastach, dla których zostały ustanowione inne władze jako władze administracyjne I instancji, władze te są władzami przemysłowymi I instancji. W

miastach: Warszawie, Łodzi, ... Poznaniu, Toruniu, Bydgoszczy, Grudziądzu, Katowicach i Królewskiej Hucie władzami przemysłowymi I instancji są z mocy niniejszego rozporządzenia magistraty tych miast w zleconym zakresie działania.

Władze przemysłowe I instancji wydają zarządzenia i orzeczenia na podstawie niniejszego rozporządzenia we wszystkich sprawach, co do których prawo zarządzenia i decyzji nie zostało zastrzeżone niniejszym rozporządzeniem wyższym władzom przemysłowym lub innym władzom; czuwają nad przestrzeganiem przepisów ustawowych oraz rozporządzeń i zarządzeń władz przemysłowych; przeprowadzają dochodzenia w sprawach przekroczeń przepisów przemysłowych i wymierzają kary na zasadzie postanowień działu VII.

Ust. 3 pominięto.

Funkcje magistratów przejęły zarządy miejskie.

Art. 132. Wojewodowie i Komisarz Rządu m. st. Warszawy są władzami przemysłowymi wojewódzkimi (II instancji)

Władze przemysłowe wojewódzkie:

1. rozstrzygają w drugiej i ostatniej instancji w razie odwołań od zarządzeń i orzeczeń władz przemysłowych I instancji;
2. wydają zarządzenia i orzeczenia we wszystkich sprawach, w których prawo decyzji jest im zastrzeżone poszczególnymi artykułami niniejszego rozporządzenia;
3. wydają pozwolenia (koncesje) na rodzaje przemysłu wymienione w art. 8 l. 3, 4, 5, 7, 8, 11, 14 i 15;
4. zatwierdzają projekty urządzeń zakładów przemysłowych, określonych w art. 14, jeżeli urządzenia danego zakładu przemysłowego rozciągają się na obszary, należące do różnych powiatów województwa.

Ust. 2 pominięto.

W m. st. Warszawie władza przemysłowa I instancji (zarząd miejski) wydaje orzeczenia i zarządzenia w sprawach zatwierdzania projektów urządzeń zakładów przemysłowych kategorii, wymienionych w art. 16, przy przestrzeganiu postanowień art. 17 do 27.

Na terenie m. st. Warszawy i m. Łodzi władzami przemysłowymi wojewódzkimi (II instancji) są obecnie prezydenci tych miast.

Art. 135 ust. 1 — 5 pominięto.

O zrzeczeniu się uprawnień przemysłowego winien przemysłowiec donieść bezzwłocznie władzy przemysłowej I instancji i zwrócić potwierdzenie odbioru zgłoszenia (art. 7), kartę rzemieślniczą (art. 147), dokument koncesyjny albo licencję (art. 54).

Zrzeczenie się uprawnień przemysłowego obowiązuje od dnia, w którym władza przemysłowa otrzymała doniesienie.

Art. 140. Celem zabezpieczenia wykonania orzeczeń karnych oraz celem wstrzymania dal-

szego prowadzenia przemysłu bez uprawnienia albo w sposób, zagrażający w wysokim stopniu życiu lub zdrowiu pracowników albo też innych osób, władza przemysłowa I instancji może zarządzić zajęcie towarów i narzędzi, a w wypadkach nie cierpiących zwłoki — częściowe lub całkowite wstrzymanie ruchu zakładu przemysłowego.

Zarządzenie wstrzymania ruchu zakładu przemysłowego winno być natychmiast cofnięte, skoro bezpieczeństwo dla życia i zdrowia zostanie zapewnione w sposób zgodny z przepisami ustawowymi.

Przepisy ust. 1 i 2 niniejszego artykułu nie uszczuplają uprawnień ustawowych, przysługujących innym organom władzy.

O ile zajęte towary ulegają łatwo zepsuciu, władza przemysłowa zarządzi ich sprzedaż w drodze przetargu.

Zajęte towary lub kwotę uzyskaną ze sprzedaży (ust. 4) i zajęte narzędzia zwraca się stronie po wykonaniu kary.

Art. 141. Postanowienia niniejszego rozporządzenia mają zastosowanie do rzemiosła ze zmianami, wynikającymi z przepisów, zawartych w tym dziale.

Art. 142. Za rzemiosło w rozumieniu niniejszego działu uważa się następujące rodzaje przemysłu, o ile nie są prowadzone sposobem fabrycznym:

Minister Przemysłu i Handlu może — po wysłuchaniu opinii izb przemysłowo-handlowych i rzemieślniczych — zmieniać w drodze rozporządzenia listę rzemiosł, objętą pierwszym ustępem, wyłączając z niej poszczególne rodzaje lub gałęzie rzemiosł, albo uzupełniając ją innymi jeszcze rodzajami lub gałęziami przemysłu, i to z ważnością dla całego obszaru Rzeczypospolitej lub dla poszczególnych województw.

Za rzemiosło w rozumieniu niniejszego działu uważa się również następujące rodzaje przemysłu koncesjonowanego, o ile nie są prowadzone sposobem fabrycznym: przedsiębiorstwa instalacyj wodociagowych i kanalizacyjnych, gazowych, elektrycznych (art. 8 l. 1), wyrób broni i amunicji (art. 8 l. 4) oraz kominiarstwo.

Zmiana listy rzemiosł, objętej ust. 3, może nastąpić w trybie art. 12 niniejszego rozporządzenia.

Listę rzemiosł w brzmieniu ustalonym rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie przemysłowym i innymi aktami ustawodawczymi (ustawa z dnia 10 marca 1934 r. — Dz. U.R.P. Nr 40, poz. 350) pominięto, ponieważ uległa ona dużym zmianom, dokonany na zasadzie art. 142 ust. 2 prawa przemysłowego w drodze rozporządzeń Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 21 marca 1933 r. (Dz. U.R.P. Nr 20, poz. 222), z dnia 23 czerwca 1936 r. (Dz. U.R.P. Nr 49, poz. 356) i z dnia 11 grudnia 1947 r. (Dz. U.R.P. Nr 9/1948, poz. 61).

Zmientona i uzupełniona w ten sposób lista rzemiosł obejmuje obecnie:

bednarstwo — beczkowe, naczyniowe;
 bielizniarstwo — damskie, męskie, trykotowe, po-
 ścielowe, wyrób kołder, gorseciarstwo, wyrób szelek
 i podwiązek;
 blacharstwo — budowlane, wyrób przedmiotów
 z blachy, wyrób chłodnic;
 brązownictwo — cyzelarstwo, galwanizatorstwo, szli-
 fierstwo i polerowanie metali;
 budowę dróg — asfalcjarstwo, brukarstwo;
 budownictwo — mularstwo, ciesielstwo, żelbetownic-
 two, układanie płytek, izolatorstwo budowlane, budo-
 wę kominów;
 cholewkarstwo;
 cukiernictwo — ciastkarstwo, czekoladziarstwo, kar-
 melkarstwo, lodziarstwo, waflarstwo, piernikarstwo,
 wyrób marmolad;
 czapnicтво;
 dekarstwo — dachówką, łupkiem, gontem, papą, as-
 faltowanie dachów;
 drukarstwo — składanie ręczne, litografia, offset,
 chemigrafie;
 dziewiarstwo — ręczne, okrągłe, raszłowe, sanecz-
 kowe;
 elektromechanictwo — silnikowe, dźwigowe, grzej-
 nicze, medyczne, kinowe, elektromiernictwo;
 farbiarstwo — farbowanie przędzy i tkanin, farbo-
 wanie odzieży, chemiczne czyszczenie odzieży;
 fotografowanie — fototechnikę, światłodruk;
 fryzjerstwo — damskie, męskie, farbowanie włosów
 kalotechnikę, perukarstwo;
 farbiarstwo — farbowanie przędzy i tkanin, farbo-
 wanie skór;
 grawerstwo — emalierstwo, giloszerstwo, wyrób pie-
 czątek gumowych;
 gremplarstwo;
 hafciarstwo — koronkarstwo, mereżkarstwo, wyszy-
 wanie na tkaninach, wyrób firanek, szmuklerstwo;
 instalatorstwo centralnego ogrzewania — urządzeń
 chłodniczych;
 instrumentarstwo muzyczne — naprawa fortepianów
 pianin, harmonij i organów, lutnictwo, wyrób instru-
 mentów dętych: drewnianych i metalowych, wyrób in-
 strumentów perkusyjnych, wyrób strun i smyczków,
 stroicielstwo fortepianów i pianin;
 introligatorstwo — oprawę ksiąg, wyrób ksiąg han-
 dlowych i zeszytów, wyrób opakowań kartonowych,
 wyrób galanterii introligatorskiej;
 kamieniarstwo — rzeźbiarstwo w kamieniu, sztuka-
 torstwo;
 kapelusznictwo męskie;
 kołodziejstwo — wyrób pojazdów, wyrób karoseryj;
 koszykarstwo — wyrób koszy i opakowań z wikliny,
 wyrób mebli z wikliny i trzciny, wyrób galanterii
 z wikliny, trzciny i słomy;
 kotlarstwo — miedzi, żelaza;
 kowalstwo — artystyczne, wyrób resorów,
 krawiectwo damskie — miarowe ciężkie, miarowe
 lekkie, konfekcyjne, dziecinne;
 krawiectwo męskie — miarowe: cywilne i munduro-
 we; konfekcyjne, kamizelczarstwo, spodniarstwo, kra-
 wiectwo skórzane;
 kuśnierstwo — futrzarstwo, kozuszkarstwo, szycie
 blamów, wyprawa skórek futrzanych, farbowanie skó-
 rek futrzanych;
 lakiernictwo;
 malarstwo — budowlane, dekoracyjne, tapeciarnictwo;
 mechanictwo maszyn — biurowych, gramofonów, ro-
 werów, maszyn do szycia;
 mechanictwo młyńskie — ryflowanie;
 mechanictwo ortopedyczne — bandażownictwo;
 mechanictwo precyzyjne;
 młynarstwo;
 modelarstwo — odlewnicze, kopyciarstwo, wyrób
 form do kapeluszy, wyrób manekinów, wyrób pode-
 szew drewnianych;
 modniarstwo;
 mydlarstwo — wyrób środków do prania i czyszczenia;

odlewnictwo metali — wyrób armatur;
 optyctwo — wyrób i naprawa okularów;
 parasolnictwo — wyrób lasek;
 piekarstwo — wyrób obwarzanków;
 pończosznictwo;
 powroźnictwo — wyrób sznurów, sieciarstwo, sie-
 ciarstwo morskie;
 pozłotnictwo — wyrób ram i listew, oprawa obrazów;
 radiomechanictwo;
 rękawicznictwo;
 rymarstwo — wyrób uprząży, wyrób kufrów i waliz,
 kaletnictwo sportowe, siodlarstwo, siodlarstwo pojaz-
 dowe;
 stolarstwo — budowlane, meblowe, sportowe, pomo-
 cy szkolnych, wyrób trumien, tokarstwo, rzeźbiarstwo
 w drzewie, posadzkarstwo;
 szczotkarstwo — ze szczeciny, włosia i słomy ryżo-
 wej, z metali, wyrób opraw do szczotek, wyrób pędzli;
 szewstwo — wyrób obuwia, naprawa obuwia, pan-
 toflarstwo, trepiarstwo, szewstwo ortopedyczne, wy-
 rób obuwia na podszewkach drewnianych, naprawa ka-
 loszy;
 szklarstwo — budowlane, pojazdowe, szlifierstwo
 szkła, podlewanie zwierciadeł, witrażownictwo;
 szkutnictwo — budowę łodzi, budowę kajaków;
 ślusarstwo — budowlane, tokarstwo, spawalnictwo,
 wyrób narzędzi, wyrób narzędzi medycznych, nożow-
 nictwo, pilnikarstwo;
 ślusarstwo maszynowe — budowę i naprawę ma-
 szyn, wyrób wag;
 ślusarstwo samochodowe — naprawę samochodów,
 szlifowanie tłoków, wyrób części zamiennych, elektro-
 mechaniczne samochodowe, obsługę samochodu;
 tapicerstwo — meblowe, dekoratorstwo;
 tkactwo — bawełniane, jedwabne i wełniane, dywa-
 nowe, kilimowe, wyrób wstążek, tasiemek i sznuro-
 wadeł, wyrób filcu, cerowanie artystyczne;
 wędliniarstwo — rzeźnictwo i wyrób mięsa, wyrób
 konserw mięsnych;
 wędliniarstwo z mięsa końskiego — rzeźnictwo koni
 i wyrób mięsa końskiego;
 wiertnictwo studzien;
 wulkanizatorstwo;
 wydmuchiwanie szkieleł — laboratoryjnych, wyrób o-
 pakowań szklanych, wyrób ozdób szklanych;
 wyrób galanterii — z drzewa, materiału, skóry, rogu,
 kości, bursztynu, tkanin, papieru, sztucznych tworzyw,
 naprawa piór wiecznych i ołówków automatycznych,
 malarstwo na szkłe i porcelanie, malarstwo na tkan-
 nach;
 wyrób klejów;
 wyrób konserw jarzynowych i owocowych;
 wyrób konserw rybnych — wędzenie i suszenie ryb;
 wyrób musztardy i sosów;
 wyrób szkieleł i narzędzi optycznych;
 wyrób sztucznych kamieni — wyrób zapraw szla-
 chetnych, betoniarstwo;
 wyrób szyldów — wyrób szyldów świetlnych, ma-
 larstwo szyldowe;
 wyrób świec — wyrób pasty do obuwia i podłóg,
 wyrób smarów;
 wyrób win i soków owocowych — sycenie miodu;
 zabawkarstwo — z drzewa, metalu, sztucznych two-
 rzyw, wyrób lalek;
 zduństwo — budowa pieców pokojowych i kuchen-
 nych, budowa pieców piekarskich, ceramikę szlachet-
 ną, kaflarstwo, garncarstwo;
 zegarmistrzostwo;
 złotnictwo — wyrób przedmiotów z metali szlachet-
 nych, jubilerstwo, szlifierstwo drogich kamieni;
 żagłownictwo.
 Ubój ptactwa wykonywany zarobkowo i zawodowo
 w większych rozmiarach, przy pomocy pracowników,
 odpowiednich urządzeń itp. jest rzeźnią i posiada cha-

rakter zakładu przemysłowego; w innych wypadkach ubój taki jest rzemiosłem rzeźnictwa (wyrok S. N. z dnia 16.XI. 1933 r. 2 K. 924/33 Z. O. I. K. S. N. Nr 41/1933).

Art. 143. W wypadkach wątpliwych, czy dane przedsiębiorstwo uważać należy za przemysł rzemieślniczy, czy fabryczny, orzeka władza przemysłowa wojewódzka po wysłuchaniu opinii izby przemysłowo-handlowej i izby rzemieślniczej, oraz po zasięgnięciu opinii właściwej izby skarbowej i inspektora pracy danego okręgu.

Rozstrzygnięcie, czy dane przedsiębiorstwo uważać należy za przemysł rzemieślniczy, czy fabryczny (art. 143 prawa przemysłowego poz. 468 Dz. Ust.), pozostawione jest ocenie władzy przemysłowej w oparciu się na całokształcie ustalonych przez nią okoliczności faktycznych i właściwości, dotyczących się tego przedsiębiorstwa, jak np. wysokość kapitałów zakładowego i obrotowego, zdolność wytwórcza, ilość robotników, metody podziału pracy, używanie maszyn, oddzielenie kierownictwa handlowego od technicznego itp. (wyrok N. T. A. z dnia 23.IV. 1938 r. I. rej. 2286/36 Z. W. Nr 1561 A).

Art. 144. Prowadzić przemysł rzemieślniczy, wymieniony w art. 142 ust. 1, można dopiero po uzyskaniu od władzy przemysłowej I instancji karty rzemieślniczej (art. 147), wydanej po wykazaniu przed tą władzą posiadania zawodowego uzdolnienia do prowadzenia danego rzemiosła.

Prowadzić przemysł rzemieślniczy koncesjonowany, wymieniony w art. 142 ust. 3, można dopiero po uzyskaniu koncesji w trybie, przepisany art. 9—11.

Prowadzenie warsztatu rzemieślniczego przez zastępcę dopuszczalne jest poza wypadkami, określonymi art. 40 prawa przemysłowego poz. 468/1927 Dz. Ust., tylko ze strony osoby, która sama posiada uzdolnienie zawodowe do prowadzenia danego rzemiosła (wyrok N. T. A. z dnia 17.IV. 1936 r. I. rej. 6500/33 Z. W. Nr 1179 A).

Art. 145. Za dowód uzdolnienia zawodowego do samoistnego prowadzenia rzemiosła, wymienionego w art. 142 ust. 1, uważa się: 1) uprawnienie do używania tytułu mistrza (majstra) rzemieślniczego danego rodzaju rzemiosła (art. 158 i 159), albo 2) świadectwo nauki danego rzemiosła, zakończonej złożeniem z pomyślnym wynikiem egzaminu czeladniczego w połączeniu ze świadectwami co najmniej trzyletniej pracy w charakterze czeladnika w danym rodzaju rzemiosła, lub 3) świadectwo złożenia egzaminu przed komisją egzaminacyjną dla majstrów wojskowych.

Nadto Minister Przemysłu i Handlu ustali w porozumieniu z właściwymi ministrami w drodze rozporządzenia, w jakiej mierze świadectwa ukończenia szkół technicznych albo egzaminów, złożonych przed władzami egzaminacyjnymi, które ustanowione zostały dla poszczególnych rodzajów przemysłu lub dla stwierdzenia uzdolnienia zawodowego w przedsiębiorstwach państwowych, uważać należy za dowód uzdolnienia zawodowego do prowadzenia przemysłu rzemieślniczego.

W zasadzie absolwenci szkół technicznych i szkół sztuk zdobniczych i przemysłu artystycznego po odpowiedniej praktyce będą uważani za posiadających uzdolnienie zawodowe do prowadzenia przemysłu rzemieślniczego.

Do samoistnego wykonywania rzemiosła, wchodzącego w zakres robót budowlanych, wyszczególnionych w art. 333 i 334 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r. o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. Nr 23, poz. 202), wymagane jest posiadanie tytułu mistrza (majstra) danego rodzaju rzemiosła (art. 158 i 159). Prawa do wykonywania wskazanych robót budowlanych, nabyte przez budowniczych (techników budowlanych) przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, pozostają w mocy w dotychczasowym zakresie.

1. P. dekret z dnia 22 października 1947 r. o wyjątkowym skróceniu czasu nauki (terminu) i pracy (praktyki) czeladniczej w przemysłach rzemieślniczych (Dz. U.R.P. Nr 65, poz. 380).

2. P. rozp. Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 25 maja 1938 r. w sprawie ustalenia, w jakie mierze świadectwa ukończenia szkół technicznych i artystycznych należy uważać za dowód uzdolnienia zawodowego do prowadzenia przemysłu rzemieślniczego (Dz. U. R. Nr 40, poz. 332) i z dnia 20 czerwca 1939 r. o ustaleniu, w jakie mierze świadectwa ukończenia szkół przemysłowych należy uważać za dowód uzdolnienia zawodowego do prowadzenia przemysłu rzemieślniczego (Dz. U.R.P. Nr 58, poz. 383).

3. Jednolity tekst prawa budowlanego ogłoszono w Dz. U.R.P. w Nr 34 z r. 1939 pod poz. 216.

Art. 147. Władza przemysłowa I instancji, w ciągu 30 dni licząc od dnia zgłoszenia, wyda kartę rzemieślniczą, jeżeli zgłaszający wykazał uzdolnienie zawodowe w myśl postanowień art. 145 lub 146, w razie zaś przeciwnym zabroni mu prowadzenia rzemiosła, podając motywy.

Kartę rzemieślniczą wydaje się w formie wy ciągu ze zgłoszenia z podaniem numeru porządkowego, pod którym zostało wpisane do rejestru uprawnień przemysłowych (art. 136).

Art. 148. Jeżeli rzemieślnik przyjmuje na naukę uczniów (terminatorów) w liczbie większej, aniżeli odpowiadającej wielkości lub sposobowi prowadzenia przedsiębiorstwa, władza przemysłowa I instancji po porozumieniu z obwodowym inspektorem pracy może zobowiązać go do zmniejszenia liczby uczniów przez rozwiązanie umowy o naukę oraz zabronić mu przyjmować uczniów ponad oznaczoną liczbę.

Władza przemysłowa wojewódzka po porozumieniu z okręgowym inspektorem pracy i po wysłuchaniu opinii izby rzemieślniczej może w drodze rozporządzenia ustalić liczbę terminatorów w stosunku do zatrudnionych czeladników.

Art. 149. W przemyśle rzemieślniczym wolno przyjmować na naukę i kierować praktycznym kształceniem terminatorów tylko osobom.

które nabyły prawo używania tytułu mistrza (majstra) rzemieślniczego (art. 158 i 159) lub posiadają akademickie wykształcenie techniczne, obejmujące dane rzemiosło, w okresie zaś trzyletnim po dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia także tym osobom pełnoletnim, które: 1. po złożeniu z wynikiem pomyslnym egzaminu na czeladnika pracowały przynajmniej pięć lat w danym rodzaju lub gałęzi rzemiosła lub 2. przynajmniej osiem lat wykonywały samoistne rzemiosło danego rodzaju lub gałęzi.

Naukę rzemiosła (termin) można odbywać także w przedsiębiorstwach fabrycznych danego rodzaju przemysłu pod kierunkiem osób, posiadających kwalifikacje, odpowiadające postanowieniom tego artykułu lub artykułu 150.

Art. 150. Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z właściwymi ministrami ustali w drodze rozporządzenia, w jakiej mierze świadectwo szkolne lub egzaminacyjne, uznane na zasadzie postanowień art. 145 jako dowód uzdolnienia zawodowego do prowadzenia rzemiosła, uważać należy także za dowód odpowiedzialnej kwalifikacji do kierowania praktycznym kształceniem terminatorów.

P. rozp. Ministra Przemysłu i Handlu: z dnia 25 maja 1938 r. w sprawie ustalenia, w jakie mierze świadectwa ukończenia szkół technicznych i artystycznych należy uważać za dowód odpowiedzialnej kwalifikacji do kierowania praktycznym kształceniem terminatorów (Dz. U.R.P. Nr 40, poz. 333) i z dnia 20 czerwca 1939 r. o ustaleniu, w jakiej mierze świadectwa ukończenia szkół przemysłowych należy uważać za dowód odpowiedzialnej kwalifikacji do kierowania praktycznym kształceniem terminatorów (Dz. U.R.P. Nr 58, poz. 384).

Art. 158. Tytuł „mistrz” lub „majster” łącznie z nazwą rzemiosła (jak „mistrz krawiecki”, „majster blacharski” i t. p.) ma prawo używać tylko ten rzemieślnik, który złożył egzamin mistrzowski (majsterski) przed komisją egzaminacyjną, utworzoną przez izbę rzemieślniczą, albo przed komisją egzaminacyjną, utworzoną na zasadzie rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu, wydanego w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, przy szkole rzemieślniczo-przemysłowej, mistrzowskiej (majsterskiej) lub przy innym zakładzie (instytucji), nadającym się do tego według swego ustroju i swych urządzeń.

Ust. 2 — 4 pominięto.

1. Kompetencje Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w zakresie, przewidzianym w art. 158 prawa przemysłowego, przejął Minister Oświaty.

2. P. rozp. Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 16 czerwca 1936 r. w sprawie utworzenia komisji egzaminacyjnych mistrzowskich przy szkołach mistrzów (majstrów) budowlanych oraz przy szkołach mistrzów (majstrów) rzemiosła budowlanych (Dz. U. R. P. Nr 52, poz. 378).

Art. 159. Rzemieślnicy, którzy już na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów

uzyskali prawo do tytułu „mistrz”, „mistrz cechowy”, egzaminowany majster”, zachowują i nadal ten tytuł i mają prawo używać tytułu „mistrz” lub „majster” łącznie z nazwą danego rzemiosła.

Art. 160. Samoistni rzemieślnicy mają obowiązki należenia do cechów rzemieślniczych.

Cechy powołuje wojewódzka władza przemysłowa, na wniosek właściwej izby rzemieślniczej, określając ich siedziby oraz rzemiosła przynależne do poszczególnych cechów.

Art. 196. Na obszarze województwa poznańskiego i pomorskiego oraz górnośląskiej części województwa śląskiego ogranicza się ustaloną niniejszym rozporządzeniem właściwość władz przemysłowych o tyle, że przekazuje się:

w miastach niewyłączonych z powiatów, a liczących ponad 10.000 mieszkańców, zarządom miejskim:

— załatwianie spraw dotyczących zgłaszania przemysłu (art. 7, 144, 147), zatwierdzanie projektów urządzeń zakładów przemysłowych z wyjątkiem zakładów przemysłowych, określonych w art. 16 i 132 ust. 1 l. 4,

— sprawy, dotyczące zaniechania prowadzenia przemysłu, zmiany lokalu przemysłowego, utworzenia filii (art. 36 i 37),

— sprawy, dotyczące zgłaszania prowadzenia przemysłu przez zastępcę lub dzierżawcę, na rachunek wdowy lub małoletnich spadkobierców, na rachunek masy konkursowej lub spadkowej (art. 38 i 40),

— prowadzenie rejestrów uprawnień i zakładów przemysłowych.

Na obszarze województw: warszawskiego, łódzkiego, kieleckiego, lubelskiego, białostockiego, lwowskiego, krakowskiego i cieszyńskiego części województwa śląskiego ogranicza się ustaloną rozporządzeniem niniejszym właściwość władz przemysłowych o tyle, że załatwianie spraw wymienionych w ust. 1 przekazuje się w zleconym zakresie nie mającym uprawnień władzy przemysłowej I instancji (art. 131) zarządom miejskim tych miast spośród liczących ponad 10.000 mieszkańców, które oznaczy rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu, wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych. Pomimo takiego przekazania dotychczasowa właściwość w tych sprawach władzy przemysłowej wojewódzkiej, jako władzy odwoławczej, nie ulega zmianie.

1. Z części województwa lwowskiego i krakowskiego utworzono województwo rzeszowskie.

2. Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych, przewidziane w art. 196 prawa przemysłowego, przejął Minister Administracji Publicznej (odnośnie terenów Ziemi Odzyskanych — Minister Ziemi Odzyskanych).

25.

ROZPORZĄDZENIE**MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU**

z dnia 7 grudnia 1927 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych oraz co do §§ 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11 i 12 — z Ministrem Robót Publicznych, co do §§ 4, 5, 40 i 43 — z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej, a zawierające przepisy wykonawcze do rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym.

(Dz. U. R. P. z dnia 15 grudnia 1927 r. Nr 111, poz. 942)
Zmiany: rozp. Ministra Przemysłu z dnia 11 stycznia r. (Dz. U.R.P. Nr 5, poz. 47).

Na podstawie art. 197 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) zarządza się co następuje:

Do art. 5.

§ 3. O ustanowieniu zastępców, o których mowa w art. 5., należy zawiadomić władzę przemysłową I instancji, podając imię, nazwisko, wiek i przynależność państwową zastępcy. W odniesieniu do przemysłu koncesjonowanego i rzemiosła należy jednocześnie wykazać, że zastępca posiada ustawowe warunki samoistnego prowadzenia, takiego przemysłu.

Zastępcy ci odpowiadają wobec władzy przemysłowej za prowadzenie przedsiębiorstwa zgodnie z przepisami rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie przemysłowym i z przepisami wydanymi w wykonaniu tego rozporządzenia.

Do art. 25.

§ 11. Zawiadomienie o istotnej zmianie w urządzeniu zakładu przemysłowego powinno być zaopatrzone w rysunki i dane, określające wyraźnie istotę zamierzonej zmiany. Zmiana ta może być wprowadzona dopiero po zatwierdzeniu jej projektu przez władzę przemysłową.

Do art. 33.

§ 13. W wypadku, kiedy prowadzący przemysł nie posiada osobnego lokalu przemysłowego (sklepu, kantoru, warsztatu itp.), winien uwidocznnić na zewnątrz swego mieszkania dane określone w art. 33 ust. 2.

Do art. 41.

§ 16. W województwach, w których istnieje już podział na okręgi kominiarskie, podział ten

pozostaje w mocy. W województwach zaś, w których nie ma takiego podziału, wojewódzka władza przemysłowa może, po wysłuchaniu opinii rad gminnych (miejskich) oraz korporacji istniejącej dla przemysłu kominiarskiego, zarządzić ze względów policyjno-ogniowych podział na okręgi kominiarskie, których obszar nie powinien z reguły wychodzić poza granice jednego powiatu. Podział na okręgi ma ten skutek, że prawo przemysłowe wykonywania robót kominiarskich w granicach danego okręgu przysługuje tylko tym przemysłowcom odnosnej kategorii, którzy mają swą siedzibę przemysłową w tym okręgu.

Ust. 2 pominięto.

Władza przemysłowa I instancji może w razie nagłej konieczności dopuścić przejściowo przemysłowców kominiarskich do wykonywania robót także poza granicami ich okręgu.

Do art. 46.

§ 18. Przed otrzymaniem licencji nie wolno rozpocząć wykonywania przemysłu okręgowego.

Ust. 2 i 3 pominięto.

Do art. 125.

§ 30. Władza przemysłowa nie może zobowiązać przemysłowca na podstawie art. 125 ust. 1 do zmniejszenia liczby uczniów, o ile liczba ta w stosunku do liczby czeladników odpowiada stosunkowi ustalonym w zatwierdzonym statucie korporacji.

Do art. 149.

§ 36. Po upływie trzech lat po dniu wejścia w życie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie przemysłowym tylko te osoby będą mogły trzymać terminatorów i kierować ich praktycznym wykształceniem, które: a) będą miały prawo używania tytułu mistrza rzemieślniczego albo b) będą posiadały kwalifikacje do kierowania praktycznym wykształceniem terminatorów, odpowiadające warunkom ustalonym rozporządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu, wydanym na podstawie art. 150.

26.

ROZPORZĄDZENIE**MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU**

z dnia 27 listopada 1937 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Opieki Społecznej w sprawie określenia istotnych cech przemysłu ludowego, domowego i pracy chałupniczej jako zatrudnień zarobkowych, wyłączonych spod przepisów prawa przemysłowego.

(Dz. U.R.P. z dnia 9 grudnia 1937 r. Nr 83, poz. 605)

Na podstawie art. 2 ust. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca

1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) w brzmieniu ustawy z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350) zarządzam co następuje:

§ 1. (1) Przepisom prawa przemysłowego nie podlegają:

- a) przemysłu ludowy, polegający na wytwarzaniu przez ludność wiejską przedmiotów użytkowych i zdobniczych przeważnie o cechach etnicznych, opartych o miejscową tradycję ludową z surowców (materiałów) własnych lub powierzonych, we własnych warsztatach pracy, samodzielnie, lub wyłącznie przy pomocy osób należących do rodziny i domowników;
- b) przemysł domowy, tj. uboczne zatrudnienie zarobkowe, polegające na wytwarzaniu lub przetwarzaniu wszelkiego rodzaju artykułów, dokonywanym samodzielnie we własnym imieniu i na własny rachunek, we własnym mieszkaniu lub obejściu, — o ile jest prowadzony przez osoby, których głównym zatrudnieniem, stanowiącym podstawę utrzymania, jest różna przedmiotowo od danego zatrudnienia uboczna praca domowa lub zawodowa; przemysł domowy prowadzony przez ludność wiejską może obejmować również naprawianie oraz może być wykonywany poza własnym mieszkaniem lub obejściem, a także przy pomocy osób należących do rodziny i domowników;
- c) praca chałupnicza, tj. zawodowe i zarobkowe zatrudnienie osób fizycznych, wykonywane we własnym mieszkaniu pracującego lub innym miejscu, w którym tryb pracy nie jest normowany przez nakładcę, polegające na wyrabianiu, przetwarzaniu lub wykończaniu wszelkiego rodzaju artykułów, na podstawie umowy zawartej z nakładcą, na jego zlecenie i rachunek, — o ile dokonywana jest samodzielnie lub wyłącznie przy pomocy osób należących do rodziny i domowników.
- (2) Przez ludność wiejską w myśl ust. 1 lit. „a” rozumie się zamieszkałych stale w gminach wiejskich: 1) właścicieli i użytkowników gospodarstw wiejskich, 2) osoby trudniące się zawodowo pracą w cudzych gospodarstwach wiejskich, 3) osoby, których zawodem jest praca w gospodarstwach wiejskich, choćby się tą pracą, nie zmieniając zawodu czasowo przestały trudnić, oraz 4) osoby, które pozostają na utrzymaniu osób wymienionych w pkt. 1, 2 lub 3, żyjąc z nimi w domowej wspólnocie. Władza przemysłowa I instancji, po wysłuchaniu opinii właściwych terytorialnie izb samorządu gospodarczego, może zaliczyć do ludności wiejskiej

w rozumieniu ust. 1 lit. „a” także poszczególne osoby, zamieszkałe w gminach miejskich, jeśli poza tym odpowiadają one jednemu z warunków, wymienionych w pkt. 1 do 4.

(3) Przez gospodarstwa wiejskie rozumie się gospodarstwa rolne, leśne, łakowe, ogrodowe, nasienne, hodowlane, pszczelne i rybne.

(4) Przez osoby należące do rodziny rozumie się osoby, pozostające w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa z prowadzącym przemysł ludowy lub domowy, albo z trudniącym się pracą chałupniczą, o ile żyją z nim w domowej wspólnocie.

(5) Przez domowników rozumie się osoby nie wymienione w ust. 4, żyjące w domowej wspólnocie z prowadzącym przemysł ludowy lub domowy albo z trudniącym się pracą chałupniczą, pozostające na jego utrzymaniu lub mające wspólne z nim źródła utrzymania.

(6) Przez nakładców w myśl ust. 1 lit. „c” rozumie się osoby będące przemysłowcami w rozumieniu prawa przemysłowego (fabrykantami, rzemieślnikami, kupcami i t. p.), trudniące się zawodowo i zarobkowo wytwarzaniem, przetwarzaniem lub wykończaniem wszelkiego rodzaju artykułów z surowców (materiałów) własnych lub powierzonych, drogą poruczenia na podstawie odpowiedniej umowy całkowitego lub częściowego wykonywania robót innym osobom, pracującym poza zakładami pracy zleceńodawcy i nie podlegającym w pracy jego kierownictwu i nadzorowi.

27.

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 20 października 1938 r.

wskazujące osoby prawne zobowiązane do przedstawiania danych określonych w art. 7 ust. 3 oraz władze powołane do żądania danych określonych w art. 44 prawa przemysłowego.

(Dz. U. R. P. z dnia 31 października 1938 r. Nr 84, poz. 569).

Na podstawie art. 7 ust. 3 oraz art. 44 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) w brzmieniu ustawy z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350) zarządzam co następuje:

§ 1. Dane określone w art. 7 ust. 3 pkt 1—3 mają być podawane w doniesieniu (zgłoszeniu) osób prawnych, rozpoczynających prowadzenie przedsiębiorstwa podpadającego pod przepis prawa przemysłowego:

- 1) jeżeli przedsiębiorstwo należy do rodzaju przedsiębiorstw, uznanego stosownie do

obowiązujących przepisów za posiadający znaczenie państwowe lub charakter użyteczności publicznej, albo

- 2) jeżeli przedsiębiorstwo posiada kapitał zakładowy nie mniejszy niż 100.000 zł.

§ 2. Władzą przemysłową, o której mowa w art. 44, jest władza przemysłowa wojewódzka (II instancji).

28.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 24 lipca 1935 r.

w sprawie koncesjonowania przemysłu wyrobu samochodów oraz podwozi samochodowych.

(Dz. U.R.P. z dnia 30 lipca 1935 r. Nr 56, poz. 361).

Na podstawie art. 12 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) w brzmieniu ustawy z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350) zarządza się co następuje:

§ 1. Obowiązek uzyskiwania koncesji (art. 8 prawa przemysłowego) rozciąga się na przemysł wyrobu samochodów oraz podwozi samochodowych.

§ 2. Przemysłem, o którym mowa w § 1, jest wyrób kompletnych samochodów oraz wyrób podwozi samochodowych z części lub też zespołów, wytwarzanych we własnym zakresie lub częściowo nabywanych.

§ 3. Koncesji w zakresie wskazanym w § 1 udziela Minister Przemysłu i Handlu, który może to uprawnienie przekazać władzy przemysłowej wojewódzkiej.

29.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 9 listopada 1937 r.

w sprawie koncesjonowania przemysłów wyrobu i sprzedaży czteroetylku ołowiu oraz środków napędowych, zawierających czteroetylek ołowiu.

(Dz. U.R.P. z dnia 29 grudnia 1937 r. Nr 88, poz. 632).

Na podstawie art. 12 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) w brzmieniu zmienionym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350) zarządza się co następuje:

§ 1. Obowiązek uzyskiwania koncesji (art. 8 prawa przemysłowego) rozciąga się na przemysł wyrobu i sprzedaży czteroetylku ołowiu oraz środków napędowych, zawierających czteroetylek ołowiu.

§ 2. Koncesji na prowadzenie przemysłów wymienionych w § 1, udziela Minister Przemysłu i Handlu po zasięgnięciu opinii Ministra Opieki Społecznej i Ministra Skarbu

30.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 18 października 1938 r.

o koncesjonowaniu przemysłu wyrobu gum jezdnych.

(Dz. U.R.P. z dnia 26 października 1938 r. Nr 83, poz. 561).

Na podstawie art. 12 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350) zarządza się co następuje:

§ 1. Obowiązek uzyskiwania koncesji (art. 8 prawa przemysłowego) rozciąga się na przemysł wyrobu gum jezdnych. Obowiązek ten dotyczy także tych przedsiębiorstw, które, posiadając uprawnienie do wyrobu towarów gumowych, nie wytwarzały dotychczas gum jezdnych, objętych przepisami rozporządzenia niniejszego.

§ 2. Przemysłem wyrobu gum jezdnych w rozumieniu rozporządzenia niniejszego jest wyrób opon pneumatycznych i dętek samochodowych, samolotowych, motocyklowych oraz opon pneumatycznych do pojazdów konnych.

§ 3. Koncesji udziela Minister Przemysłu i Handlu, który może to uprawnienie przekazać władzy przemysłowej wojewódzkiej.

31.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW: PRZEMYSŁU I HANDLU, PRACY I OPIEKI SPOŁECZNEJ ORAZ SPRAW WEWNĘTRZ- NYCH.

z dnia 13 kwietnia 1928 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Robót Publicznych o przechowywaniu i magazynowaniu olejów mineralnych przez zakłady przemysłowe.

(Dz. U.R.P. z dnia 11 maja 1928 r. Nr 53, poz. 508).
Tekst rozporządzenia wydrukowano w zeszycie wydawnictwa pod poz. 13.

32.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW PRZEMYSŁU I HANDLU, OPIEKI SPO- ŁECZNEJ ORAZ SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 15 lipca 1935 r.

o przechowywaniu karbidu przez zakłady prze-
mysłowe.

(Dz. U.R.P. z dnia 10 sierpnia 1935 r. Nr 59, poz. 383).
Tekst rozporządzenia wydrukowano w zeszycie 15
wydawnictwa pod poz. 15.

33

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 28 listopada 1927 r.

w sprawie wykonywania czynności komiwoja-
żerów i samodzielnych agentów handlowych
(Dz. U.R.P. z dnia 15 grudnia 1927 r. Nr 111, poz. 944).
Zmiany: rozp. Ministra Przemysłu i Handlu z dnia
20 maja 1931 r. (Dz. U.R.P. Nr 51, poz. 429) oraz
z dnia 14 marca 1933 r. (Dz. U.R.P. Nr 18, poz. 142).

Na podstawie art. 39 ust. 2 rozporządzenia
Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca
1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P.
Nr 53, poz. 468) zarządzam co następuje:

§ 2. Osoba, zbierająca w zakresie określonym
w art. 39 zamówienia lub skupująca towary,
powinna posiadać specjalną w tym celu legi-
tymację, która uprawnia do wykonywania od-
nośnych czynności na całym obszarze Rzeczy-
pospolitej.

Obowiązek posiadania takiej legitymacji nie
stosuje się do przemysłowców, którzy wykony-
wują czynności określone w powyższym ustę-
pie dla potrzeb swego przemysłu, o ile mogą
udowodnić okazaniem potwierdzenia odbioru
zgłoszenia przemysłu, okazaniem karty rze-
mieśniczej lub koncesji na posiadanie prawa
do samodzielnego prowadzenia przemysłu.

1. P. pod art 39 prawa przemysłowego postanowie-
nie S. N. z dnia 12.XII. 1936 r. 3 K. 999/36

2. Z porównania przepisu, dotyczącego pełnomocni-
ków (agentów) handlowych i komiwojażerów (ust. 1 § 2
rozp. Min. Przem. i Handlu z 28 listopada 1927 r. Dz.
U. poz. 944) z przepisem, dotyczącym przemysłowców
(ust. 2 § 2 cyt. rozp.) wynika, że zgłoszenie przemysłu
nie ogranicza przemysłowca w sprawie skupu towa-
rów dla jego przemysłu do granic powiatu, w którym
zgłoszenie nastąpiło i skup taki nie stanowi przestęp-
stwa z art. 126 rozp. Prez. Rzplitej z 7 czerwca 1927 r.
o prawie przemysłowym (wyrok S. N. z dnia 22 lutego
1927 r. 3 K. 2208/36 Z. O. I. K. S. N. Nr 232/1937).

§ 5 ust 1 i 2 pominięto.

Jeśli stosunek służbowy komiwojażera zosta-
nie rozwiązany przed upływem terminu waż-
ności legitymacji przemysłowiec powinien za-
wiadomić o tym właściwą według § 7 niniej-
szego rozporządzenia władzę przemysłową,
składając jej równocześnie książeczkę legity-
macyjną.

Zd. 2 i 3 w ust. 3 pominięto.

§ 6. Właściciel legitymacji powinien podczas
wykonywania zawodu mieć ją przy sobie i oka-
zywać na żądanie właściwych władz oraz ich
organów.

Legitymacji nie wolno odstępować lub odda-
wać innej osobie.

§ 8. Towarów zakupionych w wykonywaniu
czynności przewidzianych w art. 39 ust. 1 pod
l. 2, nie wolno właścicielowi legitymacji wozić
ze sobą, może on je zabrać ze sobą tylko celem
dostarczenia ich na miejsce przeznaczenia.

§ 9. Z towarów, na które poszukuje się za-
mówień w myśl art. 39 ust. 1 pod l. 1, wolno wo-
zić ze sobą jedynie próbki i wzory. Próbek i
wzorów nie wolno sprzedawać.

Zbierającym zamówienia na wyroby ze zło-
ta, platyny, szyldekretu, na zegarki, biżuterię,
kamienie szlachetne, korale, perły i wyprawio-
ne skóry futerkowe oraz błamy ze skór futer-
kowych wraz z kołnierzymi futrzanymi, z wy-
jątkiem futer skonfekcjonowanych w postaci
gotowych płaszczy futrzanych, wolno wozić ze
sobą odnośne towary celem odsprzedaży ich
przemysłowcom, trudniącym się handlem to-
warami tego rodzaju.

§ 10. U innych osób, aniżeli wskazanych w
art. 39 ust. 1 pod l. 1., wolno zbierać zamówie-
nia tylko na ich uprzednie wyraźne wezwanie;
u osób tych wolno zbierać zamówienia bez tego
wezwania wyłącznie na książki, druki, obrazy
i rysunki.

§ 11. Do zbierania zamówień na towary przez
samodzielnych agentów handlowych mają zasto-
sowanie odpowiednie postanowienia niniejsze-
go rozporządzenia.

§ 12. Nie potrzebują legitymacji przepisanej
w niniejszym rozporządzeniu ci zagraniczni
przemysłowcy i ich komiwojażerowie, którzy
na zasadzie umów (traktatów, konwencji)
handlowych, zawartych przez Rzeczpospolitą
Polską, posiadają przewidziane w tych umo-
wach dokumenty legitymacyjne.

§ 13. Przekroczenie przepisów niniejszego
rozporządzenia podlega karom określonym w
art. 126, 128, 129 i 130.

34.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 4 czerwca 1930 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw
Wewnętrznych w sprawie prowadzenia prze-
mysłu kominiarskiego.

(Dz. U.R.P. z dnia 27 czerwca 1930 r. Nr 46, poz. 390)
Zmiany i rozp. Ministra Przemysłu i Handlu z dnia
12 października 1934 r. (Dz. U.R.P. Nr 92, poz. 832).

Na podstawie art. 41 ustęp 1 rozporządzenia
Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca

1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) zarządza się co następuje:

§ 1 ust. 1 zd. 1 i 2 pominięto.

Uczniowie przemysłowi mogą wykonywać prace kominiarskie tylko w obecności i pod bezpośrednim nadzorem uprawnionego przemysłowca kominiarskiego (pryncypała), lub jego wykwalifikowanego pomocnika.

Roboty związane z wykonywaniem przemysłu kominiarskiego muszą być przeprowadzane we wszystkich budynkach, które znajdują się w granicach poszczególnych okręgów kominiarskich.

§ 2. Prawo przemysłowego wykonywania robót kominiarskich w danym okręgu ma ten przemysłowiec kominiarski, który ma swą siedzibę przemysłową w tym okręgu.

Jeżeli z chwilą zaprowadzenia w województwach centralnych i wschodnich okręgów kominiarskich kilku samodzielnych przemysłowców kominiarskich ma siedzibę przemysłową w danym okręgu, zaznaczone w ustępie 1 prawo przysługuje im wszystkim.

§ 5. Prawo przemysłowego wykonywania robót kominiarskich przysługuje poza osobami fizycznymi tym tylko osobom prawnym, które są związane dla trudnienia się przemysłem kominiarskim i składają się wyłącznie z przemysłowców kominiarskich.

35.

ROZPORZADZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 15 września 1938 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami Komunikacji i Opieki Społecznej w sprawie prowadzenia przemysłu gospodniego.

(Dz. U. R. P. z dnia 15 października 1938 r. Nr 80, poz. 540).

Na podstawie art. 41 i 197 w związku z art. 33 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) w brzmieniu ustawy z dnia 8 sierpnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 463) zarządzam co następuje:

§ 1. Przedsiębiorstwa przemysłu gospodniego mogą być prowadzone pod jedną z następujących nazw: hotel, pensjonat, pokoje umeblowane, zajazd, gospoda, oberża, dom wycieczkowy, dom noclegowy, schronisko.

§ 2. (1) Przedsiębiorcy prowadzącemu przemysł gospodni wolno w zewnętrznym oznaczeniu przedsiębiorstwa, używać nazwy „hotel” tylko dla oznaczenia przedsiębiorstwa, które mieści się w odrębnym budynku lub w części

budynku, stanowiącej jedną zwartą całość i posiada:

- 1) a) w miejscowościach do 30 tysięcy mieszkańców co najmniej 5 pokoi.
- b) w miejscowościach od 30 do 100 tysięcy mieszkańców oraz w uzdrowiskach posiadających charakter użyteczności publicznej — co najmniej 10 pokoi,
- c) w miejscowościach powyżej 100 tysięcy mieszkańców — co najmniej 15 pokoi;
- 2) oświetlenie elektryczne, jeżeli w danej miejscowości istnieje sieć elektryczna, przeznaczona do publicznego użytku;
- 3) kanalizację;
- 4) możliwość wydawania korzystającym z hotelu co najmniej śniadań;
- 5) pokój przeznaczony do ogólnego użytku; w hotelach posiadających do 15 pokoi za pokój do ogólnego użytku może służyć hal lub portiernia;
- 6) co najmniej jedną łazienkę.

(2) W zewnętrznym oznaczeniu przedsiębiorstwa wolno używać nazwy „pensjonat” dla oznaczenia jedynie takiego przedsiębiorstwa gospodniego, które wynajmuje pokoje łącznie z całodziennym utrzymaniem i posiada:

- 1) co najmniej 5 pokoi.
- 2) oświetlenie elektryczne, jeżeli w danej miejscowości istnieje sieć elektryczna, przeznaczona do publicznego użytku,
- 3) kanalizację,
- 4) ogólną jadalnię oraz pokój przeznaczony do ogólnego użytku; w pensjonatach posiadających do 15 pokoi za pokój przeznaczony do ogólnego użytku może służyć jadalnia.

§ 3. W poszczególnych, gospodarczo uzasadnionych przypadkach, władza przemysłowa I instancji może po wysłuchaniu opinii izby przemysłowo-handlowej zezwolić na oznaczenie przedsiębiorstwa nie odpowiadającego warunkom określonym w § 2 — nazwą „hotel” lub „pensjonat”.

§ 4. (1) Cenniki w przemyśle gospodnim powinny wykazywać ceny poszczególnych pokoi łącznie ze wszystkimi świadczeniami, jak posćiel, światło, opał oraz telefon i łazienka (te ostatnie, jeżeli stanowią część urządzenia danego pokoju). Ponadto w cennikach tych powinny być uwidocznione: wysokość komunalnego podatku hotelowego, cena kąpieli w łazience nie stanowiącej części urządzenia pokoju oraz wysokość opłat procentowych na rzecz służby przedsiębiorstwa.

(2) Opłaty procentowe na rzecz służby należy obliczać od ceny pokoju wskazanej łącznie ze wszystkimi świadczeniami, lecz bez komunalnego podatku hotelowego.

(3) W cennikach pensjonatów należy wykazywać osobne koszty całodziennego utrzyma-

nia, a w cennikach hoteli koszty pierwszego śniadania.

(4) W przedsiębiorstwach przemysłu gospodniego takich, jak schronisko, oberża, dom wycieczkowy, dom noclegowy i t. p., wynajmujących oddzielnie łóżka na noclegi, w cennikach powinna być uwidoczniiona cena wynajęcia łóżka ze wszystkimi świadczeniami.

(5) Cenniki mają być umieszczone na widocznym miejscu w portierni oraz w każdym pokoju. Pobieranie cen wyższych od podanych w cennikach jest wzbronione.

36.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 28 czerwca 1939 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Spraw Wewnętrznych o prowadzeniu przemysłu rakarskiego.

(Dz. U.R.P. z dnia 30 sierpnia 1939 r. Nr 83, poz. 532).

Na podstawie art. 41 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) w brzmieniu ustawy z dnia 8 sierpnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 463) zarządzam co następuje:

§ 1. 1. Na wniosek wydziałów powiatowych oraz po wysłuchaniu opinii właściwych izb przemysłowo-handlowych i rolniczych władze przemysłowe wojewódzkie (II instancji) mogą tworzyć na obszarze poszczególnych powiatów lub na obszarze całych województw okręgi rakarskie.

Ust. 2 pominięto.

3. Podział na okręgi rakarskie ma ten skutek, że prowadzenie przemysłu rakarskiego w granicach danego okręgu służy tylko temu przemysłowcowi odnośnej kategorii, którego uprawnienie dotyczy tego okręgu.

4. Władza przemysłowa I instancji może, w razie konieczności, dopuścić przejściowo poszczególnych przemysłowców rakarskich do wykonywania czynności także poza granicami ich okręgu.

Czynności izb rolniczych, wynikające z § 1 rozp., przejęło stowarzyszenie „Związek Samopomocy Chłopskiej”.

§ 2 ust. 1 i ust. 2 zd. 1 pominięto.

§ 2. ust. 2 zd 2: Przemysłowiec rakarski powinien mieć siedzibę przemysłową w przydzielonym okręgu rakarskim.

§ 5. 1. Koncesjonariusz rakarski ma prawo i obowiązek:

1) wyłapywania na obszarze okręgu rakarskiego psów i innych zwierząt stosownie do zarządzeń władz administracji ogólnej wydanych w myśl przepisów szczególnych;

2) unieszkodliwiania i zgładzania stosownie do zarządzeń władz administracji ogólnej zwierząt chorych i podejrzanych o choroby zaraźliwe lub o zarażenie się, oraz innych zwierząt wyłapanych;

3) zabierania do dyspozycji władz — błąkających się bezpańskich zwierząt domowych;

4) zabierania z polecenia władz administracji ogólnej wszystkich zwierząt chorych zaraźliwie lub podejrzanych o choroby zaraźliwe;

5) usuwania i niszczenia zwłok zwierząt padłych i zabitych z powodu zaraźliwych chorób zwierzęcych, w sposób przewidziany obowiązującymi przepisami o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych;

6) usuwania porzuconych zwłok zwierząt padłych i zabitych, nie objętych punktem poprzednim oraz dostarczania ich do istniejących zakładów utylizacyjnych, jeżeli koncesjonariusz nie prowadzi tego zakładu we własnym zakresie;

7) utrzymywania rakarni i grzebowisk oraz innych urządzeń i narzędzi, wskazanych przez władze administracji ogólnej, a potrzebnych do wykonywania czynności rakarskich;

8) prowadzenie ksiąg kontroli zwierząt wyłapanych i zabitych;

9) wykonywania poleceń władz administracji ogólnej przy zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych.

2. Właściwa władza przemysłowa może zwolnić koncesjonariusza w poszczególnych przypadkach od obowiązku określonego w ust. 1 pkt. 5.

§ 6. Poza przypadkami działania na wyraźne polecenie władz administracji ogólnej w wykonaniu obowiązku określonego w § 5 ust. 1 pkt. 4 koncesjonariuszowi rakarskiemu nie wolno łapać zwierząt znajdujących się na terenach ogrodzonych, jak również wywabić tych zwierząt poza obręb ogrodzenia.

§ 7. Władze przemysłowe I instancji po zasięgnięciu opinii właściwych wydziałów powiatowych określają wysokość opłat, jakie przemysłowiec rakarski powinien uiszczać za skóry zwierząt padłych i zabitych — właścicielom lub oddawcom tych skór oraz wydają regulaminy o prowadzeniu zakładów rakarskich i przyjmowaniu pod obserwację do tych zakładów zwierząt podejrzanych o choroby, o odpłatnym odstępowaniu dla celów gospodarczych zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego, o czasie wyłapywania zwierząt, o czasie przetrzymywania w rakarni zwierząt złapanych oraz o ich rozmieszczeniu, żywieniu i odpłatnym zwracaniu właścicielom.

37.

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRÓW PRZEMYSŁU I HANDLU
ORAZ OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 9 czerwca 1938 r.

o określeniu rodzajów rzemiosła, w których dopuszczony jest wyjątek od zakazu pobierania opłat za naukę rzemiosła.

(Dz. U.R.P. z dnia 26 lipca 1938 r. Nr 52, poz. 407).

Na podstawie art. 116 ust. 11 i 12 oraz art. 197 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U.R.P. Nr 53, poz. 468) w brzmieniu ustawy z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U.R.P. Nr 40, poz. 350) zarządza się co następuje:

§ 1. Dopuszcza się wyjątek od zakazu pobierania przez przemysłowca (pryncypała) opłat za naukę uczniów przemysłowych w następujących rzemiosłach:

- 1) rzeźbiarstwie (rzeźbienie w drzewie i kamieniu),
- 2) wyrobie szkła i narzędzi optycznych,
- 3) tokarstwie w drzewie,
- 4) wyrobie instrumentów muzycznych,
- 5) grawerstwie,
- 6) jubilerstwie i złotnictwie,
- 7) zegarmistrzostwie,
- 8) fotografowaniu.

§ 2. Przepis zawarty w § 1 nie narusza zakazu bezpłatnego zatrudniania uczniów przemysłowych.

38.

USTAWA

z dnia 3 stycznia 1946 r.

o przejęciu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej.

(Dz. U.R.P. z dnia 5 lutego 1946 r. Nr 3, poz. 17).
Zmiany: dekret z dnia 20 grudnia 1946 r. (Dz. U.R.P. Nr 72, poz. 394).

Art. 3. 1. Za odszkodowaniem przejmuje Państwo na własność:

A. Przedsiębiorstwa górnicze i przemysłowe w następujących gałęziach gospodarki narodowej:

- 1) kopalnie oraz nadania górnicze, podlegające przepisom prawa górniczego,
- 2) przemysł naftowy i gazu ziemnego z kopalniami, rafineriami, gazoliniami i innymi zakładami przetwórczymi, gazociągami oraz przemysł paliw syntetycznych,

- 3) przedsiębiorstwa, służące do wytwarzania, przetwarzania, przesyłania lub rozdzielania energii elektrycznej w celu zarobkowego zbytu, albo w celu zasilania publicznych środków komunikacji, korzystających z prądu silnego,
- 4) przedsiębiorstwa, służące do wytwarzania, przetwarzania, przesyłania lub rozdzielania gazu dla celów przemysłowych i domowych,
- 5) zakłady wodociągowe, obejmujące więcej, aniżeli teren jednej gminy (okręgowe zakłady wodociągowe),
- 6) huty żelaza oraz huty metali kolorowych,
- 7) przedsiębiorstwa przemysłu zbrojeniowego, lotniczego oraz materiałów wybuchowych,
- 8) koksownie,
- 9) cukrownie i rafinerie cukru,
- 10) gorzelnie przemysłowe, destylarnie, rafinerie spirytusu oraz fabryki wódek,
- 11) browary o zdolności produkcyjnej powyżej 15.000 hl rocznie,
- 12) fabryki drożdży,
- 13) młyny zbożowe o zdolności przemiałowej powyżej 15 ton zboża na dobę, obliczonej na podstawie długości walców lub powierzchni kamieni młyńskich,
- 14) olejarnie o zdolności produkcyjnej powyżej 500 ton rocznie oraz wszelkie rafinerie tłuszczów jadalnych,
- 15) chłodnie składowe,
- 16) wielki i średni przemysł włókienniczy,
- 17) przemysł poligraficzny i drukarnie.

Rozporządzenie Rady Ministrów określi co do przedsiębiorstw, wymienionych w pkt. 16 i 17, które kategorie z nich przechodzą na własność Państwa, a co do drukarni, które z nich mają być przekazane na własność organizacjom politycznym lub społecznym, stowarzyszeniom lub spółdzielniom.

Ust. 1 lit. B) pominięto.

- C. 1) Przedsiębiorstwa komunikacyjne (kolei żelaznych normalnych i wąskotorowych, kolei elektrycznych, komunikacji powietrznej),
- 2) przedsiębiorstwa telekomunikacyjne (telefoniczne, telegraficzne, radiowe).

P. rozp. Rady Ministrów z dnia 24 października 1946 r. w przedmiocie określenia wielkich i średnich przedsiębiorstw przemysłu włókienniczego (Dz. U.R.P. Nr 62, poz. 343).

Art. 4. Założenie nowych przedsiębiorstw w gałęziach przemysłu i komunikacji, objętych przepisami art. 3 ust. 1 lit. A i C, wymaga uprzedniego uzyskania koncesji, udzielonej przez właściwego ministra w porozumieniu z Prezesem Centralnego Urzędu Planowania.

1. P. § 1 rozp. Rady Ministrów z dnia 17 października 1948 r. o trybie udzielania koncesyj na zakładanie nowych przedsiębiorstw w gałęziach przemysłu i komunikacji przejętych na własność Państwa (Dz. U. R.P. Nr 63, poz. 347) o następującym brzmieniu:

§ 1. Do założenia nowych przedsiębiorstw, należących do kategorii, podlegających przejęciu przez Państwo na zasadzie art. 3 ust. 1 lit. A i C ustawy z dnia 3 stycznia 1946 r. o przejęciu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej (Dz. U.R.P. Nr 3, poz. 17), wymagane jest uzyskanie koncesji. Jeżeli przepisy szczegółowe nie stanowią inaczej, koncesja nie jest wymagana na założenie przedsiębiorstwa, które będzie prowadzone w takim rozmiarze lub kategorii, w jakim istniejące przedsiębiorstwa w myśl art. 3 ust. 1 lit. A pkt. 11, 13, 14, 16 i 17 ustawy z dnia 3 stycznia 1946 r. o przejęciu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej (Dz. U.R.P. Nr 3, poz. 17) nie podlegają przejęciu przez Państwo.

2. P. art. 27 prawa o wykroczeniach.

39.

USTAWA

z dnia 3 stycznia 1946 r.

o zakładaniu nowych przedsiębiorstw i popieraniu prywatnej inicjatywy w przemyśle i handlu.

(Dz. U.R.P. z dnia 5 lutego 1946 r. Nr 3, poz. 18).

Art. 1. Przedsiębiorstwa przemysłowe i handlowe, nie objęte postanowieniami ustawy z dnia 3 stycznia 1946 r. o przejęciu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej (Dz. U.R.P. Nr 3, poz. 17), stanowią nie-naruszalną własność prywatną; właściciele tych przedsiębiorstw mają prawo rozporządzania nimi w ramach obowiązujących przepisów. Do tych przedsiębiorstw stosuje się przepisy art. 2 ust. 4 i 5.

Art. 2. 1. Każdy ma prawo założenia nowego przedsiębiorstwa przemysłowego lub handlowego pod warunkiem dopełnienia wymogów ustawowych.

5. Rozporządzenie Rady Ministrów może uzależnić prowadzenie pewnych rodzajów oraz kategorii przedsiębiorstw od uzyskania koncesji.

P. art. 27 prawa o wykroczeniach.

40.

DEKRET

z dnia 11 kwietnia 1947 r.

o uporządkowaniu rejestrów uprawnień przemysłowych.

(Dz. U. R. P. z dnia 16 kwietnia 1947 r. Nr 32, poz. 148)

Art. 1. Kto w dniu wejścia w życie niniejszego dekretu prowadzi przemysł w rozumieniu prawa przemysłowego, nie należący do prze-

mysłów koncesjonowanych, winien donieść o prowadzeniu przemysłu właściwej władzy przemysłowej.

Kto w dniu wejścia w życie niniejszego dekretu prowadzi przemysł lub rzemiosło koncesjonowane, winien złożyć właściwej władzy przemysłowej uwierzytelniony odpis wydanej koncesji.

Czynności przewidziane w ust. 1 i 2 winny być dokonane w terminie 3-miesięcznym od dnia wejścia w życie niniejszego dekretu.

Art. 2. Kierownicy zakładów przemysłowych wymienionych w art. 14 i 16 prawa przemysłowego, winni złożyć właściwej władzy przemysłowej przy zgłoszeniach przewidzianych w art. 1 zatwierdzone projekty urządzeń zakładów, wydane przez władze polskie przed dniem 1 września 1939 r. lub po wyzwoleniu spod okupacji niemieckiej.

Kierownicy zakładów przemysłowych wymienionych w art. 14 i 16 prawa przemysłowego, nie posiadający zatwierdzonych projektów urządzeń, winni w terminie przewidzianym art. 1 dopełnić obowiązków z art. 17 prawa przemysłowego, jeżeli władza przemysłowa na wniosek zainteresowanego nie udzieli terminu dłuższego.

Art. 17 ust. 1 prawa przemysłowego:

„Ubiegający się o zatwierdzenie projektu urządzenia zakładu przemysłowego, podlegającego postanowieniom art. 16 winien złożyć właściwej władzy przemysłowej (art. 16 i 132) plany urządzenia zakładu oraz szkic sytuacyjny, na którym winny być uwidocznione zabudowania gruntów sąsiednich. W wypadkach, przewidzianych w art. 15 ust. 1, należy przedłożyć władzy przemysłowej wszelkie wymagane przez przepisy budowlane lub wodne plany, projekty i obliczenia. Władza przemysłowa zbada niezwłocznie, czy podanie odpowiada warunkom tego artykułu i nie później, niż w ciągu dni 7 po otrzymaniu podania, wezwie w razie potrzeby stronę do uzupełnienia danych, potrzebnych do jasnego zobrazowania położenia i urządzenia zakładu.”

Art. 3. Wydane w okresie okupacji niemieckiej koncesje, licencje (pozwolenia) oraz zatwierdzenia projektów urządzenia zakładów przemysłowych, są z mocy prawa nieważne.

Art. 6. Kto narusza przepisy niniejszego dekretu, podlega karze przewidzianej w art. 126 prawa przemysłowego (Dz. U. R. P. z 1927 r. Nr. 53. poz. 468, z 1928 r. Nr. 34, poz. 321, z 1932 r. Nr. 29, poz. 293, z 1933 r. Nr. 25, poz. 209, z 1934 r. Nr. 40, poz. 350, z 1936 r. Nr. 3, poz. 16 i z 1938 r. Nr. 60, poz. 463).

41.

USTAWA

z dnia 2 czerwca 1947 r.

o zezwoleniach na prowadzenie przedsiębiorstw handlowych i zawodowe wykonywanie czynności handlowych.

(Dz. U.R.P. z dnia 13 czerwca 1947 r. Nr 43 poz. 220).
Zmiany. dekret z dnia 28 października 1947 r. (Dz. U.R.P. Nr 66, poz. 412).

Art. 1. Celem stworzenia należytej organizacji handlu i uchronienia kupiectwa przed nieuczciwą konkurencją Minister Przemysłu i Handlu może uzależnić zawodowe wykonywanie wszystkich lub niektórych zarobkowych czynności handlowych albo prowadzenie przedsiębiorstw handlowych od uprzedniego zezwolenia władz przemysłowych.

1 P. rozp. Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 11 marca 1948 r. w sprawie obowiązku uzyskania zezwolenia na zawodowe wykonywanie czynności handlowych (poz. 42 niniejszego zeszytu).

2. P. art. 27 pr. o wykr.

Art. 2. 1. Minister Przemysłu i Handlu — po zasięgnięciu opinii naczelnych organizacji samorządu gospodarczego i naczelnych zrzeszeń kupieckich — ustali w porozumieniu z Ministrami Administracji Publicznej i Ziemi Odzyskanych w drodze rozporządzenia właściwość władz przemysłowych oraz tryb i warunki udzielania zezwoleń, przewidzianych w artykule 1.

Ust. 2 pominięto.

P. rozp. Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 22 sierpnia 1947 r. o właściwości władz przemysłowych oraz o trybie i warunkach udzielania zezwoleń na prowadzenie przedsiębiorstw handlowych i zawodowe wykonywanie czynności handlowych (poz. 43 niniejszego zeszytu).

Art. 4. Przepisy niniejszej ustawy nie naruszają dalej idących ograniczeń na prowadzenie przedsiębiorstw handlowych lub usługowych albo zawodowe wykonywanie czynności handlowych, wynikających z rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) z późniejszymi zmianami oraz z innych przepisów.

Art. 5. Przepisy niniejszej ustawy nie dotyczą przedsiębiorstw państwowych, spółdzielczych oraz samorządowych.

42.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 11 marca 1948 r.

w sprawie obowiązku uzyskania zezwolenia na zawodowe wykonywanie czynności handlowych.

(Dz. U. R. P. z dnia 19 marca 1948 r. Nr 13, poz. 105)

Na podstawie art. 1 ustawy z dnia 2 czerwca 1947 r. o zezwoleniach na prowadzenie przedsiębiorstw handlowych i zawodowe wykonywanie czynności handlowych (Dz. U. R. P. Nr 43, poz. 220, zmienionej dekretem z dnia 28 października 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 66, poz. 412), zarządzam, co następuje:

§ 1. Zawodowe wykonywanie zarobkowych czynności handlowych, a w szczególności pro-

wadzenie przedsiębiorstw handlowych, wymaga zezwolenia władz przemysłowych.

§ 2. Od obowiązku uzyskania zezwolenia zwolnione są:

- a) przedsiębiorstwa państwowe, samorządu terytorialnego i spółdzielnie, jeżeli są prowadzone w zarządzie przedsiębiorstw państwowych, samorządu terytorialnego albo spółdzielni,
- b) przedsiębiorstwa znajdujące się pod zarządem państwowym,
- c) spółki handlowe, w których więcej niż połowa kapitału zakładowego należy do Skarbu Państwa lub przedsiębiorstw państwowych.

§ 3. 1. Nie wymagają uzyskania zezwolenia:

- a) sprzedaż wyrobów własnej produkcji, jeżeli dokonywana jest z pomieszczeń, na które nie jest wymagane wykupienie oddzielnej karty rejestracyjnej (art. 9 dekretu z dnia 21 grudnia 1945 r. o podatku obrotowym, Dz. U. R. P. z 1946 r. Nr. 3, poz. 23),
- b) czynności bankowe,
- c) sprzedaż przez właściciela lub posiadacza gospodarstwa rolnego, leśnego, ogrodowego, hodowlanego, rybnego, łowieckiego lub pszczelarskiego wytworów jego gospodarstwa.

2. Nie są wykonywaniem czynności handlowych w rozumieniu § 1):

- a) usługi rzemieślników w zakresie wykonywania przez nich rzemiosła,
- b) świadczenia polegające przeważnie na wykonywaniu pracy fizycznej, jeżeli przedsiębiorca nie zatrudnia sił najemnych, albo zatrudnia tylko siły pomocnicze,
- c) czynności polegające na wykonywaniu wolnego zawodu, a w szczególności działalność artystyczna, literacka, publicystyczna, lekarzy, lekarzy weterynarii, lekarzy dentyków, techników detykacyjnych, felczerów, położnych, pielęgniarek, adwokatów, notariuszów, obrońców sądowych, inżynierów oraz techników.

3. Przepisy ust. 1 pkt. a) i c) nie dotyczą sprzedaży za granicę.

§ 4. Obowiązek uzyskania zezwolenia władz przemysłowych dotyczy również osób, które na podstawie przepisów szczególnych uzyskały zezwolenie na wykonywanie czynności handlowych lub prowadzenie przedsiębiorstwa handlowego od innych władz, a nie od władz przemysłowych, a także osób, które uzyskały zezwolenie (koncesję) władz przemysłowych, ale przed dniem 15 listopada 1947 r.

§ 5. 1. Kto złożył przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, albo kto złożył po jego wejściu w życie podanie o zezwolenie na wykonywanie czynności handlowych lub prowadzenie przedsiębiorstwa handlowego w trybie przewidzianym rozporządzeniem Mini-

stra Przemysłu i Handlu z dnia 22 sierpnia 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 57, poz. 311), może te czynności wykonywać lub prowadzić przedsiębiorstwo od dnia złożenia podania o zezwolenie i uiszczenia opłat aż do rozstrzygnięcia sprawy, z zastrzeżeniem przepisów § 7.

2. Przewidziane w ust. 1 prawo wykonywania czynności handlowych lub prowadzenia przedsiębiorstwa handlowego bez uprzedniego uzyskania zezwolenia nie dotyczy branż i rodzajów handlu, wymienionych w zarządzeniach Ministerstwa Przemysłu i Handlu, wydawanych na podstawie § 38 rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 22 sierpnia 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr. 57, poz. 311), jeżeli podanie wniesione zostało po opublikowaniu zarządzenia w Monitorze Polskim.

§ 6. Gdy dla wykonywania czynności handlowych lub prowadzenia przedsiębiorstwa wymagane jest zezwolenie lub koncesja na podstawie prawa przemysłowego lub przepisów szczególnych, przepisy § 5 ust. 1 stosuje się tylko w jednym z następujących przypadków:

- 1) jeżeli ubiegający się o zezwolenie przewidziane w ustawie z dnia 2 czerwca 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 43, poz. 220): a) uzyskał zezwolenie lub koncesję od innych władz a nie od władz przemysłowych lub b) zawarł umowę z przedsiębiorstwem, dla którego prawnie zastrzeżono wyłączność kupna lub sprzedaży, uprawniającą ubiegającego się o zezwolenie do zawowego wykonywania zarobkowych czynności handlowych w zakresie tej wyłączności,
- 2) jeżeli władze przemysłowe wydadzą ubiegającemu się o zezwolenie zaświadczenie, że z punktu widzenia przepisów szczególnych nie ma przeszkód do tego, żeby zezwolenie uzyskał,
- 3) jeżeli ubiegający się o zezwolenie otrzymał licencję na przemysł określony, a czynności handlowe, które mają być wykonywane, nie zostały objęte zarządzeniem, o którym mowa w § 5 ust. 2.

§ 7. W przypadkach przewidzianych w §§ 5 i 6, jeżeli wydana będzie decyzja odmowna, władza przemysłowa wyznaczy równocześnie termin dla likwidacji przedsiębiorstwa. Termin ten nie może być krótszy niż miesiąc i dłuższy niż rok od chwili doręczenia ostatecznej decyzji.

§ 8. Kto wykonuje zawodowo zarobkowe czynności handlowe lub prowadzi przedsiębiorstwo handlowe nie posiadając zezwolenia, podlega karze przewidzianej w art. 27 prawa o wykroczeniach, jeśli tym samym czynem nie zostały naruszone jednocześnie przepisy zagrożone wyższą karą.

§ 9. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Równocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z

dnia 22 sierpnia 1947 r. w sprawie obowiązku uzyskania zezwolenia na prowadzenie przedsiębiorstw handlowych i zawodowe wykonywanie czynności handlowych (Dz. U. R. P. Nr. 57, poz. 310).

43.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 22 sierpnia 1947 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych o właściwości władz przemysłowych oraz o trybie i warunkach udzielania zezwoleń na prowadzenie przedsiębiorstw handlowych i zawodowe wykonywanie czynności handlowych.

(Dz. U.R.P. z dnia 1 września 1947 r. Nr 57, poz. 311).

Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 2 czerwca 1947 r. o zezwoleniach na prowadzenie przedsiębiorstw handlowych i zawodowe wykonywanie czynności handlowych (Dz. U. R. P. Nr. 43, poz. 220) oraz na podstawie art. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 lipca 1927 r. o izbach przemysłowo-handlowych (Dz. U. R. P. z r. 1936 Nr. 45, poz. 335) zarządza się co następuje:

§ 4. Przedsiębiorstwo, posiadające kilka oddzielnych zakładów, winno uzyskać oddzielne zezwolenie na prowadzenie każdego zakładu.

§ 5. Za oddzielny zakład handlowy uważa się stałe lub ruchome, zamknięte lub otwarte pomieszczenie, albo część takiego pomieszczenia, albo dwa lub więcej bezpośrednio ze sobą połączonych lub znajdujących się w obrębie jednego obejścia pomieszczeń.

§ 6. Zezwolenie upoważnia do prowadzenia przedsiębiorstwa w miejscu lub na obszarze, wskazanych w decyzji o udzieleniu zezwolenia.

§ 7. Przeniesienie przedsiębiorstwa do innego miejsca w obrębie obszaru, na którym właściwa jest władza, która udzieliła zezwolenia, wymaga zgody tej władzy.

2. Przeniesienie przedsiębiorstwa do miejsca, znajdującego się na obszarze, na którym właściwa jest inna władza przemysłowa, wymaga zgody właściwej władzy dla tego obszaru.

3. Podanie o zezwolenie na przeniesienie przedsiębiorstwa winno być wniesione do władzy, która udzieliła zezwolenia i przekazane przez tę władzę niezwłocznie wraz z aktami władzy terytorialnie właściwej.

4. Zmiana lub rozszerzenie przedmiotu przedsiębiorstwa wymaga zgody władzy właściwej odnośnie nowego przedmiotu przedsiębiorstwa. Władza właściwa wydaje decyzję na podstawie opinii izby przemysłowo-handlowej.

§ 9. 1. Zezwolenia na prowadzenie przedsiębiorstwa nie mogą być przedmiotem obrotu.

Zawarcie umowy spółki jawnej lub spółki na podstawie kodeksu zobowiązań nie ma wpływu na prawa i obowiązki posiadacza zezwolenia, które przewidziane są w rozporządzeniu niniejszym.

2. Dzierżawca i nabywca przedsiębiorstwa handlowego oraz zastępca (art. 5 i 38 prawa przemysłowego) winni uzyskać zezwolenie w tym samym trybie, co osoba mająca zamiar założyć przedsiębiorstwo.

§ 10. Do prowadzenia przedsiębiorstwa i wykonywania czynności handlowych na rachunek pozostałego przy życiu małżonka albo małoletnich zstępnych mają odpowiednie zastosowanie przepisy art. 40 prawa przemysłowego z tym, że w stosunku do osób, powołanych do dalszego prowadzenia przedsiębiorstwa lub wykonywania czynności handlowych, wymagane jest uzyskanie zezwolenia na prowadzenie przedsiębiorstwa.

§ 37. Przepisy rozporządzenia niniejszego stosuje się również do przedsiębiorstw handlowych, istniejących w dniu jego wejścia w życie, oraz do przedsiębiorstw handlowych, które na podstawie § 4 rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 22 sierpnia 1947 r. w sprawie obowiązku uzyskania zezwoleń na prowadzenie przedsiębiorstw handlowych i zawodowe wykonywanie czynności handlowych (Dz. U. R. P. Nr. 57, poz. 310) rozpoczęły działalność przed uzyskaniem zezwolenia z następującymi zmianami:

- a) w przypadku przewidzianym w § 13 ust. 1 podania o zezwolenie na prowadzenie przedsiębiorstw, które w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia działają na podstawie koncesyj lub zezwoleń udzielonych na mocy przepisów prawa przemysłowego albo przepisów szczególnych, wnosi się bezpośrednio do władzy właściwej, która udzieliła tej koncesji lub zezwolenia; władza właściwa może zażądać opinii zrzeszeń kupieckich i izby przemysłowo-handlowej,
- b) osoby, których podanie o udzielenie koncesji lub zezwoleń na podstawie prawa przemysłowego albo przepisów szczególnych nie zostały jeszcze w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia ostatecznie rozpoznane, winy uzupełnić swoje podania stosownie do przepisów § 23 najpóźniej w terminie 3-ch miesięcy od wejścia w życie niniejszego rozporządzenia; uzupełnione podania władza przemysłowa przekaze właściwym zrzeszeniom kupieckim; dalsze postępowanie toczyć się będzie według przepisów §§ 22—25.

Rozp. Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 22 sierpnia 1947 r. zostało zastąpione rozp. z dnia 11 marca 1948 r. (poz. 42 niniejszego zeszytu).

44.

DEKRET

z dnia 28 października 1947 r.

w sprawie obowiązku zawiadomienia o prowadzeniu przemysłu i wykonywaniu niektórych zajęć zarobkowych.

(Dz. U. R. P. z dnia 30 października 1947 r. Nr 68, poz. 403).

Art. 1. 1. Osoby, które w dniu 1 sierpnia 1947 r. prowadziły przemysł w rozumieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 468) z późniejszymi zmianami, albo wykonywały inne zajęcia zarobkowe, polegające na prywatno-prawnym, zawodowym i odpłatnym świadczeniu rzeczy lub usług, obowiązane są zawiadomić o tym właściwą miejscowo władzę przemysłową I instancji.

2. Osoby określone w ust. 1, o ile są objęte organizacjami samorządu zawodowego, obowiązane są złożyć zawiadomienie władzy tego samorządu.

3. Obowiązek ten dotyczy, także osób, które rozpoczęły prowadzenie przemysłu lub wykonywanie zajęć zarobkowych (ust. 1), w czasie od dnia 2 sierpnia 1947 r. do dnia wejścia w życie niniejszego dekretu.

Art. 2. 1. Od wykonania obowiązku, określonego w art. 1, wolne są osoby:

- a) wykonywujące prywatno-prawne zawodowe i odpłatne świadczenia rzeczy lub usług, wolne od podatku obrotowego, w myśl art. 3 dekretu z dnia 21 grudnia 1945 r. o podatku obrotowym (Dz. U. R. P. z 1946 r. Nr. 3, poz. 23),
- b) obowiązane do uzyskania zezwolenia na prowadzenie przedsiębiorstw handlowych i zawodowe wykonywanie czynności handlowych na podstawie ustawy z dnia 2 czerwca 1947 r. o zezwoleniach na prowadzenie przedsiębiorstw handlowych i zawodowe wykonywanie czynności handlowych (Dz. U. R. P. Nr 43, poz. 2 6 0) oraz rozporządzeń wydanych na podstawie tej ustawy.

2. Przepis ustępu poprzedniego nie zwalnia tych osób od obowiązku zawiadomienia o prowadzeniu przemysłu lub wykonywaniu zajęć wymienionych w ust. 1.

W tekście dekretu, zamieszczonym w Dzienniku Ustaw zacytowano omyłkowo poz. 260 Dz. Ust. z 1947 r. zamiast poz. 220.

Art. 3. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu, wydane w porozumieniu z Ministrami: Administracji Publicznej i Ziemi Odszkodowanych oraz z innymi zainteresowanymi ministrami, ustali tryb i terminy dokonania zawiadomienia oraz warunki uzyskania stwierdzenia o wypełnieniu obowiązku określonego w art. 1.

P. rozp. Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 15 listopada 1947 r. w sprawie zawiadomień o prowadzeniu przemysłu i wykonywaniu niektórych zajęć zarobkowych. (Dz. U.R.P. Nr 71, poz. 442).

Rozporządzenie to ustanowiło następujące terminy do wnoszenia zawiadomień:

- 1) dla osób prowadzących przemysł — do dnia 10 grudnia 1947 r.,
- 2) dla osób prowadzących przemysł rzemieślniczy — do dnia 20 grudnia 1947 r.,
- 3) dla wszystkich pozostałych osób — do dnia 31 grudnia 1947 r.

Art. 5. 1. Kto nie dopełni obowiązku, przewidzianego w przepisie art. 1 niniejszego dekretu lub w rozporządzeniach wydanych na jego podstawie, podlega karze aresztu do 3-ch miesięcy oraz grzywny do 500.000 zł. albo jednej z tych kar.

2. Do orzekania powołane są władze administracji ogólnej.

3. Jednocześnie ze skazaniem za przestępstwo określone w ust. 1 władza orzekająca zarządzi całkowite wstrzymanie ruchu zakładu przemysłowego do czasu spełnienia obowiązku określonego w art. 1.

Art. 7. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

45.

USTAWA ELEKTRYCZNA

z dnia 21 marca 1922 r.

w brzmieniu ustalonym obwieszczeniem Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 25 lutego 1935 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu tej ustawy (Dz. U. R.P. Nr 17, poz. 98).

Art. 1. Na wytwarzanie, przetwarzanie, przesyłanie lub rozdzielanie energii elektrycznej w celu zawodowego zbytu albo choćby bez zbytu, lecz w celu zasilania publicznych środków komunikacji, korzystających z prądu silnego, wymagane jest uprawnienie rządowe.

1. P. art. 3 ust. 1 lit. A) i art. 4 ustawy z dnia 3 stycznia 1946 r. o przejęciu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej (Dz. U.R.P. Nr 3, poz. 17).

2. P. art. 27 prawa o wykroczeniach.

Art. 23. Ustawa niniejsza uzyskuje moc obowiązującą po upływie dni 30 od jej ogłoszenia na całym obszarze Rzeczypospolitej z wyjątkiem województwa śląskiego.

46

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU W POROZUMIENIU Z MINISTREM SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 28 kwietnia 1923 r.

w przedmiocie koncesjonowania przemysłu zbierania i łapania kału ropnego i ropy naftowej.

(Dz. U.R.P. z dnia 11 maja 1923 r. Nr 49, poz. 348).

§ 1. Wykonywanie przemysłu zbierania i łapania kału ropnego i ropy naftowej wyciekłej

z kopalń, szybów, rurociągów i zbiorników na drogi, pola, do rowów, potoków i rzek jako też wykonywanie przemysłu przerabiania zakupywanego, względnie do przeróbki dostarczanego cudzego kału ropnego w okręgu eksploatacji i spływu kału i ropy uzależnia się na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego i stanisławowskiego od uzyskania koncesji w myśl § 24 austriackiej ustawy przemysłowej.

1. P. art. 198 ust. 3 rozp. o prawie przemysłowym w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U.R.P. Nr 40, poz. 350). Na mocy tego przepisu rozciągnięto moc obowiązującą rozporządzenia na obszar całego Państwa.

2. Z części województwa lwowskiego stworzono województwo rzeszowskie.

3. P. art. 27 prawa o wykroczeniach.

§ 2. Koncesje wymienione w § 1 wydawane będą przez urzędy wojewódzkie po zasięgnięciu opinii właściwej izby handlowo-przemysłowej.

Kompetencje „urzędów wojewódzkich“ (województw), dotyczące udzielania koncesji przewidzianych w rozp. przejęły wyższe urzędy górnicze (art. 198 pr. przem. w brzmieniu ustawy z dnia 10 marca 1934 r. — Dz. U.R.P. Nr 40, poz. 350).

47.

DEKRET

PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 14 stycznia 1936 r.

o przedsiębiorstwach zbierania i udzielania informacji o stosunkach gospodarczych.

(Dz. U.R.P. z dnia 15 stycznia 1936 r. Nr 3, poz. 16).

Art. 1. Przedsiębiorstwa zajmujące się zbieraniem i udzielaniem informacji o stosunkach gospodarczych (biura informacyjne) wolno prowadzić dopiero po uzyskaniu koncesji.

Art. 4. Przepisy, określające warunki udzielania koncesyj, nie wyłączając składania kaucji i jej wysokości, zakres działania przedsiębiorstwa oraz prawa i obowiązki koncesjonariusza, wyda w drodze rozporządzenia Minister Przemysłu i Handlu.

P. rozp. Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 25 lipca 1936 r. w sprawie przedsiębiorstw zbierania i udzielania informacji o stosunkach gospodarczych (poz. 48 niniejszego zeszytu).

Art. 5. Kto trudni się zawodem zbierania i udzielania informacji o stosunkach gospodarczych, nie posiadając wymaganych do tego uprawnień, podlega karze więzienia do lat 2 lub aresztu do lat 2.

Art. 6. Kto będąc właścicielem, zarządcą lub pracownikiem biura informacyjnego narusza przepisy dekretu niniejszego lub rozporządzeń wydanych na jego podstawie — podlega, jeżeli za czyn ten nie grozi kara surowsza z mocy innych przepisów, w drodze administracyjnej karze grzywny do 3.000 zł albo karze aresztu do 3 miesięcy, lub obu tym karom łącznie (150.000 zł).

48

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 25 lipca 1936 r.

w sprawie przedsiębiorstw zbierania i udzielania informacji o stosunkach gospodarczych.

(Dz. U. R. P. z dnia 8 sierpnia 1936 r. Nr 60, poz. 441).

Na podstawie art. 4 dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 stycznia 1936 r. o przedsiębiorstwach zbierania i udzielania informacji o stosunkach gospodarczych (Dz. U. R. P. Nr 3, poz. 16) zarządzam co następuje:

§ 1. Koncesje na prowadzenie przedsiębiorstwa zbierania i udzielania informacji o stosunkach gospodarczych, a w szczególności o stosunkach kredytowych i zdolności płatniczej przemysłowców i innych osób, mogą otrzymywać osoby fizyczne, obywatele polscy o nieposzlakowanej przeszłości, oraz osoby prawne, mające siedzibę w kraju.

§ 2. Przedsiębiorstwo, określone w § 1, jest obowiązane:

- a) prowadzić ewidencję zamówień i udzielanych informacji,
- b) zachowywać w ciągu pięciu lat odpisy zebranych oraz udzielonych informacji z zaznaczeniem nazwiska pracownika lub korespondenta, który informacji dostarczył,
- c) prowadzić ewidencję osób, zatrudnionych w przedsiębiorstwie, jak również korespondentów zamiejscowych,
- d) umożliwić upoważnionemu do przeprowadzenia kontroli delegatowi (delegatom) Ministra Przemysłu i Handlu lub wojewódzkiej władzy przemysłowej wgląd we wszelkie prowadzone przez przedsiębiorstwo księgi, wykazy, kartoteki i odpisy informacji, jak również w korespondencje i inne dokumenty, dotyczące działalności przedsiębiorstwa, oraz udzielać temu delegatowi (delegatom) żądanych wyjaśnień.

§ 3. (1) Przedsiębiorstwo nie może dokonywać wywiadów ani udzielać informacji:

- a) o instytucjach, których działanie pozostaje w związku z obroną Państwa,
- b) o instytucjach wojskowych oraz o instytucjach i przedsiębiorstwach państwowych,
- c) o stosunkach służbowych osób wojskowych w służbie czynnej i w Korpusie Ochrony Pogranicza, funkcjonariuszów Straży Granicznej oraz oficerów Policji Państwowej.

(2) Przedsiębiorstwo nie może udzielać informacji o instytucjach i zakładach przemysłowych, współpracujących lub pracujących dla

wojska, w zakresie spraw dotyczących obrony Państwa.

1. Funkcje Korpusu Ochrony Pogranicza i Straży Granicznej przejęły Wojska Ochrony Pogranicza, podległe Ministrowi Obrony Narodowej.

2. Policja Państwowa została rozwiązana, a funkcje jej przejęła Milicja Obywatelska.

§ 4. Przedsiębiorstwo powinno posiadać kierownika, którym może być bądź sam koncesjonariusz, bądź osoba przez niego ustanowiona za zgodą władzy udzielającej koncesji.

§ 5. (1) Na zabezpieczenie roszczeń do przedsiębiorcy, powstałych z tytułu szkody, wynikłej z czynności zawodowych przedsiębiorstwa, przedsiębiorca powinien złożyć przed wydaniem mu dokumentu koncesyjnego kaucję w wysokości 10.000 zł. Złożenie kaucji nie zwalnia przedsiębiorcy od osobistej odpowiedzialności.

(5) W razie zmniejszenia się kaucji lub jej wartości, przedsiębiorca powinien uzupełnić kaucję w terminie miesiąca do pierwotnej wysokości.

49.

DEKRET

z dnia 30 listopada 1945 r.

o koncesjonowaniu przedsiębiorstw przemysłu gastronomicznego.

(Dz. U.R.P. z dnia 17 grudnia 1945 r. Nr 57, poz. 322)

Art. 1. Przemysł gastronomiczny wolno prowadzić dopiero po uzyskaniu koncesji.

Art. 2. Przemysł gastronomiczny obejmuje w szczególności: restauracje, bary, bufety, pasteciarnie, kawiarnie, cukiernie, winiarnie, stołówki, jadalnie.

Art. 3. Rozporządzenie Ministra Aproprowizacji i Handlu określi warunki udzielania koncesji, władze powołane do ich udzielania oraz tryb postępowania, tudzież przepisy w sprawie rozmieszczenia i prowadzenia przedsiębiorstw przemysłu gastronomicznego.

Przepisy te mogą zobowiązywać osoby trudniące się przemysłem gastronomicznym do składania władzy wyznaczonej przez Ministra Aproprowizacji i Handlu cenników do zatwierdzenia.

1. P. dekret z dnia 27 marca 1947 r. o zmianach organizacji i zakresie działania naczelnych władz administracyjnych (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 130).

2. P. rozp. Ministra Aproprowizacji i Handlu z dnia 23 lutego 1946 r. w sprawie wykonania dekretu z dnia 30 listopada 1945 r. o koncesjonowaniu przedsiębiorstw przemysłu gastronomicznego (poz. 50 niniejszego zeszytu).

Art. 4. Osoby, które dotychczas prowadziły przedsiębiorstwa przemysłu gastronomicznego, obowiązane są w ciągu dwóch miesięcy od dnia

wejścia w życie rozporządzenia, przewidzianego w art. 3, wystąpić do właściwej władzy o udzielenie koncesji.

Art. 5. Prowadzący przemysł gastronomiczny z naruszeniem przepisów niniejszego dekretu lub przepisów rozporządzeń wydanych w jego wykonaniu podlega ukaraniu według przepisów prawa przemysłowego.

50.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA APROWIZACJI I HANDLU

z dnia 23 lutego 1946 r.

w sprawie wykonania dekretu z dnia 30 listopada 1945 r. o koncesjonowaniu przedsiębiorstw przemysłu gastronomicznego.

(Dz. U.R.P. z dnia 17 kwietnia 1946 r. Nr 12 poz. 83).
Sprostowanie błędów: obwieszczenie Ministra Aproprowizacji i Handlu z dnia 7 lutego 1947 r. (Dz. U.R.P. Nr 21, poz. 87).

Na podstawie art. 3, 4 i 8 dekretu z dnia 30 listopada 1945 r. o koncesjonowaniu przedsiębiorstw przemysłu gastronomicznego (Dz. U. R. P. Nr 57, poz. 322) zarządzam, co następuje:

§ 1. Do prowadzenia przemysłu gastronomicznego stosuje się przepisy prawa przemysłowego (Dz. U. R. P. z 1927 r. Nr 53, poz. 468) z późniejszymi zmianami (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr 29, poz. 293, Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr 25, poz. 209, Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr 40, poz. 350, Dz. U. R. P. z 1938 r. Nr 60, poz. 463), chyba że dekret z dnia 30 listopada 1945 r. o koncesjonowaniu przedsiębiorstw przemysłu gastronomicznego (Dz. U. R. P. Nr 57, poz. 322) i rozporządzenie niniejsze stanowią inaczej.

§ 2. Przepisom niniejszego rozporządzenia nie podlegają:

- a) stołówki i jadalnie, prowadzone przez urzędy i instytucje państwowe lub samorządowe, organizacje polityczne, spółdzielnie lub związki spółdzielni (spółdzielnie otwarte), których działalność handlowa obejmuje poza członkami wszystkich zgłaszających się, oraz przez przedsiębiorstwa prywatne; zadaniem tych jadalni i stołówek może być wyłącznie żywienie pracowników tych urzędów, instytucji, organizacji i przedsiębiorstw, jak również członków ich rodzin, pod warunkiem, że takie stołówki i jadalnie nie są dostępne dla osób postronnych,
- b) stołówki i jadalnie, prowadzone przez spółdzielnie, których działalność handlowa obejmuje tylko członków (spółdzielnie zamknięte) i o ile zadaniem tych stołówek i jadalni jest żywienie wyłącznie własnych członków i pracowników, jak rów-

niez członków ich rodzin, pod warunkiem, że takie stołówki i jadalnie nie są dostępne dla osób postronnych,

- c) stołówki i jadalnie, prowadzone przez instytucje charytatywne i społeczne, których zadaniem jest żywienie podopiecznych jak również własnych pracowników i członków ich rodzin, a które nie są dostępne dla osób postronnych.
- d) probierne kawy, herbaty i wina przy sklepach handlujących takimi artykułami pod warunkiem, że nie wydają one do spożycia na miejscu żadnych innych artykułów,
- e) zakłady cukiernicze prowadzone przez osoby, posiadające własne warsztaty cukiernicze, jeżeli zakłady te działają na podstawie karty rzemieślniczej zgodnie z przepisami prawa przemysłowego, pod warunkiem, że sprzedają one na zewnątrz i wydają do spożycia na miejscu jedynie własne wyroby wyłącznie przemysłu cukierniczego,
- f) punkty sprzedaży przeznaczone do spożycia na miejscu mleka lub napojów takich jak lemoniada, pod warunkiem, że nie wydają one do spożycia żadnych innych wyrobów ani artykułów poza mlekiem oraz lemoniadą.

§ 3. Przedsiębiorstwa przemysłu gastronomicznego mogą być prowadzone pod jedną z następujących nazw: restauracja, bar, bufet, pasztecarnia, kawiarnia, cukiernia, winiarnia-piwiarnia, pokoje gościnne przy handlu win, wódek i t. d., herbaciarnia i jadalnia.

§ 4. Przedsiębiorcy, prowadzącemu przemysł gastronomiczny, wolno:

1) w zewnętrznym oznaczeniu przedsiębiorstwa używać nazwy „restauracja” tylko na oznaczenie przedsiębiorstwa, które wydaje do spożycia na miejscu przy stolikach gorące i zimne potrawy i napoje oraz posiada oprócz pokoju bufetowego:

- a) co najmniej jedną salę odpowiednio urządzoną i umeblowaną z możliwością spożywania potraw przynajmniej przy 10 stolikach,

- b) kuchnię i skład na produkty w specjalnych pomieszczeniach,

- c) toaletę damską i męską

Zd. nast. w pkt. c) pominięto.

- d) oświetlenie elektryczne, jeżeli w danej miejscowości istnieje sieć elektryczna, przeznaczona do publicznego użytku,

- e) wodociąg i kanalizację, jeżeli w danej miejscowości istnieje sieć wodociągowa i kanalizacyjna, przeznaczona do publicznego użytku,

- f) umywalnię,

- g) szatnię;

2) w zewnętrznym oznaczeniu przedsiębiorstwa używać nazwy „bar“ tylko na oznaczenie przedsiębiorstwa gastronomicznego, które wydaje gorące i zimne potrawy oraz napoje do spożycia na miejscu i posiada:

- a) pokój bufetowy odpowiednio urządzony,
- b) kuchnię i skład na produkty w specjalnych na ten cel pomieszczeniach,
- c) toaletę,
- d) oświetlenie elektryczne, jeżeli w danej miejscowości istnieje sieć elektryczna, przeznaczona do publicznego użytku,
- e) wodociąg i kanalizację, jeżeli w danej miejscowości istnieje sieć wodociągowa i kanalizacyjna, przeznaczona do publicznego użytku;

3) w zewnętrznym oznaczeniu przedsiębiorstwa używać nazwy „kawiarnia“ tylko na oznaczenie przedsiębiorstwa gastronomicznego, które przeznaczone jest do spożywania na miejscu przekąsek zimnych i gorących, słodczych, ciast oraz napojów i posiada:

- a) co najmniej jedną salę odpowiednio urządzoną i umeblowaną z możliwością spożywania przy stolikach,
  - b) kuchnię i skład na produkty w specjalnych na ten cel pomieszczeniach,
  - c) toaletę damską i męską;
- Zd. 2 w pkt. c) pominięto.
- d) oświetlenie elektryczne, jeśli w danej miejscowości istnieje sieć elektryczna, przeznaczona do publicznego użytku,
  - e) wodociąg i kanalizację, jeżeli w danej miejscowości istnieje sieć wodociągowa i kanalizacyjna, przeznaczona do publicznego użytku,
  - f) umywalnię,
  - g) szatnię;

4) w zewnętrznym oznaczeniu przedsiębiorstwa używać nazwy „cukiernia“ tylko na oznaczenie przedsiębiorstwa gastronomicznego, którego zadaniem jest sprzedaż wyrobów cukierniczych i słodczych oraz sprzedaż takich napojów, jak: kawa, herbata, mleko, woda sodowa, lemoniada, czekolada, kefir do spożycia na miejscu i posiada:

- a) pokój bufetowy odpowiednio urządzony,
- b) oświetlenie elektryczne, jeżeli w danej miejscowości istnieje sieć elektryczna, przeznaczona do publicznego użytku,
- c) wodociąg i kanalizację, jeżeli w danej miejscowości istnieje sieć wodociągowa i kanalizacyjna, przeznaczona do publicznego użytku;

5) w zewnętrznym oznaczeniu przedsiębiorstwa używać nazwy „bufet“ tylko na oznaczenie przedsiębiorstwa gastronomicznego, które znajduje się na dworcach kolejowych, autobusowych lotniskach, przystaniach, teatrach, kinach, salach widowiskowych, klubach itp. oraz wydaje do spożycia na miejscu gorące i zimne potrawy i napoje;

6) w zewnętrznym oznaczeniu przedsiębiorstwa używać nazwy „pasztecarnia“ tylko na oznaczenie przedsiębiorstwa gastronomicznego, które poza sprzedażą na zewnątrz wydaje do spożycia na miejscu potrawy zimne i gorące oraz napoje i odpowiada warunkom, przewidzianym wyżej pkt 2 lit. a), b), d) i e);

7) w zewnętrznym oznaczeniu przedsiębiorstwa używać nazwy „winiarnia piwiarnia“ lub „pokoje gościnne przy handlu win, wódek itd.“ albo „herbaciarnia“ tylko na oznaczenie przedsiębiorstwa gastronomicznego, które poza sprzedażą napojów i artykułów spożywczych na zewnątrz wydaje do spożycia na miejscu gorące i zimne potrawy i napoje, przy czym posiada odpowiednio urządzone pokoje i odpowiada warunkom, przewidzianym pkt. 1 lit. b), c), d), e), f) i g);

8) w zewnętrznym oznaczeniu przedsiębiorstwa używać nazwy „jadłodajnia“ tylko na oznaczenie przedsiębiorstwa gastronomicznego, które wydaje śniadania, obiady i kolacje i posiada co najmniej jeden pokój z ogólnym stołem bądź oddzielnym stolikiem do spożycia na miejscu oraz odpowiednio urządzoną kuchnię.

§ 5. Przedsiębiorstwa gastronomiczne, wymienione w § 3, mogą być łączone np. restauracja-bar, restauracja-kawiarnia, kawiarnia-cukiernia, przy czym na zewnątrz nazwa ta musi być uwidoczniiona.

§ 6. Przedsiębiorstwo gastronomiczne można prowadzić dopiero po uzyskaniu koncesji, wyraźnie ustalającej, na jakiego rodzaju przedsiębiorstwo jest ona wydana.

§ 7. Do udzielania koncesji na prowadzenie nowych przedsiębiorstw przemysłu gastronomicznego są powołane starostwa (referaty a prowizacji i handlu), a w miastach wydzielonych z powiatów oraz w Warszawie i w Łodzi zarządy miejskie.

§ 11. 1. Koncesja jest wydawana na czas nieograniczony i nie może być odstępowana innej osobie lub wdzierżawiana bez zgody władzy udzielającej koncesji.

2. W miejscowościach uzdrowiskowych i letniskowych, jak również w czasie organizowania imprez dorywczych, dopuszczalne jest wydawanie koncesji sezonowych bądź ograniczonych co do czasu trwania.

§ 16. Osoba, która uzyskała koncesję, obowiązana jest uruchomić przedsiębiorstwo gastronomiczne w ciągu trzech miesięcy od daty doręczenia koncesji. W razie nieuruchomienia przedsiębiorstwa w tym okresie koncesja wygasa. Z ważnych względów termin na uruchomienie przedsiębiorstwa może być przedłużony przez władze udzielającą koncesji.

§ 17. Osoby i instytucje prowadzące przedsiębiorstwa przemysłu gastronomicznego na zasadzie dotychczasowych przepisów, obowiązane są w ciągu 2 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia wystąpić do właści-

wej władzy o udzielenie koncesji z zachowaniem przepisów przewidzianych w § 13 i z dołączeniem dowodu należenia do zawodowego zrzeszenia przemysłu gastronomicznego oraz jego opinii o tym przedsiębiorstwie.

Ust. 2 i dalsze pominięto.

51.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 22 marca 1928 r.

o kwalifikacjach zawodowych osób trudniących się samodzielnie kuciem koni.

(Dz. U.R.P. z dnia 24 marca 1928 r. Nr 36, poz. 334).
Zmiany: rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 lipca 1932 r. (Dz. U.R.P. Nr 67, poz. 622).

Art. 1. Zawód kucia koni może być wykonywany samodzielnie tylko przez osoby, które posiadają odpowiednie ku temu kwalifikacje, stwierdzone w sposób przewidziany w niniejszym rozporządzeniu.

Postanowienia niniejszego rozporządzenia nie mają zastosowania do osób, które przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia trudniły się samodzielnie zawodowym kuciem koni, bądź posiadały świadectwa, uprawniające je do samodzielnego wykonywania tego zawodu, wydane na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów.

Postanowienia te nie dotyczą również pracowników zatrudnionych u jednego posiadacza koni kuciem tylko tych koni, które znajdują się w jego posiadaniu.

Art. 2. Do samodzielnego wykonywania zawodu kucia koni ukwalifikowane są — w rozumieniu niniejszego rozporządzenia — osoby, które: ukończyły kurs kucia koni i złożyły wymagany końcowy egzamin w jednej ze szkół, wymienionych w art. 3, bądź też złożyły egzamin z kucia koni przed jedną z komisyj, wymienionych w tymże artykule.

Art. 3. Do przeprowadzenia egzaminów z kucia koni i wydawania świadectw, stwierdzających posiadanie kwalifikacji do samodzielnego wykonywania zawodu kucia koni, uprawnione są:

1) wojskowe szkoły i kursy kucia koni upoważnione do tego przez Ministra Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrami Rolnictwa oraz Przemysłu i Handlu,

2) cywilne szkoły i kursy kucia koni, upoważnione do tego przez wojewódzką władzę administracji ogólnej,

3) państwowe komisje egzaminacyjne, ustanawiane przez wojewodów (Komisarza Rządu m. st. Warszawy) na zasadach, które określi Minister Rolnictwa w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu,

4) komisje egzaminacyjne powołane przez właściwe izby rzemieślnicze, a także organizacje społeczne, instytucje i zakłady upoważnione do tego przez wojewodę na podstawie zasad, które określi Minister Rolnictwa w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu.

Wzór świadectw ustali Minister Rolnictwa w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu, a dla wojskowych szkół i kursów kucia koni również w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych.

1. Kompetencje Ministra Spraw Wojskowych, przewidziane w rozporządzeniu, przejął Minister Obrony Narodowej, kompetencje Ministra Rolnictwa — Minister Rolnictwa i Reform Rolnych, kompetencje Komisarza Rządu na m. st. Warszawę — Prezydent m. st. Warszawy.

2. P. rozp. Ministra Rolnictwa z dnia 1 października 1928 r. w sprawie wykonania rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych osób trudniących się samodzielnie kuciem koni (poz. 52 niniejszego zeszytu).

Art. 5. Winni samodzielnego wykonywania zawodowego kucia koni bez uzyskania kwalifikacji, określonych w niniejszym rozporządzeniu, będą karani — o ile czyn ten nie jest zagrożony surowszą karą w obowiązujących innych ustawach — grzywną do 500 złotych lub aresztem do 14 dni.

Orzecznictwo w tych sprawach należy do powiatowej władzy administracji ogólnej, która w orzeczeniach skazujących orzeknie — na wypadek niemożności ściągnięcia grzywny — karę zastępczego aresztu według słusznego uznania, jednak nie ponad dni 14.

P. art. 10 pr. o wyk. i art. 12 przep. wpr. k. k. i pr. o wyk.

Art. 6 ust. 1 i 2 utraciły moc obow. w związku z wejściem w życie k. p. k.

(Ust. 3) Żądanie przekazania sprawy sądowi nie wstrzymuje ściągania grzywny.

Art. 8. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie na całym obszarze Rzeczypospolitej z wyjątkiem województwa śląskiego z dniem 1 października 1928 r....

52.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA

z dnia 1 października 1928 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Przemysłu i Handlu, Spraw Wojskowych i Skarbu w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych osób, trudniących się samodzielnie kuciem koni.

(Dz. U.R.P. z dnia 6 listopada 1928 r. Nr 92, poz. 807).
Zmiany: rozp. Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 20 października 1932 r. (Dz. U.R.P. Nr 1/1933, poz. 2).

Na podstawie artykułów 3, 4 i 7 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22

marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych osób trudniących się samodzielnie kuciem koni (Dz. U. R. P. Nr 36, poz. 334) zarządza się co następuje:

§ 1. Do samodzielnego wykonywania zawodu kucia koni uprawnione są osoby:

a) które ukończyły cywilne szkoły lub kursy kucia koni, upoważnione przez wojewodę do przeprowadzania egzaminów i wydawania świadectw, stwierdzających posiadanie kwalifikacji do samodzielnego wykonywania zawodu kucia koni i które ponadto złożyły wymagany końcowy egzamin, albo

b) które ukończyły wojskowe szkoły lub kursy kucia koni, upoważnione przez Ministra Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrami Rolnictwa oraz Przemysłu i Handlu do wykonywania czynności, wymienionych w punkcie a) niniejszego paragrafu, i złożyły wymagany końcowy egzamin, albo

c) które złożyły wymagany egzamin przed komisją egzaminacyjną, ustanowioną przez wojewodę (Komisarza Rządu m. st. Warszawy) lub przed komisją egzaminacyjną, powołaną przez instytucję upoważnioną do tego przez wojewodę (Komisarza Rządu m. st. Warszawy) według zasad, określonych w §§ 20 do 27 rozporządzenia niniejszego.

Postanowienia niniejszego rozporządzenia nie mają zastosowania do osób, które przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia trudniły się samodzielnie zawodowym kuciem koni, bądź posiadały świadectwa, uprawniające je do samodzielnego wykonywania tego zawodu, wydane na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów.

Postanowienia te nie dotyczą również pracowników zatrudnionych u jednego posiadacza koni kuciem tylko tych koni, które znajdują się w jego posiadaniu.

§ 2. Cywilne szkoły i kursy kucia koni upoważnia do przeprowadzania egzaminów i wydawania świadectw (§ 1 p. a) wojewoda przez zatwierdzenie statutowych tych szkół i kursów.

O szkołach i kursach, które uzyskały upoważnienie do przeprowadzania egzaminów i wydawania świadectw, właściwy wojewoda (Komisarz Rządu m. st. Warszawy) podaje do wiadomości publicznej w dzienniku wojewódzkim.

§ 17. Do przeprowadzania egzaminów i wydawania świadectw, stwierdzających posiadanie kwalifikacji do samodzielnego wykonywania zawodu kucia koni, upoważnione są:

a) kursy dla wojskowych zawodowych majstrów-podkuwaczy w szkole podoficerów zawodowych służby weterynaryjnej;

b) kursy oddziałowe kucia koni — z tym ograniczeniem, że kursy te mogą wydawać świadectwa, wymienione w ustępie pierwszym niniejszego paragrafu, tylko tym osobom, któ-

re złożyły egzamin do czeladnika kowalskiego, wymagany w prawie przemysłowym.

§ 20. (ust. 1) Do przeprowadzenia egzaminów dla osób, które nie ukończyły szkoły lub kursu kucia koni, wojewoda (Komisarz Rządu m. st. Warszawy) ustanawia państwową komisję egzaminacyjną.

§ 27. Wojewoda (Komisarz Rządu m. st. Warszawy) może upoważnić w razie potrzeby właściwe izby rzemieślnicze, a także organizacje społeczne, samorządowe i inne instytucje i zakłady, do powoływania komisji egzaminacyjnych do przeprowadzania egzaminów z kucia koni i wydawania świadectw, stwierdzających uzdolnienie do samodzielnego wykonywania zawodu podkuwacza.

53.

USTAWA

z dnia 12 marca 1932 r.

o sprzedaży nawozów sztucznych.

(Dz. U. R. P. z dnia 12 kwietnia 1932 r. Nr 30, poz. 300)

Art. 1. Wyrażenie „nawozy sztuczne“ w rozumieniu ustawy niniejszej oznacza wszelkie produkty pochodzenia przemysłowego lub kopalnego, przeznaczone do użyźniania gleby i zawierające co najmniej jeden z następujących składników: azot (N), fosfor (P), potas (K) lub wapń (Ca).

Art. 2. (1) Sprzedaż nawozów sztucznych może się odbywać jedynie zgodnie z postanowieniami ustawy niniejszej oraz rozporządzenia na jej podstawie wydanych.

(2) Minister Rolnictwa w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu może w rozporządzeniu określić, które z postanowień przewidzianych w ustawie niniejszej, nie będą miały zastosowania do sprzedaży drobnych ilości poszczególnych nawozów sztucznych, a także do sprzedaży nawozów sztucznych zagranicę.

1. Kompetencje Ministra Rolnictwa, przewidziane w ustawie, przejął Minister Rolnictwa i Reform Rolnych.

2. P. rozp. Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 5 września 1932 r. o sprzedaży nawozów sztucznych (poz. 54 niniejszego zeszytu).

Art. 3. W reklamach i wszelkiego rodzaju ogłoszeniach o produktach, sprzedawanych jako nawozy sztuczne, na opakowaniu tych produktów, a także w dowodach, sporządzanych przy ich sprzedaży, nie wolno używać nazw i określeń, mogących wprowadzić w błąd kupującego co do rodzaju, pochodzenia lub składu chemicznego tych produktów.

Art. 4. (1) Jednocześnie z wydaniem (wysłaniem) nawozu sztucznego każdy sprzedawca powinien wydać (wysłać) nabywcy pisemne świadectwo, które winno zawierać:

- a) wyrazy „nawóz sztuczny”,
- b) nazwę nawozu sztucznego,
- c) określenie jakościowe istotnego(nych) dla danego nawozu sztucznego składnika(ków), użytecznego(nych) dla roślin, jak również określenie ilościowe tego (tych) składnika(ków), wyrażone w jednej osobnej liczbie dla każdego z istotnych składników.
- d) imię i nazwisko sprzedawcy (lub firmę) oraz adres sprzedawcy,
- e) datę wydania (wysłania) nawozu sztucznego.

(2) Za równorzędne z pisemnym zaświadczeniem będą uważane: rachunek, list przewozowy i inne dokumenty, używane w obrocie towarowym, o ile zawierają treść dla zaświadczenia wymaganą.

(3) Jeżeli sprzedawca wydaje (wysyła) nawóz sztuczny nie nabywcy, lecz osobie, przez niego wskazanej, to zaświadczenie winien wydać (wysłać) bezpośrednio tej osobie.

(4) Nabywca nawozu sztucznego, o ile jest nim osoba, handlująca nawozami sztucznymi, obowiązany jest przechowywać w ciągu roku otrzymane od sprzedawcy zaświadczenie.

(5) Minister Rolnictwa w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu może w rozporządzeniu ustalić dla poszczególnych nawozów sztucznych, jakie dane, poza wymienionymi w pp. a) — e) ust. 1, nie mogą, jakie zaś winny być zamieszczane przez sprzedawcę w zaświadczeniu; jakie składniki, użyteczne dla roślin, należy podawać jako istotne dla nawozu o danej nazwie, jakie zaś z tych składników dla nawozu o tej nazwie podawane być nie mogą, jak również ustanowić obowiązujący sprzedawcę sposób określania w zaświadczeniu tych składników (pkt. c) ust. 1); ustanowić dla wszystkich lub niektórych kategorii sprzedawców obowiązek rejestrowania miejsc sprzedaży, a także obowiązek prowadzenia wykazów sprzedanych nawozów sztucznych w sposób, w rozporządzeniu określony.

P. rozp. powołane w uw. 2 do art. 2.

Art. 5. (1) Minister Rolnictwa w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu może w rozporządzeniu zezwolić poszczególnym kategoriom sprzedawców odnośnie do poszczególnych rodzajów nawozów sztucznych na niepodawanie w zaświadczeniu określeń, wymaganych w myśl art. 4 pkt. c) w wypadkach, gdy zawartość w nawozie sztucznym istotnego (nych) dla danego nawozu składnika (ków) użytecznego (nych) dla roślin nie może być sprzedawcy dokładnie znana w chwili wydania (wysłania) nawozu sztucznego, a także określić, w jakim terminie dane te (art. 4 pkt. c) winny być podane do wiadomości nabywcy.

(2) W tych wypadkach sprzedawca winien w zaświadczeniu umieścić informacje dla nabywcy, przed upływem jakiego terminu określenie

istotnych dla danego nawozu sztucznego składników użytecznych dla roślin będzie podane do jego wiadomości.

Art. 6. Minister Rolnictwa może rozporządzeniem, wydanym w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu, wprowadzić obowiązek sprzedaży poszczególnych nawozów sztucznych w opakowaniu, określić rodzaj i sposób opakowania, a w szczególności sposób zamknięcia opakowania oraz wagę brutto lub netto nawozu, sprzedawanego w jednostce opakowania.

Art. 7. (1) Jeżeli nawóz sztuczny sprzedawany jest w opakowaniu, sprzedawca winien umieścić w sposób widoczny na opakowaniu napis, zawierający dane, wymienione w art. 4 pkt. a) i b), oraz nazwę przedsiębiorstwa (kopalni, zakładu przemysłowego), z którego nawóz sztuczny pochodzi, w stosunku zaś do nawozu pochodzenia zagranicznego nazwę kraju, z którego nawóz pochodzi.

(2) Minister Rolnictwa w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu może w rozporządzeniu określić dla poszczególnych nawozów sztucznych, jakie dane, poza wymienionymi w ustępie poprzednim, nie mogą, jakie zaś winny być umieszczane w napisie na opakowaniu, a także ustalić obowiązujący sprzedawcę sposób określania tych danych w napisie, sposób umieszczania napisu na opakowaniu oraz wzór napisu.

P. rozp. powołane w uw. 2 do art. 2.

Art. 8. Minister Rolnictwa w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu w rozporządzeniu określi dla poszczególnych nawozów sztucznych nie podlegającą odpowiedzialności karnej wielkość odchyień, jakie mogą zachodzić między rzeczywistą zawartością istotnego (nych) dla danego nawozu sztucznego składnika (ków) użytecznego (nych) dla roślin, a ilościowym określeniem tego (tych) składnika (ków) w zaświadczeniu i w napisie na opakowaniu.

P. rozp. powołane w uw. 2 do art. 2.

Art. 9. (1) Minister Rolnictwa w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu może w rozporządzeniu określić dla poszczególnych nawozów sztucznych najmniejszą procentową ilość istotnych dla nawozu o danej nazwie składników użytecznych dla roślin, jaka w nawozie tym znajdować się winna, jak również największą dopuszczalną w tym nawozie procentową ilość składników szkodliwych dla roślin.

(2) Sprzedaż nawozów sztucznych o zawartości składników użytecznych i szkodliwych dla roślin, nie odpowiadającej normom, ustalonym dla tych nawozów w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa, wydanym w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu, jest zabroniona.

P. rozp. powołane w uw. 2 do art. 2.

Art. 10. Minister Rolnictwa w porozumieniu z Ministrem Skarbu oraz Ministrem Przemysłu i Handlu może w drodze rozporządzeń wprowadzić obowiązek zaopatrywania nawozów sztucznych, przywożonych z zagranicy, w zaświadczenia, określone w rozporządzeniu, ustanowić kontrolę przywożonych z zagranicy nawozów sztucznych na koszt osób, przywożących te nawozy, oraz zabronić przywozu tych nawozów, których sprzedaż, stosownie do postanowień ustawy niniejszej, oraz rozporządzeń, na jej podstawie wydanych, jest niedozwolona.

Art. 11. (1) Nadzór nad sprzedażą nawozów sztucznych i nad sprowadzaniem nawozów sztucznych z zagranicy sprawuje stosownie do postanowień ustawy niniejszej Minister Rolnictwa w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu przez upoważnione do tego państwowe urzędy i instytucje.

(2) Minister Rolnictwa w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Ministrem Przemysłu i Handlu może powołać do współdziałania z urzędami i instytucjami, przewidzianymi w ustępie poprzednim, organizacje samorządu terytorialnego, w porozumieniu zaś z Ministrem Przemysłu i Handlu organizacje samorządu gospodarczego, a także odpowiednie organizacje społeczno-rolnicze, nie zajmujące się zawodowo handlem nawozami sztucznymi.

(3) Czynności, wymienione w artykule niniejszym, o ile dotyczą sprowadzania nawozów sztucznych z zagranicy, wykonywane będą również w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

1 Kompetencje Ministra Spraw Wewnętrznych, przewidziane w ustawie, przejął Minister Administracji Publicznej, odnośnie zaś terenów Ziemi Odzyskanych — Minister Ziemi Odzyskanych.

2. P. rozp. powołane w uw. 2 art. 2.

Art. 13. (1) W celu wykonywania nadzoru nad sprzedażą nawozów sztucznych i nad sprowadzaniem nawozów sztucznych z zagranicy stosownie do postanowień ustawy niniejszej oraz rozporządzeń na jej podstawie wydanych, funkcjonariusze upoważnionych państwowych urzędów i instytucyj oraz wyznaczeni w tym celu członkowie władz i funkcjonariusze organizacji, powołanych do współdziałania stosownie do art. 11, mają prawo:

a) wstępu do wszelkich handlowych pomieszczeń przedsiębiorstw, sprzedających nawozy sztuczne;

b) kontrolowania przywożonych z zagranicy nawozów sztucznych w granicznych lub wewnętrznych punktach odprawy celnej;

c) bezpłatnego brania próbek nawozów sztucznych w ilości niezbędnej do przeprowadzenia analizy;

d) przeglądania zaświadczeń oraz wykazów, przewidzianych w art. 4.

Art. 14. Sprzedawca, winny dokonania sprzedaży nawozu sztucznego, w którym rzeczywi-

sta zawartość istotnych dla danego nawozu składników użytecznych dla roślin różni się na niekorzyść nabywcy od podanej w wydaniu przez sprzedawcę zaświadczeniu w stopniu większym, niż to jest dopuszczalne przez określoną dla tego odchylenia normę, karany będzie grzywną do 3.000 złotych i aresztem do 6 tygodni, albo jedną z tych kar. (150.000 zł.)

Art. 15. Sprzedawca, winny dokonania sprzedaży nawozu sztucznego, którego sprzedaż jest niedozwolona, ulegnie karze grzywny do 3.000 złotych i aresztu do 6 tygodni, albo jednej z tych kar. (150.000 zł.)

Art. 16. Winny naruszenia przepisów ustawy niniejszej oraz rozporządzeń, na jej podstawie wydanych, o ile czyn nie stanowi przestępstwa przewidzianego w art. 14—15, ulegnie karze grzywny do 1.000 złotych i aresztu do 2 tygodni, albo jednej z tych kar. (50.000 zł.)

Art. 17. (1) Orzecznictwo w sprawach o naruszenie przepisów ustawy niniejszej oraz rozporządzeń, na jej podstawie wydanych, należy do powiatowej władzy administracji ogólnej.

(2) W orzeczeniu karnym należy orzec, na wypadek niemożności ściągnięcia grzywny, karę zastępczego aresztu według słusznego uznania, jednak nie powyżej 6 tygodni.

P. art. 10 pr. o wyk. i art. 12 przep. wpr. k. k. i pr. o wyk.

54.

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

z dnia 5 września 1932 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu oraz Ministrem Spraw Wewnętrznych o sprzedaży nawozów sztucznych.

(Dz. U. R. P. z dnia 7 grudnia 1932 r. Nr 108, poz. 890)

Na podstawie art. 2, 4, 5, 7 — 9, 11 — 13 oraz 18 ustawy z dnia 12 marca 1932 r. o sprzedaży nawozów sztucznych (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 300) zarządza się co następuje:

§ 1. W wydawanym (wysyłanym) nabywcy pisemnym zaświadczeniu, przewidzianym w art. 4 ustawy z dnia 12 marca 1932 r. o sprzedaży nawozów sztucznych (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 300), sprzedawca winien określić istotne dla danego nawozu sztucznego składniki użyteczne dla roślin w sposób następujący:

dla saletry chilijskiej naturalnej, syntetycznej saletry sodowej, saletry wapniowej, siarczanu amonowego, chlorku amonowego (salmiaku), mocznika, saletry amonowej i azotniaku — winna być podana

w jednej liczbie zawartość azotu (N) przez użycie wyrażenia „... % azotu (N)“;

dla superfosfatu zwykłego i podwójnego, żużli Thomasa (tomasyny, tomasówki) i żużli pokrewnych oraz mączki fosforowej — winna być podana w jednej liczbie zawartość (rzeczywista lub przeliczeniowa) bezwodnika kwasu fosforowego (P_2O_5) przez użycie wyrażenia „..... % P_2O_5 “;

dla kainitu i innych soli potasowych naturalnych, oczyszczonych lub koncentrowanych — winna być podana w jednej liczbie zawartość (rzeczywista lub przeliczeniowa) tlenku potasu (K_2O) przez użycie wyrażenia „..... % K_2O “;

dla wapna nawozowego (wapno palone, wapniak) — winna być podana w jednej liczbie zawartość tlenku wapnia (CaO) przez użycie wyrażenia „... % CaO “.

Przy sprzedaży innych nawozów sztucznych, nie będących mieszaninami nawozów wyżej wymienionych (np. mączki kostne i rogowe, pudrety itp.) sprzedawca winien określić w zaświadczeniu według własnego uznania w sposób wyżej wskazany co najmniej jeden istotny dla

danego nawozu sztucznego składnik użyteczny dla roślin.

Przy sprzedaży nawozów sztucznych mieszanin, w których skład wchodzi nawozy omówione w ustępach poprzednich, istotne składniki użyteczne dla roślin winny być przez sprzedawcę określane w zaświadczeniu w sposób wskazany wyżej dla nawozów, będących częściami składowymi danej mieszaniny, sprzedawcy jednak wolno jest według własnego uznania określić w zaświadczeniu nie wszystkie zawarte w mieszaninie istotne składniki użyteczne dla roślin, lecz tylko ten składnik, według którego ustalana jest cena danej mieszaniny (np. przy sprzedaży nitrofosu sprzedawca winien jest określić w zaświadczeniu jako istotne składniki użyteczne dla roślin bądź N i P_2O_5 , bądź tylko N).

Przy określaniu w pisemnym zaświadczeniu procentu istotnego składnika użytecznego dla roślin sprzedawca winien uwzględnić jedynie tę ilość składnika, która znajduje się we właściwych dla danego nawozu sztucznego związkach chemicznych.

Jako właściwe dla danego nawozu sztucznego uważa się następujące związki chemiczne:

Nazwa nawozu sztucznego	Określenie istotnego składnika użytecznego dla roślin	Właściwe związki
saletra chilijska naturalna syntetyczna saletra sodowa	azot (N) azot (N)	azotan sodu ($NaNO_3$) azotan sodu ($NaNO_3$) i azotan amonowy (NH_4NO_3)
saletra wapniowa	azot (N)	azotan wapnia — $Ca(NO_3)_2$ i azotan amonowy (NH_4NO_3)
siarczan i chlorek amonowy (salmiak)	azot (N)	amon (NH_4)
saletra amonowa	azot (N)	azotan amonowy (NH_4NO_3)
azotniak	azot (N)	wszelkie związki azotu
mocznik	azot (N)	karbamid—CO (NH_2) ₂
superfosfat zwykły i podwójny	P_2O_5	fosforan wapnia rozpuszczalny w wodzie
żużle Thomasa (tomasyna, tomasówka)	P_2O_5	fosforany rozpuszczalne w 2% kwasie cytrynowym
i żużle pokrewne	P_2O_5	wszelkie związki fosforu
mączki fosforowe	K_2O	związki potasu rozpuszczalne w wodzie
kainit oraz inne sole potasowe naturalne, oczyszczone lub koncentrowane	CaO	tlenek i węglan wapnia (CaO i $CaCO_3$)
wapno nawozowe (wapno palone, wapniak)	azot (N)	wszelkie związki
inne nawozy nie będące mieszaninami nawozów wyżej wymienionych	P_2O_5 K_2O CaO	

Przy określaniu istotnych składników użytecznych dla roślin w nawozach mieszanych sprzedawca winien uwzględnić jedynie te ilości składników, które znajdują się w związkach chemicznych, właściwych dla nawozów będących składowymi częściami mieszaniny.

Podany w zaświadczeniu procent istotnego dla danego nawozu sztucznego składnika użytecznego dla roślin winien oznaczać procentowy stosunek wagi tego składnika (N, P_2O_5 , K_2O , CaO) do wagi netto nawozu.

§ 2. Poza składnikami, wymienionymi w § 1 jako istotne dla nawozu sztucznego o danej nazwie, nie będą uważane za istotne inne zawarte w tych nawozach składniki i podawanie ich w pisemnym zaświadczeniu jest zabronione.

§ 3. Prócz danych, wymienionych w art. 4 pkt. a — e ustawy o sprzedaży nawozów sztucznych, sprzedawca winien nadto w odniesieniu do poszczególnych nawozów sztucznych zamieścić w pisemnym zaświadczeniu:

numer bieżący lub inny znak szczególny zaświadczenia;

wagę wydanego (wysłanego) nawozu sztucznego;

nazwę przedsiębiorstwa (kopalni, zakładu przemysłowego), z którego nawóz pochodzi, a w stosunku do nawozów zagranicznych — nazwę kraju, z którego nawóz pochodzi;

imię i nazwisko oraz adres osoby lub nazwę i adres firmy, której nawóz wydano (wysłano);

miejsce i datę wydania zaświadczenia; podpis, pieczęć lub inny znak sprzedawcy.

W wypadkach, przewidzianych w § 6 niniejszego rozporządzenia, sprzedawca winien oznaczyć nadto w pisemnym zaświadczeniu termin, do którego poda do wiadomości nabywcy zawartość procentową istotnego (nych) składnika (ków) użytecznego (nych) dla roślin w wydanym (wysłanym) nawozie sztucznym.

§ 4. Każdy sprzedawca, o ile jest osobą handlującą nawozami sztucznymi, winien prowadzić wykaz sprzedanych nawozów sztucznych w specjalnej księdze lub zeszycie o ponumerowanych stronach. W wykazie tym winna być kolejno zapisywana każda sprzedaż nawozu sztucznego z odnotowaniem w oddzielnych rubrykach następujących danych:

numer bieżący sprzedaży;

data wydania (wysłania nawozu sztucznego);

imię i nazwisko (lub firma) oraz adres osoby (firmy), której nawóz wydano (wysłano);

nazwa nawozu sztucznego;

waga wydanego (wysłanego) nawozu sztucznego;

określenie ilości procentowej oraz jakości zawartego (tych) w nawozie sztucznym istotnego (nych) składnika (ków) użytecznego (nych) dla roślin w sposób przewidziany w niniejszym rozporządzeniu dla określania tych ilości i jakości w pisemnym zaświadczeniu;

numer, względnie znak szczególny wydanego (wysłanego) nabywcy pisemnego zaświadczenia.

Zapisy w wykazie winny być ściśle zgodne z danymi, zamieszczanymi przez sprzedawcę w wydawanych (wysyłanych) nabywcom pisemnych zaświadczeniach.

Jeżeli sprzedawca przy wydawaniu pisemnych zaświadczeń posługuje się specjalną książką lub zeszytem o stronach ponumerowanych, w której pozostają odpisy wydanych zaświadczeń, odpisy te zastępować będą określony wyżej wykaz.

Sprzedawca nie jest również obowiązany do prowadzenia specjalnego wykazu sprzedanych

nawozów sztucznych w wypadku, jeżeli dane wymagane dla wykazu odnotowywać będzie w swej księdze handlowej i księgę tę okazywać będzie osobom upoważnionym do nadzoru nad sprzedażą nawozów sztucznych.

§ 5. Każda osoba fizyczna lub prawna, zajmująca się zawodowo sprzedażą nawozów sztucznych, winna w ciągu dni 30 od wejścia w życie niniejszego rozporządzenia lub od rozpoczęcia handlu nawozami sztucznymi złożyć za pokwitowaniem właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej, bądź też przesłać tej władzy listem poleconym zawiadomienie, iż zajmuje się sprzedażą nawozów sztucznych, oraz podać w tym zawiadomieniu dokładne adresy swego przedsiębiorstwa oraz jego oddziałów, filii, biur sprzedaży, składnic itp.

Osoby wymienione w ust. 1 niniejszego paragrafu w razie zaprzestania sprzedaży nawozów sztucznych, jako też w razie zmian zaszytych w ich nazwie lub adresie, bądź nazwie lub adresie ich oddziałów, filii itp. winny zawiadomić o tym w ciągu 30 dni właściwą powiatową władzę administracji ogólnej.

§ 6. Krajowym kopalniom i fabrykom przy sprzedaży wyprodukowanych przez nie nawozów sztucznych, jak również osobom i firmom przy sprzedaży nawozów sztucznych, sprawozdanych przez nie z zagranicy, zezwala się na niepodawanie w wydawanych (wysyłanych) przy sprzedaży poszczególnych nawozów sztucznych pisemnych zaświadczeniach określić wymaganych przez postanowienie pkt. c art. 4 ustawy o sprzedaży nawozów sztucznych, z tym jednak zastrzeżeniem, że określenia te winny być w tych wypadkach przez te kopalnie, fabryki, osoby i firmy podane pisemnie do wiadomości nabywcy lub osób wskazanych przez nabywców (ust. 3 art. 4 tejże ustawy) najdalej przed upływem dni 14 od chwili wydania (wysłania) nawozu sztucznego.

§ 7. Jeżeli nawóz sztuczny sprzedawany jest w opakowaniu, sprzedawca winien umieścić na opakowaniu napis, zawierający następujące dane:

wyrazy „nawóz sztuczny“;

nazwę nawozu sztucznego;

nazwę przedsiębiorstwa (kopalni, zakładu przemysłowego), z którego nawóz sztuczny pochodzi, w stosunku zaś do nawozu pochodzenia zagranicznego — nazwę kraju, z którego nawóz pochodzi;

określenie ilości i jakości zawartych w nawozie sztucznym istotnych składników użytecznych dla roślin, wyrażone w sposób przewidziany w niniejszym rozporządzeniu.

Oprócz napisu o treści wyżej określonej sprzedawcy wolno jest podać na opakowaniu jedynie wagę nawozu, znaki fabryczne lub handlowe oraz wskazówki, dotyczące sposobu użycia na-

wozu; podawanie na opakowaniu innych danych jest zabronione.

Dane, określone w poprzednim ustępie, winny być na opakowaniu umieszczone oddzielnie od napisu określonego w pierwszym ustępie niniejszego paragrafu.

Napisy na opakowaniu nawozów sztucznych mogą być dokonywane bądź bezpośrednio na zewnętrznej stronie opakowania (na worku, beczce, blaszance itp.), bądź na trwałej etykiecie na opakowaniu naklejonej lub w inny sposób do niego trwale przymocowanej. Napisy te winny być dokonane w sposób trwały i czytelny literami drukowanymi (drukowane, odbite pieczęcie itp.) Napis określony w ustę-

pie pierwszym niniejszego paragrafu, umieszczony bezpośrednio na opakowaniu, winien być dokonany przy użyciu liter o wysokości co najmniej 1,5 cm, na etykietach zaś — literami o wysokości co najmniej 2 mm.

§ 8. Niepodlegające odpowiedzialności karnej odchylenia, jakie mogą zachodzić pomiędzy podaną przez sprzedawcę w pisemnym zaświadczeniu i w napisie na opakowaniu nawozu sztucznego zawartością procentową istotnego składnika użytecznego dla roślin, a rzeczywistą zawartością tego składnika w nawozie sztucznym, nie mogą przekraczać następujących wielkości przy normalnym stanie wilgotności nawozu:

dla saletry amonowej	1 ⁰ /o azotu (N)
dla saletry chilijskiej naturalnej oraz syntetycznej saletry sodowej i wapniowej	1,5 ⁰ /o azotu (N)
dla azotniaku	4 ⁰ /o azotu (N)
dla nawozów potasowych zagranicznego pochodzenia	3 ⁰ /o tlenku potasu (K_2O)
dla wszelkich innych nawozów, w których sprzedawca określa tylko jeden istotny składnik użyteczny	2 ⁰ /o azotu (N) 2 ⁰ /o bezwodnika kwasu fosforowego (P_2O_5) 5% tlenku potasu (K_2O) 10 ⁰ /o tlenku wapnia (CaO) 3 ⁰ /o azotu (N) 2 ⁰ /o bezwodnika kwasu fosforowego (P_2O_5)
dla tomasyny azotniakowej	1,5 ⁰ /o azotu (N)
dla nawozów, w których sprzedawca oznacza więcej niż jeden istotny składnik użyteczny	1,5 ⁰ /o azotu (N) 1,5 ⁰ /o bezwodnika kwasu fosforowego (P_2O_5) 3 ⁰ /o tlenku potasu (K_2O) 5 ⁰ /o tlenku wapnia (CaO)

W odniesieniu do ostatniej z wymienionych grup łączne dopuszczalne odchylenie dla wszystkich określonych przez sprzedawcę istotnych składników użytecznych dla roślin nie może przekraczać 5⁰/o.

Ustaloną w niniejszym naragrafie dla poszczególnych nawozów sztucznych wielkość dopuszczalnych odchyień należy rozumieć jako różnicę między podaną przez sprzedawcę w pisemnym zaświadczeniu i w napisie na opakowaniu zawartością procentową istotnego składnika użytecznego dla roślin, a rzeczywistą zawartością tego składnika w nawozie sztucznym przy normalnym stanie wilgotności nawozu (np. jeżeli zawartość azotu w azotniaku podana zosta-

ła przez sprzedającego w wysokości 22%, a zawartość rzeczywista przy normalnym stanie wilgotności azotniaku wynosiła 19⁰/o, to różnica — 22⁰/o mniej 19⁰/o — wynosi 3⁰/o, a zatem leży w granicach normy dopuszczalnego odchylenia).

§ 9. Sprzedaż nawozów sztucznych o nazwach niżej podanych, chociażby nazwy te były uzupełnione jakimikolwiek dodatkowymi określeniami, jest zabroniona, o ile rzeczywista zawartość istotnych dla nawozów o tych nazwach składników użytecznych dla roślin, występujących we właściwych dla tych składników związkach (§ 1), jest mniejsza od następujących ilości, obliczonych przy normalnym stanie wilgotności nawozu:

saletra chilijska	14 ⁰ /o azotu (N)
saletra sodowa	
azotan sodu (sodowy)	14 ⁰ /o azotu (N)
saletra wapniowa	19 ⁰ /o azotu (N)
siarczan amonu (amonowy)	24 ⁰ /o azotu (N)
chlerek amonowy, salmiak	33 ⁰ /o azotu (N)
saletra amonowa	
azotan amonowy	14 ⁰ /o bezwodnika kwasu fosforowego (P_2O_5)
supertosfat	
żuźle Thomasa	
tomasówka	
tomasyna	

Zabroniona jest również sprzedaż saletry chińskiej, zawierającej więcej niż 0,2% nadchloranu sodowego (NaClO_4) oraz siarczanu amonowego, zawierającego więcej niż 0,01% rodanku amonowego (NH_4CNS).

§ 10. Nadzór nad sprzedażą nawozów sztucznych należy do właściwych władz administracji ogólnej; bezpośredni nadzór nad sprzedażą tych nawozów sprawuje właściwa powiatowa władza administracji ogólnej.

Do współdziałania z tymi władzami przy wykonywaniu nadzoru powołuje się powiatowy samorząd terytorialny (na obszarach stanowiących powiaty miejskie — samorząd miejski), izby rolnicze, izby przemysłowo-handlowe oraz społeczne organizacje ogólnorołnicze, nie zajmujące się zawodowo handlem nawozami sztucznymi.

Powołane w myśl powyższego ustępu organizacje samorządowe i społeczne podadzą powiatowej władzy administracji ogólnej imiona i nazwiska tych członków swych władz i funkcjonariuszów, którzy z ramienia organizacji zostają wyznaczeni do współdziałania w wykonywaniu nadzoru nad sprzedażą nawozów sztucznych.

Powiatowa władza administracji ogólnej wyda odpowiednie pisemne upoważnienia dla wykonywania nadzoru takiej ilości osób, jaka okaże się dla danego terenu potrzebna.

Czynności izb rolniczych, przewidziane w rozp. zostały przekazane stowarzyszeniu „Związek Samopomocy Chłopskiej” (rozp. Rady Ministrów z dnia 17 października 1946 r. — Dz. U. R. P. Nr 64, poz. 357).

§ 11. (ust. 1) Wymienione w § 10 organa nadzoru mają prawo wstępu — w godzinach przepisanych dla czynności handlowych — do wszelkich handlowych pomieszczeń przedsiębiorstw, zajmujących się sprzedażą nawozów sztucznych, przeglądania zaświadczeń, dotyczących nabycia nawozów sztucznych, i prowadzonego przez przedsiębiorstwo wykazu sprzedanych nawozów sztucznych oraz pobierania bezpłatnie w celu przygotowania prób nawozów sztucznych w ilości do 2 kg z każdego znajdującego się w składzie rodzaju i gatunku nawozu sztucznego.

§ 14. Postanowienia, zawarte w ustawie z dnia 12 marca 1932 r. o sprzedaży nawozów sztucznych (Dz.U.R.P. Nr 30, poz. 300) oraz postanowienia niniejszego rozporządzenia, dotyczące obowiązku wydawania nabywcom nawozów sztucznych pisemnych zaświadczeń, obowiązku prowadzenia wykazu sprzedaży i obowiązku umieszczania napisu na opakowaniu, nie mają zastosowania w wypadkach, jeżeli nawóz sztuczny sprzedawany jest w ilości mniejszej od 50 kg, a także bez względu na ilość nawozu w wypadkach, gdy sprzedawany nawóz sztuczny znajduje się w paczkach, torebkach, blaszankach itp. o wadze nie przekraczającej 5 kg brutto.

Ograniczenia handlu nawozami sztucznymi przewidziane w ustawie z dnia 12 marca 1932 r. o sprzedaży nawozów sztucznych (Dz.U.R.P. Nr 30, poz. 300) oraz w niniejszym rozporządzeniu, a mianowicie ograniczenia, wynikające z postanowień, dotyczących obowiązku wydawania pisemnych zaświadczeń, obowiązku prowadzenia wykazów sprzedanych nawozów sztucznych, napisów na opakowaniu, norm najmniejszej zawartości składników użytecznych dla roślin i norm największej zawartości składników szkodliwych oraz dotyczących pobierania prób, nie będą stosowane przy sprzedaży nawozów sztucznych za granicę.

55.

USTAWA

z dnia 28 czerwca 1939 r.

o wystawach i targach gospodarczych oraz aukcjach.

(Dz. U. R. P. z dnia 11 lipca 1939 r. Nr 61, poz. 400)

Art. 1. Wystawy (pokazy) gospodarcze zwane będą w dalszym ciągu ustawy niniejszej „wystawami”, zaś targi (jarmarki, kiermasze) gospodarcze — „targami”.

Art. 2. Aukcją w rozumieniu ustawy niniejszej jest przetarg publiczny na towary, określone regulaminem aukcyjnym, odbywający się w oznaczonym czasie i miejscu, na podstawie publicznego wezwania do składania na tym przetargu ofert kupna.

Art. 3. (1) Przepisów ustawy niniejszej, z wyjątkiem określonym w ust. (2), nie stosuje się do:

- 1) wystaw i targów, urządzanych przez instytucje państwowe; instytucje te jednak są obowiązane zawiadomić każdorazowo o zamierzonej wystawie lub targach właściwego ministra (art. 6);
- 2) przedsięwzięć, urządzanych przez poszczególne wytwórców wyłącznie celem reklamy lub sprzedaży towarów własnych, bez prawa pobierania opłat za bilety wstępu i trwających nie dłużej niż siedem dni;
- 3) wystaw prac, urządzanych przez szkoły, kursy i inne podobne instytucje;
- 4) wystaw (pokazów) rolniczych z udziałem wystawców z terenu jednego powiatu;
- 5) prób dzielności zwierząt użytkowych;
- 6) wystaw (pokazów), urządzanych w związku z zakończeniem kursów i konkursów, stosowanych w zakresie prac nad podniesieniem rolnictwa;
- 7) wystaw (pokazów), trwających nie dłużej niż trzy dni, urządzanych w ramach zjazdów (kongresów) naukowych lub zawodowych, jeżeli wstęp na nie mają tylko uczestnicy zjazdów (kongresów);

- 8) wystaw i pokazów, służących celom rozrywkowym;
  - 9) licytacji (przetargów publicznych, przeprowadzanych na podstawie przepisów kodeksu handlowego, kodeksu postępowania cywilnego, prawa celnego i innych przepisów prawnych;
  - 10) przetargów materiału hodowlanego, organizowanych przez zainteresowane organizacje społeczne i rolniczo-hodowlane;
  - 11) targów gminnych;
  - 12) przedsiębiorstw sprzedaży ruchomości w drodze przetargu (sal licytacyjnych).
- (2) Do przedsięwzięć, wymienionych w ust. (1) pkt. 1) i 3) — 6), stosuje się przepisy art. 8, dotyczące odnaczeń państwowych.

Art. 4. (1) Na urządzenie wystaw oraz targów wymagane jest uprzednie pozwolenie władzy.

(2) Przed uzyskaniem pozwolenia władzy nie wolno przystępować do przyjmowania zgłoszeń od wystawców oraz do reklamy i propagandy wystawy lub targów.

(4) Pozwoleń na urządzenie wystaw i targów można udzielić jedynie:

- 1) instytucjom samorządu terytorialnego;
- 2) instytucjom samorządu gospodarczego;
- 3) zrzeszeniom przemysłowym i ich związkom;
- 4) cechom rzemieślniczym i ich związkom;
- 5) zrzeszeniom i organizacjom rolniczym oraz ich związkom;
- 6) instytucjom, których statuty przewidują cele społeczno-gospodarcze;
- 7) spółdzielniom;
- 8) kupcom rejestrowym.

Art. 6. (1) Pozwoleń na urządzenie wystaw i targów o charakterze przemysłowo-handlowym udziela Minister Przemysłu i Handlu.

(2) Pozwoleń na urządzenie wystaw rolniczych udziela Minister Rolnictwa i Reform Rolnych.

(3) Pozwoleń na urządzenie wystaw i targów przemysłowo - rolniczo - handlowych udziela Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych.

(4) Pozwoleń na urządzenie wystaw higieniczno - sanitarnych udziela Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Opieki Społecznej.

(6) Wystawianie wyrobów przemysłowych, związanych bezpośrednio z obroną Państwa i stanowiących obecny sprzęt uzbrojenia armii, może nastąpić po każdorazowym uzyskaniu zezwolenia Ministra Spraw Wojskowych.

Kompetencje Ministra Opieki Społecznej, przewidziane w ustawie, przejął Minister Zdrowia, kompetencje Ministra Spraw Wojskowych — Minister Obrony Narodowej.

Art. 8. (1) Na wystawach mogą być udzielane za zezwoleniem właściwego ministra (art. 6)

odznaczenia honorowe, pieniężne lub przedmiotowe przez organizacje wystawowe oraz instytucje samorządowe, gospodarcze i społeczne.

(2) Właściwi ministrowie (art. 6) mogą nadawać na wystawach specjalne odznaczenia państwowe; inni zainteresowani ministrowie mogą to czynić w porozumieniu z właściwym ministrem.

(3) Rozporządzenie Rady Ministrów ustala formę i rodzaje odnaczeń państwowych.

(4) Udzielanie odnaczeń wystawcom na targach jest w zasadzie niedopuszczalne; wyjątki od powyższej zasady mogą dotyczyć jedynie targów specjalnych lub działów specjalnych na targach w zakresie produkcji rolniczej.

Art. 9. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu, wydane w porozumieniu z Ministrami Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Opieki Społecznej, określa szczegółowo tryb wnoszenia podań, warunki, jakie powinni wypełnić organizatorzy wystaw i targów, warunki i tryb nadawania odnaczeń oraz sprawy, jakie powinny być uregulowane w umowach organizatorów wystaw i targów z wystawcami.

Art. 10. (1) Aukcje może przeprowadzać wyłącznie przedsiębiorstwo aukcyjne.

(2) Na prowadzenie przedsiębiorstwa aukcyjnego wymagane jest uprzednie pozwolenie władzy.

(3) Pozwolenia udziela Minister Przemysłu i Handlu według swobodnego uznania, po wysłuchaniu opinii właściwych izb samorządu gospodarczego.

Art. 11. (1) Pozwolenie na prowadzenie przedsiębiorstwa aukcyjnego można udzielić jedynie:

1) spółdzielniom i firmom, posiadającym charakter kupca rejestrowego, wykazującym się odpowiednią znajomością całokształtu spraw, związanych z prowadzeniem zamierzonego przedsiębiorstwa aukcyjnego, a zwłaszcza rodzaju towarów, mających stanowić przedmiot jego czynności;

2) instytucjom samorządu terytorjalnego i gospodarczego;

3) stowarzyszeniom i związkom producentów rolnych, posiadającym osobowość prawną;

4) zrzeszeniom przemysłowym i rzemieślniczym.

Art. 12. Nazwy „aukcja” lub podobnie brzmiące np. „przedsiębiorstwo aukcyjne” może używać tylko przedsiębiorstwo, które otrzymało pozwolenie, przewidziane w art. 10 lub w art. 23.

Art. 15. Przedsiębiorstwu aukcyjnemu ani też członkom władz i funkcjonariuszom takiego przedsiębiorstwa nie wolno:

1) nabywać towarów, wystawianych przez to przedsiębiorstwo na sprzedaż aukcyjną;

2) sprzedawać własnych towarów w drodze przetargu publicznego, przeprowadzanego przez

to przedsiębiorstwo, jeżeli pozwolenie na prowadzenie przedsiębiorstwa aukcyjnego (art. 10 lub 23) nie zawiera wyraźnego w tej mierze uprawnienia.

Art. 19. (1) Kto bez pozwolenia urzędu wystawę lub targi albo kto, nie mając pozwolenia na urządzenie wystawy lub targów, przyjmuje zgłoszenia od wystawców albo reklamuje taką wystawę lub targi,

podlega karze grzywny do 3.000 zł. (150.000 zł.)

(2) Kto wykracza przeciw nakazom lub zakazom, zawartym w rozporządzeniu, wydanym na podstawie art. 9 ustawy niniejszej,

podlega karze grzywny do 1.000 zł. (50.000 zł.)

Art. 20. Kto prowadzi przedsiębiorstwo aukcyjne bez pozwolenia, albo wykracza przeciw przepisom art. 12 i 15 ustawy niniejszej,

podlega karze grzywny do 3.000 zł. (150.000 zł.)

Art. 21. Do orzekania o wykroczeniach, przewidzianych w art. 19 i 20, powołane są powiatowe władze administracji ogólnej.

56.

DEKRET

z dnia 23 stycznia 1947 r.

o obrocie i gospodarowaniu odpadkami użytkowymi.

(Dz. U. R. P. z dnia 22 marca 1947 r. Nr 27, poz. 105).

Sprostowanie błędów: obwieszczenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 grudnia 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 73, poz. 468)

Art. 1. Odpadkami użytkowymi w rozumieniu dekretu niniejszego są:

- 1) wszelkie porzucone lub nie nadające się do dalszego użytkowania przez posiadacza przedmioty zużyte, zepsute, zniszczone lub uszkodzone;
- 2) resztki surowców i innych materiałów, pozostające w zakładach pracy, a nie znajdujące w nich dalszego produkcyjnego zastosowania;
- 3) uboczne produkty poubojowe, których wyodrębnienie i przerób podyktowane jest względami racjonalnego wykorzystania.

Art. 2. Celem należytego gospodarstwa wykorzystania odpadków użytkowych Rada Ministrów może:

- 1) w stosunku do poszczególnych ich rodzajów w drodze rozporządzeń nałożyć na osoby fizyczne i prawne obowiązki zabezpieczenia przed zniszczeniem oraz zaoferowania ich do zbiórki w sposób i na warunkach, ustalonych w rozporządzeniu;
- 2) wprowadzić obowiązek uzyskiwania koncesji na dokonywanie zbiórki odpadków użytkowych, nie podlegających wyłączności, przewidzianej w art. 3 pkt 2), ustalać warunki udzielania, wygasania i cofania koncesji oraz wskazywać władze właściwe do orzekania w tym przedmiocie.

P. rozp. Rady Ministrów: z dnia 30 stycznia 1947 r. w sprawie obrotu i gospodarowania ubocznymi produktami poubojowymi (poz. 59 niniejszego zeszytu) z dnia 20 marca 1948 r. w sprawie obrotu i gospodarowania żelastwem, druzgiem żeliwnym, żelastwem użytkowym oraz złomem metali i stopów nieżelaznych (poz. 61 niniejszego zeszytu), i z dnia 24 lipca 1948 r. w sprawie obrotu i gospodarowania odpadkami użytkowymi (poz. 57 niniejszego zeszytu).

Art. 3. Minister Przemysłu w odniesieniu do odpadków, wymienionych w pkt 1) i 2) art. 1, zaś Minister Aproprowizacji i Handlu w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych w odniesieniu do odpadków, wymienionych w pkt. 3) art. 1, mogą w stosunku do poszczególnych ich rodzajów w drodze rozporządzeń:

- 1) regulować obrót, sposób zbierania, obróbki, sortowania, konserwowania, przechowywania, znakowania i przewozu odpadków użytkowych;
- 2) powierzyć gospodarowanie odpadkami użytkowymi osobie prawnej prawa prywatnego lub publicznego na zasadzie wyłączności w odniesieniu do grup lub poszczególnych odpadków użytkowych na terenie całego Państwa lub poszczególnych jego obszarów.

P. rozp. Ministra Aproprowizacji i Handlu z dnia 5 lutego 1947 r. w sprawie gospodarowania i organizacji skupu ubocznych produktów poubojowych (poz. 60 niniejszego zeszytu), rozp. Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 14 kwietnia 1948 r. o obrocie i gospodarowaniu żelastwem, druzgiem żeliwnym oraz złomem metali i stopów nieżelaznych (poz. 62 niniejszego zeszytu), z dnia 9 sierpnia 1948 r. w sprawie obrotu i gospodarowania odpadkami użytkowymi (poz. 58 niniejszego zeszytu) oraz rozp. Ministrów Odbudowy oraz Przemysłu i Handlu z dnia 3 maja 1948 r. o obrocie i gospodarowaniu żelastwem użytkowym, pochodzącym z rozbiórki budynków zniszczonych wskutek wojny (poz. 63 niniejszego zeszytu).

Art. 4. Dokonywanie obrotów odpadkami użytkowymi przez osoby lub instytucje, które nie uzyskają odnośnych uprawnień na mocy art. 2, jest zabronione.

Art. 5. Kto wykracza przeciw przepisom niniejszego dekretu i rozporządzeń, wydanych na jego podstawie,

podlega karze aresztu do 3 miesięcy i grzywny do 30.000 zł., bądź jednej z tych kar.

Do orzekania właściwe są powiatowe władze administracji ogólnej.

57.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 24 lipca 1948 r.

w sprawie obrotu i gospodarowania odpadkami użytkowymi.

(Dz. U. R. P. z dnia 17 sierpnia 1948 r. Nr 38, poz. 280)

Na podstawie art. 2 pkt 1 dekretu z dnia 23 stycznia 1947 r. o obrocie i gospodarowaniu odpadkami użytkowymi (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 105) zarządza się, co następuje:

§ 1. Odpadkami użytkowymi w rozumieniu art. 1 dekretu z dnia 23 stycznia 1947 r. o obrocie i gospodarowaniu odpadkami użytkowymi (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 105) są porzucone lub nie nadające się do dalszego użytkowania przez posiadacza:

- 1) szmaty tkane i dziane oraz ścinki pokonfekcyjne, wełniane, bawełniane, lniane, konopne, jedwabne, z włókien syntetycznych, jutowe, filcowe i wołokowe, z wyłączeniem odpadków powstających w państwowych zakładach przemysłu włókienniczego i nadających się do dalszej przeróbki w zakładach podległych Centralnemu Zarządowi Przemysłu Włókienniczego;
- 2) odpadki surowców włókienniczych nie mające dalszego produkcyjnego zastosowania w zakładach pracy przemysłu włókienniczego;
- 3) makulatura z wyłączeniem odpadków papieru pozostających w zakładach przetwórczych podległych Centralnemu Zarządowi Przemysłu Papierniczego;
- 4) stłuczka szklana;
- 5) używane flaszki, słoiki, butle (gąsiory);
- 6) odpadki z wyrobów gumowych (kauczukowych i syntetycznych);
- 7) odpadki garbarskie, a mianowicie:
  - a) oddzierki skór surowych,
  - b) łebki bydłęce,
  - c) odpadki skór po falcowaniu,
  - d) odpadki skór po blanżerowaniu,
  - e) odpadki i ścinki skór garbowanych miękkich i twardych, łącznie z odpadkami wyrobów galanterijnych i rymarskich nie mające zastosowania w zakładach pracy przemysłu skórzanego,
  - f) sierść,
- 8) ścinki futrzarsko-kuśnierskie;
- 9) kości pokosumcyjne i zbierane, nogi i odpadki z wyrobów rogowych, racice i kopyta z wyjątkiem padających w rzeźniach i fabrykach przetworów mięsnych;
- 10) odpadki z wyrobów celuloidowych;
- 11) zużyte płyty gramofonowe, złom ebonitowy i innych użytecznych mas plastycznych;
- 12) zużyte korki i zużyte izolacje korkowe, odpadki korka (korek naturalny);
- 13) zużyte żarówki elektryczne;
- 14) szczecina i włos koński z grzyw i ogonów za wyjątkiem padających w rzeźniach.

§ 2. 1. Osoby fizyczne i prawne prawa prywatnego i publicznego, będące w posiadaniu odpadków użytkowych, określonych w § 1, obowiązane są zabezpieczyć materiały te przed ich zniszczeniem i zaofiarować je do zbiórki po cenach ustalonych przez Ministra Przemysłu i Handlu w terminie 30-dniowym od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia. Obo-

wiązek zabezpieczenia ciąży na posiadaczu do czasu zabrania materiałów, jednakże nie dłużej niż 6 miesięcy od daty zaofiarowania (zawiadomienia).

2. Odpadki użytkowe wymienione w § 1 powstałe po dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia winny być zgłoszone i zaofiarowane do zbiórki przed upływem miesiąca, następującego po miesiącu, w którym powstały.

3. Postanowienia ust. 1 i 2 nie dotyczą odpadków użytkowych z gospodarstw domowych, których posiadacze obowiązani są jedynie do składania ich w miejscach na to przeznaczonych na terenie danej posesji lub bloku budynków.

58.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 9 sierpnia 1948 r.

w sprawie obrotu i gospodarowania odpadkami użytkowymi.

(Dz. U. R. P. z dnia 17 sierpnia 1948 r. Nr 38, poz. 283).

Na podstawie art. 3 dekretu z dnia 23 stycznia 1947 r. o obrocie i gospodarowaniu odpadkami użytkowymi (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 105) zarządza się, co następuje:

§ 1. Gospodarowanie na terenie całego Państwa odpadkami użytkowymi, wymienionymi w § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 lipca 1948 r. w sprawie obrotu i gospodarowania odpadkami użytkowymi (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 280), powierza się na zasadzie wyłączności przedsiębiorstwu państwowemu „Centrala Odpadków Użytkowych”.

§ 2. 1. Skup odpadków użytkowych może być dokonywany przez osoby prawne i fizyczne, które uzyskały zezwolenia na prowadzenie przedsiębiorstw handlowych i na wykonanie zarobkowych czynności handlowych w myśl ustawy z dnia 2 czerwca 1947 r. o zezwoleniach na prowadzenie przedsiębiorstw handlowych i zawodowe wykonywanie czynności handlowych (Dz. U. R. P. Nr 43, poz. 220).

2. Władze przemysłowe drugiej instancji udzielają zezwoleń na skup, jeżeli osoby wymienione w ust. 1 przedstawia dowód zawarcia umowy z przedsiębiorstwem państwowym „Centrala Odpadków Użytkowych”.

§ 3. 1. Zbieranie odpadków użytkowych nie wymaga zezwolenia, wymienionego w § 2 ust. 1. Osoby ubiegające się o licencje na zawodowe zbieranie odpadków użytkowych powinny przedstawić właściwej władzy przemysłowej upoważnienie wydane przez Centralę Odpadków Użytkowych lub przedsiębiorstwo, posiadające zezwolenie wymienione w § 2 ust. 1.

2. Zbiórka odpadków użytkowych dokonywana we własnym zakresie przez gminy miej-

skie na ich terenie nie wymaga upoważnienia Centrali Odpadków Użytkowych.

§ 4. Centrala Odpadków Użytkowych oraz uprawnione przedsiębiorstwa winny nabywać każdą zaofiarowaną ilość odpadków użytkowych, będących przedmiotem ich obrotu lub gospodarowania po cenach ustalonych w trybie przewidzianym w § 2 rozporządzenia Rady Ministrów, wymienionego w § 1.

§ 5. Obrót, skup i zawodowe zbieranie odpadków użytkowych z naruszeniem przepisów niniejszego rozporządzenia jest zabronione.

59.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 30 stycznia 1947 r.

w sprawie obrotu i gospodarowania ubocznymi produktami poubojowymi.

(Dz. U. R. P. z dnia 22 marca 1947 r. Nr 27, poz. 108)

Na podstawie art. 1 pkt 3 i art. 2 pkt 1 dekretu z dnia 23 stycznia 1947 r. o obrocie i gospodarowaniu odpadkami użytkowymi (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 105) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ubocznymi produktami poubojowymi w rozumieniu art. 1 pkt 3 dekretu z dnia 23 stycznia 1947 r. o obrocie i gospodarowaniu odpadkami użytkowymi (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 105) są:

- 1) pochodzące ze zwierząt poddanych urzędowemu zbadaniu, z których mięso uznane zostało za zdatne do spożycia:
  - a) gruczoły wewnętrznego wydzielania i inne organy, a mianowicie: trzustka, jajniki, jądra, tarczycy, grasicy, przysadka mózgowa, ciążka żółta, nadnercza, mlecz piersiowy, przytarczyski, szyszynka, gruczoły łzowe, łożysko, woreczki żółciowe, ściegna, żółć, kamienie żółciowe, gruczoły krokowe,
  - b) przełyki, żołądki wieprzowe, żołądki cielęce, jelita, pęcherze;
- 2) tłuszcze techniczne, a mianowicie: łój otokowy bydłęcy, a nadto inne tłuszcze zwierzęce, nie nadające się do spożycia a pochodzące z rzeźni i fabryk przetworów mięsnych;
- 3) kości odpadkowe, racice, rogi, kopyta, części nóg bydłowych ze stawem skokowym i odpadki skór;
- 4) szczecina, włos koński, kiście ogonowe, uszy bydłowe i końskie;
- 5) krew techniczna.

§ 2. Właściciel, posiadacz bądź każdy, kto w ich imieniu ubija zwierzę w rzeźniach i fa-

brykach przetworów mięsnych, z wyjątkiem osób dokonywujących uboju dla własnego gospodarstwa domowego, obowiązany jest zabezpieczyć przed zniszczeniem produkty poubojowe, wymienione w § 1, i zaofiarować je organizacji skupu za wynagrodzeniem, które ustala Minister Aproprowizacji i Handlu w porozumieniu z Prezesem Centralnego Urzędu Planowania.

W przypadku, gdy osoby wymienione w ust. 1, nie są obecne przy uboju, obowiązki te ciąży na zarządzie rzeźni.

Minister Aproprowizacji i Handlu upoważniony jest do określenia sposobu wykonania obowiązku zabezpieczenia i zaofiarowania do skupu produktów poubojowych oraz zwalniania od tych obowiązków.

60.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA APROWIZACJI I HANDLU

z dnia 5 lutego 1947 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych w sprawie gospodarowania i organizacji skupu ubocznych produktów poubojowych.

(Dz. U. R. P. z dnia 22 marca 1947 r. Nr 27, poz. 109)

Na podstawie art. 3 dekretu z dnia 23 stycznia 1947 r. o obrocie i gospodarowaniu odpadkami użytkowymi (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 105) zarządza się, co następuje:

§ 1. Gospodarowanie na terenie całego Państwa produktami, wymienionymi w § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 stycznia 1947 r. w sprawie obrotu i gospodarowania ubocznymi produktami poubojowymi (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 108), oraz skup tych produktów powierza się Towarzystwu Przemysłowo-Handlowemu „Bacutil“ Sp. z o. o. w Warszawie, pod nadzorem Ministra Aproprowizacji i Handlu.

§ 2. Towarzystwo Przemysłowo-Handlowe „Bacutil“ obowiązane jest nabyć każdą zaofiarowaną ilość produktów wymienionych w § 1 i posiadać w rzeźniach placówki zbiorcze.

Minister Aproprowizacji i Handlu może w szczególnych przypadkach zwalniać od tych obowiązków.

§ 3. Towarzystwo Przemysłowo-Handlowe „Bacutil“ ma wyłączne prawo:

- a) zbierania i skupywania na terenie rzeźni i fabryk przetworów mięsnych produktów wymienionych w § 1,
- b) oczyszczania i szlamowania jelit zwierząt ubijanych w rzeźniach.

61.

**ROZPORZĄDZENIE
RADY MINISTRÓW**

z dnia 20 marca 1948 r.

w sprawie obrotu i gospodarowania żelastwem, druzgiem żeliwnym, żelastwem użytkowym oraz złomem metali i stopów nieżelaznych.

(Dz. U. R. P. z dnia 21 maja 1948 r. Nr 27, poz. 184).

Na podstawie art. 2 pkt 1 dekretu z dnia 23 stycznia 1947 r. o obrocie i gospodarowaniu odpadkami użytkowymi (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 105) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Żelastwo, druzg żeliwny, złom metali i stopów nieżelaznych są odpadkami użytkowymi w rozumieniu art. 1 pkt. 1 i 2 dekretu z dnia 23 stycznia 1947 r. o obrocie i gospodarowaniu odpadkami użytkowymi (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 105). Żelastwo użytkowe może być zaliczone do odpadków na warunkach ustalonych zarządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu wydanym w porozumieniu z Ministrami: Obrony Narodowej, Odbudowy i Komunikacji.

2. Przez nazwę „żelastwo“ rozumie się odpadki oraz niezdatne do dalszego użytku (nie znajdujące już więcej zastosowania) przedmioty z żelaza i stali, leżny kowalskiej, ze staliwa, jak też i otoczki żeliwne, które mogą być użyte do ponownego przetopienia.

3. Przez nazwę „druzg żeliwny“ rozumie się odpadki oraz niezdatne do dalszego użytku (nie znajdujące już więcej zastosowania) przedmioty z żeliwa szarego oraz żeliwa utwardzonego, które mogą być użyte do ponownego przetopienia.

4. Przepisy niniejszego rozporządzenia odnoszą się także do żelastwa, druzgu żeliwnego, złomu metali i stopów nieżelaznych, pozostałych ze sprzętu wojkowego, które dla dalszego użytku na cele obrony narodowej nie nadają się (złom wojskowy).

§ 2. 1. Osoby fizyczne i prawne prawa prywatnego i publicznego, będące w posiadaniu odpadków użytkowych określonych w § 1 ust. 1, 2 i 3, obowiązane są zabezpieczyć materiały te przed ich zniszczeniem i zaofiarować je do zbiórki po cenach ustalonych przez Ministra Przemysłu i Handlu w terminie 30-dniowym od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia. Obowiązek zabezpieczenia ciąży na posiadaczach do czasu zabrania materiałów, nie dłużej jednak niż sześć miesięcy od daty zaofiarowania (zawiadomienia).

2. Obowiązek zabezpieczenia i zaofiarowania do skupfu złomu wojskowego bez względu na to, gdzie się on znajduje, ciąży na władzach wojskowych.

3. Odpadki użytkowe, wymienione w § 1, powstałe po dniu wejścia w życie niniejszego

rozporządzenia, winny być zgłoszone i zaofiarowane do zbiórki przed upływem miesiąca następującego po miesiącu, w którym powstały.

§ 3. Szczegółowe przepisy wydane przez Ministrów Odbudowy oraz Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrami Obrony Narodowej i Ziem Odzyskanych, unormują zagadnienie obrotu i gospodarowania żelastwem użytkowym, pochodzącym z rozbiórki budynków zniszczonych wskutek wojny.

62.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU**

z dnia 14 kwietnia 1948 r.

o obrocie i gospodarowaniu żelastwem, druzgiem żeliwnym oraz złomem metali i stopów nieżelaznych.

(Dz. U. R. P. z dnia 21 maja 1948 r. Nr 27, poz. 185)

Na podstawie art. 3 dekretu z dnia 23 stycznia 1947 r. o obrocie i gospodarowaniu odpadkami użytkowymi (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 105) zarządza się, co następuje:

§ 1. Gospodarowanie na terenie całego Państwa odpadkami użytkowymi wymienionymi w § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 marca 1948 r. w sprawie obrotu i gospodarowania żelastwem, druzgiem żeliwnym, żelastwem użytkowym oraz złomem metali i stopów nieżelaznych (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 184) powierza się na zasadzie wyłączności przedsiębiorstwu państwowemu „Centrala Złomu“.

§ 2. Skup odpadków użytkowych może być dokonywany przez osoby prawne i fizyczne, które uzyskały zezwolenie na prowadzenie przedsiębiorstw handlowych i na wykonywanie zarobkowych czynności handlowych w myśl ustawy z dnia 2 czerwca 1947 r. o zezwoleniach na prowadzenie przedsiębiorstw handlowych i zawodowe wykonywanie czynności handlowych (Dz. U. R. P. Nr 43, poz. 220).

Władze przemysłowe drugiej instancji udzielają zezwoleń na skup, jeżeli osoby wymienione w ust. 1 przedstawiają dowód zawarcia umowy z przedsiębiorstwem państwowym „Centrala Złomu“.

§ 3. Zbieranie odpadków użytkowych nie wymaga zezwolenia, wymienionego w § 2 ust. 1. Osoby ubiegające się o licencję na zawodowe zbieranie odpadków użytkowych powinny przedstawić właściwej władzy przemysłowej upoważnienie wydane przez „Centralę Złomu“, lub przedsiębiorstwo posiadające zezwolenie wymienione w § 2 ust. 1.

§ 4. „Centrala Złomu“ oraz uprawnione przedsiębiorstwo winny nabywać każdą zaofiarowaną ilość odpadków użytkowych będą-

cych przedmiotem ich obrotu lub gospodarowania po cenach ustalonych w trybie przewidzianym w § 2 rozporządzenia Rady Ministrów wymienionego w § 1.

§ 5. Obrót, skup i zawodowe zbieranie odpadków użytkowych z naruszeniem przepisów niniejszego rozporządzenia jest zabronione.

63.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW ODBUDOWY ORAZ PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 3 maja 1948 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami Obrony Narodowej i Ziem Odzyskanych o obrocie i gospodarowaniu żelastwem użytkowym, pochodzącym z rozbiórki budynków zniszczonych wskutek wojny.

(Dz. U. R. P. z dnia 21 maja 1948 r. Nr 27, poz. 188).

Na podstawie § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 marca 1948 r. w sprawie obrotu i gospodarowania żelastwem, druzgiem żeliwnym, żelastwem użytkowym oraz złomem metali i stopów niezależnych (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 184) zarządza się co następuje:

§ 1. Za żelastwo użytkowe, pochodzące z rozbiórki budynków zniszczonych wskutek wojny, uważa się żelastwo uzyskane z rozbiórki, które nadaje się do ponownego użycia w budownictwie:

- 1) w takim stanie, w jakim je uzyskano z rozbiórki,
- 2) w wyniku warsztatowej obróbki lub przeróbki,

§ 2. 1. Władza budowlana lub upoważniony przez nią organ powołany do odbudowy kwalifikuje przy współudziale przedstawiciela przedsiębiorstwa państwowego „Centrala Złomu” żelastwo, pochodzące z rozbiórki budynków zniszczonych wskutek wojny oraz decyduje o jego przeznaczeniu w budownictwie.

2. Właściwą do kwalifikowania żelastwa pochodzącego z rozbiórki budynków wojskowych, zniszczonych wskutek wojny — jest władza wojskowa.

§ 3. 1. Osoba fizyczna lub prawna dokonywająca rozbiórki budynku zniszczonego wskutek wojny po zakończeniu rozbiórki zawiadomi władzę budowlaną o uzyskaniu żelastwa i przygotowaniu go do zakwalifikowania przez władzę budowlaną lub organ powołany do odbudowy.

2. Do czasu zakwalifikowania przez władzę budowlaną lub organ powołany do odbudowy — żelastwa uzyskanego z rozbiórki nie wolno zbywać lub w inny sposób wprowadzać do obrotu.

3. Osoba fizyczna lub prawna może użyć żelastwo, uzyskane z rozbiórki, do własnych celów budowlanych, przed zakwalifikowaniem go przez władzę budowlaną lub organ powołany do odbudowy.

4. Jeżeli władza budowlana lub organ powołany do odbudowy w ciągu miesiąca od dnia otrzymania zawiadomienia nie zakwalifikuje zgłoszonego żelastwa, zgłaszający ma prawo dysponować nim w myśl przepisu § 4.

§ 4. Żelastwo pochodzące z rozbiórki, zakwalifikowane przez władzę budowlaną lub organ powołany do odbudowy, jako nie nadające się do dalszego użycia w budownictwie, posiadacz ma obowiązek zgłosić i zaofiarować „Centrali Złomu” lub osobom uprawnionym do skupu po cenach ustalonych przez Ministra Przemysłu i Handlu.

§ 5. 1. W przypadkach gospodarczo uzasadnionych władza budowlana może zezwolić „Centrali Złomu” na zbieranie żelastwa — na terenie budynków zniszczonych, — o których mowa w przepisach art. 3 i 4 dekretu z dnia 26 października 1945 r. o rozbiórce i naprawie budynków zniszczonych i uszkodzonych wskutek wojny (Dz. U. R. P. z 1947 r. Nr 37, poz. 181).

2. W przypadkach określonych w ust. 1 władza budowlana określi teren, szczegółowe warunki przeprowadzenia zbiórki i przeznaczenia żelastwa użytkowego.

3. Zezwolenia na zbieranie żelastwa na terenie budynków wojskowych, kolejowych i portów lotniczych udzielają właściwe władze wojskowe, kolejowe lub lotnicze.

64.

DEKRET

z dnia 28 lipca 1948 r.

o obrocie i gospodarowaniu materiałami pochodzącymi z rozbiórki budynków.

(Dz. U. R. P. z dnia 3 sierpnia 1948 r. Nr 36, poz. 247).

Art. 1. Przepisy niniejszego dekretu dotyczą wszystkich materiałów, pochodzących z rozbiórki budynków w miastach.

Art. 2. Minister Odbudowy może w drodze rozporządzeń regulować obrót materiałami pochodzącymi z rozbiórki budynków oraz wydawać przepisy co do gospodarowania tymi materiałami na całym obszarze Państwa lub jego części.

Art. 3. Minister Odbudowy w drodze rozporządzenia wydanego w porozumieniu z Ministrem Administracji Publicznej bądź Ministrem Ziem Odzyskanych może zakazać wywozu wszystkich lub niektórych materiałów pochodzących z danej miejscowości poza granice obszaru, określonego w rozporządzeniu.

2. Wywóz materiałów z obszaru Ziemi Odzyskanych reguluje rozporządzenie Ministra Ziemi Odzyskanych.

Art. 4. Ministrowie Odbudowy oraz Przemysłu i Handlu określają w drodze rozporządzeń:

- 1) zasady i sposób gospodarowania żelastwem użytkowym, pochodzącym z rozbiórki budynków;
- 2) zasady i tryb kwalifikowania żelastwa, druzgu żeliwnego, złomu metali i stopów nieżelaznych, pochodzących z rozbiórki budynków, co do przeznaczenia do ponownego użycia w budownictwie bądź jako odpadki użytkowe, których obrót i gospodarowanie podlega przepisom dekretu z dnia 23 stycznia 1947 r. o obrocie i gospodarowaniu odpadkami użytkowymi (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 105).

Art. 5. Ministrowie Przemysłu i Handlu oraz Odbudowy mogą w drodze rozporządzenia powierzyć skup materiałów osobie prawnej prawa prywatnego lub publicznego na zasadach wyłączonej z obowiązkiem zakupu zaofiarowanych materiałów po cenach ustalonych przez tychże Ministrów.

Art. 6. Dokonywanie obrotów materiałami, pochodzącymi z rozbiórki budynków w sposób sprzeczny z przepisami rozporządzeń przewidzianych w art. 2, 3 i 4 — jest zabronione.

Art. 7. 1. Kto wykracza przeciw przepisom rozporządzeń, wydanych na podstawie niniejszego dekretu, podlega karze aresztu do trzech miesięcy i grzywny do 300.000 zł. bądź jednej z tych kar.

2. Do orzekania właściwe są powiatowe władze administracji ogólnej.

Art. 8. Przepisów niniejszego dekretu nie stosuje się do materiałów, pochodzących z rozbiórki budynków i innych budowli wojskowych, służby bezpieczeństwa publicznego, kolejowych oraz znajdujących się na terenie portów lotnictwa cywilnego, portów i przystani morskich, jeżeli uzyskane materiały są przeznaczone na budownictwo wojskowe, służby bezpieczeństwa publicznego, kolejowe, lotnictwa cywilnego lub portowe.

65.

DEKRET

z dnia 26 kwietnia 1948 r.

o gospodarce papierem do druku.

(Dz. U. R. P. z dnia 27 kwietnia 1948 r. Nr 24, poz. 163)

Art. 1. W celu racjonalnego rozdziału papieru do druku oraz użycia tego papieru w sposób najbardziej odpowiadający potrzebom społecznym kulturalnym i oświatowym, poddaje się obrót i gospodarkę papierem do druku przepisom niniejszego dekretu.

Za papier do druku uważa się papier drzewny lub bezdrzewny używany do wszelkiego rodzaju druków, a przeznaczony dla zakładów graficznych i drukarskich. W szczególności do papieru do druku zalicza się papier: gazetowy drukowy, płaski, piórkowy, ilustracyjny, offsetowy, biblijny, wkłesłodrukowy, rotograwiurówy, afiszowy, dziełowy.

Art. 2. Użycie do druku jakiegokolwiek papieru wymaga zezwolenia właściwej władzy.

Zezwolenie na użycie do druku jakiegokolwiek papieru może być wykorzystane tylko w sposób w zezwoleniu określony.

Art. 3. Papieru do druku nie wolno nabywać ani zbywać bez zezwolenia właściwej władzy.

Zezwolenie na nabycie (przydział) papieru do druku nie zwalnia od obowiązku uzyskania zezwolenia na jego użycie.

Art. 4. Każdy posiadacz papieru do druku obowiązany jest przedkładać właściwej władzy wykazy remanentów posiadanego papieru do druku oraz udokumentowane wykazy użycia tego papieru.

Art. 5. Prezes Rady Ministrów w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami określi w drodze rozporządzenia władze właściwe do udzielania zezwoleń (art. 2 i 3) oraz ustali tryb postępowania i nadzoru w sprawach, objętych przepisami niniejszego dekretu.

Art. 6. Kto dokonuje obrotu papierem do druku lub go zużywa bez zezwolenia albo wykracza przeciwko innym przepisom niniejszego dekretu oraz rozporządzeń i zarządzeń wydanych na jego podstawie, ulega karze aresztu do 3 miesięcy i grzywny do 300.000 zł albo jednej z tych kar.

Do orzekania właściwe są powiatowe władze administracji ogólnej.

66.

DEKRET

z dnia 28 października 1947 r.

O mleczarstwie.

(Dz. U. R. P. z dnia 31 października 1947 r. Nr 67, poz. 416)

Art. 1. 1. Przepisy dekretu niniejszego dotyczą: wszelkich zakładów mleczarskich, a w szczególności głównych zakładów mleczarskich jak mleczarni, maślarni, serowni, kazeiniarni oraz pomocniczych zakładów mleczarskich, jak śmietañczarni i zlewni oraz obrotu mlekiem i jego przetworami.

2. Zakładem mleczarskim w rozumieniu niniejszego dekretu jest zakład odbierający lub przerabiający mleko i jego przetwory na produkty spożywczo-nabiałowe.

3. Minister Przemysłu i Handlu może w drodze rozporządzeń w porozumieniu z Mini-

strem Rolnictwa i Reform Rolnych wyłączyć w całości lub częściowo spod działania niniejszego dekretu zakłady mleczarskie na określonym terenie, na oznaczony okres czasu.

Art. 2. 1. Minister Przemysłu i Handlu ustala w drodze rozporządzeń wydanych w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych i Ministrem Apropowizacji:

- 1) teren działalności głównych zakładów mleczarskich,
- 2) zasady obliczania cen za dostarczone zakładom mleczarskim mleko w stosunku do jego jakości i zawartości tłuszczu,
- 3) sprawozdawczość zakładów mleczarskich, a w szczególności wykazy surowców oraz przerobu.

2. Minister Przemysłu i Handlu ustala w drodze rozporządzeń wymagania, jakim powinny odpowiadać:

- 1) pomieszczenia i urządzenia zakładów mleczarskich,
- 2) stosowane przez zakłady mleczarskie metody techniczne wytwarzania poszczególnych rodzajów przetworów mleczarskich,
- 3) surowce przeznaczone do przetwórstwa.

3. Nadto Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Oświaty i Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych ustali w drodze rozporządzenia wymagania, jakim powinno odpowiadać zawodowe przygotowanie technicznych kierowników zakładów mleczarskich oraz warunki i tryb ich zatwierdzania.

Art. 4. 1. Minister Przemysłu i Handlu ustala tryb i sposób prowadzenia rejestrów mleczarskich.

2. Przed uruchomieniem zakład mleczarski winien być zarejestrowany w Inspektoracie Mleczarskim, który wpisze zakład do rejestru, jeżeli odpowiada on wymaganiom określonym w rozporządzeniu wykonawczym wydanym na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 1, ust. 2 pkt. 1 i ust. 3.

Art. 5. 1. Właściciele zakładów mleczarskich, istniejących w dniu wejścia w życie niniejszego dekretu, jeżeli zamierzają prowadzić je na dal, powinni w ciągu sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia wydanego na podstawie art. 2 wystąpić do właściwego Inspektoratu Mleczarskiego o zarejestrowanie zakładu, lub, jeżeli tego nie uczynią, zamknąć zakład w tym terminie.

2. Inspektorat Mleczarski rejestruje zakład określony w ust. 1, jeżeli jest on urządzony zgodnie z wymaganiami ustalonymi na podstawie art. 2 ust. 2.

3. Jeżeli zakład mleczarski nie jest urządony zgodnie z wymaganiami ustalonymi na podstawie art. 2, Inspektorat Mleczarski rejestruje go, wyznaczając termin dostosowania do tych wymagań, pod rygorem wykreślenia zakładu z rejestru.

Art. 6. Jeżeli zakład mleczarski zostanie uruchomiony i pomimo wezwania Inspektoratu Mleczarskiego nie zostanie uruchomiony w oznaczonym terminie lub jeżeli zakład jest prowadzony niezgodnie z przepisami dekretu niniejszego oraz rozporządzeń na jego podstawie wydanych, Inspektorat Mleczarski może wykreślić zakład z rejestru.

Art. 7. Zakłady Mleczarskie, którym odmówiono zarejestrowania z powodu niezgodności urządzeń zakładu z wymaganiami ustalonymi na podstawie art. 2, oraz zakłady, które zostały wykreślone z rejestru, powinny ulec zlikwidowaniu w ciągu trzech miesięcy od daty doręczenia orzeczenia ostatecznego w administracyjnym toku instancji. O odmowie rejestracji lub wykreśleniu z rejestru Inspektorat Mleczarski powiadamia ludność danej miejscowości w sposób w teście miejscowości przyjęty.

Art. 8. 1. Nadzór nad zakładami mleczarskimi w zakresie ustalonym w dekrete niniejszym sprawuje Minister Przemysłu i Handlu za pośrednictwem Inspektoratów Mleczarskich.

2. Przewodnikowi nadzoru Inspektoraty Mleczarskie mają prawo:

- 1) kontroli pomieszczeń zakładów,
- 2) przeglądania ksiąg handlowych, gospodarczych i innych dokumentów i zapisów oraz dokonywania z nich odpisów,
- 3) badania mleka i przetworów mleczarskich oraz bezpłatnego pobierania z nich próbek niezbędnych do przeprowadzenia kontroli w rozmiarach, które zostaną ustalone dla mleka i poszczególnych rodzajów przetworów mleczarskich przez Ministra Przemysłu i Handlu.

3. Kierownictwo zakładów mleczarskich obowiązane jest ułatwiać wykonywanie czynności nadzorczych.

Pkt. 4 w ust. 2 pominięto.

Art. 9. 1. Minister Przemysłu i Handlu ustala w drodze rozporządzeń: organizację przeprowadzania ocen przetworów mleczarskich, sposób badania i wielkość pobieranych próbek oraz rodzaj zakładów, których przetwory będą podlegały ocenom.

2. Zakłady mleczarskie, określone w rozporządzeniu wydanym stosownie do przepisu ust. 1, obowiązane są do bezpłatnego dostarczania organom oceniającym próbek przetworów mleczarskich.

Art. 10. 1. Minister Przemysłu i Handlu w drodze rozporządzeń:

- 1) ustala wymagania, jakim powinny odpowiadać poszczególne rodzaje przetworów mleczarskich, wywożonych za granicę, ustala podział tych przetworów na typy (standarty) oraz określa tryb zaliczania tych przetworów do ustalonych typów,
- 2) określa warunki wywozu za granicę, dotyczące w szczególności opakowania prze-

tworów mleczarskich i znakowania, przechowywania oraz przewozu,

- 3) może uzależnić uprawnienia do wywożenia przetworów mleczarskich za granicę od wpisania zakładu mleczarskiego do odpowiedniego rejestru oraz może ustalić warunki rejestracji i zasady prowadzenia tych rejestrów.

Ust. 2 pominięto.

Art. 11. 1. Minister Przemysłu i Handlu może w drodze rozporządzeń ustalić, że do wywozu za granicę będą dopuszczone tylko przetwory z zakładów mleczarskich, odpowiadających pod względem pomieszczeń, uszkodzeń i rozmiarów wytwórczości wymaganiom szczególnym, określonym w rozporządzeniu.

2. W razie wydania rozporządzenia na podstawie poprzedzającego ustępu Inspektoraty Mleczarskie na wniosek właścicieli zakładów mleczarskich będą stwierdzały, czy zakłady te odpowiadają wymaganiom przewidzianym w rozporządzeniu, oraz będą prowadziły rejestry zakładów odpowiadających tym wymaganiom (zakłady mleczarskie wywozowe).

3. O wpisaniu zakładu do rejestru zakładów mleczarskich wywozowych lub wykreśleniu z rejestru Inspektoraty Mleczarskie zawiadomią właściciela zakładu i ogłoszą na jego koszt w Monitorze Polskim.

Art. 12. 1. Nadzór nad wykonaniem przepisów niniejszego dekretu oraz rozporządzeń i zarządzeń wydanych na jego podstawie o wywozie przetworów mleczarskich za granicę sprawuje Minister Przemysłu i Handlu.

2. Zasady wykonywania bezpośredniego nadzoru oraz organy wykonywujące czynności nadzoru określi w drodze rozporządzenia Minister Przemysłu i Handlu.

3. Organy wykonywujące czynności nadzoru mają prawo:

- 1) wykonywania czynności nadzorczych we wszelkich pomieszczeniach przedsiębiorstw wywozowych, w miejscach załadunku przetworów oraz w punktach granicznych, a w przypadkach wyjątkowych — w czasie przewozu.
- 2) przeglądania ksiąg handlowych, gospodarczych i innych dokumentów, dowodów i rachunków oraz dokonywania z nich odpisów,
- 3) pobierania bezpłatnych próbek niezbędnych do przeprowadzania kontroli w rozmiarach, które zostaną ustalone dla poszczególnych rodzajów przetworów mleczarskich przez Ministra Przemysłu i Handlu.

4. Kierownictwo przedsiębiorstw obowiązane jest ułatwić organom nadzorczym przeprowadzanie czynności nadzoru.

Ust. 5 i 6 pominięto.

Art. 13. 1. Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Re-

form Rolnych ustali w drodze rozporządzenia wymagania, jakim powinno odpowiadać mleko i jego przetwory przeznaczone na sprzedaż oraz sposób przerobu mleka przeznaczonego do przetwórstwa.

2. Minister Przemysłu i Handlu może w drodze rozporządzenia ustalić organizację i zasady obrotu mlekiem i jego przetworami.

Ust. 3 pominięto.

Art. 15. 1. Kto:

- 1) prowadzi zakład mleczarski niezgłoszony do rejestru wbrew przepisom art. 4 ust. 2 lub art. 5 ust. 1 albo prowadzi zakład, którego zarejestrowania Inspektorat Mleczarski odmówił, lub też prowadzi zakład skreślony z rejestru (art. 7),
- 2) wywozi za granicę przetwory mleczarskie nieodpowiadające wymaganiom, ustalonym na podstawie art. 10 ust. 1 pkt. 1,
- 3) wywozi za granicę przetwory mleczarskie, nie będąc do tego uprawnionym w myśl przepisów wydanych na podstawie art. 10 ust. 1 pkt. 3,
- 4) wywozi za granicę przetwory mleczarskie, pochodzące z zakładów mleczarskich, nie uznanych za zakłady mleczarskie wywozowe (art. 11),

podlega karze aresztu do trzech miesięcy lub grzywny do 300.000 zł.

2. Kto:

- 1) nie dostarczy próbek przetworów mleczarskich organom oceniającym, będąc do tego obowiązany w myśl przepisów wydanych na podstawie art. 9,
- 2) utrudnia wykonanie czynności nadzorczych wbrew przepisom art. 8 i 12,
- 3) wywozi za granicę przetwory mleczarskie bez zachowania warunków ustalonych na podstawie art. 10 ust. 1 pkt. 2,
- 4) sprzedaje mleko z gospodarstwa rolnego lub jego przetwory bez zachowania warunków ustalonych w przepisach wydanych na podstawie art. 13 ust. 1,
- 5) skupuje lub sprzedaje mleko i jego przetwory niezgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 13 ust. 2,

podlega karze aresztu do czternastu dni lub grzywny do 50.000 zł.

3. W sprawach o czyny karalne przewidziane w dekreście niniejszym orzekają powiatowe władze administracji ogólnej.

67.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 6 marca 1928 r.

o uregulowaniu wywozu kurzych jaj za granicę.

(Dz. U. R. P. z dnia 12 marca 1928 r. Nr 27, poz. 249).
Zmiany: art. 83 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 grudnia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 978).

Art. 1. Przepisy niniejszego rozporządzenia normują wywóz za granicę jaj kurzych w skupach.

Nie mają one zastosowania do:

- przewozu jaj przez obszar celny Rzeczypospolitej Polskiej;
- wywozu jaj, przeznaczonych do własnego użytku osób wyjeżdżających za granicę oraz wysyłanych pocztą, koleją, drogą morską i innymi środkami komunikacyjnymi w ilości nie ponad 50 sztuk;
- wywozu jaj w ruchu granicznym w zakresie, wskazanym przez obowiązujące w tej mierze przepisy;
- wywozu jaj przez producentów rolnych oraz ich organizacje na podstawie każdorazowego zezwolenia Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa.

Kompetencje Ministra Rolnictwa, przewidziane w rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 roku, przejął Minister Rolnictwa i Reform Rolnych.

Art. 2. Jaj zepsutych i zewnętrznie uszkodzonych nie wolno wywozić za granicę.

Art. 3. Szczegółowe przepisy co do badania, sortowania, przechowywania, opakowywania i transportowania jaj, przeznaczonych na wywóz za granicę, ustala rozporządzenia wykonawcze. Rozporządzenia powyższe mogą ponadto ustalić punkty graniczne dla wywozu jaj oraz wprowadzić obowiązek zaopatrywania przeznaczonych na wywóz jaj w specjalne znaki.

1. P. rozp. Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 16 czerwca 1931 r. w sprawie uregulowania wywozu kurzych jaj za granicę (poz. 68 niniejszego zeszytu).

2. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 22 kwietnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 32, poz. 282) z dnia 17 marca 1939 r. (Dz. U. R. P. Nr 28, poz. 185), ustalające punkty graniczne dla wywozu kurzych jaj za granicę, pominięto jako nieaktualne wobec zmiany granic Państwa.

Art. 4. Wywozem jaj za granicę mogą się trudnić tylko przedsiębiorstwa, wpisane do specjalnych wojewódzkich rejestrów przedsiębiorstw eksportowych.

Art. 6. Przedsiębiorstwa, uprawnione do wywozu jaj za granicę, obowiązane są:

- prowadzić specjalne księgi, do których należy wpisywać dane o ilości, wadze i gatunku jaj wysyłanych za granicę, dacie i miejscu nadania transportu, tudzież jego odbiorcy;
- przerabiać towar w posiadanych magazynach;
- wysyłać towar za granicę pod własną firmą.

Art. 7. Nadzór nad wykonaniem przez przedsiębiorstwa eksportowe przepisów niniejszego rozporządzenia oraz rozporządzeń na jego podstawie wydanych sprawuje Minister Przemysłu i Handlu za pośrednictwem władz administracji ogólnej, względnie bezpośrednio przez urzędników Ministerstwa Przemysłu i Handlu lub przez upoważnione do tego organa fachowe,

które określili rozporządzenie, wydane przez Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa.

W celu wykonywania nadzoru organa do tego powołane mają prawo:

- wstępu do wszelkich pomieszczeń przedsiębiorstw eksportowych;
- sprawdzania, czy przygotowanie jaj do eksportu odpowiada wymaganiom niniejszego rozporządzenia oraz rozporządzeń na podstawie jego wydanych;
- ustalania, czy istnieją warunki rejestracji wyszczególnione w art. 5 niniejszego rozporządzenia oraz w rozporządzeniach na podstawie jego wydanych;
- ustalania, czy istnieją warunki rejestracji wyszczególnione w art. 5 niniejszego rozporządzenia oraz w rozporządzeniach na podstawie jego wydanych;
- kontrolowania, zgodnie ze szczegółowymi przepisami rozporządzeń wykonawczych, transportów jaj wyjątkowo w tych wypadkach, gdy zachodzi uzasadnione podejrzenie, że dany transport odbywa się z pogwałceniem przepisów niniejszego rozporządzenia lub rozporządzeń na podstawie jego wydanych.

Prawo przeglądania ksiąg, wymienionych w art. 6 niniejszego rozporządzenia, oraz czynienia wyciągów z tych ksiąg przysługuje specjalnie delegowanym w tym celu urzędnikom państwowym.

Osoby, powołane do wykonywania nadzoru, obowiązane są do przestrzegania ścisłej poufności co do stanu interesów kontrolowanych przedsiębiorstw oraz wszelkich w ogóle im znanych faktów na skutek wykonywania przez nie czynności nadzorczych.

Szczegółowe przepisy, dotyczące wykonywania nadzoru, będą wydane w drodze rozporządzeń wykonawczych.

P. rozp. powołane w uw. 1 do art. 3.

Art. 8. Wywóz jaj za granicę przez przedsiębiorstwa lub osoby, nieuprawnione do tego na podstawie niniejszego rozporządzenia, karany będzie według przepisów ustawy karnego skarbowego.

Kierownicy przedsiębiorstw, uprawnionych do wywozu jaj za granicę, winni naruszenia postanowień niniejszego rozporządzenia lub rozporządzeń wydanych na jego podstawie — o ile czyn nie ulega karze surowszej w myśl innych ustaw karnych — karani będą grzywną do 3.000 zł. z zamianą w razie nieściągalności na karę aresztu do 6 tygodni. (150.000 zł.)

1. P. prawo karne skarbowe z dnia 11 kwietnia 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 32, poz. 140).

2. P. art. 10 prawa o wyk. i art. 12 przep. wpr. k. i pr. o wyk.

Art. 10. Osoby, powołane w myśl art. 7 niniejszego rozporządzenia do wykonywania nad-

zoru nad działalnością przedsiębiorstw eksportowych, winne nieprzestrzegania przepisu ustępu 4 tegoż artykułu, podlegają grzywnie w wysokości do 1.000 zł. z zamianą w razie nieściągalności na karę aresztu do 4 tygodni.

Jeżeli czynu, wymienionego w ust. 1 artykułu niniejszego, dopuszczono się z chęci zysku lub w celu zaszkodzenia interesom majątkowym osoby lub firmy, której dotyczy ujawniona wiadomość, winny będzie karany, o ile czyn nie ulega karze surowszej w myśl innych ustaw karnych, więzieniem do jednego roku. Na obzarze prawnym działania kodeksu karnego 1852 r. zamiast więzienia orzeka się ścisły areszt; odwołanie można wnieść niezależnie od ograniczeń, przewidzianych w § 283 p. k.

Przestępstwa, przewidziane w niniejszym artykule, ścigane są z oskarżenia prywatnego.

P. uw. do art. 8 nin. rozp. oraz art. 2 pkt. 2 i art. 10 lit. a) przep. wpr. k. k. i pr. o wyk.

Art. 11. Orzecznictwo w sprawach o naruszenie przepisów niniejszego rozporządzenia oraz rozporządzeń na jego podstawie wydanych należy do wojewódzkiej władzy administracji ogólnej.

Ukarany orzeczeniem karnym wojewódzkiej władzy administracji ogólnej może w ciągu siedmiu dni od dnia doręczenia orzeczenia wnieść na ręce tej władzy żądanie przekazania sprawy właściwemu sądowi okręgowemu, który rozstrzyga prawomocnie przy odpowiednim zastosowaniu przepisów postępowania, obowiązujących go w pierwszej instancji. Na wniosek prokuratora będzie zarządzane postępowanie uproszczone; wyrok sędziego nie ulega zażaleniu.

W postępowaniu sądowym orzeczenie władzy administracyjnej zastępuje prawomocny akt oskarżenia (wniosek w postępowaniu uproszczonym). Przed wyznaczeniem rozprawy przewodniczący (sędzia) może zarządzić przesłuchanie przez właściwy sąd powiatowy (pokoju) oskarżonego, świadków i biegłych; świadków i biegłych można przesłuchać pod przysięgą. Sąd postanawia według swego uznania, których świadków i biegłych przesłucha na rozprawie pod przysięgą lub bez zaprzysiężenia, a których zeznania będą odczytane; wolno odczytywać zapisniki dochodzenia i inne części akt administracyjnych.

Żądanie przekazania sprawy sądowi nie wstrzymuje ściągnięcia grzywny.

Orzecznictwo w sprawach o wykroczenia, przewidziane w art. 10 ust. 1 niniejszego rozporządzenia, należy do sądów powiatowych (pokoju).

Orzecznictwo w sprawach o występki, przewidziane w art. 10 ust. 2 niniejszego rozporządzenia, należy do sądów okręgowych.

1. Ust. 2 i 3 art. 11 utraciły moc obowiązującą z chwilą wejścia w życie k. p. k.
2. Kompetencje sądów powiatowych i pokoju przejęły sądy grodzkie.

68.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 16 czerwca 1931 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa
w sprawie uregulowania wywozu kurzych jaj
za granicę.

(Dz. U. R. P. z dnia 22 lipca 1931 r. Nr 62, poz. 503).

Zmiany: rozp. Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 20 maja 1933 r. (D. U. R. P. Nr 43, poz. 336).

Na podstawie art. 3, 5, 7 i 12 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o uregulowaniu wywozu kurzych jaj za granicę (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 249) zarządza się co następuje:

§ 3. Jeżeli przedsiębiorstwo posiada lub założy składy przeróbcze, położone na terenie różnych województw, powinno zarejestrować każdy skład u tej władzy wojewódzkiej, w której rejonie dany skład się znajduje.

Przez składy przeróbcze rozumie się składy, przygotowujące transporty jaj do bezpośredniego wywozu za granicę.

§ 4. O zmianach w składach przeróbczych przedsiębiorstwa, o ile zmiany te są objęte danymi rejestru, przedsiębiorstwo powinno zawiadomić władzę rejestrującą w ciągu 14 dni.

Dalszą część ust. 1 § 4 pominięto.

Z początkiem roku kalendarzowego zarejestrowane przedsiębiorstwa przesyłają władzy rejestrującej przez siebie uwierzytelniony odpis świadectwa przemysłowego lub kart rejestracyjnych.

§ 8. Przedsiębiorstwa eksportujące jaja powinny posiadać:

a) pomieszczenie do badania, sortowania, pakowania i pomieszczenie do magazynowania jaj; składy te powinny być jasne, suche, przewiewne, czyste, zabezpieczone przed sąsiedztwem z silnie woniejącymi przedmiotami i dostatecznie obszerne; pomieszczenia te powinny być oddzielone ścianą od wszelkich innych pomieszczeń; wyładowanie i załadowanie transportów jaj w magazynach należy zabezpieczyć przed deszczem w sposób trwały lub — gdzie stosunki lokalne na to nie pozwalają — przynajmniej w sposób prowizoryczny na czas każdorazowego wyładowania, względnie załadowania;

b) przybory, urządzenia i środki pomocnicze zdadne do użytku;

c) zapas suchego i czystego materiału pakunkowego w ilości co najmniej miesięcznego w danym okresie zapotrzebowania; materiał ten należy przechowywać w magazynach zabezpieczonych przed wilgocią i sąsiedztwem z silnie woniejącymi przedmiotami;

d) dostateczną ilość personelu, najmniej z dwóch osób złożonego, wyszkolonego praktycznie w przeróbce jaj na eksport.

§ 9. Księgi specjalne, które stosownie do art. 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. przedsiębiorstwa są obowiązane prowadzić, powinny być prowadzone według wzoru, zawartego w załączniku Nr 3 do niniejszego rozporządzenia.

§ 10. Jaja świeże i czyste, przeznaczone na wywóz, należy sortować według następujących gatunków, oznaczonych wagą 1000 sztuk:

1) od 47 kg do 48 kg włącznie

2) „ 49 „ „ 50 „ „

3) „ 51 „ „ 52 „ „

4) „ 53 „ „ 54 „ „

5) „ 55 „ „ 56 „ „

6) „ 57 „ „ 58 „ „

7) „ 59 „ „ 60 „ „

8) „ 61 „ „ 62 „ „

9) powyżej 62 kg z oznaczeniem na skrzyni rzeczywistej wagi w pełnych kilogramach.

W gatunkach od 2 — 9 nie mogą znajdować się jaja, których sztuka waży 45 gr i mniej.

Jaja chłodzone czyste, przeznaczone na wywóz, podlegają przepisom niniejszego paragrafu.

W gatunkach jaj od 1 do 8 waga przeciętna jaj, znajdujących się w danym opakowaniu w przeliczeniu na wagę przeciętną 1000 sztuk nie może przekraczać ani dolnej, ani górnej wagi oznaczonego w myśl powyższego gatunku.

§ 11. Jajem świeżym jest takie jaje, które posiada komorę powietrzną o głębokości nie większej niż 6 mm, ma żółtko zwarte, jędrne i zaledwie odróżniające się od białka, bez plam w treści, białko przejrzyste, spoiste, bez plam i bez zmętnienia i nie naruszoną chalazę, ponadto nie mogło ono podlegać żadnemu zabiegowi konserwacyjnemu ani też myciu lub innemu czyszczeniu w celach usunięcia brudu z jego skorupy.

Jaja, posiadające komorę powietrzną o głębokości w porze wiosennej i letniej (kwiecień — sierpień) nie większej niż 5 mm, a poza tym odpowiadające warunkom poprzedniego ustępu, mogą być nazwane jajami „extra“.

Jaja nie odpowiadające warunkom, wymienionym w ustępie pierwszym niniejszego paragrafu, o ile nie są zepsute, będą nazwane jajami „secunda“.

Jaja chłodzone czyste, przeznaczone na wywóz, podlegają przepisom niniejszego paragrafu.

§ 12. Jaja konserwowane w wapnie, przeznaczone na wywóz, należy sortować jako jaja konserwowane w wapnie, a nadto należy je sortować według gatunków, oznaczonych w § 10 niniejszego rozporządzenia.

§ 13. Jaja, przeznaczone na wywóz, pakuje się do skrzyń suchych, czystych, nie wydają-

cych ostrej woni. Skrzynie powinny być sporządzone z desek mocnych, nie popękanych i niepołamanych, przy czym wieka skrzyń mają opierać się w połowie swej długości na ścianie poprzecznej, złożonej z dwóch desek. Deski skrzyń muszą być mocno ze sobą spojone lub zbite, czołowe boki skrzyń powinny być lekko zheblowane. W porze ciepłej należy pozostawić między podłużnymi deskami skrzyń odstęp o szerokości co najmniej 1 — 2 cm, zimą skrzynie powinny być szczelnie zbite i wyłożone wewnątrz papierem. Długość skrzyń całych i płaskich określa się na 175 — 182 cm, szerokość na 50 — 56 cm. Wysokość skrzyń całych na 25 — 28 cm. Wysokość skrzyń płaskich na 13 — 14 cm. Rozmiary skrzyń z wkładkami tekturowymi zależne są od ilości łożysk tekturowych na jaja.

W skrzyniach całych umieszcza się 1440 sztuk jaj, w płaskich — 720 sztuk, w skrzyniach z wkładkami tekturowymi — 180, 360, 600 lub 720 sztuk jaj.

Do pakowania jaj używa się welny drzewnej, słomy lub wkładek tekturowych. Środki te muszą być suche, czyste i nie powinny wydawać ostrej woni.

§ 14. Jaja, przeznaczone na wywóz, należy pakować w oddzielne skrzynie w następujący sposób:

a) jaja świeże i czyste — według gatunków ustalonych w § 10 niniejszego rozporządzenia (każdy gatunek w oddzielnej skrzyni) — z oznaczeniem na skrzyni np. „49—50 kg“; jaja świeże, nazwane „extra“ (§ 11 ustęp drugi), pomimo oznaczenia wagi gatunku, mogą mieć oznaczenie dodatkowe „extra“, podane obok wagi gatunku;

b) jaja świeże i czyste o wadze 1000 sztuk 45 kg i mniej — z oznaczeniem na skrzyni „M“;

c) jaja, wymienione w ustępie pierwszym § 11 niniejszego rozporządzenia — z oznaczeniem na skrzyni „secunda“;

d) jaja, konserwowane w wapnie — według gatunków, ustalonych w § 10 niniejszego rozporządzenia (każdy gatunek w oddzielnej skrzyni) — z oznaczeniem na skrzyni „Calc“ i np. „49 — 50 kg“;

e) jaja konserwowane w wapnie — o wadze 1000 sztuk 45 kg i mniej — z oznaczeniem na skrzyni „Calc — M“;

f) jaja brudne — z oznaczeniem na skrzyni „D“;

g) jaja o skorupce brązowej, o ile są pakowane w oddzielne skrzynie, mogą być oznaczone na nieczołowych bokach skrzyń literami „BR“ poza oznaczeniami, przewidzianymi w innych punktach niniejszego paragrafu.

§ 15. Na obydwóch czołowych bokach skrzyń należy umieścić: numer porządkowy ładunku jaj, wychodzącego w danym roku kalendarzowym z danego składu przeróbczego, numer po-

rządkowy skrzyni w danym ładunku, stempel, markę lub inny znak rozpoznawczy eksportującej firmy (§ 1 punkt e), oznaczenie jaj skrótem stosownie do § 14 niniejszego rozporządzenia, z wyjątkiem skrótu, wymienionego w p.g., § 14, oraz napis „Polska“. Żadne inne znaki, czy też napisy nie mogą się znajdować na czołowych bokach skrzyni.

Znaki czy też napisy, które wskazywałyby na gatunek lub pochodzenie towaru (poza wyżej wymienionymi), nie mogą znajdować się na skrzyni.

Wszystkie powyższe numery, napisy oraz znaki powinny być oznaczone w kolorze niebieskim, z wyjątkiem jaj o wadze 1000 sztuk 45 kg i mniej, które należy oznaczyć w kolorze czerwonym, oraz jaj brudnych i „secunda“, które należy oznaczyć w kolorze czarnym.

Ustala się następujące rozmiary powyższych numerów oraz znaków:

a) dla cyfr, oznaczających numer porządkowy ładunku, numer porządkowy skrzyni w ładunku oraz wagę gatunku jaj: wysokość 2,5 cm; wysokość liter „kg“ — 1 cm, szerokość 1 — 2 cm, szerokość liter „kg“ — 0,5 cm; rozstawienie cyfr włącznie ze skrótem „kg“ powinno wynosić dla dwóch cyfr i skrótu 5 — 6 cm, dla czterech cyfr i skrótu 10 — 11 cm;

d) dla skrótu „secunda“ — szerokość 8 cm, szerokość 1 — 2 cm;

c) dla skrótu „Calc“ — szerokość 6 cm, wysokość liter 2,5 cm, szerokość liter 0,5 cm;

d) dla skrótu „secunda“ — szerokość 8 cm, wysokość i szerokość liter, jak w punkcie c;

e) dla skrótu „extra“ — szerokość 8 cm, wysokość i szerokość liter, jak w punkcie c;

f) wysokość liter „Polska“ — 2,5 — 3 cm, szerokość napisu 14 — 15 cm;

g) znak firmy — wysokość 8 cm, szerokość 6 — 16 cm.

Wzór podaje załącznik do niniejszego rozporządzenia.

O ile przepisy państw importujących wymagają odmiennego znakowania i opakowania transportów jaj, eksportowanych do tych państw, mogą być one znakowane i pakowane w myśl przepisów obowiązujących w danych państwach.

Wykazy państw, których przepisy wymagają odmiennego znakowania jaj, ich opakowania oraz tryb postępowania przy wywozie tych jaj za granicę ustala Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych i ogłasza w Dzienniku Urzędowym „Monitor Polski“.

Załącznik pominięto.

§ 17. Celem stwierdzenia, czy przedsiębiorstwa eksportowe wysyłają za granicę towar pod własną firmą, w myśl art. 6 p. c) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 27, poz 249), władze administracji ogólnej i izby przemysłowo-handlowe mają prawo żądania okazania dokumentów handlowych, jak: ofert, faktur, kwitów i wszelkich dokumentów, stwierdzających, że towar został wysłany bezpośrednio za granicę pod własną firmą przedsiębiorstwa zarejestrowanego.

§ 20. Jeżeli organ nadzorczy stwierdzi, że działalność przedsiębiorstwa nie jest zgodna z przepisami, wówczas należy sporządzić o tym protokół, na którego podstawie wojewódzka władza administracji ogólnej pociągnie winnego do odpowiedzialności karnej.

Ponadto wojewódzka władza administracji ogólnej może w takim wypadku wystąpić do Ministra Przemysłu i Handlu z wnioskiem o wykreślenie przedsiębiorstwa z rejestru przedsiębiorstw eksportowych.

§ 21. Jeżeli organ nadzorczy stwierdzi, że urządzenia przedsiębiorstwa nie odpowiadają przepisom, wówczas sporządzi o tym protokół, wyznaczając jednocześnie przedsiębiorstwu czas, potrzebny do wykonania odpowiednich urządzeń i napraw.

Jeżeli w ciągu wyznaczonego terminu urządzenia lub naprawy nie będą wykonane, organ nadzorczy sporządzi o tym protokół, na którego podstawie wojewódzka władza administracji ogólnej pociągnie winnego do odpowiedzialności karnej oraz wystąpi jednocześnie z wnioskiem do Ministra Przemysłu i Handlu o wykreślenie przedsiębiorstwa z rejestru przedsiębiorstw eksportowych.

69.

DEKRET

z dnia 11 kwietnia 1947 r.

o prawie probierczym.

(Dz. U. R. P. z dnia 17 kwietnia 1947 r. Nr 33, poz. 149).

Art. 1. Wyrobami z metali szlachetnych (platyny, złota i srebra) w rozumieniu prawa niniejszego są takie wyroby, których metale szlachetne łącznie ze sobą bądź też z metalami nieszlachetnymi tworzą stop posiadający nie mniejszą zawartość platyny, złota lub srebra od wskazanej w art. 5. Wszelkie inne wyroby są wyrobami z metali nieszlachetnych.

Art. 2. Wyroby, materiały listkowe i nitkowe oraz półfabrykaty stosowane w praktyce dentystrycznej, wytwarzane z metali szlachetnych w kraju lub przywożone z zagranicy, powinny czynić zadość jednej z prób wskazanych w art. 5 i być ocechowane lub oznaczone przez władzę probierczą, z wyjątkami przewidzianymi w art. 3.

Art. 3. 1. Od obowiązku ocechowania lub oznaczenia przez władzę probierczą wolne są następujące przedmioty, zawierające metale szlachetne:

- a) surowce i półfabrykaty nieprzeznaczone dla celów dentystycznych, w szczególności bloki, sztaby, zlewki, blachy, taśmy, drut — wytwarzane w kraju oraz przywożone z zagranicy;
- b) przedmioty dawnego pochodzenia, przedstawiające wartość archeologiczną, historyczną lub artystyczną, zwłaszcza opatrzone starymi, polskimi cechami;
- c) narzędzia i aparaty lub ich części, służące dla celów naukowych, technicznych lub stanowiące tajemnicę państwową;
- d) inkrustacje;
- e) medale, plakiety i żetony, wytwarzane przez mennicę państwową;
- f) ordery i monety, także w przypadkach, gdy tworzą części składowe wyrobów z metali szlachetnych;
- g) wyroby przyjęte do naprawy.

2. Od obowiązku ocechowania lub oznaczenia przez władze probiercze wolne są z tym, że powinny czynić zadość próbie przepisanej:

- a) wyroby platynowe i złote, ważące mniej niż 1 gram, oraz wyroby srebrne, ważące mniej niż 2 gramy w sztuce lub parze, gdy wyroby są parzyste;
- b) wyroby pokryte emalią, o ile wybite cechy jest niemożliwe bez uszkodzenia wyrobu;
- c) narzędzia chirurgiczne.

3. Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrami Żeglugi oraz Skarbu ustala w drodze rozporządzenia warunki i sposób zwalniania przedmiotów, przeznaczonych do wywozu za granicę, od obowiązku posiadania przepisanych oznaczeń i próby oraz od obowiązku ocechowania.

Art. 4. Zawartość platyny, złota lub srebra w wyrobach, półfabrykatkach oraz materiałach listkowych i nitkowych określa się liczbowo próbą, oznaczającą ilość części masy czystego metalu szlachetnego, zawartego w tysiącu takich części masy danego stopu.

Art. 5. Ustala się następujące próby:

- a) dla wyrobów platynowych:
950/1000
- b) dla wyrobów złotych:
1/960/1000
2/750/1000
3/583/1000
- c) dla wyrobów srebrnych:
1/940/1000
2/875/1000
3/800/1000
- d) dla półfabrykatów dentystycznych przeznaczonych:
  1. na korony, mostki i protezy:
    - 1) platynowe 950/1000
    - 2) złote barwne 916/1000
    - 3) złote białe 833/1000
  2. na luty złote 833/1000.

Art. 6. Dopuszczalne uchybienie (remedium) ustala się dla wyrobów i półfabrykatów dentystycznych platynowych na 10/1000, a dla złotych i srebrnych, złożonych: a) z dużych części — na 5/1000; b) z drobnych złutowanych ze sobą części — na 10/1000.

Art. 8. 1. Niezależnie od postanowień prawa przemysłowego osoby trudniące się zawodowo wytwarzaniem, przeróbką, naprawianiem lub handlem przedmiotami z metali szlachetnych obowiązane są złożyć władzy probierczej przed rozpoczęciem czynności deklarację i uzyskać świadectwo złotnicze.

2. Zwinienie przedsiębiorstwa, jak również zmiany dotyczące przedsiębiorstwa odnośnie danych, zawartych w deklaracji, winny być zgłaszane władzy probierczej.

3. Kategorie osób obowiązanych do rejestracji, wzór deklaracji oraz wysokość opłaty za świadectwa złotnicze ustala Minister Przemysłu i Handlu w drodze rozporządzenia.

Art. 11. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu wydane w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami ustala:

- 1) organizację władz probierczych, zakres ich działania i tryb postępowania przed tymi władzami;
- 2) tryb postępowania z przedmiotami z metali szlachetnych nie czyniącymi zadość najniższej próbie przepisanej oraz z przedmiotami importowanymi lub eksportowanymi i z przedmiotami przeznaczonymi do sprzedaży w drodze licytacji przez urzędy i władze państwowe oraz instytucje publiczne i prywatne;
- 3) wzory cech i znaków probierczych oraz metodę badania i sposoby cechowania oraz znakowania przedmiotów z metali szlachetnych;
- 4) warunki regulujące wytwarzanie i obróbkę przedmiotami z metali szlachetnych, w szczególności warunki, jakim winny odpowiadać przedmioty z metali szlachetnych zgłoszone do badania, cechowania lub znakowania;
- 5) obowiązek, sposób oraz tryb badania i oceny przez władze probiercze kamieni szlachetnych i półszlachetnych;
- 6) obowiązek i sposób zwrotu przez Skarb Państwa kosztów przesyłki przedmiotów z metali szlachetnych, wytwarzanych w kraju przez zakłady, znajdujące się poza siedzibą władzy probierczej.

Art. 12. 1. Wyroby z metali nieszlachetnych posiadające powłokę z metali szlachetnych lub naśladowujące z wyglądu metale szlachetne, winny posiadać wybite przez wytwórcę lub sprzedawcę oznaczenie o brzmieniu „metal” lub „met”.

2. Wyroby, o których mowa w ust. 1, winny być w składach i na wystawach oddzielone od wyrobów z metali szlachetnych i oznaczone wyraźnie odpowiednim napisem.

3. Minister Przemysłu i Handlu może w drodze rozporządzenia zwolnić z powodów technicznych wyroby z metali nieszlachetnych od obowiązku wybicia na nich oznaczenia „metal” lub „met.” i podać inny sposób oznaczenia powyższych wyrobów.

Art. 13. 1. Kto wykracza przeciwko przepisom art. 2, art. 3 ust. 2, art. 8 ust. 1 i 2, art. 12 ust. 1 i 2, art. 15 i 16 niniejszego dekretu lub przepisom rozporządzeń wydanych na podstawie art. 3 ust. 2, art. 8 ust. 3, art. 11 ust. 2—5 oraz art. 12 ust. 3,

podlega karze aresztu do trzech miesięcy i grzywny do 30.000 zł lub jednej z tych kar.

2. Władza orzekająca przy powtórnym skazaniu może, a przy trzecim skazaniu powinna orzec karę dodatkową zamknięcia przedsiębiorstwa.

Art. 14. Do orzekania o przestępstwach przewidzianych w art. 13 powołane są powiatowe władze administracji ogólnej.

Art. 15. Wyroby, półfabrykaty, przeznaczone dla celów dentystycznych oraz materiały listkowe i nitkowe, zawierające metale szlachetne, znajdujące się u wytwórców lub handlujących na obszarze, na którym przed wejściem w życie niniejszego dekretu nie obowiązywało cechowanie przez władze probiercze, powinny być dostarczone tej władzy do zbadania, ocechowania lub oznaczenia w ciągu trzech miesięcy od dnia ogłoszenia o zorganizowaniu na tych terenach władzy probierczej, przy czym wyroby z zawartością platyny od 850/1000 do 950/1000 i złota najmniej 333/1000 oznaczone będą specjalnym znakiem przechodnim.

Art. 16. Przedmioty z metali szlachetnych, znajdujące się u wytwórców lub handlujących, a ocechowane przed dniem wejścia w życie dekretu niniejszego polską cechą probierczą w myśl postanowień ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. o upoważnieniu Ministra Przemysłu i Handlu do wydania zarządzeń w zakresie nadzoru nad przemysłem złotniczym i handlem wyrobami złotniczymi oraz organizacji Urzędów Probierczych na obszarach b. zaboru austriackiego i rosyjskiego (Dz. U. R. P. Nr 70, poz. 470) podlegają ponownemu ocechowaniu w terminie ustalonym w rozporządzeniu Ministra Przemysłu i Handlu.

70.

DEKRET

z dnia 21 grudnia 1945 r.

o publicznej gospodarce lokalami i kontroli najmu.

(Dz. U. R. P. z dnia 13 lutego 1946 r. Nr 4, poz. 27).

Art. 1. W celu racjonalnego wykorzystania uszczupłego wskutek wojny zapasu lokali oraz planowego uregulowania publicznych po-

trzeb lokalowych wprowadza się w okresie czasu, dopóki odbudowa zniszczonych miast i osiedli nie zapewni dostatecznej ilości pomieszczeń dla instytucji publicznych oraz nie zaspokoi potrzeb mieszkańców tych miast i osiedli, publiczną gospodarkę lokalami mieszkalnymi i użytkowymi bądź też publiczną kontrolę najmu lokali na zasadach przepisów dekretu niniejszego.

Art. 2. 1. Publiczną gospodarkę lokalami stosuje się w m. st. Warszawie oraz w miastach Łodzi, Gdańsku, Lublinie, Krakowie, Katowicach i Poznaniu.

2. Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia wprowadzić w całości lub w części publiczną gospodarkę lokalami w innych miastach, a także w gminach wiejskich.

3. Wprowadzając gospodarkę publiczną lokalami w osiedlach podmiejskich, Rada Ministrów może podporządkować tę gospodarkę władzom kwaterekowemu miasta zainteresowanego.

4. W miejscowościach, nie objętych przepisami o publicznej gospodarce lokalami, miejskie (gminne) rady narodowe mogą — z inicjatywy własnej lub na wniosek władzy, sprawującej nadzór nad organami wykonawczymi danej jednostki terytorialnej — wprowadzić w drodze uchwały, publicznie ogłoszonej, kontrolę najmu lokali w myśl przepisów rozdziału III dekretu niniejszego.

P. rozp. Rady Ministrów:

1) z dnia 28 lutego 1946 r. o wprowadzeniu publicznej gospodarki lokalami w mieście Gdyni (Dz. U. R. P. Nr 12, poz. 80).

2) z dnia 31 października 1946 r. o wprowadzeniu publicznej gospodarki lokalami w miastach: Kielce i Częstochowa, (Dz. U. R. P. Nr 64, poz. 358),

3) z dnia 31 października 1946 r. o wprowadzeniu publicznej gospodarki lokalami na obszarze województwa śląskiego i wrocławskiego oraz niektórych powiatów województw: krakowskiego, poznańskiego i olsztyńskiego (Dz. U. R. P. Nr 64, pow. 359),

4) z dnia 14 listopada 1946 r. o wprowadzeniu publicznej gospodarki lokalami w całości w miastach: Nowym Sączu, Tarnowie i Sopotcie oraz o wprowadzeniu publicznej gospodarki lokalami mieszkalnymi w mieście Gnieźnie (Dz. U. R. P. Nr 68, poz. 373),

5) z dnia 13 marca 1947 r. o wprowadzeniu publicznej gospodarki lokalami w mieście Pruszkowie (Dz. U. R. P. Nr 33, poz. 150),

6) z dnia 14 lipca 1947 r. o wprowadzeniu publicznej gospodarki lokalami w m. Rzeszowie (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 286),

7) z dnia 14 lipca 1947 r. o wprowadzeniu publicznej gospodarki lokalami mieszkalnymi w niektórych gminach wiejskich województwa śląskiego (Dz. U. R. P. Nr 55, poz. 297),

8) z dnia 2 października 1947 r. o wprowadzeniu publicznej gospodarki lokalami w całości w mieście Bydgoszczy oraz o wprowadzeniu publicznej gospodarki lokalami mieszkalnymi w mieście Nowym Tomyślu (Dz. U. R. P. Nr 65, poz. 394),

9) z dnia 23 lutego 1948 r. o wprowadzeniu publicznej gospodarki lokalami mieszkalnymi w gminie wiejskiej Letnisko-Milanówek (Dz. U. R. P. Nr 12, poz. 98),

10) z dnia 23 lutego 1948 r. o wprowadzeniu publicznej gospodarki lokalami mieszkalnymi w miastach: Jarocinie, Kaliszu, Krotoszynie, Pleszewie i Wrześni (Dz. U. R. P. Nr 12, poz. 99),

11) z dnia 26 kwietnia 1948 r. o wprowadzeniu pu-

blicznej gospodarki lokalami mieszkalnymi w niektórych gminach miejskich i wiejskich województwa warszawskiego (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 171),

12) z dnia 24 lipca 1948 r. o wprowadzeniu publicznej gospodarki lokalami mieszkalnymi w gminach wiejskich Puszczykowo i Żabikowo oraz w mieście Lesznie (Dz. U. R. P. Nr 37, poz. 262),

13) z dnia 24 lipca 1948 r. o wprowadzeniu publicznej gospodarki lokalami mieszkalnymi na obszarze niektórych gromad powiatu i województwa rzeszowskiego (Dz. U. R. P. Nr 37, poz. 263),

14) z dnia 24 lipca 1948 r. o wprowadzeniu publicznej gospodarki lokalami mieszkalnymi w mieście Chojnicach, w województwie pomorskim (Dz. U. R. P. Nr 37, poz. 264).

Art. 3. Przepisom dekretu niniejszego nie podlegają:

- a) pomieszczenia zajmowane przez przedstawicielstwa dyplomatyczne i osoby, korzystające z prawa zakrajowości oraz urzędy konsularne;
- b) świątynie i domy modlitwy wszystkich uznanych w Państwie wyznań religijnych;
- c) budynki i lokale wyłączone spod publicznej gospodarki lokalami na podstawie przepisów szczególnych.

Art. 6. 1. Miejska (gminna) rada narodowa może ustalić normę zaludnienia mieszkań, określając minimalną liczbę osób, jaka powinna przypadać na jedną izbę oraz minimalną powierzchnię użytkową mieszkania na jedną osobę, a także odchylenia od powszechnej normy, jakie mogą być czynione bądź z uwagi na rozkład lokalu, bądź dla osób, które ze względu na zajmowanie szczególnie odpowiedzialnego stanowiska w służbie publicznej lub pracy społecznej albo z tytułu wykonywania swego zawodu lub z uwagi na stan zdrowia, wymagają specjalnych warunków mieszkaniowych.

2. Ustalając normy zaludnienia mieszkań, miejska (gminna) rada narodowa określi, jakie osoby, nie mające prawa do uzyskania przydziału mieszkania, a należące do rodziny lub domowników osoby uprawnionej, będą uwzględnione przy ustalaniu liczby osób, zajmujących mieszkanie.

3. Przepisy, normujące powierzchnię lokalu, mogą być wydane również dla biur, zakładów i innych lokali użytkowych, nie będących w użytkowaniu Państwa, samorządu i innych osób prawnych prawa publicznego, a to w porozumieniu z właściwymi władzami i organami nadzorczymi. Przepisy art. 29 mają tu odpowiednie zastosowanie.

Art. 11. 1. O każdym zwolnieniu samodzielnego mieszkania albo lokalu użytkowego, właściciel lub zarządca nieruchomości winien w ciągu 3 dni zawiadomić władzę kwaterunkową.

2. Obowiązek, przewidziany w ustępie poprzedzającym, może być rozciągnięty przez miejską (gminną) radę narodową w związku z wprowadzeniem norm zaludnienia mieszkań także i na pomieszczenia sublokatorskie.

3. W razie wprowadzenia norm zaludnienia miejska (gminna) rada narodowa może nałożyć na właścicieli lub zarządców nieruchomości oraz głównych lokatorów obowiązek zgłaszania do władzy kwaterunkowej lokalu niedostatecznie zaludnionego.

Art. 19. 1. W miastach i osiedlach, w których nie została wprowadzona publiczna gospodarka lokalami, mogą miejskie (gminne) rady narodowe z inicjatywy własnej bądź na wniosek władzy, sprawującej nadzór nad organami wykonawczymi miasta (osiedla), wprowadzić w drodze uchwały, publicznie ogłoszonej, kontrolę najmu lokali mieszkalnych.

2. Jednocześnie z wprowadzeniem publicznej kontroli najmu lokali powołane zostaną odpowiednie organa rad narodowych (komisje lokalowe), przewidziane dekretem niniejszym.

Art. 20. Publiczna kontrola najmu lokali obejmuje uprawnienia władzy kwaterunkowej do:

- a) przydzielania lokali na wniosek osób zainteresowanych,
- b) regulowania wielkości pomieszczeń zgodnie z przepisami kwaterunkowymi,
- c) regulowania stosunków między najemcą a wynajmującym odnośnie używania lokali,
- d) wydawania na żądanie władz sądowych opinii w kwestiach odroczenia eksmisji lokatora (sublokatora).

Art. 21. Po wprowadzeniu publicznej kontroli najmu lokali właściciele nieruchomości (zarządcy domów) obowiązani są:

- a) podawać do publicznej wiadomości, w sposób unormowany miejscowymi przepisami kwaterunkowymi, wydanymi przez miejską (gminną) radę narodową, informacje o każdym wolnym lokalu,
- b) poddawać kontroli uprawnionych władz lokale, zarówno zajęte, jak i wolne,
- c) uzyskać zatwierdzenie władzy kwaterunkowej dla każdej zawieranej umowy najmu pod rygorem jej nieważności.

Art. 23. Przepisom o publicznej kontroli najmu lokali nie podlegają, poza wymienionymi w art. 3, budynki będące własnością Skarbu Państwa, związków samorządu terytorialnego lub osób prawnych prawa publicznego, o ile nie pozostają w używaniu osób i instytucji prywatnych na zasadzie umów o charakterze prywatno-prawnym.

Art. 38. 1. Kto w celu obejścia przepisów dekretu niniejszego:

- a) podaje nieprawdziwe dane władzy kwaterunkowej lub komisji lokalowej,
- b) zgłasza do zameldowania w lokalu osoby, faktycznie w nim nie mieszkające, lub nie dopełni obowiązku wymeldowania osób, które opuściły lokal,

- c) zaniebdza udzielenia władzy kwaterunkowej odpowiednich informacji nakazanych przepisami dekretu niniejszego —
podlega karze aresztu do 3 miesięcy i grzywny do 30.000 złotych lub jednej z tych kar.

2. Do orzekania powołane są powiatowe władze administracji ogólnej.

3. Orzeczone grzywny przypadają na rzecz budżetów miejskich (gminnych).

71.

DEKRET

z dnia 3 lutego 1947 r.

o rejestracji i umarzaniu niektórych dokumentów na okaziciela emitowanych przed dniem 1 września 1939 r.

w brzmieniu ustalonym obwieszczeniem Ministra Skarbu z dnia 15 maja 1948 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu tego dekretu (Dz. U. R. P. z dnia 29 maja 1948 r. Nr 28, poz. 190).

Art. 1. 1. Posiadacze dokumentów na okaziciela, emitowanych przed dniem 1 września 1939 r., a w dniu tym nie przedawnionych, obowiązani są przedstawić je do rejestracji w terminie do dnia 31 marca 1949 r.

2. Przepis ustępu poprzedzającego stosuje się do dokumentów, które zostały umorzone przed dniem wejścia w życie niniejszego dekretu.

Art. 3. 1. Rejestrację dokumentów przeprowadza instytucja, która je emitowała (wystawca). Wystawcy obowiązani są do dnia 31 maja 1948 r. złożyć instytucji, która sprawuje z ramienia Ministra Skarbu nadzór nad rejestracją, wykaz swoich placówek rejestracyjnych z podaniem ich adresów. Instytucja sprawująca nadzór ogłosi do dnia 30 czerwca 1948 r. w Monitorze Polskim wykaz placówek rejestracyjnych, zgłoszonych przez wystawców ze wskazaniem ich adresów.

Art. 21. Osoby uprawnione do działania w imieniu wystawcy, które nie dopełniły obowiązku zgłoszenia swoich placówek rejestracyjnych i ich adresów (art. 3 ust. 1), podlegają karze grzywny do 300.000 zł. Do orzekania właściwe są powiatowe władze administracji ogólnej.

UZUPEŁNIENIA I ZMIANY DOTYCZĄCE PRZEPISÓW KARNO - ADMINISTRACYJNYCH, ZAMIESZCZONYCH W ZESZYCIE 14 i 14a.

72.

DEKRET

z dnia 26 kwietnia 1948 r.

o podwyższeniu grzywien, kar pieniężnych, kar porządkowych i nawiązek.

(Dz. U. R. P. z dnia 27 kwietnia 1948 r. Nr 24, poz. 161).

Art. 1. 1. Podwyższa się pięćdziesięciokrotnie przewidziane w wydanych przed dniem 5 września 1939 r. przepisach prawa materialnego i

formalnego grzywny, kary pieniężne, kary porządkowe i nawiązki, oznaczone stałą kwotą pieniężną, oraz górną granicę grzywien, kar pieniężnych, kar porządkowych i nawiązek, oznaczonych w określonej kwocie pieniężnej, niezależnie od tego, czy do ich wymierzania powołane są władze sądowe czy władze administracyjne.

2. Przepisy ustępu pierwszego nie stosują się do przypadków określonych w art. 3 pkt. 1 i 2.

3. Podwyższa się również pięćdziesięciokrotnie górną granicę grzywien, kar pieniężnych i kar porządkowych, od której zawisły jest rodzaj czynu karalnego (występek lub wykroczenie) i właściwość władzy administracyjnej do orzekania za takie czyny.

Art. 2. Uprawnienia władz administracyjnych do nakładania grzywny (kary pieniężnej) w drodze nakazu karnego rozszerza się 1.000 złotych, a w drodze doraźnego nakazy karnego — do 500 złotych.

Art. 3. W wymienionych niżej przepisach wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 11 ustawy z dnia 5 marca 1934 r. o nadzorze nad hodowlą bydła, trzody chlewnej i owiec w brzmieniu dekretu z dnia 25 czerwca 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 32, poz. 203) wyrazy „do 2.000 zł” zastępuje się wyrazami „do 15.000 zł” oraz w art. 12 tejże ustawy wyrazy „do 10.000 zł” zastępuje się wyrazami „do 50.000 zł”;

2) w art. 9 ustawy z dnia 13 marca 1934 r. o nadzorze nad hodowlą koni (Dz. U. R. P. z 1946 r. Nr 23, poz. 154) wyrazy „do 3.000 zł” zastępuje się wyrazami „do 80.000 zł”;

3) w art. 90 dekretu z dnia 25 września 1945 r. prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. R. P. Nr 48, poz. 272) wyrazy „do 500 zł” zastępuje się wyrazami „do 10.000 zł”;

4) w art. 8 dekretu z dnia 2 sierpnia 1945 r. o urzędach zatrudnienia (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 182) wyrazy „do 25.000 zł” zastępuje się wyrazami „do 150.000 zł”, a w art. 9 tego dekretu wyrazy „do 3.000 zł” zastępuje się wyrazami „do 30.000 zł”;

5) w art. 8 dekretu z dnia 27 czerwca 1946 r. o reglamentowanym zaopatrywaniu ludności w przedmioty powszedniego użytku (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 217) wyrazy „do 30.000 zł” zastępuje się wyrazami „do 150.000 zł”;

Art. 4. Grzywna (kara pieniężna) wymierzona za występek nie może być niższa od 250 złotych, a wymierzona za wykroczenie oraz kara porządkowa nie może być niższa od 50 złotych.

Art. 5. 1. W przypadku zamiany grzywny, orzeczonej za występek, przyjmuje się jeden dzień więzienia za równoważnik grzywny od 100 do 500 złotych, a jeden dzień aresztu za równoważnik grzywny od 50 do 250 złotych.

2. W przypadku zamiany grzywny, orzeczonej za wykroczenie, przyjmuje się jeden dzień aresztu za równoważnik grzywny od 50 do 250 złotych.

Art. 6. Przepisów dekretu niniejszego nie stosuje się do grzywien, kar pieniężnych, kar porządkowych i nawiązek, wymierzonych za czyny popełnione przed jego wejściem w życie.

Art. 7. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Prezesowi Rady Ministrów oraz Ministrom: Sprawiedliwości, Skarbu, Administracji Publicznej, Ziem Odzyskanych oraz innym ministrom każdemu w jego zakresie działania.

Art. 8. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Z dniem tym traci moc obowiązującą dekret z dnia 16 listopada 1945 r. o podwyższeniu grzywine, kar pieniężnych, kar porządkowych oraz nawiązek (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 312).

73.

DEKRET

z dnia 3 kwietnia 1948 r.

o przeznaczeniu grzywien orzekanych przez organa związków samorządu terytorialnego.

(Dz. U. R. P. z dnia 10 kwietnia 1948 r. Nr 18, poz. 126).

Art. 1. Grzywny orzeczone przez organa związku samorządu terytorialnego w trybie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu karno-administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 365) wpływają na rzecz tych związków, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

Art. 2. Do grzywien określonych w art. 1 nie stosuje się przepisu art. 42 § 3 kodeksu karnego 1932 r.

Art. 3. Uchyła się ustawę z dnia 19 lutego 1929 r. w sprawie uzupełnienia niektórych postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu karno-administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr 16, poz. 135).

Art. 4. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Ministrom: Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych.

Art. 5. Dekret niniejszy wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

74.

OKÓLNIK Nr 38

MINISTRA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

z dnia 14 maja 1948 r. L. dz. IV. AP. 4224/48.

o częściowej zmianie instrukcji w sprawie orzecznictwa karno-administracyjnego władz administracji ogólnej i samorządu terytorialnego.

(Dz. Urz. Min. Adm. Publ. Nr 15, poz. 132).

Do

Obywateli Wojewodów, Prezydentów m. st. Warszawy i m. Łodzi, Starostów

Powiatowych, Prezydentów miast, Burmistrzów i Wójtów.

W związku z dekretami: z dnia 3 kwietnia 1948 r. o przeznaczeniu grzywien orzekanych przez organa związków samorządu terytorialnego (Dz. U. R. P. Nr 18, poz. 126) i z dnia 26 kwietnia 1948 r. o podwyższeniu grzywien, kar pieniężnych, kar porządkowych i nawiązek (Dz. U. R. P. Nr 24, poz. 161) zmieniam w porozumieniu z Ministrem Ziem Odzyskanych instrukcję w sprawie orzecznictwa karno-administracyjnego władz administracji ogólnej i samorządu terytorialnego (Dz. Urz. Min. Adm. Publ. Nr 18/1947) w sposób następujący: (w każdym punkcie podano str. Dz. Urz. M. A. P. Nr 18/1947 i str. „Przepisów z zakresu prawa admin.” Nr 14).

1) w dziale III pkt. 2 ust. 1 zd. 4 (Dz. Urz. M. A. P. str. 4, Przepisy Nr 14, str. 66) trzy ostatnie wiersze i Dz. Urz. M. A. P. str. 5, Przepisy Nr 14, str. 67 — wiersz 1-10) otrzymuje brzmienie: „Dekret z dnia 26 kwietnia 1948 r. (Dz. U. R. P. Nr 24, poz. 161) podwyższył 50-krotnie górne granice grzywien, określone w ustawach wydanych do dnia 5 września 1939 r. oraz górne granice grzywien, od których jest zależna kwalifikacja czynu jako wykroczenia lub występku. Obecnie zatem wykroczeniem jest czyn, zagrożony karą zasadniczymi aresztu do 3 miesięcy i grzywną do 150.000 zł, albo jedną z tych kar, natomiast przestępstwo zagrożone grzywną wyższą niż 150.000 zł (bądź aresztem powyżej 3 miesięcy lub więzieniem do lat 5) jest występkiem”;

2) w dziale III pkt. 3 ust. 4 (Dz. Urz. M. A. P. str. 5, Przepisy Nr 14, str. 67, szp. 2, wiersz 11 od dołu) wyrażenie „(obecnie 10.000 zł)” otrzymuje brzmienie: „(obecnie 50.000 zł)”;

3) w dziale III pkt. 7 ust. 2 zd. 3 (Dz. Urz. M. A. P. str. 10, Przepisy Nr 14, str. 72, szp. 1, wiersze 25—28) otrzymuje brzmienie: „Dolną granicą (najniższy wymiar) kary pozbawienia wolności jest 1 dzień aresztu (art. 7 pr. o wyk.). dolną granicą grzywny — kwota 50 zł (art. 4 dekretu z 26 kwietnia 1948 r. — Dz. U. R. P. Nr 24, poz. 161)”;

4) w dziale III pkt. 7 ust. 3 zd. 2 (Dz. Urz. M. A. P. str. 10, Przepisy Nr 14, str. 72, szp. 1, wiersze 37—44) otrzymuje brzmienie: „Dekret z dnia 26 kwietnia 1948 r. podwyższył 50-krotnie przewidziane w ustawach, wydanych przed dniem 5 września 1939 r., grzywny, oznaczone stałą kwotą pieniężną, oraz górne granice grzywien, oznaczone w określonej kwocie, obecnie zatem górną granicą grzywny stanowi w zasadzie kwota 150.000 zł”;

5) w dziale III pkt. 7 (Dz. Urz. M. A. P. str. 10, Przepisy Nr 14, str. 72, szp. 1, wiersz 17 od dołu) liczbę „30.000” zastępuje się liczbą „150.000”;

6) w dziale III pkt. 7 ust. 3 (Dz. Urz. M. A. P. str. 10, Przepisy Nr 14, str. 72, szp. 1, wiersze 7 i 8 od dołu) wyrazy „16 listopada 1945 r.“ zastępuje się wyrazami „26 kwietnia 1948 r.“.

7) w dziale III pkt. 7 ust. 4 (Dz. Urz. M. A. P. str. 10, Przepisy Nr 14, str. 72, szp. 2, wiersz 2) wyrażenie „od 1 do 10.000 zł.“ otrzymuje brzmienie „od 50 zł do 50.000 zł“.

8) w dziale III pkt. 7 ust. 6 (Dz. Urz. M. A. P. str. 10, Przepisy Nr 14, str. 72, szp. 2, wiersz 19) liczbę „1000“ zastępuje się liczbą „5000“.

9) w dziale III pkt. 7 ust. 7 (Dz. Urz. M. A. P. str. 10, Przepisy Nr 14, str. 72, szp. 2, wiersze 24 — 26 liczbę „2000“ zastępuje się liczbą „10.000“, a wyrazy „16 listopada 1945 r.“ wyrazami „26 kwietnia 1948 r.“;

10) w dziale III pkt. 7 ust. 9 (Dz. Urz. M. A. P. str. 10, Przepisy Nr 14, str. 72, szp. 2, wiersze 34—35) wyrazy „art. 3 dekretu z dnia 16 listopada 1945 r.“ zastępuje się wyrazami „art. 5 dekretu z dnia 26 kwietnia 1948 r.“, a w wierszu 39 wyrazy „od 1 do 500“ — wyrazami „od 50 do 250 zł“;

11) w dziale III pkt. 7 cały ust. 11 (Dz. Urz. M. A. P. str. 11, Przepisy Nr 14, str. 73, szp. 1, wiersze 1—16 od wyrazów „W oznaczonych“ do wyrazów „miary przeciętnej“ włącznie skreśla się;

12) w dziale IV pkt. 1 ust. 1 (Dz. Urz. M. A. P. str. 13, Przepisy Nr 14, str. 75, w wierszach 18, 29 i 34 liczbę „30.000“ zastępuje się liczbą „150.000“.

13) w dziale IV pkt. 1 ust. 2 (Dz. Urz. M. A. P. str. 13, Przepisy Nr 14, str. 75, szp. 2, wiersz 6 od dołu liczbę „1500“ zastępuje się liczbą „7.500“;

14) w dziale IV pkt. 11 ust. 2 (Dz. Urz. M. A. P. str. 20, Przepisy Nr 14, str. 82, szp. 1, wiersze 13—18) otrzymuje brzmienie: „Art. 45 rozp. o. p. k. a. upoważnia powiatowe władze administracji ogólnej w razie otrzymania od władz lub organów urzędowych doniesienia opartego na ich własnym spostrzeżeniu do nakładania w drodze nakazu karnego grzywny w wysokości do 1000 zł (wysokość określona art. 2 dekretu z 26 kwietnia 1948 r.) i kary aresztu do 3 dni“;

15) w dziale IV pkt. 11 ust. 3 (Dz. Urz. M. A. P. str. 20, Przepisy Nr 14, str. 82, szp. 1, wiersz 26 liczbę „500“ zastępuje się liczbą „1000“;

16) w dziale IV pkt. 11 cały ust. ostatni (Dz. Urz. M. A. P. str. 20, Przepisy Nr 14, str. 82, szp. 2, wiersze 30—40) skreśla się;

17) w dziale IV pkt. 12 ust. 1 (Dz. Urz. M. A. P. str. 20, Przepisy Nr 14, str. 82, szp. 2, wiersz 13 od dołu) liczbę „100“ zastępuje się liczbą „500“;

18) w dziale IV pkt. 12 ust. 17 (Dz. Urz. M. A. P. str. 21, Przepisy Nr 14, str. 83, szp. 2, wiersze 17—24 od dołu) otrzymuje brzmienie: „Należy stosować dwojaki rodzaj blankiety doraź-

nych nakazów karnych: a) kolorowe (żółte 50 zł, czerwone — 100 zł, zielone 200 zł, niebieskie 300 zł, brązowe 500 zł), przeznaczone dla funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej, organów samorządowych, drogowych i t. p.), b) białe (do wysokości 500 zł), przeznaczone dla lekarzy powiatowych, oficerów M. O., burmistrzów i t. p. Blankiety kolorowe po 500 zł winny być stosowane w zasadzie tylko w wyjątkowych przypadkach“.

W związku z podniesieniem górnej granicy grzywien orzekanych w drodze doraźnych nakazów karnych, powiatowe władze administracji ogólnej przystąpią niezwłocznie do wycofania upoważnień wydanych uprzednio funkcjonariuszom państwowym i samorządowym na podstawie art. 50 rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu karno-administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 365), a uprawniających do nakładania doraźnych nakazów karnych do wysokości 100 zł.

Równocześnie powiatowe władze administracji ogólnej zaopatrzą funkcjonariuszów tych w nowe upoważnienia, uprawniające do nakładania doraźnych nakazów karnych do wysokości 500 zł.

Niewykorzystane kolorowe formularze doraźnych nakazów karnych, opiewające na sumę 80 zł należy ściągnąć niezwłocznie od poszczególnych organów i funkcjonariuszów i po unieważnieniu ich, odłożyć do dyspozycji organów kontrolnych.

Posiadane w zapasie bloczki doraźnych nakazów karnych (kolorowe) powiatowe władze administracji ogólnej przystosują do dalszego użytku aż do zupełnego ich wyczerpania. Przy stosowanie do użytku polega na przekreślanu kwot starych i dopisaniu czerwonym atramentem lub stemplem nowych oraz opieczetowaniu dokonanej poprawki okrągłą pieczęcią powiatowej władzy administracji ogólnej.

Przygotowanie bloczków doraźnych nakazów karnych winno nastąpić w takim czasie, aby równocześnie z wycofaniem upoważnień i niewykorzystanych formularzy, mogły powiatowe władze administracji ogólnej zaopatrzyć organa i funkcjonariuszów uprawnionych do nakładania doraźnych nakazów karnych w nowe upoważnienia i bloczki. Czynności te należy wykonać najpóźniej do dnia 30.VI.1948 r.

Zarazem zwracam uwagę, że dekret z dnia 3 kwietnia 1948 r. (Dz. U. R. P. Nr 18, poz. 126):

1) przekazuje grzywny, orzeczone w postępowaniu karno-administracyjnym przez organa związków samorządu terytorialnego na rzecz tych związków, chyba, że przepis szczególny inaczej stanowi,

2) uchyla ustawę z dnia 19 lutego 1929 r. w sprawie uzupełnienia niektórych postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu karno-

administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr 16/1929, poz. 135).

75.

**OKÓLNIAK Nr 34.
MINISTRÓW: ADMINISTRACJI
PUBLICZNEJ I ZIEM ODZYSKANYCH**

z dnia 28 kwietnia 1948 r.

L. dz. I. OB. 4946/48.

**w sprawie przeznaczenia grzywien, orzekanych
przez organa związków samorządu
terytorialnego.**

(Dz. Urz. Min. Adm. Publ. Nr 15, poz. 128)

Do

Obywateli Wojewodów, Prezydentów m. st. Warszawy i m. Łodzi, Starostów Powiatowych, Prezydentów miast, Burmistrzów oraz Wójtów.

W związku z dekretem z dnia 3 kwietnia 1948 r. o przeznaczeniu grzywien, orzekanych przez organa związków samorządu terytorialnego (Dz. U. R. P. Nr 18, poz. 126), zmienia się częściowo okólnik Nr 87 Ministrów: Adm. Publ. i Ziem Odzyskanych z dnia 20 listopada 1947 r. L. dz. I. OB. 5941/47 w sprawie zarachowania grzywien administracyjnych (Dz. Urz. M. A. P. Nr 20) oraz zarządza, aby począwszy od dnia 25 kwietnia 1948 r. grzywiny administracyjne wymierzane przez organa związków samorządu terytorialnego (prezydentów, burmistrzów i wójtów względnie specjalnie upoważnionych funkcjonariuszy samorządowych) w trybie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu karno-administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 365) wpłacane były do kas właściwych związków samorządu terytorialnego, jako dochody budżetowe tych związków.

Powyższe nie zmienia postanowień zawartych w przepisach rachunkowo-kasowych w sprawie pobierania grzywien z doraźnych nakazów karnych (załącznik do okólnika Nr 87) odnośnie zaopatrywania organów związku samorządu terytorialnego w bloczki doraźnych nakazów karnych.

Sumy ze sprzedaży bloczków doraźnych nakazów karnych związkom samorządu terytorialnego, powiatowe władze administracji ogólnej zarachują na dochód budżetu Min. Adm. Publ. w Dz. II § 6 (na Ziemach Odzyskanych na dochód budż. Ministerstwa Ziem Odzyskanych Dz. II rozdz. 1 § 6).

76.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA LEŚNICTWA**

z dnia 12 maja 1948 r.

o ochronie niektórych zwierząt łownych.

(Dz. U. R. P. z dnia 29 maja 1948 r. Nr 28, poz. 189).

Na podstawie art. 1 ust. 2 dekretu z dnia 5 września 1947 r. o zakresie działania urzędu

Ministra Leśnictwa (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 327) oraz art. 51 ust. 1 lit. a), b), c), i d) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1927 r. o prawie łowieckim (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 934) z późniejszą zmianą (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr 67, poz. 622) zarządzam, co następuje:

§ 1. Czas ochrony, ustalony w art. 49 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1927 r. o prawie łowieckim, rozszerza się tak, że obejmuje on:

- 1) dla jeleni byków: w woj. białostockim, olsztyńskim, pomorskim, poznańskim, wrocławskim, szczecińskim i śląskim okres od 1 listopada do 15 września;
- 2) dla sarn-koźłów: w woj. śląskim, łódzkim, krakowskim, pomorskim, poznańskim, olsztyńskim i szczecińskim okres od 1 listopada do 31 lipca;
- 3) dla borsuków okres od 1 grudnia do 15 września;
- 4) dla wiewiórek okres od 1 marca do 30 listopada;
- 5) dla zajęcy szaraków okres od 16 stycznia do 31 października;
- 6) dla głuszców-kogutów okres od 16 maja do 15 marca;
- 7) dla cietrzewi-kogutów: w woj. krakowskim, łódzkim, wrocławskim, rzeszowskim i białostockim okres od 16 maja do 31 marca;
- 8) dla jarząbków okres od 1 lutego do 15 września;
- 9) dla bażantów-kogutów: w woj. łódzkim, szczecińskim, poznańskim, śląskim i wrocławskim okres od 1 lutego do 31 października;
- 10) dla kuropatw: w woj. kieleckim, gdańskim, łódzkim, pomorskim, poznańskim, szczecińskim, warszawskim, wrocławskim, krakowskim i śląskim okres od 1 grudnia do 31 sierpnia;
- 11) dla słonek okres od 16 maja do 31 sierpnia;
- 12) dla batalionów okres od 1 czerwca do 15 lipca;
- 13) dla dzikich kaczorów okres od 1 czerwca do 25 lipca;
- 14) dla dzikich kaczek okres od 1 stycznia do 25 lipca;
- 15) dla innego ptactwa błotnego i wodnego okres od przylotu do 15 lipca;
- 16) dla dzikich gęsi okres od przylotu do 31 sierpnia;
- 17) dla dzikich gołębi okres od przylotu do 31 sierpnia.

§ 2. Wprowadza się czas ochronny:

- 1) dla dzików w okresie od 1 marca do 31 maja;

- 2) dla kun leśnych (tumaków) w okresie od 1 marca do 31 października;
- 3) dla niedźwiedzi przez cały rok;
- 4) dla rysi przez cały rok;
- 5) dla żbików przez cały rok;
- 6) dla muflonów przez cały rok;
- 7) dla norek przez cały rok;
- 8) dla orłów przez cały rok.

§ 3. Zabrania się całkowicie polowania na:

- 1) łosie-byki;
- 2) jelenie-byki: w woj. kieleckim, krakowskim, lubelskim, rzeszowskim, warszawskim, łódzkim i gdańskim;
- 3) daniële rogacze;
- 4) sarny-kozy: w woj. białostockim, kieleckim, lubelskim, rzeszowskim, warszawskim, wrocławskim i gdańskim;
- 5) bażanty-koguty: w woj. białostockim, kieleckim, lubelskim, krakowskim, olsztyńskim, rzeszowskim, warszawskim, pomorskim i gdańskim;
- 6) kuropatwy: w woj. białostockim, lubelskim, olsztyńskim i rzeszowskim;
- 7) cietrzewie-koguty: w woj. warszawskim, szczecińskim, kieleckim, gdańskim, pomorskim, lubelskim, poznańskim, olsztyńskim, śląskim;
- 8) dropie i dropie-kamionki (strepety);
- 9) drozdy;
- 10) puhacze.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 1948 r. i obowiązuje do dnia 31 maja 1949 r.

77.

DEKRET

z dnia 26 kwietnia 1948 r.

o ochronie lasów nie stanowiących własności Państwa.

(Dz. U. R. P. z dnia 27 kwietnia 1948 r. Nr. 24, poz. 165).

Art. 1. Przepisy niniejszego dekretu stosuje się do wszystkich lasów i gruntów leśnych nie stanowiących własności Państwa.

Art. 2. 1. Za lasy w rozumieniu niniejszego dekretu uważa się grunty leśne wraz z rosnącymi na nich drzewostanami.

2. Gruntami leśnymi są grunty:

- a) które w chwili wejścia w życie niniejszego dekretu znajdują się pod uprawą leśną,
- b) które w chwili wejścia w życie niniejszego dekretu z mocy poprzednio obowiązujących przepisów powinny znajdować się pod uprawą leśną, a na których do tego czasu nie została dokonana trwała zmiana uprawy leśnej na inny rodzaj użytkowania,

c) na których uprawa leśna wprowadzona została po wejściu w życie niniejszego dekretu,

o ile zwarta łączna powierzchnia tych gruntów wynosi co najmniej 0,10 ha, niezależnie od tego, czy stanowią one własność jednego właściciela, czy składają się z działek należących do różnych właścicieli.

3. Wymienione w pkt. a), b) i c) ust. 2 grunty, których łączna powierzchnia jest mniejsza od 0,10 ha, będą uważane za grunty leśne, jeżeli w skład tej powierzchni wchodzi grunty obciążone służebnościami lub jeżeli ze względu na interes publiczny właściwa władza orzeknie, że powinny być one trwale utrzymane pod uprawą leśną.

Art. 3. 1. Obowiązki wynikające z przepisów niniejszego dekretu ciążyą na posiadaczach lasów, a gdy posiadacz ustanowi zarządcę — na osobie sprawującej zarząd.

2. Osoby prawne i uczestnicy wspólnot gruntowych, będący posiadaczami lasów, obowiązani są na żądanie właściwej władzy (art. 23) wskazać zarządcę, który w ramach udzielonych mu uprawnień ponosi odpowiedzialność za wykonanie obowiązków wynikających z przepisów niniejszego dekretu.

Art. 5. 1. Wszystkie grunty leśne należy trwale utrzymywać pod uprawą leśną. Zmiana uprawy leśnej na inny rodzaj użytkowania może nastąpić jedynie na podstawie zezwolenia właściwej władzy.

2. Jeżeli zmiana rodzaju użytkowania gruntów leśnych nie będzie dokonana przed upływem terminu oznaczonego w zezwoleniu, zezwolenie to traci swą moc w zakresie, w jakim zmiana uprawy nie została dokonana.

Art. 7. 1. Grunty leśne pozbawione drzewostanów podlegają ponownemu zalesieniu. Właściwa władza wydaje zarządzenia wskazujące termin i sposób zalesienia.

2. Obowiązek zalesienia przywiązany jest do gruntów leśnych bez względu na osobę posiadacza.

Art. 8. Właściwa władza może nakazać usuwanie drzew i krzewów hamujących prawidłowy rozwój drzewostanów.

Art. 9. Właściwa władza (art. 23) uprawniona jest do wydawania zarządzeń, mających na celu zapobieganie rozmnażaniu się i zwalczanie szkodliwych owadów leśnych i pasożytów roślinnych. W poszczególnych przypadkach władza może postanowić, że zarządzenia takie ulegają natychmiastowemu wykonaniu.

Art. 11. 1. Użytkowanie lasów może odbywać się jedynie na podstawie zgłoszenia zamierzonego wyrębu drzew i drzewostanów.

2. Jeżeli w ciągu miesiąca od dnia otrzymania zgłoszenia właściwa władza nie powiadomi posiadacza lasu o przyjęciu zgłoszenia do wia-

domości albo o odrzuceniu zgłoszenia lub wprowadzeniu w nim zmian, posiadacz uprawniony jest do dokonania zgłoszonego wyřębu.

Art. 12. Zabrania się przegonu i pasania zwierząt gospodarskich na gruntach leśnych, będących w stadium zalesienia sztucznego lub odnowienia naturalnego, a nadto w młodnikach do lat 20 oraz na gruntach, na których istnieje lub wprowadza się podrost lub podszycie.

Art. 13. 1. Właściwa władza może zabronić:

- a) przegonu i pasania zwierząt gospodarskich w miejscach, w których zachodzi obawa usuwania się ziemi i kamieni lub uruchomienia piasków lotnych,
- b) zbierania ściółki w miejscach, w których mogłoby to spowodować nadmierne wyjałowienie gleby.

2. Zakazy wymienione w ust. 1 mogą być wydawane w formie zarządzeń ogólnych, ogłaszanych w sposób przyjęty w danej miejscowości.

Art. 14. W lasach obciążonych służebnościami przepisy art. 12 i 13 mają zastosowanie tylko o tyle, o ile nie naruszają uprawnień wynikających z tych służebności.

Art. 15. Zabrania się niszczenia, jak również jakiegokolwiek użytkowania kosodrzewiny powstałej w sposób naturalny.

Art. 16. Na żądanie właściwej władzy, w terminie przez nią wyznaczonym, powinien być złożony wykaz ilości drewna uzyskanego z lasu w oznaczonym okresie czasu.

Art. 17. Lasy, których obszar przekracza 20 ha, powinny być zagospodarowane na podstawie planów gospodarstwa leśnego, sporządzonych według zasad obowiązujących w państwowym gospodarstwie leśnym.

Art. 18. 1. Plan gospodarstwa leśnego wymaga zatwierdzenia przez właściwą władzę.

2. Jeżeli właściwa władza przed upływem trzech miesięcy od dnia przedstawienia planu gospodarstwa leśnego nie wyda decyzji o zatwierdzeniu lub odrzuceniu planu, ani też nie zażąda wprowadzenia zmian lub uzupełnień, posiadacz lasu, aż do wydania decyzji, uprawniony jest do dokonania w każdym kolejnym roku gospodarczym, obejmującym okres od 1 października do 30 września roku następującego wszystkich czynności gospodarczych przewidzianych w planie na ten rok, z wyjątkiem wyrębów przekraczających przeciętny rozmiar rocznego użytkowania wynikający z przedstawionego planu.

3. W przypadku zniszczenia lub uszkodzenia lasu przez klęskę żywiołową lub na skutek innych przyczyn w takim stopniu, że nastąpiła istotna zmiana warunków gospodarczych, na których podstawie został zatwierdzony plan gospodarstwa leśnego, właściwa władza może wstrzymać dalsze użytkowanie lasu do czasu zatwierdzenia odpowiednich zmian planu.

Art. 23. Do czasu oparcia organizacji władz administracji ogólnej na nowych podstawach władzami właściwymi w rozumieniu niniejszego dekretu są nadleśniczowie i dyrektorowie lasów państwowych. Na równi z nadleśniczymi władzami tymi są kierownicy równorzędnych z nadleśnictwami szczególnych jednostek organizacyjnych administracji lasów państwowych, zarządzający lasami państwowego gospodarstwa leśnego na terenach parków narodowych.

Art. 24. Do zakresu działania nadleśniczych należą sprawy uznawania gruntów za podlegające utrzymaniu pod uprawą leśną (art. 3), sprawy dotyczące zalesienia, usuwania drzew i krzewów hamujących prawidłowy rozwój drzewostanów, ochrony przed szkodliwymi owadami i pasożytami, użytkowania lasów, przegonu i pasania zwierząt gospodarskich oraz zbierania ściółki, ochrony kosodrzewiny, wykazów używanego drewna (art. 7—16), jak również bezpośredni nadzór nad lasami.

Art. 25. 1. Do zakresu działania dyrektorów lasów państwowych należą sprawy dotyczące zmiany uprawy leśnej na inny rodzaj użytkowania (art. 5 i 6), planów gospodarstwa leśnego (art. 18 i 19) oraz zatrudnienia personelu fachowego (art. 20).

2. Decyzje w sprawach zmiany uprawy leśnej na inny rodzaj użytkowania wydawane będą w porozumieniu z wojewódzką władzą administracji ogólnej i po zasięgnięciu opinii prezydium terytorialnie właściwej wojewódzkiej rady narodowej.

Art. 26. Kto, będąc posiadaczem albo zarządcą lasu (art. 3):

- a) zmieni bez zezwolenia uprawę leśną na inny rodzaj użytkowania (art. 5), podlega karze aresztu do 3 miesięcy i grzywny do 50.000 zł lub jednej z tych kar,
- b) bez uzasadnionego powodu nie wykona zarządzonego przez władzę zalesienia gruntów leśnych (art. 7), podlega karze grzywny do 30.000 zł,
- c) bez uzasadnionego powodu nie wykona zarządzonego przez władzę usunięcia drzew i krzewów hamujących prawidłowy rozwój drzewostanów (art. 8), podlega karze grzywny do 10.000 zł,
- d) bez uzasadnionego powodu nie wykona zarządzenia o stosowaniu środków ochronnych przeciwko szkodliwym owadom leśnym lub pasożytom roślinnym (art. 9), podlega karze grzywny do 20.000 zł,
- e) dokona wyrębu, karczowania pniaków lub niszczenia drzew z pominięciem przepisów o zgłoszeniu zamierzonego wyrębu (art. 11 i 17) albo bez zatwierdzonego planu gospodarstwa leśnego lub wbrew takiemu planowi, podlega karze grzywny

w wysokości od dwukrotnej do czterokrotnej wartości bezprawnie wyrąbanych, wykarczowanych lub zniszczonych drzew i pniaków, obliczonej według najwyższych stawek cennika obowiązującego w lasach państwowych,

- f) przegania lub wypasa zwierzęta gospodarskie w przypadkach zabronionych (art. 12 i 13 ust. 1 pkt 2), podlega karze grzywny do 10.000 zł,
- g) zbiera ściółkę w przypadkach zabronionych (art. 13 ust. 1 pkt b), podlega karze grzywny do 5.000 zł,
- h) bez uzasadnionego powodu nie złoży w wyznaczonym terminie wykazu uzyskanej z lasu ilości drewna (art. 16), podlega karze grzywny do 5.000 zł.

Art. 27. Kto niszczy lub użytkuje kosodrzewinę (art. 15), podlega karze grzywny do 10.000 złotych.

Art. 28. Orzekanie w sprawach o wykroczenia wymienione w art. 26 i 27 należy do powiatowych władz administracji ogólnej. Ściganie następuje na wniosek właściwej władzy (art. 23).

Art. 29. W okresie do dnia 1 października 1950 r. użytkowanie lasów określonych w art. 17 może odbywać się przy zastosowaniu przepisów art. 11. Termin ustalony w ust. 2 tego artykułu przedłuża się w wymienionych przypadkach do dwóch miesięcy.

Art. 30. Z dniem wejścia w życie niniejszego dekretu tracą moc obowiązującą przepisy regulujące sprawy objęte niniejszym dekretem, a w szczególności rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 czerwca 1927 r. o ochronie lasów nie stanowiących własności Państwa (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr 111, poz. 932) wraz z późniejszymi zmianami.*)

*) P. poz. 42 zeszytu 14-a niniejszego wydawnictwa.

